

EKONOMİK

FORUM

NISAN 2019 / 297. SAYI

REFORMLAR İÇİN YOL HARİTASI HAZIR

KARGOLARINIZI HIZLI VE GÜVENLİ BİR ŞEKİLDE DÜNYANIN DÖRT BİR YANINA TAŞIYORUZ.

Turkish Cargo olarak, e-ticaret ürünlerini dünyada 120'den fazla ülkede
300'den fazla noktaya güvenle taşıyoruz.

**TURKISH
CARGO**

turkishcargo.com

Aç Bir Şişe

Hafifite

www.beypazarimadensuyu.com.tr | 444 3 223

Beypazarı
Karakoca
DOĞAL MADEN SUYU

EKONOMİK FORUM

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı

YÖNETİM

TOBB Yönetim Kurulu Adına Sahibi
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

SORUMLU MÜDÜR

Azmi ÖZGÜR
TOBB Dumlupınar Bulvarı No: 252
Eskişehir Yolu / ANKARA
Telefon : (0312) 218 20 00
Faks : (0312) 219 40 90

EDİTÖR

Güntan MAVİGÖZLÜ
guntan.mavigozlu@dunya.com
Telefon: (0212) 440 27 76

HAZIRLANMASINDA KATKIDA BULUNANLAR

Hakan GÜLDAĞ, Recep ŞEN
Musa ATA, Özgür ŞAHİN
İzzet ÜNALDI

GÖRSEL TASARIM

Omer OZAN

FOTOĞRAF

Ender ÇEPEL, Mustafa KARACA
Pınar SEZER YANIKGİL

EDİTÖRYAL HAZIRLIK

Ajans D
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
100. Yıl Mahallesi 34204
Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: (0212) 440 27 67

GÖRSEL DESTEK

- TOBB Basın Yayın Müdürlüğü
- Dünya Gazetesi Arşiv ve Dokümantasyon Servisi

REKLAM REZERVASYON

Mehtap YILDIRIM
Telefon: (0212) 440 28 39

BASKI

WPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.
Osmangazi Mah. Mehmet Deniz
Kopuz Cad. No:17
Esenyurt / İSTANBUL
Telefon: (0212) 886 83 30
Sertifika No: 35428

DAĞITIM

POINT POST
Dağıtım ve Kurye Hizm. Tic. Ltd. Şti.
Adres: Çağlayan Mah. Park Sok.
Park Plaza No:10-309
Kağıthane/İSTANBUL

YAYIN TÜRÜ

Sürelî, ayda bir yayımlanır

Sayı: Nisan 2019/297. Sayı

Ekonomik Forum'da yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe TOBB'un resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomik Forum dergisi ayda bir yayımlanır. 15 bin adet basılır. Dergi ağırlıklı özel seçilmiş adreslere gönderilir. Abonelik için yeni taleplerin yayin@tobb.org.tr adresine yapılması gereklidir.

- 6 **Başyazı**
- 8 **Geçtiğimiz Ay Türkiye**
- 10 **Geçtiğimiz Ay Dünya**
- 12 **Ayın Sözü**

- TOBB Ulusal**
- 26 "Bir ilave istihdam için 20 bin lira destek geldi"

- TOBB Uluslararası**
- 42 "Gümrük Birliği'ni modernize edecek müzakereler başlatılmalı"

OTOMOTİV SEKTÖRÜNE YÖN VERECEK TRENDLER

58 Küresel Otomotiv Araştırmaları sonuçlarına göre Türkiye'deki sürücülerin yüzde 43'ü, gelecek beş yıl içinde araç almaları halinde hibrid elektrikli modelleri tercih edeceklerini söylüyor.

MERMER SEKTÖRÜ ÇİN'DEN ETKİLENDİ

62 Türkiye, kayıpların yaşandığı bir yılı geride bıraktı. Bu düşüşün temel nedeninin, en büyük pazar olan Çin'de inşaat sektörünün durağan geçmesinden ve söz konusu pazarın daralma göstermesinden kaynaklandığı belirtiliyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, ortaya konan hedeflere ulaşmak için 2019 yılında hayata geçirmeyi taahhüt ettikleri, düzenleme ve adımları açıkladı. Bakan Albayrak, özellikle bankacılık, enflasyon, BES, kıdem tazminatı, reel sektör başta olmak üzere finans sektöründe yapılacakları detaylandırdı. Finansal sektör, enflasyonla mücadele, vergi dönüşümü ve ihracat-üretim strateji planlama hamlelerini kapsayan adımların tümü 2019'da hayata geçecek.

ENERJİDE ROTA GÜNEŞE DÖNDÜ

Son dönemde devlet teşvikleri ve enerji politikalarında alınan kararlar, güneş enerjisi sektörünün büyümesinde etkili oldu. TEİAŞ verilerine göre Türkiye'nin toplam güneş enerjisi santrali kurulu gücü 5 bin MW'yı geçerken, orta vadede yatırım maliyetlerinin düşmesi ile enerji alanında rotanın güneş enerjisine döneceği belirtiliyor.

MALATYA YATIRIMCILAR İÇİN BÜYÜK FIRSATLAR SUNUYOR

46

Dünyada 'kayısının başkenti' olarak bilinen Malatya kayısında kaliteyi artırma yanında tarımda ürün çeşitliliğine gitmeyi planlıyor. Malatya, gelişmiş bir kayısı borsasına sahip olarak da finansal yatırımcıları kente çekmeyi hedefliyor.

İŞLETMELER DİJİTALE DİRENİYOR!

72 Dell Technologies Dijital Dönüşüm Endeksi'ne göre işletmeler değişim hızına ayak uydurmakta zorluklar yaşıyor. Dünya çapındaki işletmelerin sadece yüzde 5'i "dijital lider" olarak tanımlanıyor ve oran bakımından 2016 yılından bu yana hiçbir ilerleme olmadığı görülüyor.

76 **Analiz**
81 İlin büyüme performansı

88 **Haber**
İş dünyasında dört eğilim

106 **Sağlık**
Sinsi görme hırsızı: Glokom

108 **TOBB ETÜ MED**
"En iyi hocalardan ders aldık"

120 **TOBB ETÜ**
Tıp Bayramı coşkuyla kutlandı

124 **Göstergeler**

128 **Select News**

ANALİZ

Stiglitz, yazısında ABD Başkanı Trump'ın hem ABD halkına hem de dünyaya zarar verdiğini anlatıyor.

92

GÖRÜŞ

Sachs, insanların sebebiyet verdiği iklim değişikliğinin önüne geçilebilmesi için yapılması gerekenleri belirtiyor.

94

YÖNETİM

R. Bozkurt "Dil özeni ve nitelikli büyüme" başlıklı yazısında dil kullanımı üzerine tavsiyelerde bulunuyor.

96

111

Sektör Meclisleri

- Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclisi poşet düzenlemesini istişare etti
- İnternet reklamlarına gelen stopaj yükümlülüğü ele alındı
- Türkiye, MCE-Mostra Convegno Expocomfort Fuarı'nda partner ülke
- Kozmetik sektörü 2019'dan umutlu
- Kimya sektörü, yerleşme ve kümelenmenin önemine değindi
- "Kuyumculuk sektöründe taksit sayısı artırılmalı"
- Otomotiv sektörü, daralmayı aşmanın yollarını arıyor
- İstihdam Seferberliği 2019'un sunumu yapıldı
- KOSGEB destekleri hakkında sunum gerçekleştirildi
- Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi Ankara'da toplandı
- Kâğıt ve kağıt ürünleri sektörünün ilk çeyreği değerlendirildi
- Akaryakıt Sektör Çalıştay'ının çıktıları kamunun görüşüne sunuldu
- Dayanıklı tüketim malları sektörünün sorunları görüşüldü

121

Odalar ve Borsalardan Haberler

- Aydınlı akademisyenler inciri masaya yatırdı
- Kırmızı et üreticileri Malatya TB'de buluştu
- Uşak TSO'nun projesi Türkiye'de onaylanan 19 proje içine girdi
- Yalova TSO'dan kentin tanıtımı için yapılan araştırmaya destek

▲ MALATYA TİCARET BORSASI

▲ UŞAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ AYDIN TİCARET BORSASI

▲ YALOVA TİCARET VE SANAYİ ODASI

TÜRKİYE'NİN İLK GÜNDEM MADDESİ EKONOMİ OLMALI

Türkiye'nin ilk gündem maddesi ekonomi olmalı. Zira ekonomide atılacak çok adım, yapılacak daha çok işimiz var. Bu dönemi kesintisiz bir icraat dönemine çevirmeliyiz. Çok işimiz var. Ama dün yapabildiysek bugün de yapabiliriz. 1980 sonrasında ve özellikle 2002'den itibaren aldığımız mesafenin önemini ve değerini hep akılda tutalım.

Yaklaşık bir senedir genel seçimler ve mahalli seçimlerle devam eden seçim süreci sona erdi. Dört yıllık seçimsiz bir döneme giriyoruz. Bundan sonra Türkiye'nin ilk gündem maddesi ekonomi olmalı. Zira ekonomide atılacak çok adım, yapılacak daha çok işimiz var. Bu dönemi kesintisiz bir icraat dönemine çevirmeliyiz.

Ekonomiye odaklanabileceğimiz, böylece ekonominin temellerini daha güçlendirecek yapısal reformları arka arkaya hayata geçirebileceğimiz bu dönem, ülkemiz için çok büyük bir önem taşıyor. Ekonomi yönetimi seçim öncesinde bunun sinyalini verdi. Seçim sonrasında hızla harekete geçilmesini bekliyoruz.

Kamuoyu yoklamalarına göre halkın yüzde 70'e yakını ülkenin en önemli sorunu olarak ekonomiyi görüyor. Hâlbuki bu soruya 2018 yılında verilen cevaplarda terör ve ekonomi seçenekleri birbirine eşit oranlardaydı. 2018'in ikinci yarısından itibaren başlayan döviz kuru şokunun ve sonrasında hızla iç piyasaya yansıyan etkisinin toplum üzerinde ne kadar önemli olduğu ortada.

Tedirginlik yaşayan sadece yabancı yatırımcılar değil. Yurtiçi yerleşiklerin banka mevduatları içinde dövizin payının yüzde 50'yi geçmiş olması, sokaktaki tedirginliği yansıtıyor. Döviz hesapları toplam mevduatın yarısını hiç aşmamıştı. 2001 krizinde yüzde 50'ye ulaşmış ama sonrasında gelen istikrar ve normalleşmeyle yüzde 30'a kadar gerilemişti.

Döviz piyasasında istikrarın bir türlü sağlanamaması, artan enflasyon ve yavaşlayan iç piyasa insanlara yeniden 90'ları hatırlatıyor. Tedbir alınmasındaki hatalar ve gecikmelerle de birlikte, millet kendi göbeğini kendisi kesiyor, satın alma gücünü korumak için milli paranın yerine döviz tercih ediyor.

M. Rifat HİSARCIKLIÖĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi

baskanlik@tobb.org.tr

Ancak insanların döviz bankası sisteminde tutmaya devam etmesi, esasında ülkeye olan güvenin devam ettiğini ama sıkıntının sistemde, geçici ve çözülebilir olduğuna inandıklarını da gösterir. Gereken adımlar atılır ve tedbirler alınır, bu dövizlerin liraya dönerek piyasaya girdiğini de görebiliriz demektir.

Dünya ekonomisi hassas bir döneme girerken ve yavaşlarken, Türkiye ekonomisi daha da hassas ve hatta kırılabilir bir süreçten geçiyor. Dünyada 2019 yılının 2018'e göre ekonomik açıdan daha farklı ve daha zayıf geçmesi bekleniyor. 2018 yılında dünya ülkelerinin yüzde 75'i küresel canlanmaya pozitif katkı sağlamıştı. Yani dünyanın yüzde 75'i bir şekilde büyüme hissetmişti. 2019 yılındaysa ülkelerin yüzde 70'inin küresel yavaşlama yaşayacağı tahmin ediliyor. Yani dünyanın yüzde 70'inde büyüme oranları önceki seneye göre daha az olacak.

Öte yandan bu seneye ait ilk göstergeler Türkiye ekonomisinde yavaşlamanın ötesinde bir resesyona olduğunu yani durgunluk yaşandığına işaret ediyor. 2019 yılının en azından ilk yarısına kadar ekonomide büyüme beklenmiyor. Gündemin siyasete odaklanmasının ve ekonominin ikinci planda kalmasının bunda etkisi olduğu muhakkak.

Ana ticaret ortaklarımızda, özellikle Almanya dahil Avrupa Birliği ülkelerinde ekonomik büyümenin yavaşlaması da, Türkiye ekonomisinin toparlanma sürecini zorlaştıracak gibi görünüyor. Ayrıca Brexit süreci, İngiltere'yle ticaretimizin ne şekilde devam edeceği konusundaki soru işaretleri ve ABD Başkanı Trump'ın tavırlarıyla alevlenen ticaret savaşları da bizi olumsuz etkileyecek faktörler arasında.

Dünya ekonomilerinde belirsizlikler artarken bizim ilk yapmamız gereken ülke içinde belirsizlikleri azaltmak, her an her şeyin olabileceği ülke görünümünden çıkmak, kural hakimiyetini tesis etmek olmalı. Bu herkese güven verecek ve olumsuz algıların önüne geçecektir.

Daha sonrasında, yurtiçi ve yurtdışı piyasaları Türkiye konusunda sakinleştirmek için kapsamlı, tutarlı ve zamanlaması belli bir programı hayata geçirmeliyiz. Yani yeni bir Türkiye hikâyesi ve yeni bir büyüme modeli gerekiyor. Tüm bunlar sadece ekonomik konuları içermekle kalmamalı, adalet ve yargı sistemi, hukukun üstünlüğü, kurumların yapısının kuvvetlendirilmesi, liyakatin öne çıkarılması gibi kamu idaresinin yeniden yapılanmasını da kapsamalı.

Mahalli seçimler esasında Türkiye'nin eline yeni bir fırsat da sunmuş oldu. Çeşitli şehirlerde belediye başkanlıklarının el değiştirmesi, Türkiye'de demokrasinin sağlıklı bir şekilde işlediğini dünyaya gösterebilir. Elbette her seçimden sonra yapılması doğal olan sandık sayım sonuçlarına itirazların da hukuki normları ve teamüller içinde kalınarak, kuralına uygun bir biçimde hükme bağlanması da son derece önemli.

Dünya ekonomisinde yeni bir dönem başladı. Düşük faizle tetiklenen yüksek kredi akımına dayalı kolay büyüme dönemi bitti. Ülkeler ve özellikle Türkiye gibi gelişmekte olanlar, verimlilik artışlarına ve inovasyona dayalı yeni ve farklı bir büyüme süreci üzerine odaklanmak durumunda.

Esasında bunları yaptığımız geçmişte gösterdik. 2001 krizi ertesi sorunları doğru tespit edip doğru yapısal reformları devreye sokunca, Türkiye ekonomisi kişi başına geliri 3 bin doların altında orta seviye bir ekonomiden 2008'de kişi başına geliri 10 bin doları geçen üst orta seviye bir ekonomiye dönüştü. Sonrasında hep başka konular ekonominin önünde geçti, patinaj dönemine girdik, aynı seviyede kaldık.

Şimdi yine önemli bir noktadayız. Uzun süredir ertelediklerimizi yapmak, almadığımız kararları almak zorundayız. Çok işimiz var. Ama dün yapabildiysek bugün de yapabiliriz. 1980 sonrasında ve özellikle 2002'den itibaren aldığımız mesafenin önemini ve değerini hep akılda tutalım.

İnşaatta finansman sıkıntısı sürüyor

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği'nin hazırladığı 'Mart 2019 Sektör Raporu'na göre inşaat sektöründe yaşanan daralma yeni yılda da devam ediyor. Raporda şu tespitler yer aldı: "2019 yılının Ocak ayında inşaat malzemesi ortalama sanayi üretimi 2018 yılının Ocak ayına göre yüzde 24.3 küçüldü. Böylece 2018 yılının ikinci yarısında başlayan üretimdeki sert küçülme 2019 yılında da devam etti. Üretimdeki gerilemede inşaat işlerindeki küçülme ve iç talepteki keskin daralma etkili oldu. Mevsimsellik ve iç piyasa koşullarının bozulması ile iç talep daralmaya devam etti. İhracattaki miktar artışı ise üretim kaybını telafi edemedi."

Mart ayı ihracatı 16.3 milyar dolar

İhracat, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'ne (GTS) göre Mart ayında yüzde 0.5 artışla 16.3 milyar dolar oldu. Bu aynı zamanda Mart ayı ihracat rekoru olarak kayıtlara geçti. 2019'un ilk çeyreğinde ise toplam ihracat 44.6 milyar dolara ulaştı. Mart ayında ithalat ise yüzde 17.8 azalarak 18.3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Söz konusu ayda ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 89.3 oldu. Ticaret açığı da 1.97 milyar dolar olarak hesaplandı. Özel Ticaret Sistemi'ne (ÖTS) bakıldığında ise Mart ayı ihracatı 15.49 milyar dolar oldu. İthalat da 17.6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Hazine nakit dengesi 14.9 milyar TL açık verdi

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı Mart ayı nakit gerçekleştirmeleri verilerine göre geçen ay Hazine'nin nakit gelirleri 68 milyar 570 milyon lira, nakit giderleri 83 milyar 520 milyon lira oldu. Faiz dışı giderler 72 milyar 297 milyon lira, faiz ödemeleri ise 11 milyar 222 mil-

yon lira olarak gerçekleşti. Faiz dışı denge ise 3 milyar 727 milyon lira açık verdi. Mart ayında nakit dengesinde 14 milyar 950 milyon lira açık kaydedildi. Geçen ay devirli-garantili borç geri dönüşü 133 milyon lira oldu. TMSF'den aktarımlar ise 4 milyon lirayı buldu.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu S&P'nin canlı interaktif Web yayınında Türkiye'nin ve Türk bankacılık sektörünün durumuna ilişkin değerlendirmelerde bulunan S&P'nin EMEA Kıdemli Direktör ve Analisti Frank Gill, "Türkiye'nin kredi notu tehlikede değil. Şu anda Türkiye için en büyük soru işareti ülke içinde liraya olan zayıf güvenin nasıl tesis edileceğine dair belirsizlik. Şartlar değişmez ise Türk özel sektörü borç çevirmenin üstesinden gelebilecek gibi görünüyor. Lira'da zayıflamanın devam etmesi Türk şirketleri ve buna bağlı olarak bankaları için çok, çok kötü haber olur" diye konuştu.

"Türkiye'nin kredi notu tehlikede değil"

Merkez Bankası verilerine göre Şubat ayı cari işlemler açığı, önceki yılın aynı ayına göre 3 milyar 776 milyon dolar azalışla 718 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bunun sonucunda, on iki aylık cari işlemler açığı 17 milyar 44 milyon dolar oldu. Ekonomistler, Şubat ayı cari işlemler hesabının 900 milyon dolar açık vermesini bekliyorlardı. Cari işlemler dengesi, Ocak'ta 813 milyon dolar açık verirken, on iki aylık cari açık 21 milyar 592 milyon dolar olmuştu. Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise bir önceki yılın Şubat ayında 449 milyon dolar açık vermişken, bu ayda 2.748 milyon dolar fazla verdi.

Enerji ithalatı için 784 milyon dolar

Merkez Bankası rezerv değişimlerinde etkili olan enerji ithalatçısı KİT'lere döviz satışları Mart'ta 784 milyon dolar, reeskont karşılığı döviz alımı ise 1.838 milyar dolar olarak gerçekleşti. TCMB verilerine göre enerji ithalatçısı Kamu İktisadi Teşebbüslerine (KİT) döviz satışları 2018 Mart ayında yaklaşık 1 milyar dolar olmuştu. Bu yılın Mart ayında bu rakam 784 milyon dolar oldu. 2019'un ilk çeyreğinde ise toplam satışlar 2.5 milyar dolara ulaştı.

Eximbank, 630 milyon dolar sendikasyon aldı

Ticaret Bakanlığı tarafından gönderilen bülteneye göre Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Türk Eximbank'ın Mitsubishi UFJ Financial Group (MUFG) koordinatörlüğündeki bankalar konsorsiyumundan bir ve iki yıl vadeli, 630 milyon dolar karşılığı 184 milyon dolar ve 398 milyon Euro tutarında yeni bir sendikasyon kredisi

sağladığını söyledi. Bakan Pekcan'ın verdiği bilgiye göre işlem bir yıllık dilim için Euribor artı yüzde 2.65 ve libor artı yüzde 2.75 olmak üzere Ekim ayında imzalanan sendikasyon kredisine oranla 20 baz puan daha düşük maliyetle gerçekleştirildi. Sendikasyon kredisinin 2 yıllık diliminin tutarı ise 84 milyon dolar oldu.

Borsa İstanbul'da Ocak ve Şubat aylarında 909 milyon dolarlık net alım yapan yabancı yatırımcıların Mart'ta bu alımların 659 milyon dolarlık kısmını sattığı görüldü. Yabancı yatırımcılar böylece yılın ilk çeyreğini net 250 milyon dolarlık alımla tamamladı. 2018'in ilk çeyreğinde 780 milyon dolarlık net satış gerçekleştiren yabancı yatırımcıların, 2019'un aynı döneminde alım tarafında yer almaları BIST 100'ün bu dönemde yüzde 2.8 değer kazanmasını etkiledi. Mart'ın ikinci yarısında Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırmaya gitmesi ve Londra'daki swap piyasalarında oluşan oynaklığa Borsa İstanbul'da yabancı satışlarının etkisini artırdığı görüldü.

'Gümrük vergisi' uyarısı

Uluslararası Para Fonu (IMF), ülkelerin gümrük vergilerinin artırılması yönündeki politikalarının küresel ekonominin bozulmasına neden olabileceğini duyurdu. IMF-Dünya Bankası ortak toplantıları öncesinde hazırlanan "IMF Dünya Ekonomik Görünüm" raporunun analitik bölümleri yayımlandı. IMF raporunda, "Gümrük vergilerinin azaltılması, istihdamın uluslararası bazda paylaşılmasını, küresel değer zincirinin oluşmasını, rekabetin artırılmasını ve verimliliğin yükseltilmesini sağlıyor" denildi.

Dünya Bankası yeni başkanını seçti

ABD Başkanı Donald Trump tarafından aday gösterilen ABD Hazine Bakanlığı Uluslararası İşlerden Sorumlu Müsteşarı David Malpass, Dünya Bankası'nın yeni başkanlığına seçildi. Malpass, 9 Nisan'da görevine başladı. Dünya Bankası'nın 2012'den bu yana başkanı olan Jim Yong Kim, altı yıldır yürüttüğü başkanlık görevinden 1 Şubat itibarıyla ayrılmıştı. 1 Şubat'tan bu yana ise geçici olarak Kristaline Georgieva başkanlık görevini yürütüyordu.

İran ve Irak ortak petrol sahalarını genişletecek

İran Petrol Bakanı Bijen Namdar Zengene, Irak ile Kermanshah-Diyala ve Huzistan-Basra arasındaki ortak petrol sahalarını genişleteceklerini belirtti. İran Petrol Bakanlığı sitesinden yapılan açıklamaya göre, Zengene Iraklı mevkidaşı Samir el-Gadban ile başkent Tah-

ran'da bir araya geldi. Zengene, İran ile Irak'ın Kermanshah-Diyala ve Huzistan-Basra arasındaki ortak petrol sahalarını genişletme konusunda uzlaştığını aktardı. Bakan Zengene ayrıca Irak'ın İran'a olan doğal gaz borcunun da 1 milyar dolar olduğunu belirtti.

Euro Grubu Başkanı Mario Centeno, Euro para birimini kullanan Avrupa Birliği (AB) üyesi 19 ülkenin maliye bakanlarının Bükreş'te gerçekleştirdiği Euro Grubu toplantısının ardından açıklamalarda bulundu. Centeno, Yunan hükümetinin 2019 yılı bütçesinin ekonomik program taahhütleri ile uyumlu olduğuna işaret etti. Yunanistan'ın borçlarını hafifletme konusunu görüştüklerini ifade eden Centeno, "Yunanistan'a 970 milyon Euro'luk nakit hibe verilecek" diye konuştu. Centeno, söz konusu kaynağın Yunan piyasalarına ve yabancı yatırımcılara olumlu mesaj vereceğini sözlerine ekledi. Yunanistan'da yaklaşık sekiz yıl süren kurtarma paketi programı Ağustos ayında sona ermişti.

Yunanistan'a 970 milyon Euro hibe

İngiltere, Brexit'te zaman kazandı

İngiltere'nin birlikten ayrılış tarihinin ertelenmesini görüşmek üzere bir araya gelen Avrupa Birliği liderleri, Brexit'i 31 Ekim'e kadar "esnek şekilde" erteleme kararı aldılar. Böylece İngiltere parlamentosunda bir plan üzerinde uzlaşmak için altı ay zaman kazanmış oldu. 29 Mart'ta gerçekleşmesi gereken Brexit daha önce de 12 Nisan'a ertelenmişti. "Esnek" ertelemeye göre eğer 31 Ekim'den önce bir uzlaşma sağlanırsa, çıkış bir sonraki ayın ilk gününde gerçekleşecek. Bildirgede ayrıca, İngiltere'nin ne zaman isterse Brexit'i iptal etme hakkının bulunduğu hatırlatıldı.

"DTÖ'de reform" gündeme geldi

Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk, AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker ve Çin Başbakanı Li Keqiang, Brüksel'de düzenlenen 21'inci AB-Çin Zirvesi ardından ortak basın toplantısı düzenledi. Tusk, kurallara dayalı küresel ticaret sisteminin devamlılığının AB ve Çin'in "çıkarına" olduğuna dikkat çekerek, "Kurallara dayalı küresel sistemin devam edebilmesi için hızla güncellenmesi gerekiyor. AB açısından Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) yapısının sanayi desteklemelerini içerecek biçimde reformu öncelikli bir konudur" diye konuştu.

Japonya, Kuzey Kore'ye yaptırımlarını uzattı

Kyodo Ajansı'nın haberine göre, Japonya'da kabine, Kuzey Koreli gemilerin ve Kuzey Kore limanlarında duran yabancı gemilerin Japonya limanlarına girişi ile ikili ithalat ve ihracata yasak getiren yaptırımların iki yıl uzatılmasını onayladı. Yaptırımları uzatma kararının, Kuzey Kore tarafından kaçırıldığı iddia edilen Japon vatandaşları ile ilgili konunun çözümünün yanı sıra Kuzey Kore'ye, yarımadanın nükleer silahlardan arındırılması yönündeki baskıyı sürdürmek için alındığı ifade edildi.

Yaptırımları uzatma kararının, Kuzey Kore tarafından kaçırıldığı iddia edilen Japon vatandaşları ile ilgili konunun çözümünün yanı sıra Kuzey Kore'ye, yarımadanın nükleer silahlardan arındırılması yönündeki baskıyı sürdürmek için alındığı ifade edildi.

İran'da sel krize dönüştü

İran'da günlerce süren ve halen bazı bölgelerde devam eden şiddetli yağışlar sonucu meydana gelen sel felaketinde 70 kişi hayatını kaybederken rekor düzeye ulaşan su miktarının tarım ve altyapıya verdiği zarar 500 milyon doları aştı. İranlı yetkililer tarafından "benzeri görülmemiş çapta" şeklinde nitelendirilen sel felaketinde yükselen su rekor düzeye ulaştı. 1900 ilçe, kasaba ve köy su ve çamur altında kaldı, yaklaşık 100 bin kişi devlet tarafından sağlanan barınaklara yerleştirildi.

**Denizi seviyorsan dalgaları da seveceksin
korkarak yaşarsan yalnızca hayatı seyredersin.**

FRIEDRICH NIETZSCHE
(15 EKİM 1844 - 25 AĞUSTOS 1900)

MAXIMUM İŞYERİM'İ İNDİRİN, POS İŞLERİNİZİ CEPTEN TAKİP EDİN.

Siz de Maximum İşyerim uygulamasını indirin,
ticari işlemlerinizi cebinizden yönetin.

isbank.com.tr | 0850 724 0 724 | Şubelerimiz

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜ

Yıl Sonu

BES ve KIDEM
TAZMİNATI
REFORMU

Yıl Sonu

SOSYAL
GÜVENLİK
REFORMU

Yıl Sonu

İSTİHDAM
EĞİTİM
PLANLAMASI

Finansman

Bankacılık Sermaye ve
Bilanço Güçlendirilmesi
Yüksek ve Sürekli Tasarruf
Üretim Odaklı Finansman

Vergi Adaleti

- Kayıt Dışının Kayıt İçine Alınması
- Gelirden Ziyade İstihdam
- Öncelikli Vergi Sistemi
- Mükellef Odaklı Sistem
- Yeni Mimari

Eylül

LOJİSTİK
MASTER
PLANI

Yıl Sonu

YAR
REFOR

REFORMLAR İÇİN YOL

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, ortaya konan hedeflere ulaşmak için 2019 yılında hayata geçirmeyi taahhüt ettikleri, düzenleme ve adımları açıkladı. Bakan Albayrak, özellikle bankacılık, enflasyon BES, kıdem tazminatı, reel sektör başta olmak üzere finans sektöründe yapılacakları detaylandırdı.

BÜYÜME VE İSTİHDAM

YAPISAL
DÖNÜŞÜM
ADIMLARI

Enflasyon

- Gıda Enflasyonunda Yapısal Önlemler
- Enflasyonda Kalıcı Düşüş

İhracat - Üretim Stratejik Planlama

- 7 Stratejik Sektör
Enerji, Maden, Petrokimya, İlaç
Turizm, Otomotiv, Bilişim
- Kredi Arz Teşvik Mekanizması
- Varlık Fonu Stratejik Sektörler Yatırım Planlaması

Mayıs

TARIMDA
MİLLİ BİRLİK
PROJESİ

Mayıs

SANAYİDE
YERLİLEŞTİRME
PROGRAMI

Eylül

TURİZM
MASTER
PLANI

Yıl Sonu

YARGI
REFORMU

Ağustos

İHRACAT
MASTER
PLANI

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

HARİTASI ÇIKARILDI

Bakan Albayrak, başlangıç tarihi vererek sosyal güvenlik reformu, istihdam eğitim planlaması, lojistik master planı, yargı reformu, ihracat master planı, tarımda milli birlik projesi, sanayide yerlileştirme ve turizmde neler yapılacağını belirtti. Finansal sektör, enflasyonla mücadele, vergi dönüşümü ve ihracat-üretim strateji planlama hamlelerini kapsayan adımların tümü 2019'da hayata geçecek.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Yeni Ekonomi Programı Yapısal Dönüşüm Adımları 2019'u düzenlenen basın toplantısıyla açıkladı.

Bakan Albayrak, ekonomi politikaları açısından önemli bir gündem için bir araya geldiğini belirtti. Bakan Albayrak, Türkiye'nin gündeminin ekonomide reform olduğuna işaret ederek, büyük ve güçlü Türkiye idealine kavuşmak için ekonomide gerekli yapısal dönüşümleri hayata geçirmektedir. Bugün başlatacağımız süreç, yalnızca bir paketin hayata geçirilmesinden ibaret olmayacak. Bugün sadece, 2019 yılında tamamlayacağımız bir dizi reformu

sizlerle paylaşacağız. Ama bu değişim ve reform süreci önümüzdeki 4.5 yıl boyunca, yılmadan kararlılıkla devam edecektir" diye konuştu.

Paketin bütününe bir reform paketi olarak adlandırdıklarını, içerisinde tek başına ele alındığında bile başlı başına önemli birer reform olacak adımlar olduğu gibi, onları destekleyen, hedefleri yakalamayı sağlayacak maddelerin de olduğunu aktaran Bakan Albayrak, bu zamana kadar bu maddelerin teknik detayları ve içeriği ile ilgili de önemli çalışmaların bakanlıkların koordinasyonunda yapıldığını ve artık hayata geçirilmeye hazır hale getirildiğini, bu nedenle 2019 yılsonuna kadar diyerek tüm

Türkiye'ye dünyaya ve ekonomideki paydaşlara net bir tarih verdiklerini vurguladı.

"Reform alanlarının başında finansal sektör geliyor"

Bakan Albayrak, reform alanlarının başında finansal sektör geldiğini belirterek, finansal sektör altındaki ilk alanın da bankacılık sektörü olacağını kaydetti.

Yeni Ekonomi Programı'nda "Bankacılık sektörümüzün güçlü yapısını sürdürmesini ve reel sektörümüzü finanse etmeye devam etmesini temin etmek bu programın en önemli önceliklerinden bir tanesidir" dediğini anımsatan Bakan Albayrak, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Geldiğimiz noktada, bankacılık sektörümüzün kredi hacmi, tahsili geçmiş alacaklar hariç 2 trilyon 513 milyar TL'dir. Geri ödemelerinde sorun beklenmeyen 1. gruptaki kredilerin toplam krediler içindeki oranı yüzde 89 seviyesindedir. 2. gruptaki yakın izlemedeki kredilerin payı ise 276 milyar TL, yani toplamda yüzde 11 seviyesindedir. Bu rakamın da 107 milyar TL'lik kısmı bugüne kadar yapılandırıldı. 3. grup, yani tahsili gecikmiş ya da takip hesabında izlenen alacakların miktarı Mart 2019 itibarıyla 106 milyar TL'dir. Tahsili gecikmiş alacakların kredilere oranı yüzde 4,2'dir. 106 milyar TL tutarındaki tahsili gecikmiş alacaklar için 72 milyar TL seviyesinde özel karşılık ayrılmıştır. Gerçekleştirdiğimiz mali bünye analizi sonucunda BDDK da NPL olarak adlandırılan bu kredilerin oranının en yüksek yüzde 6 seviyesine ulaşabileceğini ortaya koymuştu."

Bakan Albayrak, bugün, dünyanın en önemli finans kuruluşlarının da raporlarında, NPL'lerle ilgili bu oranların burayı yakınsayacak şekilde revize edildiğini gördüklerini vurgulayarak, "Tahsili gecikmiş alacaklar için yüksek oranda karşılık ayrılması, birçoğunun teminatının bulunması, tahsilat oranlarının yüksek olması ve tahsili

“ Değişim ve reform süreci önümüzdeki 4.5 yıl boyunca yılmadan kararlılıkla devam edecek. ”

gecikmiş borcu bulunan işletmelerin büyük çoğunluğunun faaliyetlerine devam ediyor olması dikkate alındığında tahsili gecikmiş alacakların, bankacılık sektörümüz için bir risk oluşturmayacağını öngörüyoruz. Ancak, sektörümüzün daha dirençli hale getirilmesini ve sermaye yeterlilik oranlarının güçlendirmesini önemsiyoruz” diye konuştu.

İlk adımda kamu bankalarının sermayeleri güçlendirilecek

Bu kapsamda bir dizi önemli adımı devreye aldıklarını belirten Bakan Albayrak, "İlk adımımız kamu bankalarımızın sermayelerini güçlendirmek için olacak. Hazine ve Maliye Bakanlığı ihraç edeceği 28 milyar TL'lik İkrazen Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerini kamu bankalarına verecektir" dedi.

Özel bankalar tarafında Bankalar Birliği koordinasyonunda, BDDK ile birlikte sermayelerini güçlendirmek için 2018 yılı karlarının dağıtılmaması ve buna benzer bir dizi adımı içeren stratejinin devamlılığını

sağlayacaklarını aktaran Bakan Albayrak "İlk adımımız kamu bankalarımızın sermayelerini güçlendirmek" dedi ve sözlerini şöyle sürdürdü:

"Özel bankalarımız yeniden sermayelendirme planlarını halihazırda yürütüyorlar. İhtiyaç halinde bu planlamalar doğrultusunda sermayelendirmelerini yapacaklar ve yapmaya da başladılar. Ayrıca, mali sistemin gözetim ve denetiminin güçlendirilmesi ve veriye dayalı iktisadi politikalar geliştirilmesi amacıyla, Ulusal Veri Merkezi'ni kuracağız. Dünyadaki en iyi örneklerin uygulanması olacak bu merkez ile risk ve potansiyellerin çok daha erken ve etkili analiz edilmesi sağlanacak."

Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak, bankacılık alanında bir diğer önem verdikleri başlığın bankaların aktif kalitesinin çok daha iyi bir düzeye taşınması olduğunu belirterek, "Bildüğünüz gibi bankacılık alanında, yeniden yapılandırma süreçlerine büyük önem veriyoruz. 2018 yılının son çeyreğinde yedi büyük banka, konkordato firmaların kredi borçlarının yapılandırılması konusunda çalışma başlatmış, 2019 yılı başında banka temsilcilerinden oluşan 'konkordato heyeti' kurulmuş ve heyet tarafından konkordatolu firmalarla

görüşmelere başlanmıştı” diye konuştu.

Şubat ayından itibaren de yedi büyük bankaya ilave olarak diğer bankaların da bu sürece katılarak müzakereleri devam ettirdiğini anımsatan Bakan Albayrak, “Sürece diğer bankaların da destek vermeye başlaması, borçlu firmalara sunulan çözümleri hızlandırdı, kredi yapılandırmalarında önemli ilerlemeler sağlandı. Konkordato ve kredi yapılandırma meselesini, çok daha iyi, herkesin çıkarına olan yeni bir yasal çerçeve ile ele alacağız” şeklinde konuştu.

Bakan Albayrak, yeni yasal çerçeve ile yeniden yapılandırma ve alacak tahsil süreçlerini hızlandıracak, özellikle, borç ödeme kabiliyetini yitirmiş şirketlerin hızlı şekilde tasfiyesini sağlayacak bir çerçeve oluşturacaklarını aktararak, şu bilgileri verdi:

“Arkadaşlarımız bu konuda, dünyadaki en iyi ülke örnekleri taradı. Dünyada bugün en başarılı modeli ülkemize uyarlayacağız. Bu sayede, icra-iflas ve ipoteklerin nakde çevrilmesinin de daha kolay olacağı bir yapıyı oluşturmuş olacağız. Bu başlıkta önem verdiğimiz bir diğer adımımız sorunlu krediler ile ilgili olacak. Bankalarımızın NPL’leri ile ilgili tabloyu ortaya koyduk. Yüzde 4,2’lik bir oran var ve bu oranın oldukça iyi bir seviye olduğunu tüm paydaşlarımız ve sektörümüz kabul ediyor. Sektörümüzün aktif kalitesini daha da iyileştirecek bir adım atıyoruz.

“Tasarruflarımız kırılganlıkları gidermedeki en önemli araç”

Bankalar Birliği öncülüğünde, kamunun olmadığı bir yapıda, buranın altını çiziyorum, kamu yok, Enerji ve inşaat gibi NPL’ler noktasında önem teşkil eden iki sektörde, sorunlu varlıkların borç-hisse takası ile dışarı çıkaracak ve bankalarımızın bilançolarını daha iyi bir hale getireceğiz. Bunun için Enerji Girişim Sermaye Fonu ve Gayrimenkul Fonu Kurulması’nı gündeme aldık. Bu yeni finansal model ile sorunlu varlıkların ayrılıp, bankaların, yerli ve yabancı yatırımcıların iştirak edebileceği fonlarla yönetilmesini sağlayacağız.”

Bakan Albayrak, finansal sektör başlığında hayata geçirecekleri reform alanlarından bir diğerinin de ‘tasarruf ve sigorta’ alanı olduğunu belirterek, “Bu dönem etkin ve sağlıklı bir tasarruf sistemi oluşturmayı çok ama çok önemli görüyoruz. Devletten başlayarak, bireye kadar her alanda tasarrufları önceliklendirmemiz gerektiğine inanıyoruz.

Tasarruflarımızın, ekonomimizin kırılganlıklarını gidermedeki en önemli araç olduğuna inanıyoruz” şeklinde konuştu.

Bu kapsamda, emeklilik sisteminin reforme edilmesinin en önemli yapısal reformlardan birini oluşturduğunu dile getiren Bakan Albayrak, “YEP kapsamında, emeklilik sistemini daha sürdürülebilir hale getirmek önümüzdeki dönemde en öncelikli konularımızdan birini oluşturacak” dedi.

“Sürdürülebilir emeklilik sistemi vatandaşa katkı sağlar”

Bakan Albayrak, daha sürdürülebilir bir emeklilik sisteminin vatandaşa ve ekonomiye birçok açıdan fayda sağlayacağını dile getirerek, şu değerlendirmelerde bulundu:

“Tamamlayıcı emeklilik sistemi vatandaşlarımıza emekliliklerinde ek gelir oluşturarak çalışma dönemlerindeki hayat standartlarını korumalarını sağlayacak. Artık vatandaşlarımız, emekli olunca nasıl geçinirim kaygısı taşımayacaklar. Tamamlayıcı emeklilik sistemiyle birlikte ülkemizde tasarrufları artırarak dış finansman bağımlılığını azaltacağız. Bu da ekonomimizi dış müdahalelere karşı çok daha güçlü hale getirecek. Sistemde biriken fonların sermaye piyasaları üzerinden reel sektöre ve ülkemizin sürdürülebilir büyümesine kanalize edilmesini sağlayacağız. Artık şirketlerimiz çok daha kolay, ucuz ve uzun vadeli bir biçimde yeni yatırımlarını finanse edebilecekler. Aynı zamanda, ülkemizi ileriye götürecektir stratejik sektörlerdeki projeleri için ek kaynak oluşturmuş olacağız.”

“Kesintiler BES ile entegre Kıdem Tazminatı Fonu’nda toplanacak”

Bakan Albayrak, gelecek süreçte, ekonomiye bahsedilen faydaları sağlayacak güçlü bir tamamlayıcı emeklilik sistemini hızla hayata geçirmeyi planladıklarını dile getirerek, “Vatandaşlarımızın kazançlarına göre, azdan az çoktan çok, belirleneceği zorunlu bir bireysel emeklilik sistemini yani tamamlayıcı emeklilik sistemini yeniden ele alacağız. Bu sistemle birlikte Kıdem Tazminatı Reformu’nu da hayata geçireceğiz. Tüm paydaşlarımızın katılımı ile tıpkı çalışanlardan olduğu gibi iş verenden de yapılacak kesintiler BES ile entegre Kıdem Tazminatı Fonu’nda toplanacak” diye konuştu.

Hedeflerinin; her iki reformu da bu yıl hayata geçirmek ve 2020 yılından itibaren

fiilen bu fonları hayata geçirmek olduğunu vurgulayan Bakan Albayrak, şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bu yeni yapıyla birlikte beş yılda, burada sistemde biriken fonların milli gelirin yüzde 10’unun üstüne çıkacağını öngörüyoruz. Oluşturacağımız sistem tüm ana paydaşlara, yani çalışanlara, işverenlere ve devletimize katma değeri en yüksek olacak şekilde oluşturulacaktır. Finansal sektördeki bir diğer değişim alanımız sigortacılık sektörü olacak.

Sigortacılık, BES ve Kıdem Tazminatı sonrasında hepimiz için çok önemli bir yeni finansman kaynağı olacak. Sigortacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu kurarak sektörü izlenmesi ve denetlenmesini daha yakından takip edeceğiz. Sektörün çok

“ *Reform alanlarının başında finansal sektör geliyor. Finansal sektör altındaki ilk alan da bankacılık olacak.* ”

daha hızlı bir şekilde güçlenmesine destek olacağız. Ayrıca Milli Reasurans şirketi ile birlikte sigorta şirketlerimizi destekleyecek, sigortalanan sektörlerin sigortalanmasına imkan sağlayacağız.”

Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi

Bakan Albayrak, bir diğer yapısal adımlarının, sağlıklı ve sürdürülebilir büyümenin dayanağı olan ihracat ve katma değerli ürün üretimini, yerileştirmeyi sağlayan sektörlerin kredi arzından daha fazla yararlanmasını sağlamak olacağını anlattı.

Bu kapsamda Finansal İstikrar ve Kalkınma Komitesi (FİKKO) bünyesinde bir kurul ile bu stratejik alanlara daha fazla kredi sağlanması için teşvik mekanizmalarının devreye alınacağını dile getiren Bakan Albayrak, şu ifadeleri kullandı:

“Finansal sektördeki atacağımız adımların son başlığı reel sektör olacak. Ağustos ayında yaşadığımız türbülans reel sektörümüze, dolaylı olarak da bankacılık sektörümüze etkiledi.

Finansal sektörün daha sağlıklı işleyişini sağlamak için reel sektör alanında da bazı adımlar atacağız. BDDK 2019 başında 500 milyon ve üzeri riski bulunan gruplar için bir düzenleme hayata geçirmişti. Bunu bir adım ileriye taşıyoruz.

Bankacılık sektöründe toplam 100 milyon TL ve üzeri riski olan şirketlerin, mali yılın kapanmasının ardından 120 gün içerisinde bankalarına bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolarını ve borç ödeme kapasitesi, likidite riski, kur riski, ve karlılık gibi unsurları da içeren bir mali denetim raporu sunmak zorunda olacak. Aksi halde sektörden ek kredi alamayacak.”

Ayrıca, BDDK koordinasyonunda, mali şeffaflığın artırılması, kurumsal yönetim standartlarının yükseltilmesi, finansal yönetim kalitesinin artırılması için gerekli tedbirleri de hayata geçireceklerini belirterek, “Daha önce duyurmuş olduğumuz ulusal kredi derecelendirme kuruluşu işlemlerini bu yıl içinde tamamlayacağız. Bu şekilde

reel sektörün kredi taleplerinde çok daha gerçekçi ve sağlıklı değerlendirme imkanı sağlanmış olacak” bilgisini verdi.

“Tarımda Milli Birlik Projesi”

Enflasyonda en önemli sorunun gıda alanında yaşanmasından dolayı yapısal reformların da en önemli ayağını gıda alanında hazırladıklarını belirten Bakan Albayrak, “Bu alandaki adımları Tarım Bakanlığımız ile Gıda Komitesi koordinasyonunda takip edeceğiz. Gıda enflasyonu ile mücadele için en önemli yapısal reformumuz “Tarımda Milli Birlik Projesi” olacak. Tarım ve Orman Bakanlığımız tarafından çalışılan bu kapsamlı strateji mayıs ayında tüm kamuoyumuzla paylaşılacak” ifadelerini kullandı.

“Sağlıklı beslenme temel bir insan hakkıdır felsefesinden hareket edeceklerini dile getiren Bakan Albayrak, şöyle devam etti:

“Buna bağlı olarak da bölge ve ürün bazında bir makro arz, talep ve ticari planlama sürecinin kurumsal alt yapıları tesis edilecek. Tohumdan sofraya daha hakkaniyetli bir değer zinciri dizayn edilecek. Sahada operasyonel yetkinliğimizi kooperatif yapısının merkezde olduğu güçlü kurumsal alt yapılarla sağlayacağız. Bu kurumsal altyapı ürün ve bölge bazında sözleşmeli tarımın daha da yaygınlaştırılmasını sağlayacak.

“*İlk adımımız kamu bankalarımızın sermayelerini güçlendirmek için olacak.*”

Tarımda Milli Birlik projesinin detaylarını da hep birlikte projenin lansmanında Tarım Bakanlığımızdan dinleyeceğiz.”

Bu nokta atılacak bir diğer adımın da Sera AŞ’nin kurulması olduğuna dikkat çeken Albayrak, “Özellikle mevsimsel dalgalanmalarla enflasyonla mücadelede önemli yer tutan taze meyve sebze pazarında dengeleyici unsur olması amacıyla Tarım Kredi Kooperatifi ortaklığıyla Sera AŞ kurulacak. Sera AŞ bünyesinde 2019 yılında ilk etapta 2 bin hektar teknolojik sera inşa edilecek. Orta vadede 5 bin hektar üretim alanına ulaşılırken uzun vadede örtü altı sebze üretiminin yüzde 25’inin karşılanması hedeflenecek” dedi.

Küçükbaş hayvancılık ve hal yasasında atılacak adımlar

Bir diğer önemli adımında da küçükbaş hayvancılık ve hal yasası alanlarında atılacağı bilgisini veren Bakan Albayrak, şunları kaydetti: “Ülkemiz coğrafi gerçeklerine uygun şekilde kırmızı et fiyat istikrarını Küçükbaş Hayvancılık Hamlesi ile destek-

leyeceğiz. İhracat kapasitesi, yerli yem ve coğrafi şartlara uygunluk gibi özellikleri dikkate aldığımızda, küçükbaş hayvancılıkta potansiyelimizin gerisindeyiz. Bu kasamda verilecek desteklerle 47 milyon olan küçükbaş hayvan varlığımız 4 yıl içinde 100 milyona yükseltilecektir.

Son olarak, hal yasası kapsamında üretici kooperatiflerinin haller içerisindeki payının artırılması hedeflenerek toptan, perakende ve lojistik alanlarında daha rekabetçi bir yapının oluşturulmasını sağlayacağız. Bu kapsamda tarladan sofraya daha kısa, daha etkin, daha rekabetçi ve daha denetlenebilir bir değer zinciri oluşturacağız. Ayrıca, üretimde rekabeti, toptan, perakende ve lojistikte denetim ve gözetimi sağlayacak bir regülasyon çerçevesi de devreye alacağız.”

“Tasarruf adımlarımız devam edecek”

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, atılacak bir diğer adımında bütçe disiplini alanında olacağını bildirdi.

Sıkı maliye politikasının en temel politikaların başında geldiğini vurgulayan Albayrak, şunları söyledi:

“Bildiğiniz gibi, Yeni Ekonomi Programı’nda 76 milyar TL’lik tasarrufu ve gelir artırıcı önlemleri devreye alacağımızı ifade

FINANSAL SEKTÖR

A. BANKACILIK

YAPISAL
DÖNÜŞÜM
ADIMLARI

SERMAYELERİ GÜÇLENDİRİLME STRATEJİSİ

Kamu Bankalarına Toplam 28 Milyar TL
Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) Verilmesi

Özel Bankaların, İhtiyaç Halinde, Hazır Tuttukları Yeniden
Sermayelendirme Planları Çerçevesinde Sermaye Artırması

Dengelenme Süreci Boyunca Temettü Dağıtımının ve
Yöneticilere Yapılan Nakdi Prim Ödemelerinin Sınırlanması

Ulusal Veri merkezi'nin Kurulması

AKTİF KALİTESİNİN ARTIRILMASI

Borç Yeniden Yapılandırılmalarını ve İcra-İflas İşlemlerini Daha
Hızlı ve Etkin Hale Getirmek İçin Yeni bir Yasal ve Kurumsal
Çerçeve Oluşturulması

Bazı Sorunlu Kredilerin, Bankaların ve Ulusal-Uluslararası
Yatırımcıların İştiraki Olan Bilanço Dışı Fonlara Devredilmesi

- Enerji Girişim Sermaye Fonu
- Gayrimenkul Fonu

etmiştik. Şu ana kadar, 2019 bütçesinde bu rakamın 44 milyar TL'lik kısmını uygulamaya aldık. Bütçe ile ilgili spekülasyonlara karşı tüm vatandaşlarımızın bu güçlü tablonun farkında olmalarını arzu ediyoruz. Bundan sonra da bu adımlarımız devam edecek. Bütçe hedeflerini tutturacak tasarruf adımlarımız devam edecek. Mali tarafta da güçlü, uyumlu ve koordineli bir süreç devam edecek. Seçimden önce nasıl bu mali disiplinden vazgeçemediysek, seçimden sonra da vazgeçmeyeceğiz. Büyümeyi ve istihdamı desteklemek amacıyla sorun yaşayan bazı sektörlerde bir kısım vergi teşvikleri sağladık.

Vergi dönüşümü reformları

Çok dengeli yönetmemiz lazım. Hem bütçe hem büyüme ve istihdam. Birinden vazgeçmemizi hiçbir zaman kimse bizden beklemesin dedik. Bunu yaparken yılsonu bütçe hedeflerimizi de bu manada koordineli bir şekilde hep yürüttük, yürütmeye de devam edeceğiz. Bundan sonra da gelirlerimizi daha da arttırmak için, toplumun genelini etkilemeyen ve yüksek vergi noktasında bakıldığında yüksek gelir gruplarının daha adil vergilendirilmesini sağlayacak ve enflasyona etkisi minimumda olacak bazı adımları atmakta projeksiyonlarımız arasın-

“ İşverenden yapılacak kesintiler BES ile entegre Kıdem Tazminatı Fonu'nda toplanacak. ”

da önümüzdeki süreçte hayata geçirilecek.”

Bakan Albayrak, 2019 yılı içerisinde hayata geçirecekleri en önemli reformlardan birisinin de vergi dönüşümü olacağını kaydederek, detaylarını süreç tamamlanınca daha net bir şekilde ortaya koyacaklarını söyledi.

Vergi Konseyi gibi toplumun tüm kesimlerinin içinde olduğu çok kapsamlı bir ekiple bu reform çalışmalarını sürdürdüklerini dile getiren Bakan Albayrak, reformun temel detaylarını üç başlıkta paylaşmak istediğini, birincisinin yeni mimari olduğunu anlattı.

Bakan Albayrak, “Yeni vergi mimarimizde istisna ve muafiyetleri artık azaltacağız. Kurumlar vergisinin kademeli olarak düşürüp daha rekabetçi bir noktaya taşıyacağız. Daha adaletli bir vergi sistemi için, geli-

YAPISAL DÖNÜŞÜM ADIMLARI

FINANSAL SEKTÖR

B TASARRUF VE SİGORTA

1. BES ve KIDEM TAZMİNATI

- Bireysel Emeklilik Sistemi'nin (BES) Yeniden Yapılandırılması
- Tüm Paydaşların Katılımı İle Kıdem Tazminatı Reformu'nun Gerçekleştirilmesi
- Kıdem Tazminatı Fonu İle BES'in Entegrasyonu
- 2020 Yılından İtibaren her Yıl OKS + Gönüllü BES'te En Az 100 Milyar Fon Biriktirilmesi
- Beş Yil İçinde Milli Gelirin %10'unu Açan bir Toplam Fon Büyüklüğüne Ulaşılması

2. SİGORTACILIK

- Sigortacılık Denetim ve Düzenleme Kurumu'nun (SDDK) Faaliyete Başlaması
- Milli Reasürans Şirketi'nin Faaliyete Başlaması

C İHRACAT VE ÜRETİM ODAKLI KREDİ ARZI

Kredilerin Stratejik Sektörlere Yönlendirilmesinin Teşvik Edilmesini Sağlayacak bir Yapının FIKKO Bünyesinde Kurulması

- Yerileştirme
- İhracat
- Yüksek Katma Değerli Üretim

D REEL SEKTÖR

- Toplam Riski 100 Milyon TL Ve Üzeri Olan Grupların, Bağımsız Denetim Raporlarını Bankalara Sunmasının Zorunlu Hale Getirilmesi
- Mali Şeffaflığın Artırılması
- Kurumsal Yönetim Standartlarının Yükseltilmesi
- Finansal Yönetim Kalitesinin Artırılması
- Ulusal Kredi Derecelendirme Şirketi Kurulması

re göre artan oranlarda vergilendirmeyi daha etkin hale getireceğiz. Özellikle beyannameyi yaygınlaştırarak gelir artışlarının sağlayacağı potansiyelle dolaylı vergileri azaltıp, dolaysız vergileri artırarak verginin daha da fazla tabana yayılmasını sağlayacağız" diye konuştu.

Yeni Vergi Mimarisinin dünyada çağdaş vergi reformlarının önceliklerinden olan "istihdam oluşturma" hedefine oturacağını aktaran Bakan Albayrak, ayrıca iş yapma kolaylığı endeksinde buldukları seviyeyi, atacakları adımlarla daha da yukarıya çıkacaklarını, girişimciliğin ve yeni iş kurmanın kolaylaştırılmasını sağlayacaklarını anlattı.

"Teknolojik üretimi önceleyen ekonomi tesis edeceğiz"

Bakan Albayrak, vergi dönüşümündeki ikinci başlıklarının "Kayıtdışı ile Mücadele" olacağını belirterek, gönüllü uyum adı verilen yeni bir sistemle mükelleflerin beyanlarının esas olduğu ve ilk inceleme sonrasında sorun görülmediği takdirde süreçlerin tamamlandığı sadeleştirilmiş bir süreci hayata geçireceklerini söyledi.

Bakan Albayrak, "Ayrıca sahte ve yanlış belge ile mücadele için, etkin yaptırım,

"Gıda enflasyonu ile mücadele için en önemli yapısal reformumuz "Tarımda Milli Birlik Projesi" olacak."

teknik çözüm, e-fatura ve e-faturanın eş zamanlı takibi, benzersiz kodlu mal hareketi takip sistemi ile kayıtdışıyla karşı etkin bir yapıyı devreye almış olacağız" ifadesini kullandı. Bakan Albayrak, vergi dönüşümünde önemli gördükleri bir diğer alanın da "mükellef hakları" olacağını belirterek, mükellef dostu bir vergi sistemiyle, süreçlerin başarısını daha da artıracaklarını, bu kapsamda Mükellef Hakları İcra Kurulu kuracaklarını söyledi.

Bu kapsamda mükelleflerin, vergi süreçlerindeki beyanları ile ilgili yazılı destekleri devreye alacaklarını dile getiren Bakan Albayrak, mükellef memnuniyetini düzenli ve sürekli olarak ölçeceklerini, süreçlerdeki eksikleri anında tespit edeceklerini bildirdi.

Bakan Albayrak, ayrıca mükellef hakları bildirgesinin bağlayıcı hale gelmesini sağlayacaklarını ifade etti.

Açıkladığı tüm reformlarla aslında bir hedefin de alt yapısını çok sağlam adımlarla

hayata geçirmiş olacaklarını vurgulayan Bakan Albayrak, ulaşmak istedikleri noktanın sürdürülebilir bir büyüme ve istihdam olacağını, ihracata dayalı, yüksek katma değer ve teknolojik üretimi önceleyen bir ekonomiyi tesis edeceklerini bildirdi.

"İş yapma kolaylığı endeksinde sıçramayı hedefliyoruz"

Bakan Albayrak, geçen yıl iş yapma kolaylığı endeksinde 17 basamak atlayarak 43. sıraya yükseldiklerini anımsatarak, bu yıl işe başlama, vergi ödemesi, kredi temini, sözleşmelerin icrası, tapu ve şirket tasfiyesi alanlarında gündemlerine aldıkları reformlarla daha fazla sıçramayı hedeflediklerini söyledi.

Gelecek dönem için geçici beyanname sayısının 4'ten 3'e düşürülmesi ve elektronik çeklerin ücretten muafiyet konusu üzerinde çalıştıklarını dile getiren Bakan Albayrak, inşaat izinlerinde, elektrik bağlamada, işe başlamada belediyeler ile SGK, belediyeler, ticaret sicil müdürlükleri gibi ilgili kamu kuruluşları arasındaki elektronik imzanın sürece dahil edilmesi için mevcut sistemlerin entegre edilmesini gerçekleştireceklerini anlattı.

Bakan Albayrak, "Vergi dönüşümü ile süreçleri kolaylaştıracak, kayıt dışılık ile mücadele ile gelirleri daha da artıracacağız. 7 stratejik sektör olarak ifade ettiğimiz enerji, maden, petrokimya, turizm, bilişim, otomotiv ve ilaç sanayilerine yönlendirilmesini daha etkin kılacağız. Biz bunları yaparken diğer bakanlıklarımız ve kurumlarımızla farklı stratejik dönüşümleri de eş zamanlı gerçekleştireceğiz." diye konuştu.

"Güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi"

Bakan Albayrak, bir diğer reform alanının "Yargı Reformu" olduğunu, kapsamlı bir katılım ile hazırlanan bu reform paketinin "Yargı Reformu Strateji Belgesi" ile Adalet Bakanlığı tarafından yakın bir süreçte kamuoyu ile paylaşılacağını söyledi.

Yargı Reformu'nun vizyonunun, "güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi" olacağına dikkati çeken Bakan Albayrak, ekonomik refahın sağlanması ve toplumsal

" 47 milyon olan küçükbaş hayvan varlığımız dört yıl içinde 100 milyona yükseltilecek. "

tabana yayılmasında hukuk ve ekonominin birbirini tamamlayan iki önemli çalışma alanı olduğunu vurguladı.

Bakan Albayrak, şöyle devam etti: "Güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmayla, adil ve etkin işleyen bir hukuk sistemi arasındaki ilişki açıktır. Uzun vadeli yatırımlar, öngörülebilir, sonuçları kestirilebilir bir hukuk pratiğine yakından bağlıdır. Yargı sisteminin kalitesi, hızı, ihtiyaçlara cevap verme kapasitesi yatırım ortamını geliştirmenin temel şartları arasındadır. Bugüne kadar, ülkemize üretim ve istihdam katkısı sunan, piyasa kural ve koşullarında faaliyet yürüten her yatırımcıya desteğimizi sunmaktan geri durmadık.

Yatırımcının, hukuki güvence ve istikrar beklentisini, mümkün olan en yüksek

seviyede karşıladık. Hukukun kolaylaştırıcı, teşvik edici ve güvence verici imkânlarını geliştirme irademizi koruduk. Bu iradenin bir tezahürü olarak Adalet Bakanlığımız da yargı alanında önemli reformlara imza attı. Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin güncellenmesi çalışmaları devam ediyor. Yakın zamanda Adalet Bakanımız tarafından bu yıl içerisinde paylaşılacak."

"Lojistik Master Planı hazırlanıyor"

Bakan Albayrak, diğer bir reform alanının "Lojistik Master Planı" olduğunu belirtti. Türkiye'nin stratejik konumundan kaynaklanan lojistik avantajının ve rekabet gücünün artırılarak, iktisadi ve sosyal gelişmeyi hızlandırmak ve Türkiye'nin uluslararası ticarete bölgesel lojistik üs haline getirme bakış açısıyla Lojistik Master Planı'nın, ilgili bakanlık ve Türkiye Varlık Fonu tarafından hazırlandığı bilgisini veren Bakan Albayrak, şunları kaydetti:

YAPISAL DÖNÜŞÜM ADIMLARI

ENFLASYON İLE MÜCADELE TARIMDA MİLLİ BİRLİK PROJESİ

- Bölge ve Ürün Bazında Arz/Talep Planlaması
- Sözleşmeli Tarımın Yaygınlaştırılması

- Üretici ve Tüketici Arasında Değer Zincirinin Sağlanması
- Kurumsal Altyapıların Tesis Edilmesi

- Kooperatifçilik Odaklı
- Gıda Ürünlerinde Ulusal Markalaşma

SERA A.Ş.

- Tarım Kredi Kooperatifi Ortaklığı
- 2019 Yılında Başlangıç Olarak 2000 Hektar
- Orta Vadede 5000 Hektar
- Nihai Hedef: Toplam Sera Üretiminin %25'inin Karşlanması

Küçükbaş Hayvanlık Hamlesi

- Dört Yıl İçinde Küçükbaş Hayvan Sayısının 47 Milyondan 100 Milyona Çıkarılması

Hal Yasası ve Gıda Regülasyonu

- Üretici ve Kooperatiflerin Hal İçerisindeki Payının Artırılması
- Maliyetlerin Düşürülmesi
- Üretimde Rekabetin Artırılması
- Toptan, Perakende, Lojistikte Gözetim - Denetim

“Taşımacılıkla ilgili tüm hizmetlerin tek bir merkezden ve etkin bir şekilde verildiği ve birden fazla taşımacılık moduna erişim imkanı sağlayacak lojistik merkez planlaması sayesinde, taşıma modları arasındaki tüm bu rekabetin artırılması başta olmak üzere, mevcut lojistik alt yapısının karayolu, denizyolu ve havayolu eksenlerinde etkin bir şekilde incelenmesi, lojistik ihtiyaçların belirlenmesi, rekabet ve güvenliği esas alarak stratejik önceliklerin saptanması, belirlenen ihtiyaçlar ve önceliklere göre kamu lojistik varlıkları arasındaki potansiyel sinerjilerin ortaya çıkartılarak etkin bir model mimarisinin oluşturulması, planlanan hedeflerin gerçekleştirilmesi için yerli ve yabancı tüm paydaşlara kazan-kazan modeline dönük iş birliklerinin gerçekleştirilmesi kurumsal ve uluslararası kamusal iş birlikleri ile hayata geçirilecektir.”

“İhracat Master Planı Ağustos ayında açıklanacak”

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, bir diğer adımın, “İhracat Master Planı” olduğunu söyledi. İhracat noktasında Ticaret Bakanlığının, Ağustos ayında açıklayacağı planla kısa-orta ve uzun vadede ihracat potansiyelinin belirlenerek Türkiye'nin

“*Yargı Reformu Strateji Belgesi Adalet Bakanlığı tarafından yakın bir süreçte kamuoyu ile paylaşılacak.*”

İhracatının arttırılması için sürdürülebilir bir stratejinin yürürlüğe konması ve bu stratejiden sapmadan doğru adımların atılmasını sağlayacağını ifade eden Albayrak, ihracatın ithalatı karşılama oranının

sürdürülebilir bir şekilde artırılması için stratejiler oluşturulup bunların uygulanması için gerekli adımların ortaya konulacağını dile getirdi.

Bakan Albayrak, “Ağustos ayında açıklanacak bu plan ile katma değeri yüksek ürün ihracatının arttırılması amacıyla, etki analizleri yapılarak ihracata devlet yardımlarını yeniden düzenlemek, hedef ürün ve pazarlara odaklanmış bir bakış açısıyla, birim ihracat fiyatlarının yükseltilme-

YAPISAL DÖNÜŞÜM ADIMLARI

BÜTÇE DİSİPLİNİ TASARRUFLARIN DEVAMLILIĞI

GELİR ARTIRICI ADIM PROJESİYONU

- Tek Seferlik Olmayan
- Hiç Vergilendirilmeyen Alanlar Öncelikli
- Yüksek Gelirin Daha Adil Vergilendirilmesi

76
MİLYAR ₺

YEP 2019 Tasarruf ve Gelir Artırıcı Tedbirler

SİRKİ MALİYE POLİTİKASI

44
MİLYAR ₺

Uygulamaya Konan Tedbir ve Tasarrufların Yıl Sonuna Kadar Etkisi

sini sağlayacak.” ifadelerini kullandı. Bakan Albayrak, bir diğer reform alanının “Sanayi Yerleştirme Programı” olduğunu belirterek, “Sanayi Bakanlığımız, bu programla, Ar-Ge’den yatırım ve ihracata tüm adımların tek pencereden yönetildiği, arz-talep bileşenlerinin desteklendiği, öncelikli orta-yüksek ve yüksek teknolojlili ürünlere yönelik stratejileri hayata geçirecek.” dedi.

“35 milyar doların üzerinde turizm geliri bekleniyor”

300 ürünün yerleştirilmesini ortaya koyacak bu programın mayıs ayında kamuoyu ile paylaşılacağı bilgisini veren Bakan Albayrak, diğer alanın “Turizm Master Planı” olduğunu ifade etti. Albayrak, Turizm Bakanlığının Turizm Master Planının hazırlığına başladığını ifade etti. Tüm paydaşların katılımı ile hazırlanacak olan Turizm Master planının Turizm Bakanı tarafından en geç Eylül ayında kamuoyu ile paylaşılacağını dile getiren Bakan Albayrak, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Bu plan çerçevesinde turizmde hem ülke ve desitasyon çeşitliliğini hem turist sayısını hem de turist başına düşen geliri artırarak dört yıl içerisinde 70 milyon turist 70 milyar dolar turizm gelirin e ulaşma hedefi gerçekleştirilecektir. Bu plan çerçevesinde gastronomi, inanç, kültür, golf, kış ve kongre turizmleri başta olmak üzere kıyı turizm e çeşitlilik ve turizm gelirimize katkı sağlamış olacaktır. 2019 yılı içerisinde YEP planlarımızla uyumlu biçimde 2019 yılı turist sayısı 50 milyon kişinin, turizm geliri

VERGİ DÖNÜŞÜMÜ

YENİ VERGİ MİMARİSİ

- İstisna ve Muafiyetlerin Azaltılması
- Kurumlar Vergisinin Kademeli Olarak Düşürülmesi
- Beyannamehin Yaygınlaştırılması
- Verginin Tabana Yayılması
- Gelire Göre Artan Oranlarda Vergilendirme
- Girişimciğin ve Yeni İş Kurmanın Kolaylaştırılması

KAYITDIŞI İLE MÜCADELE

- Vergide Gönüllü Uyum
- Sahite ve Yarıtsia Belge İle Mücadele
- Etkin Yapıtsim
- Teknik Çözüm
- E-Fatura
- Benzersiz Kodlu Mal Hareketi Takibi

MÜKELLEFLERİN HAKLARI

- Mükellefler Hakları İcra Kurulu'nun Kurulması
- Dinleme Hakkı Usul-Esaslarının Belirlenmesi
- Mükellefler Memnuniyetinin Düzenli ve Sürekli Ölçülmesi
- Mükellefler Hakları Bildirgesinin Başlıca Hükümlerinin Getirilmesi

YARISAL DÖNÜŞÜM ADIMLARI

ise 35 milyar doların üzerinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Ayrıca kurulacak olan Turizm Geliştirme Fonu ile de hem ülkemiz turizminin tanıtımı daha etkin yapılacak hem de turizmde bölgesel çeşitliliğin artırılması için yatırımcılar teşvik edilerek yatırımlara destek olunacaktır.”

“Eğitim ve istihdam uzun vadeli perspektifle planlanacak”

Bakan Albayrak, İstihdam Bazlı Eğitim Planlaması reformuna değinerek, kurumlardaki eğitim ve istihdam verileri entegre edilerek, eğitim programı ve meslek bazında arz talep dengesi oluşturulacağını, böylece eğitim ve istihdamın uzun vadeli

perspektifle planlanacağını söyledi. PISA 2021 uygulamasında ortaokullar lehine farkın yüzde 20, bölgeler arası farkın yüzde 10 azaltılmasının hedeflendiğini dile getiren Bakan Albayrak, Milli Eğitim Bakanlığının bu programı eylülde açıklayacağını bildirdi. Bakan Albayrak, “İşte tüm bu dönüşümle birlikte büyük ve güçlü Türkiye için, ihracata dayalı, teknolojik üretimi önceleyen, rekabetçi, katma değerli ürün üretimi alt yapısını tamamlamış bir ekonomi dönüşümünü gerçekleştireceğiz.” diye konuştu. Bakan Albayrak, hayata geçirmeyi hedefledikleri reform paketinin ve yeniliklerin ülkeye, millete ve ekonomiye hayırlı olması temennisinde bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu "Denizli ihracata dayalı sanayileşmeyle ismini marka yaptı" diye konuştu.

"Bir ilave istihdam için 20 bin lira destek geldi"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, "Her yeni istihdamda, ücret, vergi ve prim devletten. Sonrasında da en az dokuz ay vergi ve prim ödemiyoruz. Yani sağlayacağınız her bir ilave istihdam için yılda yaklaşık 20 bin lira destek geldi" diye konuştu.

İstihdam Seferberliği 2019 Denizli toplantısı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Başkan M. Rifat Hisarcıkloğlu; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ile Denizli Valisi Hasan Karahan'ın katılımıyla Denizli Ticaret Odası, Denizli Sanayi Odası, Acıpayam Ticaret Odası, Babadağ Ticaret Odası, Tavas Ticaret Odası, Sarayköy Ticaret Odası ve Buldan Ticaret Odası ev sahipliğinde gerçekleştirildi.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu burada yaptığı konuşmada Denizli'nin tarihiyle, ekonomisiyle özel bir yere sahip olduğunu ifade etti. 100 sene önce İstiklal Harbi'nin ateşinin, ilk burada yakıldığını hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "14 Mayıs 1919 gecesi İzmir işgale uğramıştı. Hemen ertesi gün bu haberi alan Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi Efendi, Denizli'de Milli Mücadele'yi başlattı. Cumhuriyetle birlikte Denizli, bu sefer müteşebbis yönünü keşfetti. İhracata dayalı sanayileşmeyle, ismini marka yaptı. Tekstil, mermer, gıda, yem, ambalaj, bakır mamulleri ve turizm başta olmak üzere pek çok sektörde, dünyayla rekabet eder hale geldi. Öyle ki havlu ve bornozda tüm dünya Denizli'yi tanıdı. Öte yandan, Denizli'nin bir şansı da burada özel sektörümüzün, üç başarılı ve çalışkan başkanımız tarafından temsil edilmesi. Yüreklere Denizli için çarpan, Sanayi Odası Başkanımız Müjdat Keçeci kardeşimi, Ticaret Odası Başkanımız Uğur

Erdoğan kardeşimi ve Ticaret Borsası Başkanımız İbrahim Tefenlili kardeşimi kutluyorum. Bu toplantıyı hep birlikte organize ederek, üyelerimizin en iyi şekilde bilgilendirmesini sağladıkları için de Denizli, Acıpayam, Babadağ, Buldan, Sarayköy ve Tavas Odalarımızı ve Borsamızı, ayrı ayrı tebrik ediyorum" dedi.

İstihdam teşvikleri

TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın iş dünyasına, yeni bir İstihdam Seferberliği çağrısında bulunduğunu ifade eden TOBB Başkanı, "Biz de Çalışma Bakanımızla günlerce, gece geç saatlere kadar çalıştık. Bakanımız sağolsun, yeni, kapsamlı ve cesur bir teşvik paketi hazırladı" diye konuştu. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu istihdam teşviklerini şöyle anlattı: "30 Nisan'a kadar yapılacak her yeni istihdamda, ücret, vergi ve prim devletten. Sonrasında da en az dokuz ay vergi ve prim ödemiyoruz. Yani, sağlayacağınız her bir ilave istihdam için size yılda yaklaşık 20 bin lira destek geldi.

Ekonomik sıkıntı yaşayan, işleri yavaşlayanları da unutmamak. Onlara da mevcut istihdamı muhafaza ettinler diye, kısa çalışma ödeneği geldi. Buraya başvurun, üç ay ücretleri devlet karşılayacak. Bunlarla ilgili detay bilgilere, TOBB web sayfasından veya Oda ve Borsalarımızdan ulaşabilirsiniz. Tüm bunların mimarı Çalışma

Bakanımız Sayın Zehra Zümrüt Selçuk. Başta kendisi olmak üzere, bizimle birlikte büyük emek veren Bakanlık teşkilatımıza, İş-Kur'a, bürokratlarımıza ve emeği geçen herkese, istihdamı ödüllendiren, bu tarihi destekler için teşekkür ediyorum."

"Oda ve Borsalarının hepsi canla başla çalışıyor"

TOBB ile Oda ve Borsalar olarak, 81 il ve 160 ilçede bu seferberliğe sahip çıktıklarını vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, tüm işletmelere, "kampanyaya katılın" çağrısında bulduklarının altını çizdi. TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu her ilde Oda ve Borsa bünyesinde, destek ve teşvik tanıtım merkezleri kurduklarını belirterek şunları söyledi: "Takip ediyorum, Oda ve Borsalarının hepsi canla başla çalışıyor. Böylece bu kampanyayı tüm ülke çapında tanıtıyor ve en geniş katılımı hedefliyoruz. Denizli'deki tüm Oda ve Borsaları da bu işe kenetlendi. Müthiş bir şekilde çalışıyor,

her yere ulaşıyor, tanıtım yapıyor, katılım sağlıyorlar. Çalışma Bakanlığımızın yerel teşkilatı da her ilde yanımızda ve bizimle birlikte emek veriyor. Yine valilerimiz de sağılsun, onların liderliğinde, kaymakamlarla, muhasebecilerle, mali müşavirlerle ortak toplantılar düzenliyoruz.

İllerdeki en büyük ve en çok istihdam

sağlayan firmalara ulaşıyor, bire bir görüşüyoruz. Yerel basında İstihdam Seferberliği'ni anlatıyoruz. Ayrıca sosyal medya ve televizyonlarda reklam filmi yayınlatıyoruz. Buradan Denizli'deki tüm işverenlere tekrar çağrıda bulunuyorum. Bu tarihi desteklerden faydalanın, istihdam kampanyasına katılın."

Acıpayam ziyaret edildi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, geçtiğimiz günlerde deprem felaketiyle karşı karşıya kalan Acıpayam'a ziyarette bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, Acıpayam Ticaret Odası'nı ziyaret ederek Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Sürücüoğlu ile Yönetim Kurulu ve Meclis Üyelerine geçmiş olsun dileklerini iletti. Acıpayam iş dünyasının talep ve değerlendirmelerini dinleyen TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu,

kendisine iletilen bölgenin 'afet bölgesi' ilan edilmesi ve bir takım vergi ödemelerinde kolaylık ve öteleme sağlanması, bölge için özel bir kredi imkânı oluşturulması gibi talepleri not alarak, Hükümete ve bakanlara vakit geçirmeden iletmeceğini söyledi.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ile beraberindeki heyetle birlikte deprem merkezini de ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

"Biz treni kaçırmadık doğru yoldayız"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, İhracatta Dijital Gümrük Tanıtım Toplantısı'na katıldı. Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, toplantıda yaptığı konuşmada, dijitalleşmenin 'mega trend' olarak dış ticareti ve buna bağlı olarak ülkelerin rekabetçiliğini doğrudan etkilediğini belirterek, "Blokzincir, yapay zeka, büyük veri, nesnelerin interneti gibi teknolojiler sayesinde artık eski modeller geçerliliğini yitiriyor. Bunlar önümüzdeki dönemde rekabetin koşullarını belirleyen alanlar olacak. Bu dönüşüm sürecinde ülke olarak geri kalmamız tabii ki söz konusu değil. Memnuniyetle söylüyorum ki biz treni kaçırmadık, doğru yoldayız" diye konuştu. Bu büyük dönüşüm ve değişim noktasında stratejik konumda bulunan Türkiye'nin, önemli bir transit merkezde yer aldığına dikkat çeken Bakan Pekcan, dünyanın her yerinde Türkiye markasını tanıtmak amacıyla ihracatı güçlendirecek adımlar atmaya devam ettiklerini, üreticileri ve ihracatçıları desteklediklerini bildirdi.

Bakan Pekcan, iç ticarete, dış ticarete ve gümrüklerde zorunluluk olan dijitalleşmeyi ve e-ticareti ön plana çıkarmayı hedeflediklerini ifade etti.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu "Dijital dönüşümü mitleştirmek yerine anlamaya çalışmalıyız" dedi.

"Yeni çağın ruhuna uygun rekabet politikası geliştirilmeli"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, "Özel sektör olarak beklentimiz kamu kurumlarının adil rekabeti bozan uygulamalarının da Rekabet Kurulu gündemine alınması ve incelenmesidir. Bu yeni çağın ruhuna uygun bir rekabet politikasının geliştirilmesi gerekiyor" diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Türkiye Millî Komitesi işbirliğinde düzenlenen, "Dijital Çağda Türkiye İçin Fırsatlar: Kamu Politikaları, İnovasyon ve Büyüme" Konferansı İstanbul'da yapıldı. TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, dijital teknolojinin yeni bir fırsat sunduğunu belirterek, "İş süreçlerini değiştiriyor, üretim ve istihdamı etkiliyor. Yeni teknolojiler bir taraftan istihdamı azaltıyor. Ama verimlilik artışı sayesinde yeni işler, meslekler ortaya çıkıyor. Ne yazık ki biz hala işin ununda değil, ünüdeyiz. Dünya, dijital ortamı iş yapmak için kullanıyor, bizlerin çoğu hala işin dedikodusundayız" dedi.

Küresel çapta 326 adet unicorn çıktığına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, "Bunların içinde Nijeryalı var, Kolombiyalı var, Estonyalı var, Portekizlisi, Singapurulusu var. Ama Türk yok. Geçenlerde Endonezya'daydım. Kişi başı geliri bizim yarım kadar, ama piyasa değeri 1 milyar doları aşan üç startup firmaları var. Türkiye'deyse biz daha hiç unicorn görmedik. 2010 yılından beri dünyadaki değişimi takip edemediğimiz en iyi göstergesi, işte bu

unicorn listesi. Dijital dönüşüm kaçınılmaz. Hayatımıza iyi mi kötü mü gelecek, henüz bunu bilmiyoruz. Ama geleceği kesin. Dolayısıyla dijital dönüşümü mitleştirmek yerine, anlamaya çalışmalıyız" şeklinde konuştu.

TOBB Başkanı, kendi neslinin sanayi devrimine yetişmede geride kaldığını anlatarak, "Evet, 1980'den sonra, rahmetli Özal sayesinde, rekabeti, dışa açılmayı öğrendik. Sanayimizi ve ihracatı, düşük teknolojiden, orta teknolojiye yükseltmeyi başardık. Ama aynı başarıyı, ortadan, yükseğe geçişte gösteremedik" dedi.

"Zeka uzmanlarına ihtiyaç var"

10 yıl önce sosyal medya diye bir olayın olmadığına vurgu yapan TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, şimdi binlerce sosyal medya uzmanının var olduğunu söyledi.

E-Ticaret sayesinde, tuğla ve çimento ile yapılmış mağazalara ihtiyacın azaldığına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu şöyle devam etti: "Ama tuğla ve çimento dan yapılmış, geniş bir lojistik merkezleri zinciri kurmaya, tüm bunları organize edecek, yapay zeka uzmanlarına,

siber güvenlik ekibine ihtiyaç var. İşte, gelişme böyle oluyor. Demek ki dünden kalanı, düne bırakmak ve ileriye bakmak gerekiyor. Steve Jobs'un "Yaşamın en önemli icadı ölümdür" dediği de bu. Ölen şirket, yaşamın göstergesidir, yeniyi yer açar. Zombi'ye dönüşüp, devlet desteğiyle, yenilerin piyasaya girişinin engellenmesiye kötüdür. Ankara'da bizim kamu idaresinin öğrenmesi gereken de budur. Dijital ekonomiye geçişte, Türkiye'nin, acilen çözmesi gereken bir diğer problem, milli eğitim sistemidir. Zira teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin, bunu yönetecek, kurgulayacak ve geliştirecek olan insandır. Bizim öncelikle, çocukların uyum kabiliyetini artırmaya yönelik, yeni bir eğitim anlayışına ihtiyacımız var."

"Türkiye, tutukluğunu ve hareketsizliğini atmalı"

TOBB olarak, Milli Eğitim Bakanlığı ile önemli bir ilki gerçekleştirdiklerini hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Mesleki eğitim ile reel sektörü, birbirine entegre etmeye başladık. Başlangıç olarak, her ilde bir meslek lisesi, Odalarımız ve Borsalarımız tarafından yenilenecek ve modernize edilecek. Böylece piyasada talep gören niteliklere göre hazırlanan, yeni ve dinamik bir mesleki eğitim modelini başlatmış olacağız" dedi. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde çocuklar için Dijital Çağ Atölyesi düzenlediklerini belirten TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Eğitimi halledebilirsek, daha sonra sırada firmalarımıza buradaki tehditleri ve fırsatları doğru aktarmamız lazım. Mesela geleneksel bir sektör olan emlak işinde, bir girişimci, mekânların görüntülerini çekip, sanal gerçeklik VR gözlüğü kullanarak bunları pazarlıyor ve satışlarını hızla artırıyor. Üçüncüsü de yeni teknolojiler için destek sistemleri lazım. Kamu doğrudan şirkete destek sağladığı gibi, tüketicilere vasıtasıyla da destek sunabilir. Kamu politikaları kullanılarak, mesela, çevreyi daha az kirleten araçlara doğru tüketiciler yönlendirilebilir. Şirketler ve ürünler arasındaki seçimi, desteği alan çok sayıda tüketici yapar" dedi.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, sonuç olarak, Türkiye'nin bu yarışta, tutukluğunu ve hareketsizliğini üzerinden atması gerektiğini, teknoloji gelişsin diye bekledikçe, fırsatları da kaçırdıklarını ifade etti.

Meselenin bir de denetim ayağı ol-

duğuna vurgu yapan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu şunları kaydetti: "Dünyada ve Türkiye'de dijital pazarlarda faaliyet gösteren firmalar sadece ürettikleri değer açısından değil, ekonomik ve toplumsal olarak yol açabildikleri olumsuzluklar üzerinden de tartışılıyor. Bazı uygulamalar, rekabeti ihlal eder nitelikte olabiliyor. Piyasalarda disiplini ve düzeni sağlamayı amaçlayan düzenleyici kurumların, bunlardan hangilerinin, rekabeti engellediğini tespit etmesi, çok kritik önemde."

"ICC, ticaret ve yatırımların artması için çalışıyor"

Milletlerarası Ticaret Odası'nın (ICC), dünyada ticaretin ve yatırımların artması için çalışan en büyük iş dünyası kuruluşu olduğunu anlatan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Temel faaliyet alanı, tüm dünyada kabul gören ve ticarete ülkeler arasındaki farklı uygulamaları kaldırmayı amaçlayan, iş kurallarını oluşturmaktır. Bu çerçevede, farklı ülkelerden özel sektör temsilcilerini bir çatı altında toplayarak, dünyada ticaretin artırılması ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılması için referans kurum haline gelmiştir. ICC, hem gelişen, hem de gelişmekte olan ülkelerde faaliyet göstermekte olup, Birleşmiş Milletler'de bizlerin sesini duyuran, tek iş dünyası örgütüdür. 100'den fazla ülkedeki üyeleri aracılığıyla

45 milyondan fazla şirketi ve 1 milyardan fazla çalışanı temsil etmektedir. Ülkemizde, ICC Türkiye Milli Komitesi'nin kurulması ve faaliyetlerinin yürütülmesi işini Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üstlenmiştir. ICC Türkiye Milli Komitesi, ICC bünyesindeki 92 ülke içinde, en aktif çalışan komiteler arasındadır. Özel sektörümüzü de yakından ilgilendiren, INCOTERMS-2020'nin, yani Uluslararası ticarete ihracatçı ve ithalatçıların hak ve yükümlülüklerini belirten, uluslararası standart kuralların, yeni versiyonunun, hazırlanmasında, Komitemiz de yer almıştır. ICC Türkiye; tahkim, bankacılık, ticaret hukuku, dijital ekonomi, fikri mülkiyet, rekabet, vergi politikaları, gümrükler ve ticaretin kolaylaştırılması üzerine yoğunlaşmıştır. Tüm bu konularda, uluslararası kuralların hazırlanmasını sağlamış, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslar üstü kurumlarda, iş dünyamızın hakkını-hukukunu korumuştur" dedi.

Rekabet Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ömer Torlak da dijitalleşen dünyada Türkiye'nin bir miktar zaman kaybı olsa da yapılan çalışmalarla bunun kapatılabileceğini dile getirdi.

Dijital teknolojilerin süratle yaygınlaştığına işaret eden Torlak, dijital çağın beraberinde getirdiği sonuçları tahmin etmekte insan zihninin zorlandığı bir dönemin yaşandığına dikkat çekti.

ÖLGESEL İSTİŞARE TOPLANTISI

KAHRAMANMARAŞ

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu "Odalarımız ofisler vasıtasıyla ihracatçılara her konuda kılavuz kaptanlık yapacak" diye konuştu.

"KOBİ'lerimiz, Eximbank'a daha rahat ulaşır hale geldi"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, "KOBİ'lerimiz, Eximbank'a daha rahat ulaşır hale geldi. Eximbank kredilerinde KOBİ'lerin payı yüzde 53 idi. KOBİ ağırlığı yüzde 71'e ulaştı. Eximbank, üretici ihracatçılarımıza daha ucuz maliyetli yatırım finansmanı sunmaya başlıyor" dedi.

Bölgesel İstişare Toplantısı; Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, TESK Başkanı Bendevidi Palandöken, Kahramanmaraş Valisi Vahdettin Özkan, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Serdar Zabun, Kahramanmaraş Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Duran Balsuyu ile Afşin, Elbistan, Adıyaman, Gaziantep, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa ve Hatay'dan Oda ve Borsaların katılımıyla Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nda gerçekleştirildi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, burada yaptığı konuşmada Kahramanmaraş'ın ülkenin önemli bir sanayi, ticaret ve tarım kenti olduğuna dikkat çekti. Kentin aynı zamanda iki üniversitesiyle bir eğitim kenti olduğuna da değinen TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Maraş dondurması, biberi, tarhanası, ahşap oyması, bakır işiyle ülkemizin marka kentlerinden biri. Sözün özü Maraş bizim için çok önemli. Maraşlı tüccar ve sanayiciler adına, TOBB olarak Maraş'a bir Fen Lisesi ve yurt kazandırdık. Bugün de Ticaret Bakanımızla birlikte sizleri dinlemeye geldik" diye konuştu.

Ticaret Bakanı Pekcan'a teşekkür

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'a iş dünyasına destekleri ve fedakar çalışmaları için teşekkür eden TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Bakanımızın vizyonu ve dinamizmiyle, hem iç, hem dış ticarete, yeni bir atılım başlayacağına inanıyorum" dedi. Kahramanmaraş'ta ev sahipliği yapan Kahramanmaraş TSO, Kahramanmaraş Ticaret Borsası, Afşin TSO ve Elbistan TSO'yu tebrik eden TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, "Şu an burada yedi il; Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Osmaniye, Kilis, Şanlıurfa ve Hatay'dan Oda ve Borsaları bulunuyor. Geldikleri için hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum" ifadesini kullandı.

Oda ve Borsa başkanları ile birlikte çalışarak, son birkaç ayda Hükümete sundukları pek çok talebin Bakan Pekcan'ın da desteği ve takibi sayesinde hayata geçtiğini söyleyen TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu şunları belirtti: "İstihdam maliyetlerini azaltan, finansmana erişim imkânlarını artıran, piyasaya hareket getiren vergi indirimleri gibi çeşitli tedbirler alındı. KDV iadelerini hızlandıran, yeni bir sistem devreye girdi. Ticari alacak sigortası yürürlüğe gir-

di. Cumhurbaşkanımız ve Bakanlarımızın katılımıyla, 21 Ocak'ta gerçekleştirdiğimiz, TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nda da gündemimizde olan konuları aktarmıştık. Yine bu Şura'da Sayın Cumhurbaşkanımız, Oda ve Borsalarımızdan istihdam sözü aldı. Daha sonra 25 Şubat'ta "Burası Türkiye Burada İş Var" sloganıyla İstihdam Seferberliği 2019'u başlattık. İstihdam Seferberliği kapsamında Kahramanmaraş da 20 bin kişiye yeni istihdam hedefi açıkladı. Sizlerin bunu başaracağına inanıyorum.

Hükümetimiz de istihdamı destekleyen adımlar attı, atıyor. Mesela Kısa çalışma ödeneği devreye girdi. Artık işler yavaşladı diye, istihdamı azaltmak gerekmiyor. Buraya başvurun, üç ay boyunca maaşlar Fon'dan ödensin. İkinci olarak, ilave istihdam yeni teşvikler geldi. Mesela 30 Nisan'a kadar her ilave istihdamda, üç ay boyunca ücret, vergi ve prim devletten, sonraki dokuz ay için de sadece ücret sizden. Bunlar daha önce benzeri görülmemiş, tarihi destekler devreye girdi. TOBB, Odalar ve Borsalar olarak, 81 il ve 160 ilçede bu seferberliğe sahip çıkıyoruz

Tüm işletmelerimize, 'kampanyaya katılın' çağrısında bulunduk, bulunuyoruz. Buradan başta Kahramanmaraş olmak üzere tüm çevre illerdeki iş dünyamıza ve işverenlere tekrar çağrıda bulunuyorum. Bu tarihi desteklerden faydalanın, istihdam kampanyasına katılın."

"200 milyon dolarlık finansman protokolü imzalandı"

Bakan Pekcan'ın liderliğinde, ihracat ataşesi da başlattıklarını vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Bakanlık ile birlikte Odalar bünyesinde İhracat Destek Ofisleri kurduklarını anlattı. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Odalarımız bu ofisler vasıtasıyla, ihracatçılara her konuda kılavuz kaptanlık yapacak. Firmalarımızın bir talebi de Eximbank'ın daha aktif hale getirilmesiydi. Sayın Bakanımızın çalışmaları sayesinde, KOBİ'lerimiz, Eximbank'a daha rahat ulaşır hale geldi. 2017'de Eximbank kredilerinde KOBİ'lerin payı yüzde 53 idi. Şimdi KOBİ ağırlığı yüzde 71'e ulaştı. Ayrıca yine Sayın Bakanımızın talimatlarıyla, Eximbank, üretici ihracatçılarımıza, daha ucuz maliyetli yatırım finansmanı sunmaya başlıyor. Bu kapsamda, dokuz leasing firmasıyla, 200 milyon dolarlık finansman protokolü imzalandı.

İşte, son 2-3 ayda faizde olumlu gelişmeler var. Banka kredilerindeki azalma bitti ve artış başladı. Kısaca düne nispetle bugün önümüzü daha net görüyoruz" dedi.

İş dünyasının sıkıntıları da olduğundan söz eden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, ancak bunların hepsinin üstesinden gelebilecek güce sahip olduklarının altını çizdi.

"Türk iş dünyası olarak, karşımıza çıkarılan her engelle rağmen, neler yapabildiğimizi, ne kadar dinamik ve üretken olduğumuzu, geçmişte pek çok defa ispat ettik. Özel sektör ve devlet istişaresiyle, sorunları aştığımızı gördük" diyen TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, el ele vererek Türkiye'yi hak ettiği yere getireceklerini sözlerine ekledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, Yönetim Kurulu üyeleri, Meclis üyeleri, Kadın ve Genç Girişimciler Kurulu üyeleri ile

bir araya geldi.

Kahramanmaraş TSO Yönetim Kurulu Başkanı Serdar Zabun ve bölgenin iş insanları TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu ile ticaret ve ekonomi üzerine karşılıklı değerlendirmelerde bulundular.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu "İnegöl'de mobilya sektörünün yaklaşık 100 yıllık geçmişi var" dedi.

"Mobilya sektöründe KDV indirimi kalıcı olmalı"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, "Sizlerden KDV indirimi talebi gelmişti. Biz de bunu hükümetimize ilettik ve hayata geçmesini sağladık. Mobilya sektöründe girdi-çıktı, KDV farklılığı sorununun da kalıcı bir şekilde çözülmesi gerekiyor. Tüm bu konuları takip etmeyi sürdüreceğiz" diye konuştu.

MODEF 2019 41. Uluslararası İnegöl Mobilya Fuarı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Bursa Valisi Yakup Canbolat, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, İnegöl Belediye Başkanı Alper Taban, İnegöl Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Uğurdağ ve çevre il ve ilçe Oda ve Borsa başkanlarının katılımıyla açıldı.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu açılışta yaptığı konuşmada, artık sadece üretmenin yetmediğini, üretileni marka haline getirip, dünyaya açmak ve tanıtmak gerektiğini söyledi. İnegöl'ün şimdi bu vizyonla hareket ettiğini belirten TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, "Çok doğru bir iş yapıyor. Sizler bu fuarla, hem şehrinize, hem de kendi değerimize, kendi ürünüme sahip çıkıyorsunuz. Artık İnegöl denince, ilk olarak akla hem İnegöl Köftesi, hem de İnegöl Mobilyası geliyor. Mobilya, İnegöl için olmazsa olmaz. İnegöl'de mobilya sektörünün yaklaşık 100 yıllık geçmişi var. İnegöl, işe ilk olarak orman ürünleri ile başladı. Sonra bunu mobilyaya dönüştürdü. Bir sektörde nasıl dönüşüm yapılacağını, ham ürüne nasıl değer katılacağını İnegöl bize gösteriyor" dedi.

ğını İnegöl bize gösteriyor" dedi.

"İnegöl, önemli bir ihracat merkezi"

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, İnegöl'ün aynı zamanda önemli bir ihracat merkezi ve dış ticaret fazlası veren bir kent olduğunu vurgulayarak, "İnegöl, 1.3 milyarlık dolarlık dış ticaret hacmiyle ülkemizin 18. büyük kenti. Mobilya ihracatını her geçen yıl artıran İnegöl, Türkiye'nin mobilya ihracatının da yüzde 17'sini tek başına yapıyor" şeklinde konuştu. Mobilya sektörünün, üretim, istihdam ve ihracatta büyük pay sahibi olduğuna dikkat çeken TOBB Başkanı şunları kaydetti: "Zira yüzde 80 gibi gayet yüksek bir yerlilik oranına sahip. Cari fazla veriyor ve ülkemize net döviz kazandırıyor. Doğrudan ve dolaylı olarak 500 bin kişiye istihdam sağlıyor. Ülkenin her şehrinde üretim gerçekleştiriliyor.

Türkiye, mobilya sektöründe sahip olduğu bilgi birikimi, cesur girişimcileri ve maharetli ustalarıyla, dünyada trend belirleyen öncü ülkelerden biri haline geldi. 20 sene önce, 2000'lerin başında, sektör ihracatı sadece 180 milyon dolardı. Geçen yıl, 170'den fazla ülkeye 3

milyar 150 milyon dolarlık mobilya ihracatı gerçekleştirdik. Genel ihracat artışı yüzde 7 iken, mobilyada ihracat artışı, Türkiye'nin iki katına ulaştı, yüzde 14 oldu. İhracat hedefimiz, bu yılsonunda, yüzde 20 artışla 4 milyar dolara yaklaşacak.

20 sene önce dünya mobilya ihracatında ilk 20 içinde bile yoktuk. Şimdi, 12. sıradayız, ilk 10'u da zorlamaya başladık. İşte tüm bu başarılar, MODEF Fuarı gibi, her sene daha da büyüyen, gelişen, küresel bir fuarın payı çok büyük. Başta Yavuz Uğurdağ kardeşim olmak üzere, burada emeği geçen herkesi yürekle tebrik ediyorum. Bu büyük başarı ve atılımın mimarları olan, değerli iş adamlarına, firmalarımıza, girişimcilerimize ve emektar ustalarımıza da teşekkürlerimi sunuyorum."

TOBB olarak, mobilya sektörünün her zaman yanında olduklarını ve destek verdiklerini ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıkılıoğlu, "Sizlerden KDV indirim talebi gelmişti. Biz de bunu hükümetimize ilettik ve hayata geçmesini sağladık. Son yapılan düzenlemeyle, mobilya sektöründeki KDV indirim süresi, 30 Haziran'a kadar uzatıldı. O tarih geldiğinde, piyasadaki duruma bakacağız. Sizlerin de görüşünü alarak, hükümetimizden bu konuyu yeniden değerlendirmesini isteyeceğiz. Elbette asıl

olması gereken bu KDV indiriminin kalıcı olması. Mobilya sektöründe girdi-çıkıtı, KDV farklılığı sorununun da kalıcı bir şekilde çözülmesi gerekiyor. Tüm bu konuları takip etmeyi sürdüreceğiz" dedi.

"Seçimsiz bir döneme giriyoruz"

Pazar günü yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonuçlarının Türkiye ve millete hayırlar getirmesini dileyen TOBB Başkanı Hisarcıkılıoğlu, kesin olmayan sonuçlara göre yeniden seçilen Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş'ı ve İnegöl

Belediye Başkanı Alper Taban'ı tebrik etti.

Seçimlerin artık geride kaldığına dikkat çeken TOBB Başkanı, "4,5 yıllık seçimsiz bir döneme giriyoruz. Bundan sonra Türkiye'nin ilk gündem maddesi ekonomi olmalı. Zira ekonomide atılacak çok adım, yapılacak daha çok işimiz var. Bu dönemi, kesintisiz bir icraat dönemi haline çevirmeliyiz. Ekonomiye odaklanabileceğimiz, ekonominin temellerini daha güçlendirecek yapısal reformları hayata geçirebileceğimiz bu dönem, ülkemiz için çok büyük bir önem taşıyor" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkılıoğlu, Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği'nin (BYSD) 39. Olağan Genel Kurulunda Türkiye'de tüketilen bitkisel yağların yüzde 85'inin ayçiçek yağı olduğunu belirterek, "Bitkisel yağ sektörü

ithalata bağlı sektörlerin başında geliyor. Her sene milyarlarca doları dışarı kaptırıyoruz. Ayçiçek ekim alanlarını ikiye katlamamız lazım. Sözleşmeli tarımla ayçiçeğini çiftçiye yeniden sevdirmemiz lazım" değerlendirmesinde bulundu. TOBB Başkanı Hisarcıkılıoğlu, taşışın hem tüketiciyi hem

üreticiyi mağdur ettiğinin altını çizerek, taşış yapanların meslekten men edilmesi gerektiğini söyledi. TOBB Başkanı Hisarcıkılıoğlu, taşış konusunda BYSD yetkililerinin de büyük mücadele verdiğini aktardı.

Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak da bitkisel yağ sektörünün dünyayla rekabet edebilecek güce sahip olduğunu belirterek, sektör için alınması gereken önlemlere dikkat çekti. Uçarmak, "Bitkisel yağ sektörü ham madde bakımından dışarıya bağlı, bunun önlemlerini almak gerekiyor. Bu, üretim planlamasıyla olabileceği gibi bizim gerek dağıttığımız kota sisteminin uygulama zamanlarını ayarlayarak gerekse dahilde işleme rejimini yerli üretimi destekleyecek şekilde ayrıntısını planlamak suretiyle sektöre destek vermemiz lazım" diye konuştu.

İSTANBUL

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu "Avrupa Birliği bize yaklaşık 16.5 milyon Euro destek sağladı" dedi.

"Oda ve Borsalarımızı hizmet üssü yapmaya çalışıyoruz"

Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu Projesi Oda Eşleştirme Projeleri Lansman Toplantısı'na katılan TOBB Başkanı, Eurochambres Başkan Vekili M. Rifat Hisarcıkloğlu, "Türkiye'de Oda ve Borsalarımızı, firmalarımız için hizmet üssü haline getirmeye çalışıyoruz" diye konuştu.

Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu Projesi Oda Eşleştirme Projeleri Lansman Toplantısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı, Eurochambres Başkan Vekili M. Rifat Hisarcıkloğlu, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Gabriel Munuera Vinals ve Dışişleri Bakan Yardımcısı, AB Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakçı'nın katılımıyla TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda gerçekleştirildi. Toplantıda Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu Projesi'nde hibe kazanan 30 Türk Oda ve Borsası ile 28 Avrupa Odasının sunumları yapıldı.

Toplantının açılışında konuşan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsalarının, iş dünyasına hizmet anlamında çok etkili kurumlar olduğuna işaret ederek "Oda ve Borsaların ana görevi, şirketlerin faaliyetlerini kolaylaştırmak, işlerinde destek sağlamaktır. Sürekli değişen yerel ve küresel iş yapma ortamında, firmalara kılavuzluk yapmaktır. Oda ve Borsalar, girişimcilerin hak, hukuk ve menfaatlerini yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde takip ederler. Ayrıca, yerel kalkınma faaliyetlerine, güçlü bir kanaat önderi olarak katkı sağlar. Hatta çoğu zaman liderlik yaparlar. Kısaca, Oda ve Borsalar, iş dünyasına dönük görevleri yanında, yerel kalkınma gibi, birçok sosyal alanda da faaliyet gösterirler"

diye konuştu. Oda ve Borsaların bu görevlerini en sağlıklı şekilde yerine getirilebilmesinin de hizmet kapasitesiyle doğrudan bağlantılı olduğunu bildiren TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Oda ve Borsa camiası olarak, üyelerine daha iyi hizmet etmek, üyelerini daha etkili temsil etmek ve buldukları çevreye daha duyarlı olmak zorunda bulduklarından söz etti.

"Oda ve Borsa markasının değerini yukarı çıkarıyoruz"

TOBB Başkanı, Eurochambres Başkan Vekili M. Rifat Hisarcıkloğlu, hizmet kapasitelerini ve yelpazesini geliştirmek, hizmet standardını sürekli iyileştirerek, üyelerine daha yakın olmaları gerektiğini anlatırken, bunları yapabildikleri sürece, ülkeye, üyelere ve Oda-Borsa camiasına, daha iyi hizmet edebileceklerini kaydetti.

Oda ve Borsa markasının değerini daha da yukarı çıkarma gayretlerine dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu şunları söyledi: "Biz, 2001 yılından beri bunu yapmaya çalışıyoruz. Türkiye'de Oda ve Borsalarımızı, firmalarımız için hizmet üssü haline getirmeye çalışıyoruz. Bu süreçte Avrupa Birliği bize yaklaşık 16.5 milyon Euro destek sağladı. Avrupa'nın en büyük iş örgütü olan,

Eurochambres'da kendi bilgi ve deneyimi yanında, AB üyesi ülkelerden önde gelen oda sistemlerinin deneyimini de ülkemize taşımamıza yardım etti. İş dünyamız adına, Avrupa Birliği'ne ve Başkan Vekili olmaktan gurur duyduğum Eurochambres'a teşekkür ediyorum. Biz, 2001 yılında Oda Geliştirme Projeleriyle bu sürece başlamıştık. Daha sonra, Türkiye-AB Oda Forumu ve şimdi de Türkiye-AB İş Diyalogu" adıyla uyguladığımız projelerle Oda ve Borsalarımıza destek olmaya devam ediyoruz. Bu projelerle, Oda ve Borsalarımızın hizmet kapasitelerine destek sağlamak yanında, Türkiye'nin AB üyelik sürecine de katkı sağlıyoruz. İş dünyasının birbirini daha yakından tanınmasını sağlıyoruz. Türkiye ile AB arasındaki diyalog platformlarına, Oda ve Borsalarımızı dahil ediyoruz. Doğusundan, batısına, ülkemizin tamamında, AB vizyonunu göstermiş oluyoruz. Türkiye ile AB arasındaki en etkili ve giderek daha da güçlenen bu diyalog platformu, Oda ve Borsalarımızın liderliğinde, iş dünyası tarafından yürütülmektedir. Daha çok diyaloga ihtiyacımız olduğunu biliyoruz. O nedenle, bu projemizi Türkiye-AB bütünleşmesinin gerçek aktörlerini yakınlaştıracak çok önemli bir proje olarak görüyoruz."

"Proje için 2.5 milyon Euro hibe destek sağladık"

Türk ve AB üyesi ülke Oda ve Borsaları arasındaki eşleştirme projeleri hakkındaki temel bilgileri katılımcılarla paylaşan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, bu proje için AB'den, 2.5 milyon Euro hibe destek sağladıklarını söyledi. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Türkiye'den 30, Avrupa Birliği'nden de 28 Oda ve Borsa, toplam 19 projeyi gerçekleştirmek üzere eşleştirildiğini dile getirdi. Toplantıda, 12 AB üyesi ülkeden (Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Çekya, Macaristan, Polonya, Litvanya, İtalya, İspanya, Fransa, Almanya ve Belçika'dan) gelen, 28 Oda ve Borsanın da bulunduğunu hatırlatan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, bu program için Türkiye'den 100 civarında müracaat olduğunu, bunun da Oda ve Borsaların yerel kalkınmaya, yerel dinamikleri harekete geçirmeye verdikleri önemi gösterdiğini bildirdi.

TOBB Başkanı, Eurochambres Başkan Vekili M. Rifat Hisarcıkloğlu şöyle konuştu: "AB mevzuatı kapsamında, Hazine-Maliye Bakanlığımıza bağlı, Merkezi Finans ve

İhale Birimi tarafından yapılan değerlendirme sonucu, 26 il ve bir ilçeden 19 proje kabul edildi. Beni en çok sevindiren ve sizlerin de dikkatine sunmak istediğim husus şu: Projeleri kabul edilenler sadece, belli bölgelerle sınırlı değil. Doğu'dan Mardin, Kars, Gaziantep, Kilis, Adıyaman, Bingöl, Ardahan; Karadeniz'den Samsun, Giresun, Trabzon, Artvin; Batı'dan Edirne, İstanbul, Kocaeli, Düzce, Bursa; Ege'den İzmir, Manisa, Uşak, Kütahya; Anadolu'dan Ankara, Konya, Eskişehir, Aksaray, Sivas, Afyonkarahisar var. Bu illerdeki Odalarımız ve Borsalarımız, ortak bir şekilde proje yaptılar, birlikte çalıştılar ve kazandılar. Ve bir de ayrı bir tebriği hak eden, bu başarıyı yakalayan bir ilçemiz var: Çerkezköy.

Burada gerçekten ilgi çeken konular var. Sadece bir kaçını özetle söyleyeyim. İstanbul Ticaret Odamız, Paris Ticaret Odasıyla birlikte, KOBİ'lerde dijital transformasyonunu hedefliyor. Giresun Ticaret Borsamız ve Ticaret Sanayi Odamız, İtalya'da Torino Ticaret Odasıyla birlikte, fındıkta katma değeri nasıl artırabiliriz üzerine çalışacak. İzmir Ticaret Borsamız, Yunan ve İspanyol meslektaşlarıyla, ülkemizde kadın girişimcileri destekleyecek. Eskişehir Sanayi Odamız ve Sivas Ticaret ve Sanayi Odamız, Fransa ve İspanya odalarıyla, kümelenmeleri artırmak ve bunları uluslararası networke dahil etmek istiyor. Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odamız, Ticaret Borsamız ve Bingöl Ticaret Sanayi Odamız, KOBİ'lere mentörlük

hizmeti sunacak KOBİ Hastanesi projesini hazırladı. Kocaeli Sanayi Odamız, enerji verimliliği için firmalara koçluk hizmeti verilmesini sağlıyor.

"Müracaat eden tüm Oda ve Borsalarımıza teşekkür ediyorum"

Aslında her bir proje güzel bir emek ve vizyon eseri. Ben, hem müracaat eden, hem de eşleştirilmeye hak kazanan, tüm Oda ve Borsalarımın iftihar ediyorum. Kendilerine ve AB üyesi ülkelerden müracaat eden tüm Oda ve Borsalarımıza teşekkür ediyorum. Başarılı bir uygulama dönemi geçirmelerini diliyorum. Sağladığı mali destek için AB'ye, projenin geliştirilmesi sürecinde emeği geçen, AB Türkiye Delegasyonuna, Merkezi Finans ve İhale Birimi'ne, Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı'na, Eurochambres'a ve TOBB ekibime teşekkür ediyorum."

Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Gabriel Munera Vinals da konuşmasında projelerin Türkiye AB arasındaki ekonomik entegrasyonun gerçekleşmesinde önemli rol oynayacağına vurgu yaptı. Vinals, Türkiye'nin ihracat pazarına işaret ederken, AB'nin Türkiye için en önemli pazar olduğunu hatırlattı.

Dışişleri Bakan Yardımcısı, AB Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakcı ise bu faaliyetlerinden dolayı TOBB'u ve Eurochambres'i kutlarken, Edirne'den Hakkari'ye kadar bütün Odaların aslında Avrupa Odaları olduğunu söyledi.

İSTİŞARE KURULU DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

İSTANBUL

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu "Önümüzdeki seçimsiz dönem 82 milyon için altın değerinde önemli" ifadesini kullandı.

"Yeni bir ekonomik başarı hikayesini yazma zamanıdır"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın katılımıyla gerçekleşen Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu Değerlendirme Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, "Artık ülkenin geleceğine odaklanma, yeni bir ekonomik başarı hikayesini birlikte yazma zamanıdır" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın başkanlığında İstanbul'da gerçekleştirilen Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu Değerlendirme Toplantısı'na katıldı.

Toplantıda Bakan Pekcan ve TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'nun yanı sıra, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güllü, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) Başkanı Simone Kaslowski, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan ve Türkiye Mühendisler Birliği (TMB) Yönetim Kurulu Başkanı Mithat Yenigün de hazır bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın katılımıyla gerçekleşen Ticaret Bakanlığı İstişare Kurulu Değerlendirme Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Türk iş dünyası örgütleri olarak Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ile bu yeni atılım dönemini istişare etmek için

bir araya geldiklerini dile getirerek, istişare toplantılarının öneminden bahsetti.

"Atılacak çok adım yapılacak çok işimiz var"

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, seçimsiz 4.5 yılın sağlayacağı fırsatlara değinerek, "Önümüzdeki 4.5 yıllık seçimsiz dönemi, yapısal sorunlarımıza kalıcı çözümler getirmek için önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Zira ekonomide atılacak çok adım, yapılacak daha çok işimiz var. Bu dönemi, kesintisiz bir icraat dönemine çevirmeliyiz. Ekonomi yönetimi seçim öncesinde bunun sinyalini verdi" diye konuştu.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından gelecek hafta ekonomide yeni bir yol haritasının açıklanmasının beklendiğini anımsatan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Bu yol haritasıyla birlikte kamu maliyesinde disiplinli duruşun sürmesi, dış kaynak ihtiyacının azaltılmaya devam edilmesi, özel sektörün rekabet gücünü artıracak tedbirlerin devreye alınması ülkemize ve ekonomiye olan güveni

artıracaktır. Küresel ekonomide istikrarsızlığın arttığı ve jeopolitik risklerin yükseldiği böyle bir ortamda Türkiye'nin hedeflerine yürümesi için önümüzdeki seçimsiz dönem 82 milyon için altın değerinde önemli."

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, icraat ve reform dönemiyle birlikte Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023'e ulaşacaklarını belirterek, Cumhuriyetin 100. yılına yakışır bir şekilde ülkenin ekonomik seviyesini yükseltmeleri, bu kapsamda yeni bir yatırım, üretim ve büyüme modelini hayata geçirmeleri gerektiğini vurguladı.

"Artık ülkenin geleceğine odaklanma, yeni bir ekonomik başarı hikayesini birlikte yazma zamanıdır" diyen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, geçen ay başlattıkları İstihdam Seferberliği adını yeni yatırım ve büyüme kampanyaları ile desteklemeleri, Türkiye'yi hedeflerine ulaştıracak kalıcı reformlara odaklanmaları, gündemi yeniden ekonomi yapmaları gerektiğini sözlerine ekledi.

Bakan Pekcan: Ortak çalışma grupları kurduk

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan ise toplantının açılışında yaptığı konuşmada, istişare toplantılarında iş dünyasının hemen hemen hepsini temsil eden STK'ların başkanları ile her ay bir araya geldiklerini, bu başkanlarla sorunlarını ve çözüm önerilerini masaya yatırdıklarını, geleceği planladıklarını anlattı.

Brexit, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi, yeni pazarlar ve benzeri konularda da beraber yol haritaları hazırladıklarını dile getiren Bakan Pekcan, ortak çalışma grupları kurduklarını, sivil toplumun gücü ile devletin gücünü birleştirerek daha katma değerli bir çalışma oluşturmaya ve ekonomiye daha pozitif katkı sağlamaya çalıştıklarını söyledi. Bakan Pekcan, "Önümüzdeki dönem ekonomide çok önemli adımların atılacağı tam bir icraat dönemi olacak bizim için" diye konuştu.

Bakan Pekcan, Genel Ticaret Sistemi'ne (GTS) göre Mart ayı ihracatının 16 milyar 334 milyon dolar olarak gerçekleştiğini hatırlatarak, yılın ilk çeyreğindeki ihracatın yüzde 3.34 yükseldiğini, ithalatın da yüzde 21.46 azaldığını bildirdi.

Bakan Pekcan, ilk 100 günlük eylem planı kapsamında yapılanlardan bahsederek, bakanlığın son yıllarda hayata geçirdiği reformları ve projeleri anlattı.

Esnaf ve sanatkârin ihracatçı yapılma-

sı, ihracatın tabana yayılması, markalaşma, yeni teknolojilerin kullanımı ve e-ticaret gibi alanlarda yaptıkları faaliyetlerden bahseden Pekcan, teknolojiden daha fazla istifade edilerek kaçakçılığın önlenmesi için önemli adımlar attıklarını söyledi.

"Sınır kapılarını genişletme çalışmaları sürüyor"

Bakan Pekcan, kâğıtsız gümrük devrini başlattıklarını, ihtisas serbest bölgesi kurulması yönündeki mevzuatı hazırladıklarını kaydederek, elektronik ticaretin kayıt altına alınması için ilgili programın sürdüğünü bildirdi.

Sınır kapılarının modernizasyonuna değinen Bakan Pekcan, Habur ve Kapıkule ilgili genişletme çalışmalarının sürdüğünü ifade etti.

Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken ise seçimlerin geride kaldığını ve artık gündemin ekonomi olması gerektiğini belirterek, halkın daha refah seviyede alışverişinin temin edilmesi ve haksız rekabetin ortadan kaldırılması için hal yasasının bir an önce çıkarılması gerektiğini söyledi.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) Başkanı Simone Kaslowski de Türkiye'nin son dört yılda oldukça yoğun bir siyasi gündemle karşı karşıya kaldığını belirterek, "Bugün artık finansal istikra-

rın sağlanması için önceliğimiz enflasyon oranının en kısa sürede düşük tek haneli seviyelere getirilmesi olmalıdır" dedi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle de önlerinde 4.5 yıllık seçimsiz bir süreç olduğunu belirterek, "Bu zamanı ekonomiyi, reformları, konuşarak ve oluşturarak, destekleri ve teşvikleri daha da büyütürük, ihracatı artırarak geçireceğiz" diye konuştu.

Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) Yönetim Kurulu Başkanı Mithat Yenigün ise önlerindeki 4-4.5 yıllık süreçte güçlü bir atılım yapacak potansiyelin kendilerinde olduğunu belirterek, hem müteahhlik sektörünün hem de ihracatçıların dünyanın her yeri ile iletişim halinde olduğunu kaydetti.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan da bugün itibarıyla önlerinde, ülkenin ekonomiye odaklanacağı ve enerjilerinin tamamını ekonomiye harcayacakları 4,5 yıllık seçimsiz bir dönem bulunduğunu söyledi.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak son yıllarda seçimlerin gündemlerini biraz fazlaca meşgul ettiğini belirterek, bundan sonra ekonomik kalkınmaya ve reformlara bugünden olduğundan daha fazla zaman ayırmanın tam sırası olduğunu ifade etti.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu "Ekonomide artık ülkelerin yerini şehirler alıyor, şehirler markalaşiyor" dedi.

"Bankacılık sektöründe de bir reforma ihtiyaç var"

Bankacılık sistemine değinen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu enflasyon düşmeden faizlerin düşmeyeceğini ve bankalardaki tasarrufların çok düşük olduğunu belirterek, bankacılık sektöründe de bir reforma ihtiyaç olduğunu ifade etti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Oda ve Borsa Meclis Üyeleri Bilgilendirme Semineri'nde meclis üyeleri ile bir araya geldi. Meclis Üyeleri Bilgilendirme Seminerleri'ni yapmaya 2013 yılında yapılan Oda ve Borsa seçimlerinden sonra karar verdiklerini belirten TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, o dönemde yapılan seminerler sonucunda 5 üzerinden 4.8 memnuniyet ile geri dönüşler olduğunu, bu kapsamda 2018 yılında yenilenen meclis üyeleri için bu semineri yeniden düzenlediklerini söyledi.

Türkiye'nin en önemli meselelerinden birinin ekonomi olduğunu ve Türk iş dünyası olarak Ağustos 2018'den beri zor bir dönemden geçtiklerini anlatan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, TOBB olarak 365 Oda ve Borsa başkanı ile yedi bölge toplantısı yaptıklarını ve üyelerin sorunlarını dinlediklerini ifade etti. TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, bu toplantılarda Oda ve Borsalardan gelen talep ve sıkıntıların başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere tüm bakanlara tek tek iletildiğini söyledi.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, iki önemli şura gerçekleştirdiklerini belirterek, ilk olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla TOBB Türkiye Ekonomi Şurası'nı yaptıklarını ve Oda ile Borsalardan gelen sorunları doğrudan aktardıklarını, TOBB Türkiye Sektörel ekonomi

Şurası'nda ise sektörel sorunların Hükümete iletildiğini anlattı. TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, TOBB ile Oda ve Borsaların görevinin, sorun yaşayan üyeleri ile sorunu çözecek kurumları ile bir araya getirmek olduğunu, tabandan gelen dert ve isteklerin kendi gündemlerini oluşturduğunu vurguladı.

"Bu dönemde en çok sıkıntı finans sektöründe"

Bu dönemde en çok sıkıntının finans sektöründe olduğunu anlatan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, 16 bölge toplantısı yaparak, üyeleri ile banka genel müdürlerini bir araya getirdiklerini, yaklaşık dokuz bin kişi ile bir araya geldikleri bu toplantılarda birebir görüşmeler de yaptıklarını ve bu görüşmelerden yüzde 97'sinin sorunlarının çözüme kavuştuğunu bildirdi.

31 Mart Mahalli seçimlerinin bittiğini ve 4.5 yıl seçim olmadığına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, şimdi ekonomiye odaklanma zamanı olduğunu söyledi.

Bankacılık sistemine de değinen TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, enflasyon düşmeden faizlerin düşmeyeceğini ve bankalardaki tasarrufların çok düşük olduğunu belirterek, bankacılık sektöründe de bir reforma ihtiyaç olduğunu ifade etti.

Dünyada iki önemli trend olduğundan bahseden TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, her yıl dünya nüfusuna iki Türkiye nüfusu eklendiğini, şu anda iki milyar kişinin orta gelir sınıfında olduğunu belirterek, "Dünyada insanlar şehirleşiyorlar, şehirleşirken zenginleşiyorlar, zenginleşirken de kırsaldan köptükleri için tüketim talepleri artıyor. Bu aslında sizlerin temsil etmiş olduğu kitleye niye ihtiyaç olduğunu gösteriyor. Bu talebi karşılayacak alt yapı lazım, üretim lazım, dağıtım sistemine ihtiyaç var. Tüccar, sanayici ve tarım sektörü önümüzdeki dönem bütün dünyada daha da önemli olacak" dedi.

İkinci önemli trendin şehirlerin rekabeti olduğunu anlatan TOBB Başkanı Hisarcık-

ıoğlu, "Ekonomide artık ülkelerin yerini şehirler alıyor, şehirler markalaşiyor. Yurt dışına gittiğiniz zaman Türkiye deyince adam Antalya'yı anlatıyor, İstanbul'u anlatıyor. Bütün dünyada da artık şehirler ön plana geçiyor. Yarış, şehirler arasında.

Şehrin kanaat önderleri sizsiniz. Şehrin kalkınmasının, zenginleşmesinin tek bir tane çözümü var o da özel sektördür. Önümüzdeki dönemde rotayı belirleyecek olan sizler olacaksınız" şeklinde konuştu. "İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olandır" diyen TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, "insanlara faydalı olacak noktadasınız. Bir kişiye iş ve aş verebiliyorsanız ne mutlu size. Bunun kıymetini iyi bilin" dedi.

Meclis üyeleri TOBB'da buluştu

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, Meclis Üyeleri Bilgilendirme Semineri'ne katıldı. Bu yıl ki seminerler kapsamında 16'ncı grupta bir araya geldiklerini ifade eden Hisarcıkıoğlu meclis üyelerine TOBB'un faaliyetleri ve son dönem çalışmalarına ilişkin bir sunum yaptı.

2018'in Ağustos ayından bu yana yaklaşık 40 ili ziyaret ettiğini belirten TOBB Başkanı, 365 oda ve borsa başkanı ile 7 bölge bazında bir araya geldiğinden söz etti. Odalar ve Borsalar Birliği'nin gücünün tabandan geldiğine

işaret eden Hisarcıkıoğlu, "Sizlerden gelen taleplerle ne yapacağımıza dair yol haritamız çıktı. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Bakanlarımıza ziyaret ederek çözüm yolları ile birlikte beklentilerimizi sunduk. Konsey toplantıları da yaptık. Onların sonuçlarını da dosyalarımıza ekledik. Daha sonra tarihimizde bir ilki yaparak banka genel müdürleri ve genel müdür yardımcılarını reel sektör ile bir araya getirdik. 16 ilde bölge toplantıları yaptık. Toplam 10 bin üyemizle bir araya getirdik. Bankacılarla birebir yapılan görüşmelerde üyemizin sorunlarının yüzde 97'si çözüldü" dedi.

Kıbrıs Barış Harekâtı Milli Mücadele Madalyaları Tevcih Töreni yapıldı

Kıbrıs Barış Harekâtı Milli Mücadele Madalyaları Tevcih Töreni Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) yapıldı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, TOBB İkiz Kuleler'deki törene katılan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Başbakanı Tufan Erhürman, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ile KKTC Çalışma Bakanı Zeki Çeler'le bir araya geldi.

ISTANBUL

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu "Perakendeciler daha çok müşteriye erişmek için sosyal medyanın gücünü kullanıyor" dedi.

Perakendecilere "e-ticaret ve dijital dünya" çağrısı

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, "Tüketici, alışverişini dijitale taşıyor. Ürün incelemesi, ürün kıyaslaması, ne, nerede, nasıl sorgusu, marka deneyimi, tecrübe paylaşımı, hepsi internette. Bu nedenle perakende sektörü, 2019'u dijital hamle yılı olarak kullanmalı" diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Yerel Zincirler Buluşuyor 2019 toplantısına katıldı.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu toplantıdaki konuşmasında zor bir senenin geride kaldığına işaret ederek, döviz kurları, faizler ve enflasyondaki yükselişin, ekonomiyi gözle görülür şekilde yavaşlattığını hatırlattı. Hem reel sektör, hem de hanehalkı güven endekslerindeki gerilemenin sonucu, tüketim ve yatırım harcamalarının kısıldığını ve perakende ticaret hacminin son yedi aydır devamlı azaldığını bildirdi.

Geçen yıl son çeyrekte, reel olarak yüzde 2, bu senenin ilk iki ayında ise yüzde 6 gerileme yaşandığına dikkat çeken TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Hükümetin de geçenlerde ifade ettiği gibi, son iki çeyrekte ekonomide bir resesyon, yani durgunluk dönemindeyiz. Bu sıkıntılı süreci aşmak için TOBB olarak, hem sizlerle, hem de Hükümetimizle devamlı istişare içinde olduk. Burada, sizlerin görüşlerine özellikle önem verdik. Zira perakende demek, iç tüketim demek. Ekonominin yüzde 60'ı demek. Sektörümüz, ekonominin hem lokomotifini, hem de öncü göstergesi" diye konuştu.

"Vatandaşın nabzını en iyi perakendeciler tutar"

Vatandaşın nabzını en iyi perakendecilerin tuttuğunu kaydeden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu şunları söyledi: "Biz de sizlerin sıkıntılarını, görüş ve önerilerini, kamu idaresine aktarıyor, birlikte çözüm arıyoruz. Bizler için en önemli konuların başında istihdam geliyordu. Zira istihdamda lider sektörüz. En çok kayıtlı istihdamı sizler sağlıyorsunuz. İşte bu kapsamda, Hükümetimizle istişare ederek ve birlikte çalışarak, önemli adımlar atılmasını sağladık. Kısa Çalışma Ödeneği'nde mevzuat değişti, işler hale geldi. Bu şu demek; işler yavaşlarsa bile istihdamı koruyabiliriz. Üç ay boyunca maaşlar İşsizlik Fonu'ndan ödeniyor. Şu ana kadar 800 civarında firma, 72 bin çalışan için bundan yararlandı. İşverene Asgari Ücret Desteği geçen sene Ekim'de sona ermişti. Talebimiz üzerine yeniden başlatıldı, miktarı da 100 liradan 150 liraya yükseltildi. Daha sonra Sayın Cumhurbaşkanımız, yeni bir istihdam kampanyası yapmamızı istedi. Biz de 25 Şubat'ta "Burası Türkiye Burada İş Var" sloganıyla, İstihdam Seferberliği 2019'u başlattık. Sonrasında yine hükümetimizle bir araya geldik. İstihdamı ödüllendiren tarihi destekler çıkmasını sağladık. 30 Ni-

san'a kadar yapılacak her yeni istihdamda, maaş, vergi ve primi üç ay devlet karşılıyor. Sonrasında da en az dokuz ay vergi ve prim ödemiyoruz. Yani, sağlayacağınız her 1 ilave istihdam için, size yılda yaklaşık 20 bin lira destek geldi. Bunlarla ilgili detay bilgilere, TOBB web sayfasından veya Odalarımızdan ulaşabilirsiniz."

"Arabuluculuk toplumsal barışa da katkı sağlıyor"

Bir diğer önemli sıkıntının da iş mahkemelerinde yaşandığına işaret eden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Davalar hem uzun sürüyor, hem de işverenler hep haksız çıkıyordu. Bizim çabalarımız sonucu, 2018'de işçi ve işveren uyuşmazlıklarında, arabuluculuk zorunlu kılınmıştı. Sonrasında 2019'da ticari uyuşmazlıklarda da arabuluculuk zorunlu hale getirildi. Eskiden bir dava 2-3 yıl sürebiliyordu.

Arabuluculukla, çoğunlukla bir haftada, ama en fazla iki ayda çözüm sağlanabiliyor. Arabuluculuk aynı zamanda bir kazan, kazan yöntemi. Taraflar helalleşerek ayrılıyor. Böylece arabuluculuk toplumsal barışa da katkı sağlıyor. Sonuçlara baktığımızda, işçi ve işveren arasındaki anlaşmazlıklarda, 350 bin dosyanın yüzde 70'inde taraflar zorunlu arabuluculuk sayesinde anlaştı. Biz de TOBB olarak, hem arabuluculuk hem de tahkimin, ülkemiz genelinde ve iş dünyamızda yaygınlaşmasına gayret ediyoruz. Bu kapsamda, önce kendi bünyemizde TOBB Tahkim'i kurduk. 81 ildeki Odalarımızda da Tahkim ve Arabuluculuk Merkezleri açmaya başladık. Bütün işverenlere, önce bunları kullanıp, sorunlarını çözmeye çalışın diyoruz" ifadesini kullandı.

Öte yandan sektörde, haksız rekabete yol açan uygulamaların da mevcut olduğunu bildiren TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, indirim mağazaları ve "private label" markalı ürünlerin, hem KOBİ'lerin büyümesini, hem de markalaşmasını engellediğini anlattı. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Bu durum sektörün kendi içinde de rekabetini bozuyor. Bir taraftan markalaş diyoruz. Ama markalaşmanın da paçasında tutuyoruz. Eğer bu işin önü alınmazsa, milli bir sanayimiz kalmaz. Sanayicimiz ve üreticimiz de taşeronlaşır. O halde bunları da denetim altına almak lazım. Perakende Kanunu'nun bunu kapsayacak şekilde, revize edilmesi

için de uğraşyoruz. Kamudan talep ederken, çuvaldızı da kendimize batıracağız. Teknolojiye ayak uyduramayan geri kalır. Gelecek e-ticarette. Dünyada perakende sektöründe yıllık büyüme yüzde 3-4. Ama küresel e-ticaret satışları yüzde 16 büyüyor. Dünyadaki bu trendi yakalayanlar için büyük fırsatlar var. Dünyanın 17. büyük ekonomisiyiz. Ama E-ticarette 49'uncuyuz. E-ticaretin payı bizdeki henüz sadece yüzde 3'lerde. Ama Türkiye'de 70 milyon kişiye mobilden ulaşabiliyorsunuz. Bu işe en hızlı sizler adapte olabilirsiniz.

"Perakendeciler sosyal medya reklamlarına odaklanıyor"

Bunun için girişimci ve cesur olmak lazım. İşte siz yerel zincirler, bu iki özelliğe de sahipsiniz. e-ticaret satışlarının 2018'de 50 milyar TL'ye ulaştığı tahmin ediliyor. Son beş senede Türkiye'de e-ticaret hacmi yılda ortalama yüzde 30 büyüdü. Aramızda kimin cirosu bu hızla artıyor? Her dört kişiden biri internet üzerinden alışveriş yaptı. Ve bu oran artmaya devam ediyor. Perakende ticaretin son iki ay yüzde 6 düşüğünü söylemiştim. Ama aynı dönemde, internet üzerinden satışlar yüzde 23 büyüdü. Dolayısıyla, interneti daha etkin kullanmaya mecburuz" dedi.

Araştırmaların, tüketicilerin yüzde 81'inin, satın almadan önce, internette ürünle ilgili araştırma yaptığını gösterdiğini belirten TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu şunları söyledi: "Tüketiciler, artık yalnızca birkaç sayfayı tıklayarak, ürün fiyatının fazla olup olmadığını görüyor ve daha uygun alternatifler keşfedebiliyor. Dünyadaki bir diğer trend de perakendeciler sosyal medya reklamlarına odaklanıyor. Şirketler, hedeflenmiş reklamlarla, demografi, ilgi alanları ve davranışları baz alarak, spesifik kitlelere hitap edebiliyor.

Facebook'un 6 milyon; Instagram'ına 2 milyon reklam veren bulunuyor. Sosyal medyada reklam harcamaları yükselişte. Yıllık bazda yüzde 20'nin üzerinde bir büyüme söz konusu. Mesela, 2018 yılında İngiltere'deki toplam dijital reklam harcamalarının dörtte biri, sosyal medya platformlarına yönlendirildi. Önde gelen perakendeciler, daha çok müşteriye erişmek için, sosyal medyanın gücünü kullanıyor. Özetle hayat hızla, dijitalde doğru evriliyor. Tüketici, dijitalde. Tüketici, alışverişini de dijitalde taşıyor. Ürün incelemesi, ürün kıyaslaması, ne, nerede, nasıl sorgusu, marka deneyimi, tecrübe paylaşımı, hepsi internette. Bu nedenle, perakende sektörü, 2019'u dijital hamle yılı olarak kullanmalı."

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu "Türkiye ve AB hiç olmadığı kadar birlikte çalışmaya mecburdur" diye konuştu.

"Gümrük Birliği'ni modernize edecek müzakereler başlatılmalı"

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, "Gümrük Birliği'ni modernize edecek müzakereler artık başlatılmalı. Bu konunun siyasi gerekçelerle ertelenmesi doğru değil. Zira bu modernizasyon, Türkiye ve AB için de faydalıdır" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı ve Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Vekili M. Rifat Hisarcıkloğlu, Brüksel'de gerçekleştirilen ve eş başkanlığını yaptığı Türkiye-AB 38'inci Karma İstişare Komitesi toplantısının açılışında konuştu.

Toplantının, Türkiye-AB ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlamasını umduğunu ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Türkiye-AB ilişkileri her zamankinden daha önemli bir hale geldi. Türkiye ve tüm AB ülkeleri; mülteci ve yasa dışı göç akımı, terörizm, siber saldırılar, uluslararası ticarete yükselen korumacılık eğilimi, iklim değişikliği ve enerji güvenliği gibi ortak sorunlarla karşı karşıya... Hiçbir ülke, bu sorunlarla tek başına mücadele edemez. Bu, Türkiye için de geçerli, AB için de geçerli. Dolayısıyla Türkiye ve AB, hiç olmadığı kadar birlikte çalışmaya, küresel sorunlarla birlikte mücadele etmeye mecburdur" şeklinde konuştu.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, önceki neslin AB gibi dünyanın en önemli barış projesini geride bıraktığını anımsatarak, sonraki nesillere daha zengin, daha güvenli ve daha huzurlu bir kıta bırakılması gerektiğini söyledi.

"Türkiye ve Avrupa birbirine eklenmiştir"

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, katılım sürecinin esasen Türkiye-AB ilişkilerinin temeli olduğuna işaret ederek, "Şu an Türkiye-AB ilişkilerinin en öncelikli konusu, katılım müzakerelerinde ilerleme sağlanmasıdır" ifadesini kullandı. Türkiye ve AB'nin ekonomi, sosyal politika, enerji, terörle mücadele, Suriyeliler ve dış politika gibi yakın iş birliği ve diyalog içinde olması gereken alanları bulunduğunu ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Gümrük Birliği ve vize serbestisi konularının da gündemde öncelikli olduğunu vurguladı. TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Gümrük Birliği güncellemesine ilişkin, "Avrupa ve Türk iş dünyaları olarak mutabık olunmasına rağmen Gümrük Birliği modernizasyon müzakerelerinin hala başlatılmamış olmasını anlayamıyoruz. Oysa iktisadi açıdan Türkiye ve Avrupa, birbirine eklenmiştir" ifadelerini kullandı.

Gümrük Birliği'ni modernize edecek müzakerelerin artık başlatılması gerektiğini belirten TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, "Bu konunun siyasi gerekçelerle ertelenmesi doğru değil. Zira, bu modernizasyon, Türkiye ve AB için de faydalıdır" dedi.

Türkiye'nin Avrupa'nın altıncı büyük ekonomisi ve Avrupa'nın dördüncü büyük ihracat pazarı konumunda olduğunu vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, AB'nin Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olduğunu, Türkiye'deki yabancı yatırımcılar sıralamasında Avrupalı yatırımcıların ilk sırada yer aldığını söyledi.

"AB üyelik süreci kapsamlı reformlar gerektirmektedir"

TOBB Başkanı ve Eurochambres Başkan Vekili Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin iktisadi ve siyasi dönüşüm çabalarında AB ile ilişkilerin yol gösterici olduğunu belirterek şunları kaydetti: "AB üyelik süreci kapsamlı reformlar gerektirmektedir. Hukukun üstünlüğü, temel hak ve özgürlüklerin korunması ve piyasa ekonomisi konusunda köklü reformlara imza attık. Eksikliklerimiz var mı? Var. Yapılacak çok işimiz, atılacak daha çok adımımız var. Bunların da farkındayız. Bu reformları zaten yapmak zorundayız. Bunu kendi insanımız için, kendi ekonomimiz için yapmak zorundayız. Türkiye'nin bu reformları gerçekleştirme kararlılığında olduğunu çok iyi biliyoruz."

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, vize konusunun da öncelikleri arasında yer aldığını vurgulayarak, vize serbestisinin aslında her iki tarafın da yararına olduğunu, bir an önce vize serbestisi diyalogunun tamamlanması gerektiğini söyledi. Toplantıya, Dışişleri Ba-

kan Yardımcısı Büyükelçi Faruk Kaymakçı, Türkiye'nin AB Nezdindeki Daimi Temsilcisi Büyükelçi Mehmet Kemal Bozay, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, MEMUR-SEN Genel Başkanı Ali Yalçın, Türkiye KAMU-SEN Genel Başkanı Önder Kahveci, TİSK Genel Sekreteri Akansel Koç, İKV Başkanı ve TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ayhan Zeytinoğlu ile KAGİDER Genel Sekreteri İttr Aykut ve

Türkiye Endüstri İlişkileri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Rüçhan Işık iştirak etti. İki gün süren toplantı kapsamında, Türkiye-AB ilişkileri, KOBİ'ler – Ticaretin geliştirilmesi ve Yatırım Ortamı konusunda Türkiye-AB arasında fırsatlar, Türkiye-AB katılım sürecinde Sivil toplum kuruluşları ve sosyal ortakların rolü, Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin modernizasyonu ve vize diyalogu gibi konular ele alındı.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Genel Kurulu yapıldı

Kıbrıs Türk Ticaret Odası'nın 56. Olağan Genel Kurulu Lefkoşa'da gerçekleştirildi. Genel Kurula TOBB Yönetim Kurulu Üyesi ve Türkiye-KKTC Ticaret Odası Forumu Eş Başkanı M. Cihat Lokmanoğlu da iştirak etti.

Genel Kurulda söz alan Lokmanoğlu, KKTC'nin ticaret, turizm, eğitim ve yatırımlar açısından Türkiye'nin önemli bir ortağı olduğunu, Kıbrıs Türk Ticaret Odası ile birlikte kurulan Türkiye-KKTC Ticaret Odası Forumu'nun ortak iktisadi girişimler için önemli bir araç olacağına inandığını vurguladı.

Kıbrıs Türk Ticaret Odası'nda gerçekleşen Genel Kurul öncesi Lokma-

noğlu, Türkiye-KKTC Ticaret Odası Forumu KKTC Tarafı Eş Başkanı Mustafa Genç ve KKTC Tarafı Üyelerinden Ersan Dağlı ve Omaç Cin ile çalışma yemeğinde bir araya geldi. Yemekte, Türkiye ve KKTC'deki ekonomik durum, Türkiye-KKTC Ticaret Odası Forumu Eylem Planı ve önümüzdeki dönem faaliyetleri ele alındı.

Türk ve Alman kadın girişimciler buluştu

Türk-Alman Ticaret ve Sanayi Odası (TD-IHK) ve Alman Kadın Girişimciler Federasyonu (VdU) organizasyonunda, TOBB'un desteğiyle Türk Alman Kadın Girişimciler Buluşması Antalya'da gerçekleştirildi. TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Davut Çetin'in evsahipliğinde yapılan toplantıya Türkiye ve Almanya'dan yaklaşık 80 kadın girişimci katıldı ve tecrübelerini paylaştı.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu bankacılık, tarım imalat, inşaat ve turizm gibi sektörlerde 100 Türk firmasının Bosna Hersek'te iş yaptığını belirtti.

“Saraybosna İş Forumu küresel marka haline geldi”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkıoğlu, 10 yıldır düzenli olarak gerçekleştirilen Saraybosna İş Forumu'nun artık küresel bir marka haline geldiğini ifade ederek, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da foruma destek vermeye devam edeceklerini ifade etti.

Bosna Bank International (BBI) ile İslam Kalkınma Bankası (IDB) tarafından düzenlenen ve Anadolu Ajansı'nın (AA) "Global İletişim Ortağı" olduğu forum kapsamında "Liderlik" konulu panel düzenlendi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın da katıldığı panelde konuşan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Hisarcıkıoğlu, Saraybosna İş Forumu'nun (SBF) dünyanın her yerinde yatırımcıların ilgi gösterdiği son derece başarılı bir girişim olduğunu belirterek, "Düzenli olarak gerçekleştirilen Saraybosna İş Forumu, artık küresel bir marka haline geldi" dedi.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, SBF'nin bölge ve Bosna Hersek ekonomisi için çok büyük katkı sağladığını vurgulayarak, TOBB olarak bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da bu foruma destek vermeye devam edeceklerini ifade etti.

Türkiye'nin Bosna Hersek ile ilişkilerine çok önem verdiğini kaydeden TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, "Bosna Hersek ile tarihimiz, kültürümüz, örf ve adetlerimiz aynı kaynaktan besleniyor. Biz aynı zamanda, ülkelerimizin ekonomik ilişkilerinin güçlenmesini de istiyoruz" diye konuştu.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, iki ülke arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın sağlam bir iş hacmi zemini oluşturduğuna işaret ederek, 2003'te 71 milyon dolar olan ticaret hacminin, bugün 700 milyon dolara ulaştığını ve bu rakamı 1 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini söyledi.

“100 Türk firması Bosna Hersek'te iş yapıyor”

Bankacılık, tarım, imalat, inşaat ve turizm gibi sektörlerde 100 Türk firmasının Bosna Hersek'te iş yaptığını aktaran TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, bu firmaların ülkedeki yatırımlarının 600 milyon Euro'nun üzerinde olduğunu ve 4 bin kişiye istihdam sağladıklarını ifade etti.

TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, Türkiye'nin son 15 yılda Balkan ülkeleri ile ticaretini 3.5 milyar dolardan 20 milyar dolara çıkardığını belirterek, bu artışın küresel ekonomik krize rağmen gerçekleştiğini söyledi.

Balkanlar'ın coğrafi olarak Türkiye'nin Avrupa kıtasına giriş kapısı olduğunu kaydeden TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu, Türkiye'nin de Balkan ülkeleri için Asya ve Ortadoğu'ya giriş kapısı olduğunu söyledi.

“Ortak çıkar ve değerlere odaklanılması gerekiyor”

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay da Batı Balkanlar'ın doğu ile batı ve kuzey ile güney arasında kavşak görevi gördüğünü belirterek "Bölge ülkeleri için en önemli olan Avrupa Birliği (AB) ülkelerine yakın olmaları. AB'ye entegre olmak, ortak vizyonun geliştirilmesi için büyük bir avantaj olabilir" dedi.

Bölgede birlik duygusunun var olduğunu söyleyen Oktay, "Temennimiz vizyonun da birleşmesi. Forumda da belirtildiği gibi 'Tek Bölge, Tek Ekonomi' olması" ifadelerini kullandı.

Oktay, bölgede dezavantajlara yönelmek yerine, ortak çıkar ve değerlere odaklanılması gerektiğine işaret ederek "Bu değerler bazen kültürel bazen de demografik veya coğrafik olabilir. Ayrıntılı baktığımız zaman birçok avantaj görebiliriz. Yarışmak yerine iş birliği içerisinde olmalıyız" diye konuştu.

Batı Balkanlar'ın doğu ile batı ve kuzey ile güney arasında bir köprü görevi gördüğünü vurgulayan Oktay, "Bölge ülkeleri için en önemli olan Avrupa Birliği ülkelerine yakın olmaları. AB'ye entegre olmak, ortak vizyonun geliştirilmesi için büyük bir avantaj olabilir" dedi.

Oktay, AB ülkelerine yakın olmanın teknoloji ve pazara da yakınlık sağladığını söyleyerek genç ve eğitimli nüfusun kültürel çeşitlilik, iş fırsatları ve yeniliklerden de faydalanabildiğini belirtti.

Türkiye'nin Bosna Hersek ve diğer dünya ülkeleriyle başarılı ilişkiler geliştirmesinin temelinde kendi yaklaşımının önemli olduğunu ifade eden Oktay, "Bizim yaklaşımımız derken herhangi bir ülkenin kaynaklarını kendi faydamız için kullanmayı asla düşünmüyoruz. Almak yerine, vermeye odaklanıyoruz. Asla bizim için getirisi nedir diye düşünmüyoruz. Özellikle yardım konusunda. Bunun en önemli örneği, Türkiye'deki 4.6 milyon sığınmacı" diye konuştu.

“Güven, uzun soluklu iş birliklerinin yolunu açıyor”

Oktay, güven duygusunun bölge ülkeleri için kilit rol oynadığını belirterek "Güven, başarılı ve uzun soluklu iş birliklerinin yolunu açıyor" dedi.

Türkiye'nin bölgeye tarım, turizm, alt yapı, enerji ve savunma alanlarında katkı sağladığını vurgulayan Oktay, sözlerini şöyle tamamladı: "Bölgede zorluklar mevcut. Bazı

larını saymam gerekirse bunlar finans, ağır bürokrasi ve tüm dünyada zorluklar yaşatan güvenlik. Finans konusunda Türkiye'de Public Private Partnership (PPP) projeleri var. Türkiye'nin bu noktada inanılmaz tecrübesi mevcut. Her ne kadar geçen yıl uygulanmaya başlasa da bu projelerden 135 milyar dolar gelir elde ettik. Türkiye bunları bölgeye de aktarabilir. Terör, güvenlik, savaş ve çatışmalarda mutlaka ortak bir vizyon olmalı. Bugün burada gördüğüm ortak bir vizyonun olduğudur."

"Bosna Hersek'in daha fazla değişime ihtiyacı var"

Bosna Hersek Dışişleri Bakanı Igor Crnadak da AB'ye üyelik yolunda gerçekleştirdikleri reformların, daha fazla yatırım ve ekonomik kalkınma için şartları oluşturduğunu belirterek, ülkedeki tüm siyasi anlaşmazlıklara rağmen bugünkü iş forumunun herkes tarafından desteklendiğini vurguladı. AB'ye üyelik ve bölgesel iş birliğinin öncelikler arasında yer aldığını kaydeden Crnadak, Bosna Hersek'in son dönemde aldığı iyi sonuçlara rağmen daha fazla değişime ihtiyaç duyduğunu ifade etti.

Crnadak, yolsuzlukla mücadele ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi alanlarında atılacak adımların önemine işaret ederek, ülkedeki yatırımların artırılarak özel sektörün güçlendirilmesinin elzem olduğunu belirtti.

Malezya Gelişim ve Girişimcilik Bakanı Mujahid Yusof Rawa da ülkesinin Bosna

Hersek ile uzun yıllardır iş birliği içerisinde olduğunu belirterek, "Malezya, Bosna Hersek'te yaşanan savaşta da buradaydı. Malezya o dönemde insani yardımdan eğitime birçok alanda Bosna Hersek'in yanında oldu" dedi. Bosna Hersek'in barış ve istikrarına katkı sağlamak istediklerini söyleyen Rawa, her geçen yıl büyüme gösteren Bosna Hersek'e destek vermeyi sürdüreceğini ifade etti.

Karadağ Çalışma ve Sosyal Refah Bakanı Kemal Purisic ise bölge ülkelerinin mücadele ettikleri sorunlara karşı ortak cevap geliştirmeleri gerektiğini vurgulayarak, bölgenin son yıllarda ekonomik anlamda önemli gelişme kaydettiğini söyledi.

İkili ekonomik ilişkilere yönelik değerlendirmelerde bulunuldu

Saraybosna İş Forumu kapsamında, Saraybosna Büyükelçisi Haldun Koç, Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı Milorad Dodik, Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Üyesi Sefik Dzaferovic ve Bosna Hersek Temsilciler Meclisi Başkanı Bakir İzetbegović ile görüşen ve fikir alışverişinde bulunan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu ayrıca, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Başkanı Denis Zvizdic arasında gerçekleştirilen resmi görüşmeye de katılarak Türkiye-Bosna Hersek ikili ekonomik ilişkilerine dair değerlendirmelerde bulundu. İş Forumu kapsamında TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Günay, TOBB adına "Saraybosna İş Forumu 10. Yıl Özel Ödülü"nü aldı.

MALATYA YATIRIMCILAR İÇİN BÜYÜK FIRSATLAR SUNUYOR

Dünyada “kayısının başkenti” olarak bilinen Malatya, kayısıda kaliteyi artırma yanında tarımda ürün çeşitliliğine gitmeyi planlıyor. Malatya gelişmiş bir kayısı borsasına sahip olarak da finansal yatırımcıları kente çekmeyi hedefliyor.

Malatya, sosyal ve ekonomik yapısı, coğrafyası, doğası ve insan dokusuyla bölgesinde cazibe merkezi kentlerin başında geliyor. Son yıllarda hızla büyüyen ve gelişen Malatya yatırımcılar için büyük fırsatlar barındırıyor.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve Malatya Ticaret ve

Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Oğuzhan Ata Sadıkoğlu, "Oda olarak ülkemizin ekonomisine, ihracatına güç veren güçlü bir Malatya hayalimizdir" diye konuşuyor.

Malatya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Özcan ise "Malatya, gelişmiş bir kayısı borsasına ve bu borsada işlem gören ürün senedi gibi finansal araçlara sahip olmalıdır" şeklinde görüş belirtiyor.

“ÜLKE EKONOMİSİNE GÜÇ VEREN MALATYA HAYALİMİZDİR”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Oğuzhan Ata Sadıkoğlu, “Oda olarak ülkemizin ekonomisine ihracatına güç veren güçlü bir Malatya hayalimizdir” diye konuştu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Üyesi ve Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Oğuzhan Ata Sadıkoğlu, “Tarımda güçlü bir kent olan Malatya’nın kayısının yanı sıra endüstriyel anlamda farklı ürünlere dönüştürülmüş bir merkez olması önceliklerimiz arasında yer alıyor” diye konuştu. Oğuzhan Ata Sadıkoğlu ile Malatya Ticaret ve Sanayi Odası’nın hedefleri üzerine konuştuk.

Malatya’nın ticari hayatı hakkında bilgi verir misiniz? Kentin en önemli sorununu öğrenebilir miyiz?

Kentin ekonomik gelişiminde kayısı yetiştiriciliği büyük bir rol üstlenirken, ceviz, dut, kiraz, üzüm, elma yetiştiriciliği de büyük önem taşıyor. Nitekim Türkiye’deki 15 milyonun üzerindeki kayısı ağacının sekiz milyona yakını kentimizde bulunuyor. Kentin adının özdeşleştiği kayısı önemli bir ihracat ürünü haline gelirken, ekonomik gelişime de büyük katkı sağlamayı sürdürüyor. Dünya kuru kayısı üretiminde yaklaşık yüzde 70’e sahip bulunuyoruz. Tabii ki sadece meyvecilikte değil hayvancılık, tekstil, madencilik, mermer, sağlık sektörleri de hızlı bir şekilde büyüyor. Özellikle tekstildeki kümelenmeler Malatya’yı tekstil alanında öne çıkarmakta büyük ve geniş istihdamlar yaratıyor. Kentin en önemli sorunlarından biri kayısıya endeksli bir tarım anlayışı. Ürün çeşitliliği şehrin kalkınmasına, büyümesine güç katacaktır. Bir diğer sorunumuz da nitelikli iç göç sayısı ile niteliksiz dış göç sayısındaki artış. Nitelikli insan gücünü kentimizde tutmamız büyük önem taşıyor.

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası kentin “Marka Kent” olması için neler yapıyor?

Marka şehir, bir kenti kaynaklarıyla değerli bir cevhere dönüştürmektir. Bugün marka şehirler dendiğinde; Paris, Roma, Viyana, Venedik, Dubai, New York, Moskova ve Londra ilk aklı gelenler. Her şehir markasıyla güç kazanır. Malatya’nın en büyük markası ise elbette ki kayısı...

Öncelikle kayısının endüstriyel olarak işlenmesi ve katma değerinin artırılması ana hedefimiz. Diğer yandan Malatya toprağı, kayısıya hayat verirken yeraltı kaynaklarına da ciddi anlamda hayat vermiştir. Pütürge’de bulunan pirofillit madeni, Hekimhan’da bulunan demir çelik gibi rezerv olarak yüksek olan madenlerimizi, Malatya’da işleyerek şehrimize katma değer sunması ikinci önceliğimizdir. Marka Kent olma yolunda;

1- Sanat ve siyaset dünyasında insan kaynağı yetiştiren Malatyamız ticari hayatında da geniş kapasitelere sahip insanlar yetiştirmiştir. Yapmış olduğumuz akademik çalışmalarla ara değil aranan elemanların yetiştirilmesi istihdam sayılarının artırılması, markasıyla şehri ile bütünleşik bir yaşamın insanlara kazandırılması arzumuzdur.

2- Marka patent tescilleri, coğrafi işaret belgeleri ile üyelerimiz bilgilendirilmektedir. Malatya’nın markalarının oluşumu sürecine ciddi destek sunuluyor.

3- Odamız içerisinde dış ticaret ofisinin kurulması ihracat yapacak üyelerimizin işleri hafifletilmesi ve kolaylaştırılması hedefleniyor.

4- Odamız içerisine kurulacak olan vize ofisi ile beraber Gaziantep ya da Ankara’ya kadar vize almak için giden ticaret erbabımızın kendi şehrinde kendi odasında vize işlemlerini halletmesi sağlanacak.

5- Ara değil aranan eleman yetiştirebilmek için İş-Kur ve Halk Eğitim ile yapılacak

“*Ara değil aranan eleman yetiştirmesini hedefliyoruz.*”

“ Gençlerimizin önünü açmak adına pozitif bir ayrımcılık sergileyeceğiz. ”

anlaşmalar ile istihdam sayısının artırılması firmalarımızın nitelikli personele kavuşması amaçlanıyor.

6- İnönü Üniversitesi ile imzalayacağımız protokol ile üniversite ve sanayi işbirliğini en üst seviyeye çıkarmak adına bir konseyin kurulması ve bu konsey üzerinden sanayicimize, üreticimize, ticaret erbabınıza bir yol işi sunabilecek çalışmaların kazandırılması önceliklerimiz arasında yer alıyor.

7- Teknokent içerisinde yoğun destek verdiğimiz yazılım alanı ile ilgili olarak savunma sanayisinden üretime kadar geniş bir aralıkta ortaya çıkacak kaliteli fikirlerin oluşması için Startup etkinlikleri yoğun bir şekilde devam ettirilecek.

8- Türkiye Odalar ve Borsalar birliği ile protokolü yapılan meslek liseleri ve mesleki yüksekokulları bünyesinde ticari olarak gelişim sağlayacağına inandığımız bölümlerle alakalı tematik bölümler açılacak buradan iş dünyamıza nitelikli insan kaynağı sağlanacak.

Sosyal projelerinizden bahseder misiniz?

Sosyal projeler kapsamında Malatya Ticaret ve Sanayi Odası olarak;

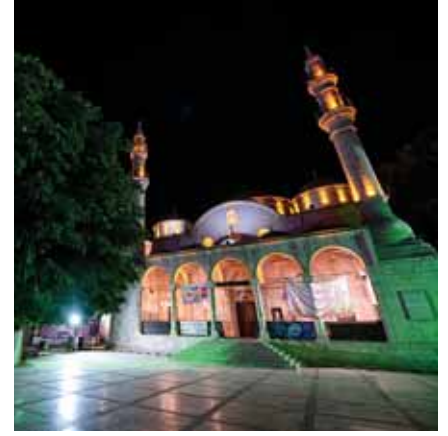
1-Yaklaşan Ramazan ayı sebebiyle yetim çocuklardan oluşan ailelerimize önceki yıl yapıldığı gibi bu yıl da Ramazan yardım paketi ile beraber ticaret erbabının yardım eli uzanmasını sağlayacağız.

2- Kardeş okul kampanyasıyla yardıma muhtaç olan öğrencilerimize kırtasiye ve eğitim materyalleri desteği vereceğiz.

3- Engelli insanlarımıza destek sağlamaya yönelik bir kampanya başlatacağız.

4- Genç ve kadın girişimciler birimiz ile vizyoner genç girişimcilere sağlanacak desteklerle yeni iş insanlarının yetiştirilmesini hedefliyoruz. Bu anlamda gençlerimizin önünü açmak adına pozitif bir ayrımcılık sergilenecek.

5- TOBB bünyesinde Malatya’da açılacak meslek okullarında eğitim görecektik başarılı öğrencilere burs imkânları sağlanacak.

Cumhuriyet’in 100. yılı olan 2023 tarihinde nasıl bir kent hayal ediyorsunuz?

Tarımda güçlü bir kent olan Malatya’nın kayısının yanı sıra endüstriyel anlamda farklı ürünlere dönüştürülmüş bir merkez olması önceliklerimiz arasında yer alıyor. Kenevir üretiminde pilot illerden biri olan Malatya’nın kenevir noktasında ihracat rakamlarında rekor kırması, teknolojik alt yapısını ve üst yapısını perçinleştiren, geliştiren ve değişimi potansiyel olarak sahaya süren bir sanayi şehri olması için tüm imkânlar seferber ediliyor. Hedefimiz, hayat boyu öğrenme mantığını öğrenen aile şirketlerinin kurumsallaşma noktasında yetkin ve etkin konuma gelmeleri, akademisyeni, üniversitesi, sanayicisi, üreticisi, şehri ile barışık dinamiklerini revize eden ve bunu sahaya yansıtan bir Oda olmak. Oda olarak ülkemizin ekonomisine, ihracatına güç veren güçlü bir Malatya hayalimizdir.

“TARIM VE HAYVANCILIKTA ÜRETİME KATKI SAĞLAYACAĞIZ”

Malatya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Özcan “Malatya Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile ilimizin hayvancılığında üretim artışı ve standartların yakalanmasına katkı sağlayacağız” diye konuştu.

Malatya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Özcan, “Malatya'nın Ar-Ge potansiyelini ve kültürünü geliştirmek suretiyle teknoloji üretimini yönlendirmede rol oynamaktayız” dedi. “Malatya, gelişmiş bir kayısı borsasına ve bu borsada işlem gören ürün senedi gibi finansal araçlara sahip olmalıdır” şeklinde konuşan Ramazan Özcan sorularımızı yanıtladı.

Malatya'nın tarım ve hayvancılık potansiyelini değerlendirebilir misiniz?

Bilindiği gibi Malatya kayısı ile meşhur bir il olup aynı zamanda dünyada kuru kayısının başkentidir. Malatya 2017 yılında yaklaşık 95 bin ton kuru kayısı ihraç edip, yaklaşık 289 milyon dolar ihracat gelirin ulaştığıdır. Bu gelir ile dünya kuru kayısı ihracat gelirin yaklaşık yüzde 72'sini elde etmiştir.

Uluslararası Fındık ve Kuru Meyve Konseyi'ne (INC) göre 2018 yılında Malatya 98 bin ton kuru kayısı üretimi ile dünyada birinci sırayı almaktadır. İkinci sırada 32 bin ton ile İran, üçüncü sırada ise 12 bin ton ile Özbekistan gelmektedir. Bu ülkeler dünya kuru kayısı üretiminin sırasıyla yüzde 52, yüzde 17 ve yüzde 6'sını oluşturmaktadır. Ayrıca, 2017 yılında toplam 112 bin 659 ton kuru kayısı ihraç edilirken bunun 91 bin 560 tonunu, yani yüzde 81'ini Malatya gerçekleştirmiştir.

Malatya'nın kuru kayısı üretiminde ve satışında açık ara dünya birincisi olmasına karşılık yaş kayısı ihracatında aynı performansı gösterememiştir. Bununla birlikte,

“İlimizde süt sektörü için süt toplama merkezlerinin kurulmasını planlıyoruz.”

her geçen yıl yaş kayısı ihracatımızda artış meydana gelmiştir. Türkiye'nin yaş kayısı ihracatı 2016, 2017 ve 2018 yıllarında sırasıyla 37 bin 177, 63 bin 539 ve 70 bin 733 ton olup, miktar bakımında İspanya'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'nin bu yaş kayısı ihracatı sayesinde yıllar itibariyle 24, 44 ve 41 milyon dolar gelir elde edilmiştir. Bununla birlikte, Türkiye yaş kayısı ihracat geliri bakımından İspanya, Fransa ve İtalya'dan sonra dördüncü sırada yer almaktadır.

Malatya'da kayısıdan sonra en fazla üretimi gerçekleştirilen meyve 30 bin 459 ton ile elma olup bunu 13 bin 63 ton ile üzüm, 8 bin 97 ton ile dut, 5 bin 644 ton ile armut ve 3 bin 458 ton ile kiraz gelmektedir.

Malatya'nın hayvan varlığı ise 171 bin

963 adet büyükbaş ve 339 bin 987 adet de küçükbaş olmak üzere toplam 511 bin 950 adettir. Bunun yanında, 95 bin 456 adet kovana ve 2 milyon 156 bin 17 adet kanatlı hayvana sahiptir. Malatya'nın 2018 yılı toplam süt üretim miktarı 220 bin 791 ton olup kırmızı et üretimi 6 bin 234 tondur. Malatya'da bir diğer hayvancılık üretimi ise tatlısu balığı yetiştiriciliğidir. 2017 yılında yaklaşık 3 milyon ton balık üretilmiştir. Üretilen bu balığın önemli bir kısmı da ihraç edilmiştir.

Malatya Ticaret Borsası müteşebbis heyetinde yer alarak kurulmasında katkı sağladığımız Malatya Hayvancılık İhtisas Organize Sanayi Bölgesi ile ilimizin hayvancılığında üretim artışı ve standartların yakalanmasına katkı sağlayacağız.

Malatya'nın "Marka Kent" olması için Borsanız hangi çalışmalarını yürütüyor?

Malatya Ticaret Borsası olarak hem kayısının hijyenik koşullarda saklanabilmesi hem de ürün borsasının alt yapısının oluşturulması için kuru kayısıda lisanslı depoculuğu LİDAŞ ortaklığıyla hayata geçirmekteyiz. Projemiz şu an itibarıyla deponun yapımı için ihale aşamasına gelmiş olup önümüzdeki 2021 yılında faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Diğer bir proje de Malatya Büyükşehir Belediyesi ve Malatya Ticaret Borsası ortaklığında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından fonlanan Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti ortaklığıyla gerçekleştirilecek olan Malatya Kuru Kayısı Lisanslı Deposu ve Borsası projesi 2020 yılına kadar kurulması planlanmıştır.

Malatya Ticaret Borsası'nın diğer bir önemli çalışması ise ilimizde süt sektö-

“ *Kuru kayısıda lisanslı depoculuğu LİDAŞ ortaklığıyla hayata geçirmekteyiz.* ”

rü için soğuk zinciri ve süt toplama merkezlerinin kurulmasıdır. Bu proje ile hem Malatya'da özellikle küçük ve orta boy süt sığırcılığı yapan işletmelerin üretimlerinin artırılması sağlanacak hem de Malatya ve çevre illerdeki süt ve süt ürünleri imalat firmalarına kaliteli ve uygun fiyatlı hammadde sağlanmış olacaktır. Projemiz şu an itibarıyla fizibilite araştırması safhası içinde bulunmakta olup fizibilite çalışmasını takiben proje üzerinde karar verilecektir.

2009 yılında kurulan ve ortak olduğumuz Malatya teknokent ile üniversite ve sanayi işbirliği olgusuna destek olmak ve gelişmesinde köprü görevi görmek, Malatya'nın Ar-Ge potansiyelini ve kültürünü geliştirmek suretiyle teknoloji üretiminin yönlendirilmesinde rol oynamaktayız.

Marka Kent olma yolunda Malatya'nın önceliği ne olmalı?

Malatya, dünyada kayısı ile tanınan ve ünlü bir şehir olduğundan Marka Kent olabilmesi için aynı zamanda dünya kayısı fiyatlarını belirleyen bir il olmalıdır. Böylece, hem kayısıdan elde ettiği katma değeri artıracak hem de kayısı fiyatlarında dünyada söz sahibi bir şehir olacaktır. Bunun için kayısının üretimin yanı sıra, Malatya, gelişmiş bir kayısı borsasına ve bu borsada işlem gören ürün senedi gibi finansal araçlara sahip olmalıdır. Bu şekilde gelişmiş bir borsanın olması dünyadaki önemli gıda ithalatçılarına Malatya'ya çektiği gibi finansal araçların işlem görmesiyle finansal yatırımcıların Malatya'ya gelmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda, Borsa ilk adımı atmış ve lisanslı depoculuğu hayata geçirmeye başlamıştır. Bunun yanında, Malatya Karakaya Baraj Gölü, Sürgü ve Arapgir gibi önemli su havzalarına sahip ildir. Bu su havzalarının özellikle Tatlısu balığı yetiştiriciliğinde kullanılması ve üretilen ürünlerin yurt dışına ihraç edilmesi özendirilmelidir.

ENERJİDE ROTA GÜNEŞE DÖNDÜ

HAZIRLAYAN:
ERKAN ÇAKAN

Son dönemde devlet teşvikleri ve enerji politikalarında alınan kararlar, güneş enerjisi sektörünün büyümesinde etkili oldu. TEİAŞ verilerine göre Türkiye'nin toplam güneş enerjisi santrali kurulu gücü 5 bin MW'ı geçerken orta vadede yatırım maliyetlerinin düşmesi ile enerji alanında rotanın güneş enerjisine döneceği belirtiliyor.

89

BİN 47 MW

**Türkiye'nin 2018
itibarıyla elektrik
enerjisi kurulu
gücü**

5.2

BİN MW

**Türkiye'nin 2018
itibarıyla güneş
enerjisindeki kurulu
gücü**

% 5.9

ORAN

**Toplam kurulu güç
içinde GES'in payı**

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Enerjide dışa bağımlılığı azaltmak için çalışmalarına hız veren Türkiye, özellikle yenilenebilir enerji alanında yatırımlarını sürdürüyor. Son dönemde devlet teşvikleri ve enerji politikalarında alınan kararlar, güneş enerjisi sektörünün büyümesinde etkili oldu. Şubat 2019 sonu TEİAŞ verilerine göre Türkiye'nin toplam güneş enerjisi santrali (GES) kurulu gücü 5 bin 238 MW'a ulaşırken, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) ile sektör giderek artan bir ivmeyle büyüyor.

Mevcut kanun gereği 2020 sonuna kadar devam edecek olan ve 10 yıl teşviki içeren YEKDEM mekanizmasının sektör gelişimi için önemli olduğunu bildiren uzmanlar, bu projenin 2021 tarihi itibarıyla çizeceği yeni rotanın, sektörün geleceğine yön verecek en önemli hususlardan biri olduğuna dikkat çekiyor.

YEKDEM projesinin 2020 yılından sonra uygulamasının güncellenmesi ve piyasa gerçeklerini dikkate alan bir yaklaşımla devam ettirilmesi önem taşıyor. Böylesi bir destek mekanizmasının piyasaya ve yatırımcılara çok güçlü bir sinyal vereceğini belirten uzmanlar, Türkiye'nin 2005 yılından beri sistematik biçimde desteklediği yenilenebilir enerji yatırımlarının öngörülen hedefler çerçevesinde yapılabilmesi için bu tür bir mekanizmanın, hem finans sektörü hem de yatırımcılar açısından yol gösterdiğini vurguluyor.

"Alım garantisi ile yatırımın teşvik edilmesi gerekiyor"

Ancak fiyattan ziyade mutlaka alım garantisi ile yatırımın desteklenmesi gerekiyor. Alım garantileri, finanse edilebilirlik noktasında Türkiye'ye yatırım ve yatırımcı çekmek açısından çok önemli.

Özellikle güneş enerjisi santralleri (GES) teknolojisinin gelişimiyle birlikte maliyetlerin ucuzlaması ve üretilen elektriğin dolar cinsinden sabit fiyat ve alım garantisiyle satılabildiğine dikkat çeken uzmanlar, bu kapsamda kârlı bir yatırım haline gelen GES'lerin yatırımcıların dikkatini çektiğini söylüyor. Şubat 2019 sonu TEİAŞ verilerine göre Türkiye'nin toplam GES kurulu gücü 5 bin 238 MW'a ulaştı. Toplam kurulu gücün 89.047 MW olduğu düşünüldüğünde kurulu güçler içinde GES'in payı yüzde 5.88'i buldu.

Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği'nden (GENSED) edinilen bilgilere göre güneş enerjisi santrali kurulu gücü 2017 sonunda yaklaşık 3 bin 400 MW olarak gerçekleşti. GES kurulu gücü 2018 yılında yaklaşık bin 600 MW'lık yeni kurulum ile 2018 sonu itibarıyla 5 bin 238 MW'a ulaştı. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA'lar) dışında her yıl bu güçlerde kurulumların gerçekleşmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyor.

"Akıllı şebeke ve depolama teknolojileri desteklenmeli"

Güneş enerjisi sektörünün gelişmesi için akıllı şebeke ve depolama gibi yardımcı teknolojilere destek verilmesinin altını çizen uzmanlar, Ar-Ge faaliyetleri ve kalifiye

personel eğitimlerinin desteklenmesi gerektiğini vurguluyor. Ayrıca mevzuat değişikliği ve yeni düzenleme yapılırken sektör görüşlerinin alınması, teşviklerin, uygulama alanları ve piyasa koşullarına göre çeşitlendirilmesi önem arz ediyor.

Güneş paneli üretiminde hücrelerin dışarıdan getirilip monte edilmesi işlemi Türkiye'de birçok firma tarafından gerçekleştiriliyor. YEKA'ların dışında bazı panel üreticileri tarafından hücre üretimi için gerekli alt yapı çalışmalarını tamamladıkları ve piyasa koşulları el verdiğinde hücre üretimine başlayacakları biliniyor. Panel üretiminde kullanılan cam, alüminyum çerçeve, junction box gibi parçaların Türkiye'de üretimi yapılıyor.

Inverterin de birkaç firma tarafından

yerli üretimi yapılmakta olup YEKA'larla birlikte yerli inverter üreticilerinin sayılarının artacağı düşünülüyor. Sehpaların ise hem arazi hem de çatı uygulamaları için çok sayıda firma tarafından yerli üretimin yapıldığı biliniyor. Montajda kullanılan özel kablo ve konnektörlerin de yerli üretimi yapılıyor. Bunlara ilave olarak YEKA1 ihalesi kapsamında ingottan başlayarak panel üretimi yapacak yıllık 500 MW kapasiteli bir panel üretim fabrikasının Ankara'da kurulması planlanıyor.

Güneş enerjisi kurulu gücü 100 katına çıktı

Güneş enerjisine dayalı elektrik üretimi kurulu güçte yüzde 5'i yakaladı. Güneş enerjisi kurulu gücünü dört yılda 100 kat

artırarak 2018 sonu itibarıyla 5.2 GW'a çıkaran Türkiye, 2017 yılında globalde güneş enerjisi kurulu gücünü en çok artıran beşinci ülke oldu. Bu doğrultuda yıllık 1.5 GW'lık pazarın sürekliliğinin sağlanmasının sektörün önünü görebilmesi açısından önem arz ettiği görüşünde birleşen uzmanlar, sektörde yaklaşık 30 yerli panel üreticisi, üç adet yerli inverter, çok sayıda konstrüksiyon üretimi gerçekleştiren firmaların bulunduğunu kaydediyor. Bunların dışında Karapınar YEKA ihalesi kapsamında yıllık 500 MW kapasiteli FV güneş modülü üretim fabrikasının devreye alınması sektörün büyümesinde etkili olacak. Ayrıca Ankara'da Ar-Ge merkezinin kısa vadede kurulması sektöre ivme kazandıracak. Güneş enerjisi istihdam verilerine göre, Türkiye'de yaklaşık 50 bin kişi güneş enerjisi sektöründe çalışıyor.

Çin, küresel yenilenebilir enerji harcamalarında birinci

Uluslararası araştırmalara göre, gelecek 20 yıl boyunca, tarihteki herhangi bir yakıttan daha hızlı gelişim gösterecek iki kaynak güneş ve rüzgar enerjisi olacak. Rüzgar, güneş ve diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının 2040 yılına kadar küresel elektrik arzının yaklaşık yüzde 30'unu karşılayacağı tahmin ediliyor. Küresel yenilenebilir enerji harcamalarında 100.1 milyar dolar ile Çin liderliğini korurken 2017 yılına göre yatırımlarında yüzde 32 düşüş görülen ülkenin güneş enerjisi yatırımlarındaki yüzde 53'lük azalma, dünya çapındaki düşüşün de kilit faktörlerinden biri oldu. 2018'de temiz enerji yatırımlarında yüzde 12 artışla 64.2 milyar dolar ile ikinci en büyük pazar ABD olurken, Avrupa'nın temiz enerji yatırımları yüzde 27 artış ile 74.5 milyar dolara ulaştı.

Ülkelere göre 2018 temiz enerji yatırımlarına bakıldığında, Çin'in yine lider olduğu görülüyor. Ancak güneş enerjisi taahhütlerinin değerinin düşmesinden dolayı 2017'de kırılan rekora oranla yüzde 100 gerileme yaşandı. Türkiye bir önceki yıla göre yüzde 5 düşüş yaşasa da, 2.2 milyar dolar ile 2018'de yenilenebilir enerjiye 2 milyar dolardan fazla yatırım yapan ülkeler arasında yer aldı.

Güneş enerjisi sektörünün, ekonomi ve toplumsal açıdan önem arz eden istihdam sorununa da katkı sunduğunu belirten uzmanlar, sektörde maliyetin sistematik olarak düştüğünü ve güneş elektriğinin, günümüzde 'en ucuz elektrik' kaynağı olacağına dikkat çekiyor. Türkiye'de orta vadede yatırım maliyetlerinin düşmesi ile enerji alanında rotanın güneş enerjisi olacağına vurgu yapılıyor. Kurulu üretim kapasiteleri ve enerjide risk teşkil eden dışa bağımlılık göz önünde bulundurulursa, belirlenen hedeflerin büyütülmesi ve verilen desteklerin artmasıyla sektörün teknolojik yetkinliği ve globalde rekabet gücü artacak.

“GÜNEŞ ENERJİSİ, ENERJİDE BAĞIMSIZLIĞIN TEMELİ OLACAK”

Hakan ERKAN
Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi
Derneği Genel Sekreteri

Türkiye'nin 2017 yılı sonunda yaklaşık 3 bin 400 MW'larda tamamlanan güneş enerji santrali (GES) kurulu gücü 2018 yılı sonu itibarıyla 5 bin MW'a ulaştı. 2017 yılı içinde gerçekleşen yıllık 2 bin 500 MW'lık kurulumla göre bir miktar daha az kurulum oldu. 2017 yılı sonunda dağıtım bedelindeki artıştan dolayı kurulumda bu yükseliş kaydedildi. Bu sebeple 2018 yılı için gerçekleşen bin 600 MW'lık kurulum sektör açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendiriliyor. YEKA'lar dışında her yıl bu güçlerde kurulumların gerçekleşmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Güneş enerjisi sektörünün gelişmesi için akıllı şebeke ve depolama gibi yardımcı teknolojilere destek verilmesi, Ar-Ge faaliyetleri ve kalifiye personel eğitimlerinin desteklenmesi lazım. Ayrıca mevzuat değişikliği ve yeni düzenleme yapılırken sektör görüşlerinin alınması, teşviklerin, uygulama alanları ve piyasa koşullarına göre çeşitlendirilmesi önem arz ediyor.

Güneş paneli üretiminde hücrelerin dışarıdan getirilip monte edilmesi işlemi Türkiye'de birçok firma tarafından yapılıyor. YEKA'ların dışında bazı panel üreticileri ta-

Yenilenebilir enerji kaynakları içinde güneş enerjisinin payının elektrik üretimi bakımından yüzde 9'lara ulaştığı görülüyor. Güneş enerjisi kaynak bazında düşünüldüğünde Türkiye'nin geleceği için enerji bağımsızlığının temelini oluşturacak.

rafından hücre üretimi için gerekli altyapı çalışmaları tamamlandı ve piyasa koşulları elverdiğinde hücre üretimine başlayacaklar. Panel üretiminde kullanılan cam, alüminyum çerçeve, junction box gibi parçaların Türkiye'de üretimi yapılıyor. İnverterin de birkaç firma tarafından yerli üretimi yapılmakta olup YEKA'larla birlikte yerli inverter üreticilerinin sayıları artacak. Sehpaların ise hem arazi hem de çatı uygulamaları için çok sayıda firma tarafından yerli üretimleri yapılıyor. Bunlara ilave olarak YEKA1 ihalesi kapsamında ingottan başlayarak panel üretimi yapacak yıllık 500 MW kapasiteli bir panel üretim fabrikasının Ankara'da kurulması planlanıyor.

“Güneş enerjisinin payı her geçen gün artıyor”

Yenilenebilir enerji kaynakları; rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, biyokütleden elde edilen gaz (çöp gazı dâhil), dalga, akıntı enerjisi ve gel-git ile kanal, nehir tipi veya rezervuar alanı on beş kilometrekarenin altında olan hidroelektrik üretim tesisi kurulmasına uygun elektrik enerjisi üretim kaynakları olarak tanımlanıyor. Türkiye'de kurulu güç içinde yenilenebilir enerji santralleri üretimi profili yıllara göre artış göstermeye devam ediyor. 2000 yılında yenilenebilir enerji santrallerinde üretilen elektrik Türkiye toplamının yüzde 25'lik kısmını oluştururken, söz konusu oran 2018 yılı sonu itibarıyla yüzde 33 seviyesine yükseldi. 2018 yıl sonu verilerine göre, yenilenebilir enerji kaynakları içinde güneş enerjisinin payının elektrik üretimi bakımından yüzde 9'lara ulaştığı görülüyor.

Güneş enerjisi santrali (GES) kurulu gücü şubat 2019 sonu TEİAŞ verilerine göre toplam 5 bin 238 MW'a ulaştı. Toplam kurulu gücün 89 bin 47 MW olduğu

düşünüldüğünde kurulu güçler içinde GES'lerin yüzde 5.88'lik bir paya ulaştığı görülüyor. Türkiye'nin güneş enerjisi potansiyeli 1.400-2.000 kWh/m² aralığında global ışınım potansiyeline sahip. Türkiye'nin kuzeyinde, Orta Karadeniz ve Marmara Bölgesi'nde bin 400 ila bin 500 kWh/m² olan ışınım değerleri, güneye inildikçe artıyor ve Orta Anadolu ve Ege'de bin 600 ila bin 800 kWh/m² değerlerine ulaşıyor. Orta ve Doğu Anadolu Bölgesi'nden başlayarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bin 900 kWh/m² değerine yaklaşan ışınım değerleri, Akdeniz Bölgesi'nde güneşlenme potansiyeli en yüksek olan bölgeyi işaret eden bin 900 kWh/m² seviyesine ve üzerine çıkıyor. Gösterilen veriler Avrupa'nın genel ortalamasının çok üzerinde olan değerler. Güneş enerjisi kaynak bazında düşünüldüğünde Türkiye'nin geleceği için enerji bağımsızlığının temelini oluşturacak.

“Bugüne kadar 600 MW'lık GES lisansı verildi”

Türkiye'de güneş enerjisi uygulama alanları Lisanslı, Lisanssız, YEKA'lar ve şebeke desteksiz uygulamalar olarak dört ana bölüme ayrılıyor. Bugüne kadar 600 MW'lık GES lisansı verilmiş olmakla birlikte hayata geçen lisanslı GES kurulu gücü 82 MW'larda ve bir kısmı da montaj aşamasında. Genelde araziye kurulan Lisanslı GES'ler ürettiği enerjinin tamamını şebekeye satabiliyor. Lisanssız projelerde ise yaklaşık 6 bin 500 MW çağrı mektubu verildi ve bugüne kadar 5 bin 100 MW devreye alındı. Tüketim ihtiyacını karşılamak amaçlı kurulan lisanssız santraller tüketim ihtiyaç fazlasını şebekeye satabiliyor. Bugüne kadar ağırlıklı olarak araziye kurulan lisanssız GES'lerin bundan sonra öz tüketim amaçlı çatı kurulumları ile devam edeceği öngörülüyor.

“TÜRKİYE, KURULU GÜCÜNÜ EN ÇOK ARTIRAN BEŞİNCİ ÜLKE OLDU”

Kutay KALELİ
Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu
Türkiye Bölümü Yönetim Kurulu Başkanı

Güneş enerjisi istihdam verilerine göre, Türkiye’de yaklaşık 50 bin kişi güneş enerjisi sektöründe çalışıyor. Önümüzdeki yıllarda, güneş enerjisindeki kurulu gücün 2023 yılında en az 14 GW, 2030 yılında ise en az 38 GW’ya yükselmesi bekleniyor.

Türkiye’de 2014 yılı sonunda sadece 40 MW olan güneş enerjisi kurulu gücü, Temmuz 2018’in sonunda 4 bin 800 MW seviyesine yükseldi. Güneş enerjisi toplam kurulu gücün yüzde 5’ini aştı, aylık üretimde güneş enerjisinin payı Nisan 2018’de yüzde 3 seviyesine çıktı. 2014’ün sonundan bu yana elektrik enerjisi kurulu gücündeki net artışın yüzde 25’i güneş enerjisi alanında gerçekleşti.

Türkiye; Çin, ABD, Hindistan ve Japonya’nın ardından 2017 yılında PV güneş enerjisi kurulu gücünü en çok artıran beşinci ülke oldu. Dünyada güneş enerjisinin kullanımı noktasında şu anda Çin Halk Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği üye ülkeleri özellikle de Almanya önemli pazarlar. Bununla birlikte son dönemde hareketliliğin oldukça arttığı bir diğer pazarlar da Kuzey Afrika, Hollanda ve Portekiz.

Güneş enerjisinde Türkiye’nin 5.2 GW üzerinde kurulu gücü bulunuyor. Güneş enerjisine dayalı elektrik üretimi ise kurulu güçte yüzde 5’i yakaladı. Güneş enerjisi kurulu gücünü dört yılda 100 katına çıkararak Türkiye, en çok artış yapan beşinci ülke oldu.

Kurulu güç bazlı değerlendirdiğimizde ise ilk 5 ülke sırasıyla Çin (130.6 GW), Japonya (48.6 GW), ABD (42.9 GW), Almanya (42.4 GW) ve İtalya (19.7 GW).

Türkiye, solar termal sektöründe ise Avrupa’nın ve Ortadoğu’nun büyük üreticisi ve ihracatçısı konumunda bulunuyor. Türkiye’de solar termal alanında çatılarda 20 milyon metrekare güneş kolektörü yer alıyor.

Son yıllarda, solar termal çözümlere olan talep düşüş gösterse de yurtdışında bu alanda talebin arttığı gözlemleniyor. Avrupa’daki çatı kurulumlarını termal güneş enerjisi firmaları yani tesisatçılar yapıyor. Türkiye’de yaklaşık 3 bin montajcı termal güneş enerjisi alanında çalışıyor. Şu anda çatılardaki PV kurulumları için hazır bir bayii ve montajcı ağı fazlasıyla mevcut.

Kişi başına ortalama yılda 3 bin kWh enerji tüketiliyor

Globalde Türkiye bulunduğu coğrafi konumu ile güneş enerjisi için uygun bölgelerinden biri. Ortalama yıllık toplam güneşlenme süresi 2 bin 640 saat. 1 MW kurulu gücünde bir tesisten yılda ortalama 1 milyon 750 bin kWh’lik bir enerji sağlanabilir. Kişi başına ortalama yılda 3 bin kWh enerji tüketen Türkiye’de, potansiyeli en azdan yükseğe doğru sıralarsak en az ışınım alan bölge Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi ve ardından Marmara ve Kuzey Ege Bölgeleri’dir.

Güney Ege, Batı Akdeniz ve Orta Anadolu Bölgeleri orta derecede ışınım alan bölgelerdir. Doğu Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri ışınım değerleri iyi olan bölgeler olmakla birlikte Güney Doğu Anadolu Bölgesi’nin sağ en alt ucu ise ışınım değerleri en yüksek olan bölgedir.

Güneş enerjisi sektörü için 2018 yılı artık

yeni saha tipi lisanssız projeler için kapasitelerin verilmemesi; ancak, çatı pazarı için mevzuatın kalan çok ufak eksikler ile düzeltildiği, çatıda kurulumun önünün açıldığı yıl oldu. Türkiye cephe PV kurulumlarında ise henüz ticari herhangi bir uygulama şu aşamada bulunmuyor. Sadece birkaç firmanın deneysel uygulamaları var. Çatı sistemlerinde ise şu anda yaklaşık olarak kurulu gücün yüzde 10’u çatılardan sağlanıyor. Bunun ne kadarının endüstriyel, ne kadarının öz tüketim amaçlı olduğu noktasında ise henüz sağlıklı bir veri akışı yok. Ama mahsuplaşma ile birlikte çatılardaki kurulumlar hızla artacak.

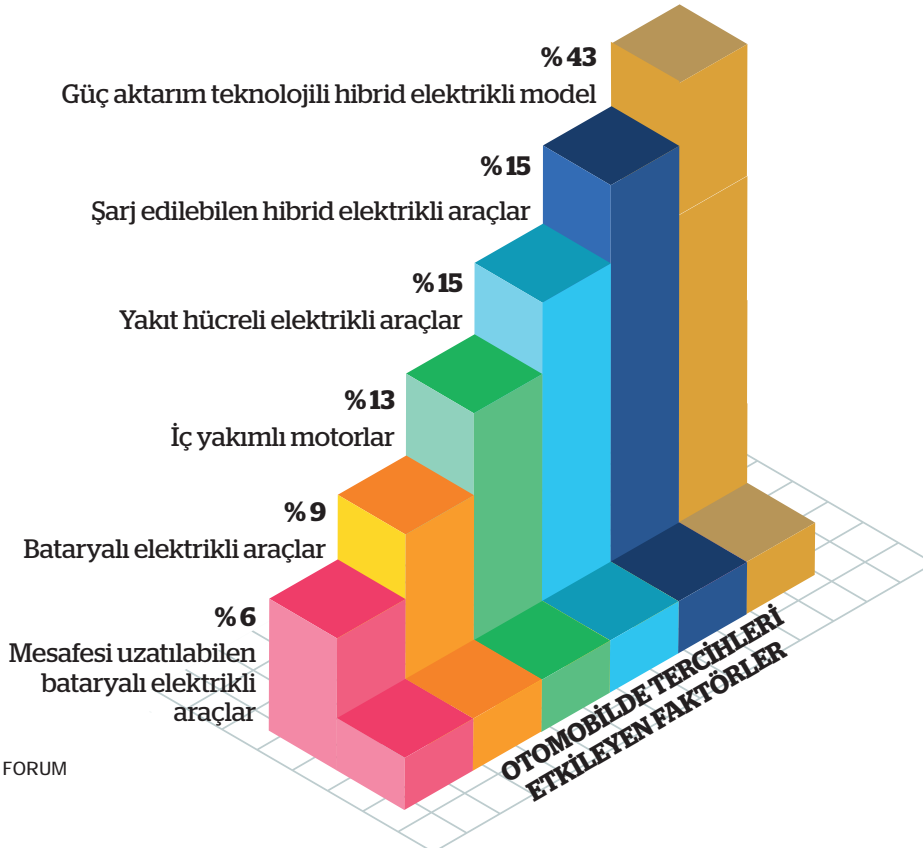
“Alım garantisi ile yatırımlar desteklenmeli”

Güneş ve rüzgâr başta olmak üzere yenilenebilir enerji teknolojilerinin mevcut elektrik sisteminde hâkim konuma gelip gelmeyeceğinin değil, bunun ne zaman olacağına ve nasıl yönetileceğinin tartışılması gerekiyor. Bu da doğru yatırımlar ile mümkündür. Türkiye’nin güneş enerjisi potansiyeli çok yüksek. Devletin özel sektör yatırımcısının yerine kendisini koyması gerekiyor.

İki önemli kavramın da altının doldurulması lazım: Yapılabilirlik ve finanse edilebilirlik. 2020 yılı sonunda YEKDEM mekanizması son bulacak. Ancak fiyattan ziyade mutlaka alım garantisi ile yatırımın desteklenmesi gerekir. Alım garantileri finanse edilebilirlik noktasında Türkiye, yatırım ve yatırımcı çekmek için olmazsa olmaz. Diğer yandan, malzemeler gittikçe ucuzluyor. Doğru bir ihale modeli ile Türkiye’ye katkı sağlayacak sonuçlara ulaşılabilir. Türkiye’nin güneş enerjisi kurulu gücünün 2023 yılında en az 14 GW, 2030 yılında ise en az 38 GW’ya yükselmesi gerekiyor.

OTOMOTİV SEKTÖRÜNE YÖN VERECEK TRENDLER

Küresel Otomotiv Araştırması sonuçlarına göre Türkiye'deki sürücülerin yüzde 43'ü gelecek beş yıl içinde araç almaları halinde hibrid elektrikli modelleri tercih edeceklerini söylüyor. Türkiye'deki otomotiv yöneticileri de 2019'un otomotiv trendleri arasında hibrid elektrik hareketliliğinin ardından ikinci sırayı bağlanabilirlik ve dijitalleşmenin alacağını öngörüyor.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Uluslararası vergi, denetim ve danışmanlık şirketi KPMG, hazırladığı Küresel Otomotiv Raporu ile 2019 yılında otomotiv sektörüne yön verecek trendleri ele aldı.

Sektör devi şirketlerin yöneticileriyle gerçekleştirilen araştırma, teknolojik gelişmelerin ve bağlanabilirliğin günlük hayatın ayrılmaz bir parçası haline geldiğini ortaya koydu. Bu gelişmelerin otomotiv endüstrisinde en önemli trendlerin başında gelmeye devam etmesi sürpriz değil. 5G ve bağlantılı trafik alt yapısı gibi yeni gelişmeler bu durumu iyice pekiştiriyor.

Dünya, geleneksel otomotiv endüstrisinin teknoloji ve telekom sektöründeki büyük oyuncularla ve devlet kurumlarıyla işbirliği yaptığı yeni bir ekosisteme doğru adım adım ilerliyor.

Paylaşım ekonomisi de bu ekosistemde önemli bir rol oynuyor. Araç paylaşımının giderek artan popülerliği bunun sadece bir örneği. 2019'da Türkiye'deki otomotiv sektörüne yön verecek trendlerin başında hibrid elektrik hareketliliği geliyor.

Araştırmaya katılan otomotiv yöneticilerine göre 2019 trendlerinde en önemli maddeler öncelik sıralamasına göre "Bağlanabilirlik ve dijitalleşme, bataryalı elektrik hareketliliği, otonom ve sürücüsüz araçlar, gelişen ülkelerdeki piyasa büyümesi" şeklinde yer alıyor.

Türkiye'deki tüketicilerin yüzde 72'si dizelden vazgeçiyor

Araştırmayı değerlendiren KPMG Türkiye Otomotiv Sektör Lideri Hakan Ölekli, otomotiv endüstrisinin son yıllarda temel

yetkinliklerin ve uzmanlık geliştirmenin daha önemli olduğu bir yeniden yapılandırma dönemine girdiğini belirtti.

Ölekli, "Bu süreçte gelir akışını güvene almak için otomotivin ekosistemdeki rolünü tanımlamak da daha önemli hale geliyor" diye konuştu.

Rapora göre Türkiye'deki tüketicilerin yüzde 72'si dizel araç almanın ya da elinde tutmanın artık kendileri için seçenek olmadığını söylüyor. Tüketicilerin yüzde 43'ü,

önümüzdeki beş yıl içerisinde otomobil alacak olsalar güç aktarım teknolojisi olarak hibrid elektrikli modelleri tercih edeceklerini belirtiyor. Hibrid araçları sırasıyla, yakıt hücreleri elektrikli araçlar (yüzde 15), şarj edilebilen hibrid elektrikli araçlar (yüzde 15), iç yakımlı motorlar (yüzde 13), ba-

taryalı elektrikli araçlar (yüzde 9) ve mesafesi uzatılabilen bataryalı elektrikli araçlar (yüzde 6) takip ediyor.

Elektrikli araçlarla ilgili en büyük sorun 'şarj etme'de

Türkiye'deki yöneticilerin yüzde 39'u tamamen elektrikli araçlarla ilgili en büyük sorunun 'şarj etme' olduğunu belirtirken, yüzde 30'u 'fiyat/masraf' olduğunu söyledi. Yöneticilerin yüzde 83'ü, "Eğer elektrikli bir araç alırsam, araç üreticisinin her türlü şarj etme problemiyle ilgilenmesini beklerim (uygun bir elektrik sözleşmesi sağlanması, evde kullanım için şarj kutusu kurulumu, hızlı şarj etme hizmetleri, vb) ifadesine katıldıklarını ifade etti. Katılımcıların yüzde 61'i, enerji deposu olarak hidrojenin, geleneksel bataryalara göre çok daha tercih edilir olduğunu düşündüklerini belirtti.

Araştırmaya Türkiye'den katılan yöneticilerin yüzde 74'ü hem otonom, hem şoförlü araçların trafiğe birlikte çıkmaları durumunda ciddi güvenlik problemleri ve sorumluluk davalarına sebep olacağına inandıkla-

rını söylerken, katılımcıların sadece yüzde 15'i bu görüşe karşı çıkıyor.

Araştırma araç satın alma veya bir hareketlilik hizmeti kullanma konusunda karar verirken müşterilerin nelere dikkat edeceği konusunda tüketicilerle yöneticiler arasında görüş farklılıkları bulunduğu ortaya koydu. Araştırmaya katılan müşterilerin yüzde 69'u araç ya da hizmet alırken ilk dikkate aldıkları unsurun marka ve imaj olduğunu ifade ederken bu oran yöneticilerde yüzde 54'te kaldı.

Navigasyon sistemi öncelikli tercihler arasında yer alıyor

Araştırmaya göre müşterilerin ödeme yapmaya hazır olduğu fonksiyonların başında yüzde 25'le navigasyon sistemi geliyor. Navigasyonu yüzde 21'le güç yükseltimi (motor gücü), yüzde 16'yla da medya kontrolü takip ediyor. Otomotiv yöneticilerine göre hareketlilik ortamında başarılı bir paylaşım ekonomisine sahip olmak için en önemli faktör güvenilir marka. Listede ikinci sırada 'her zaman ve her yerde araca ulaşılabilirlik geliyor. Ulaşılabilirliği 'benzer toplum ve değerleri' ve 'toplam mülkiyet masrafları' takip ediyor.

MERMER SEKTÖRÜ ÇİN'DEN ETKİLENDİ

HAZIRLAYAN:
MEHMET HANİFİ GÜLEL

Yeryüzünde bulunan 15 milyar metreküp mermer rezervinin üçte birine sahip olan Türkiye, kayıpların yaşandığı bir yılı geride bıraktı. Bu düşüşün temel nedeninin, en büyük pazar olan Çin'de inŖaat sektörünün durağan olmasından ve söz konusu pazarın daralma göstermesinden kaynaklandığını kaydeden sektör temsilcileri, Türkiye'nin sahip olduğu mermer rezervi ile küresel ölçekte daha iyi bir konumda yer alması için markalaşmanın kritik öneme sahip olduğunu vurguluyor.

1.9

MİLYAR DOLAR

**Türkiye'nin 2018 yılı
doğal taş ihracatı**

4.6

MİLYAR DOLAR

**2018'de yapılan maden
ihracatı**

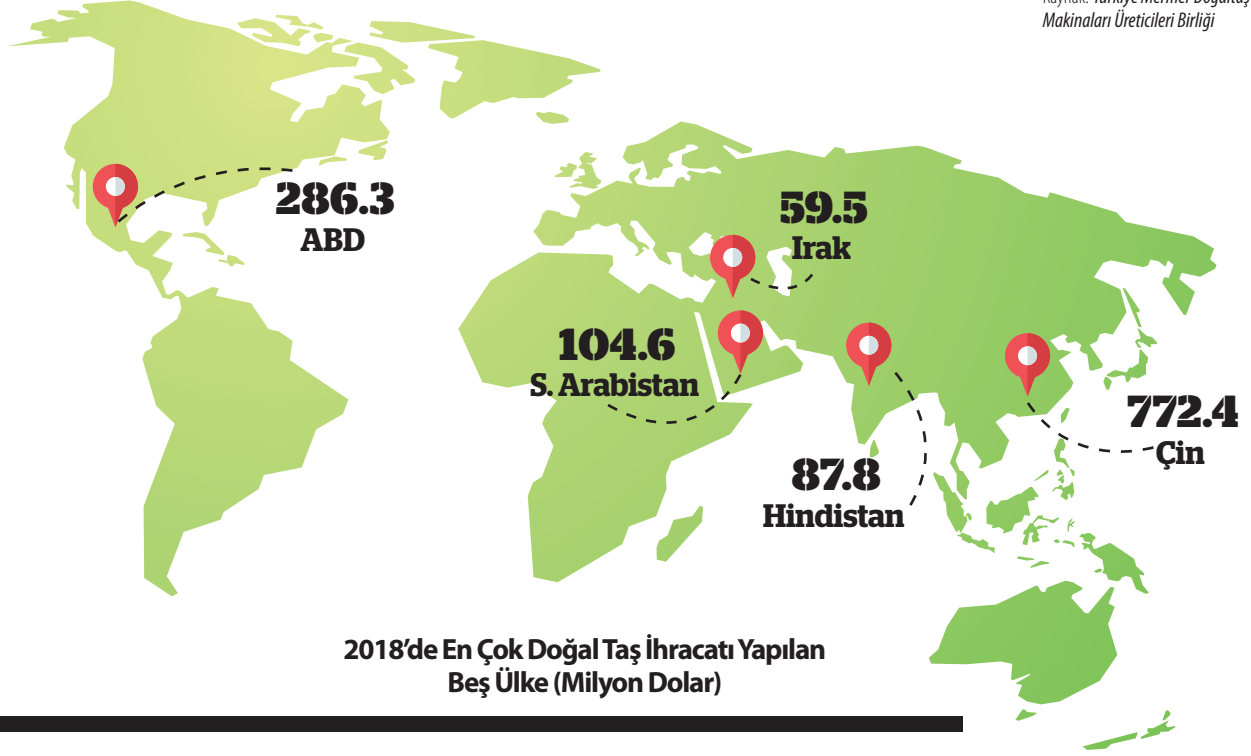
%41.8

ORAN

**2018'de doğal taş
sektörünün maden
ihracatındaki payı**

Fotoğraflar: İsmail Çiğdemli / Fotoğraf Arşivi

Kaynak: Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları Üreticileri Birliği

Mevcut ihracat pazarlarını korumakla birlikte yeni pazarlarda ihracatı artırma yönünde çalışmalar yapan Türkiye mermer sektörü, son yıllarda üretimin artırılması, katma değerli ürün ihracatı ve markalaşma yönündeki faaliyetlere ağırlık veriyor. 2023 hedefleri doğrultusunda ihracatını artırmak isteyen sektör, 2018 yılında küresel pazarda yaşanan ticaret savaşları ve daha sonra başta Çin olmak üzere çeşitli ülkelerde talep düşüşünün yaşanması ile yılı beklentilerin altında kapattı. Diğer taraftan dönemsel olarak mimarların kullandığı renkler ve taşlarda trendlerin değişmesi de mermer talebinin azalmasına ve dolayısıyla ihracat rakamlarının düşmesine neden oldu. Sektörün ihracat pazarlarındaki kayıpları telafi etmek ve yeni pazarlarla ihracatını artırmak istediğine değinen sektör temsilcileri, hedef ülkeler olan Arjantin, Şili, Almanya, Çin, Hindistan, İngiltere, BAE, Brezilya, Meksika, Kuveyt ve Katar gibi ülkelere ticaret heyetleri ile ziyaretler planlıyor. Temsilciler, ayrıca Türkiye doğal taş sektörünün zenginliği olan desen ve renk çeşitliliği avantajından en iyi şekilde

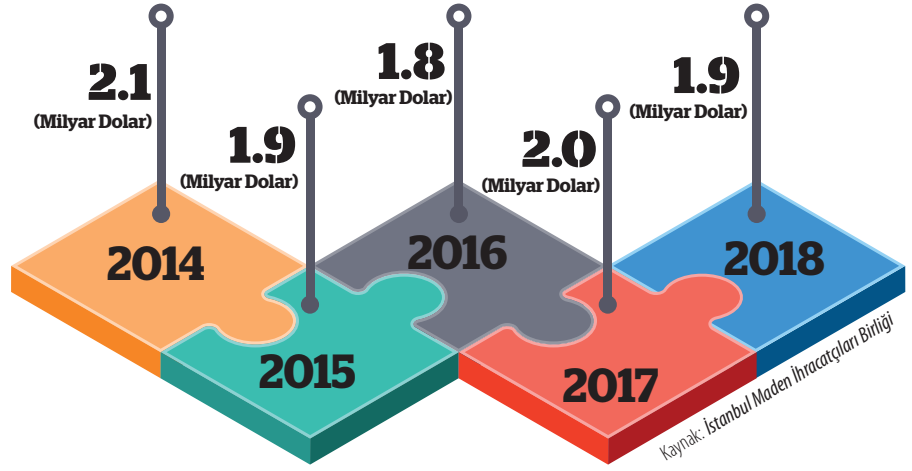

faydalanarak, trendlere uygun mermer üretimini gerçekleştirilmesi halinde ihracata ivme kazandırılacağını ifade ediyor.

Küresel pazarlara açılmanın en önemli yolu fuarlar

Mermer, yapısı itibarıyla çok farklı coğrafyalarda kullanılıyor. Kışın sıcak tutma yapısıyla Kanada'da, yazın serin tutma yapısı ile sıcak coğrafyalardaki yapılarda sıklıkla tercih ediliyor. Bu verimliliği yıllar önce fark eden İspanya ve İtalya gibi ülkeler, Türkiye'den aldıkları blok mermerleri işleyip global pazara kendi markalarıyla sunuyor. Türkiye'nin sahip olduğu mermer rezervi ile küresel ölçekte daha iyi bir konumda yer alması için markalaşmanın kritik öneme sahip olduğunu vurgulayan sektör temsilcileri, Türkiye'nin mermer kalitesinin sektör tarafından bilindiği, ancak küresel ölçekte de markalaşma ile son kullanıcının marka algısını artırmaya ihtiyacı olduğu tespitinde bulunuyor. Türkiye'nin küresel pazara açılma konusundaki en büyük dayanağının ise fuarlar olduğunu belirten temsilciler, global pazardaki yeri korumak ve üst sıralara çıkmak adına; madenlerin daha fazla işlenip katma değeri yüksek ürünler haline getirilerek, ihracata kanallı edilmesinin önemli olduğunu vurguluyor. Diğer taraftan Türkiye'de çıkarılan 400 çeşit doğal taşın her biri, proje cinsine göre küresel ölçekte ilgi görüyor.

Türkiye'nin Beş Yıllık Mermer İhracatı

Türkiye'de üretim yapan yaklaşık bin 500 doğal taş ocağı, fabrika ölçeğinde 2 bin kadar tesis, orta ve küçük ölçekli dokuz bin atölye faaliyet gösteriyor.

Balıkesir, Afyon, Bilecik, Denizli ve Muğla illeri genel üretimin yüzde 65'ini gerçekleştiriyor. Doğal taşın güvenilir ve sağlıklı bir malzeme olması nedeniyle iç tüketimdeki kullanımın yanı sıra Türkiye doğal taşları yurt dışında da önemli miktarda kullanılıyor. Türkiye'nin uluslararası piyasada en tanınmış mermer çeşitlerini ise Süpren, Elazığ Vişne, Akşehir Siyah, Manyas Beyaz, Bilecik Bej, Kaplan Postu,

Denizli Traverten, Ege Bordo, Milas Leylak, Gemlik Dişabaz ve Afyon Şeker oluşturuyor. Kalitesi ve zengin renk seçenekleri ile pazarda fark yaratan Türkiye'nin doğal taşları, globalde önemli merkezlerde seçkin mekanlarında tercih ediliyor. Türkiye'nin her köşesinden çıkan tüm doğal taşlar, ihraç edilme kalitesinde ve ihraç ediliyor.

2018'de 4.6 milyar dolar maden ihracatı yapıldı

İstanbul Maden İhracatçıları Birliği'nden edinilen bilgiye göre, 2018 yılında Türkiye, yaklaşık 4.6 milyar dolar değerinde

de maden ihracatı yaptı. İnşaat sektörünün ana malzemesi olan doğal taş ihracatı ise bir önceki yıla oranla yüzde 6.8'lik düşüşle 1.9 milyar dolar değerinde gerçekleşti. Doğal taş sektörünün bir önceki yıl maden ihracatındaki payı yüzde 43.7 iken, 2018 yılında bu pay yüzde 41.8'e geriledi. İhracata blok ve işlenmiş doğal taş olarak bakıldığında ise işlenmiş doğal taş ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla göre yüzde 2'lik artışla 953 milyon dolar değerinde gerçekleşirken, blok doğal taş ihracatı ise bir önceki yıla oranla yüzde 14.2'lik düşüşle 955.3 milyon dolar değerinde oldu.

Afrika pazarına yönelik ihracatta artış yaşanıyor

Türkiye'de 2018 yılında, 3 bin 809 firma doğal taş ihracatı gerçekleştirdi. Global doğal taş pazarının en büyük alıcıları; blokta Çin, işlenmişte ABD oldu. Bu ülkeleri blokta Hindistan, işlenmişte ise Suudi Arabistan izliyor. Türkiye, ürettiği blokların yüzde 90'ını Çin'e ihraç ediyor. Ancak Çin'e yapılan ihracatta son yıllarda miktarda ve değerde düşüş yaşanıyor. 2017 yılında Çin'e yapılan ihracatta bir miktar artış yaşanmasına rağmen, 2018 yılında miktarda yüzde 15, değerde ise yüzde 18'lik düşüş gerçekleşti. Çin, sert taşlar dahil ilk sıralarda Türkiye, Hindistan ve Mısır olmak üzere yılda ortalama 14 milyon ton blok ithalatı yapıyordu.

Söz konusu ithalatın 4 milyon tonunu yaptı Türkiye, miktarda ikinci, değerde birinci sırada yer alıyordu. Türkiye'nin sıralamada yeri değişmedi, ancak genel alımları düştüğü için ihracat miktarında azalma meydana geldi. Blokta ikinci büyük pazar olan Hindistan'a 2014 ve 2016 yılları arasında yapılan ihracat 200 bin ton civarında iken, 2017 ve 2018 yıllarında 400 bin tona yükseldi ve aynı zamanda değerde de artış yaşandı. Türkiye'nin daha az miktarlarda blok ihracatı yaptığı ülkeler ise İtalya, Mısır, Tayvan, Vietnam ve Endonezya oldu.

Türkiye'nin son beş yılda işlenmiş mermer ihracatı 700 ila 800 bin ton, traverten ihracatı ise 450 ila 550 bin ton arasında değişim gösterdi. Her iki üründe de en büyük pazarı ABD oluşturdu. 2018 yılında bir önceki yıla göre, mermerde miktarda yüzde 6 artış yaşanırken, travertende ise yüzde 1.8'lik bir düşüş yaşandı. Türkiye'nin işlenmiş mermerde ikinci büyük pazarı Suudi Arabistan'a son beş yılda ortalama 250 bin ton civarında ihracat yapıldı. Travertende ikinci büyük pazar olan Fransa'ya yıllık 70 bin ton civarında ihracat yapılıyor. Global ölçekte yaşanan ekonomik durgunluğa rağmen, son yıllarda özellikle Kuzey Afrika başta olmak üzere Afrika ülkelerine yapılan ihracattaki artış, bu bölgenin gelecekte önemli pazar potansiyeli taşıdığını gösteriyor. Ayrıca

ürüne bağlı olarak Güney Amerika ve Türk cumhuriyetlerinin alternatif pazarlar arasında yer aldığını dile getiren sektör temsilcileri, yakın coğrafyada Ortadoğu ve Körfez bölgesinde son yıllarda yaşanan gelişmelerin, sektörü ebatlı satışlarda olumsuz etkilediğini ve orta vadede bölgenin istikrara kavuşması halinde sektörün ivme kazanacağını dile getiriyor.

Teşviklerin artırılması büyük önem taşıyor

Türkiye ekonomisi için maden ocakları da sanayi kuruluşları gibi önem arz ediyor. Bu nedenle sürdürülebilir madencilik için yatırımların gerçekleştirilmesi ve devlet teşviklerinin artırılması büyük önem taşıyor. Ayrıca enerji maliyetlerin artması rekabeti azaltıyor. Madencilik özelinde en önemli maliyetin akaryakıt olduğuna vurgu yapan sektör temsilcileri, akaryakıtta ÖTV'siz kullanımın olması halinde madencilik faaliyetlerinde artış yaşanacağını ve bu durumun ihracata olumlu katkı sağlayacağını aktarıyor. Yeni dönemde bürokratik engellerin kaldırılması ve izin süreçlerinin hızlandırılması ile daha fazla üretim yapılabileceğini söyleyen temsilciler, devletin katma değeri yüksek olan doğal taş sektörünün zaman kaybını asgari düzeylere indirmesinin küresel rekabet şartlarını kolaylaştıracağını kaydediyor.

“KÜRESEL ORTAM YÜZÜNDEN ZOR BİR DÖNEM BEKLİYORUZ”

Raif TÜRK
Türkiye Mermer Doğaltaş ve Makinaları
Üreticileri Birliği (TÜMMER) Başkanı

Jeolojik yapısı itibarıyla karbonat kökenli kayalar açısından zengin olan Türkiye’de doğal taş üretiminin büyük çoğunluğu mermer, kireçtaşı, dolomit, traverten gibi kayalardan oluşuyor. Sert taş olarak tabir edilen magmatik kayalarda ise renk-desen çeşitliliğinin az olması nedeniyle Türkiye’nin üretim ve pazarı kısıtlı bulunuyor. Global doğal taş ithalatının yaklaşık 18 milyar dolar olduğu biliniyor. Bu değer yaklaşık 6 milyar doları blok, 12 milyar doları ise işlenmiş doğal taş, işlenmiş ise 3 ila 3.5 milyar dolar değerindeki bölümü karbonat kökenliler yani mermer ve traverten grubundan oluşuyor. Türkiye, işlenmiş doğal taşta 3.5 milyar dolarlık pazarın 1 milyar dolarlık kısmını karşılıyor. Globalde yaşanan ekonomik durgunluğa rağmen, son yıllarda özellikle Kuzey Afrika başta olmak üzere Afrika ülkelerine yapılan ihracattaki artış, bu bölgenin umut vaat etmesini sağlıyor. Ayrıca yeni dönemde ürüne bağlı olarak Güney Amerika ve Türk cumhuriyetleri alternatif pazar olarak öne çıkıyor.

Türkiye maden ihracatı değerinin yüzde 45’ini oluşturan doğal taş sektörü, 2018 yılında maden ihracatının yüzde 41’ini gerçekleştirdi. Söz konusu rakamın 955 milyon

Küresel pazarın içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik ortam nedeniyle 2019 yılının da önceki yıla göre olumlu olmayacağı öngörülüyor. Bu nedenle sektörü önceki yılda olduğu gibi zor bir dönem bekliyor.

doları blok, 953 milyon doları ise işlenmiş olmak üzere, 2018 yılı doğal taş ihracatı 1.9 milyar dolar ile bir önceki yıla göre yüzde 6.8 düştü. Türkiye’de 2 bin 500 civarında mermer işletme izni bulunuyor. Söz konusu ocakların 2018 yılı üretim miktarları Nisan ayında kayıtlara gireceği için henüz açıklanmadı, ancak ihracat miktarındaki yüzde 5.6’lık düşüşten yola çıkacak olursak, ocak üretiminin de düşüş gösterdiğini söyleyebiliriz. 2018 yılında bürokraside nispeten yaşanan hızlılık ve Çin başta olmak üzere çeşitli ülkelerdeki hareketlilikten ötürü sektörümüz de hızlı bir çıkış yaptı, sezonun ilk ayları hareketli geçti. Fakat daha sonra, başta Çin olmak üzere çeşitli ülkelerde yaşanan talep azalması yılı beklentilerin altında kapatmaya neden oldu.

“Çin’de yaşananlar Türkiye’yi direkt etkiliyor”

Küresel pazarın içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik ortam nedeniyle bu yılın da önceki yıla göre olumlu olmayacağı öngörülüyor. Bu nedenle sektörü zor bir dönem bekliyor. Türkiye tüm doğal taş ihracatının yüzde 45’ine yakınına Çin’e yapıyor. Özellikle blok ihracatında Çin, Türkiye tarafından yakından takip edilmesi gereken bir unsur. Bu ülkede yaşanan gelişmeler sektörü direkt etkiliyor. Keza 2018 yılındaki gelişmeler ihracatımızı olumsuz yönde etkiledi ve yeni dönemde Çin’den gelen bilgiler ilk altı ay mevcut durumun devamlılığını gösteriyor. Sektör adına belirleyici olan Xiamen Stone (Çin) ve İzmir Marble fuarları sonrası içinde bulunulan yıl için daha somut veriler oluşacak.

Kamu kurumların sektörde zaman kaybını minimal seviyelere çekmesi koşuluyla çeşitlilik bakımından zengin olan rezervlerden moda olan ürünlerin üretimleri

gerçekleştirilebilirse, ihracat açısından zor geçeceği düşünülen bu yıla olumlu katkı sağlanır. Geçmiş yıllarda, özellikle 2013 yılına kadarki dönemlerde üretilen taşlar satılıyordu. Bu durum üretimlerin, satışlarının, ihracatın artmasına ve sektörün kayda değer anlamda büyümesine katkı sağladı. Fakat son yıllarda mevcut pazar koşulları daha seçici bir hal aldı. Bu yüzden geçmişte sektör üretim odaklı çalışırken, günümüzde artık satış odaklı çalışma gerekliliği ön plana çıktı. Satışlardaki düşüşler elbette üretim, ihracat ve büyüme göstergelerini olumsuz yönde etkileyecek.

“İzin süreçleri, bazı taşların piyasaya sürülmesini geciktiriyor”

Öte yandan sektör, onay gerektiren işlemlerde uzun süre beklemede kalıyor. 2012/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında izin süreçlerinde yaşanan gecikmeler, bazı taşların piyasaya sürülmesini de geciktirdi.

Cumhurbaşkanlığı genelgesi ile sürecin kısılması bekleniyor. Kanun ve bağlı olarak yönetmeliklerde çok sık yapılan değişiklikler zaman zaman tedirginliğe yol açıyor. 3213 Sayılı Kanun ilk yayımlandığı dönemde zamanın koşullarına uyuyordu ve uzunca bir süre, bazı maddelerinde yapılan değişikliklerle ülke madenciliğine katkı da sağladı. Ancak artık maddelerde yapılan değişiklikler yerine sektör bileşenlerinin kamu ile bir araya gelerek, yeni bir kanun üzerinde çalışma yapması hem sektör hem de ülke madenciliği için gerekli diye düşünüyoruz. Tek taraflı olmadan, kamu, özel sektör iş birliği ile istihdamı artıran, aramaların teşvik edildiği, sayıları az da olsa merdiven altı üretimlerin engellendiği, ruhsat güvencesinin olduğu ve çevreyi koruyarak madenciliğin yapılabileceği bir yasaya ihtiyaç duyuluyor.

“FUARLAR TÜRK FİRMALARI İÇİN ÇOK VERİMLİ GEÇİYOR”

Ersoy EROL
Türk Mermer Maden
Vakfı Başkanı

Küresel ölçekte bakıldığında çeşitli renk ve desenlerle yaklaşık 15 milyar metreküp mermer rezervi bulunuyor. Türkiye bu zenginliğin yaklaşık üçte birine sahip. Sahip olduğumuz bu yüksek mermer rezervi ile küresel ölçekte daha iyi bir konumda olmayı hedefliyoruz. Tüm bunlara rağmen yine de hedeflediğimiz konuma gelmemizin önünde bazı engeller bulunuyor. Türkiye'nin, mermer potansiyelini tam olarak keşfedemeyişi ve rezervlerini yeterince değerlendirmemesi engellerin başında geliyor.

Mermer, yapısı itibarıyla çok farklı coğrafyalarda kullanılmaya devam ediyor. Kışın sıcak tutan yapısıyla Kanada, yazın serin tutan yapısı ile Arap coğrafyasındaki yapılarda sıklıkla tercih ediliyor. Bu yüksek verimliliği yıllar önce fark eden İspanya, İtalya gibi ülkeler, Türkiye'den ucuza aldıkları blok mermerleri kendi ülkelerinde işleyip kendi markalarıyla küresel pazara satıyor.

Türkiye'nin küresel pazara açılma konusundaki en büyük dayanağı ise fuarlar ve İzmir Mermer Fuarı ise başı çekiyor. Bu fuar, her yıl binlerce katılımcı ve ziyaretçi ile her ülkeden sektör temsilcilerinin buluşma

ABD'ye yapılan ihracatta artış devam ediyor ve fuarlar Türk katılımcılar için verimli geçiyor. Fuarlar Türk mermer sektörü temsilcilerinin eksiklerini görmesi ve gidermesi için fırsat sunuyor. Türkiye, küresel madencilikte 10'uncu sırada yer alıyor.

noktası haline gelmiş durumda ve her yıl büyümeye devam ediyor. Fuar ayrıca Türk mermer sektörü temsilcilerinin eksiklerini görmesi ve gidermesi için büyük bir fırsat sunuyor. Küresel pazarlarda rekabet gücümüzün artması için İzmir Mermer Fuarı büyük önem arz ediyor.

Ticareti yapılan 90 madenden 77'si Türkiye'de mevcut

Türkiye, küresel madencilikte adı geçen 132 ülke arasından maden çeşitliliği bakımından 10'uncu sırada yer alıyor. Küresel ölçekte ticareti yapılan 90 çeşit madenden 77'si Türkiye'de mevcuttur ve bunların yaklaşık 60 maden türünde üretim yapılıyor. Türkiye'de üretim yapan yaklaşık bin 500 doğal taş ocağı, fabrika ölçeğinde faaliyet gösteren 2 bin kadar tesis, orta ve küçük ölçekli 9 bin atölye yer alıyor. Sektörde istihdam edilen kişi sayısı ise 350 binden fazla. Mermer üretiminin yüzde 65'i Balıkesir, Afyon, Bilecik, Denizli ve Muğla'da yapılıyor.

Doğal taş sektöründe, Uzakdoğu pazarında Çin, yüzde 60'lık payı ile Türkiye'nin en büyük ticaret hacmi bulunan ülke olarak yer alıyor. Daha çok ham olarak aldığı taşı işleyerek küresel pazara sunan Çin, ham doğal taş ithalatında, Türkiye ise ham doğal taş ihracatında önde geliyor. Çin'e yönelik toplam ihracatımızın yaklaşık yüzde 56'sı ise doğal taş ihracatı. Son yıllarda küçülmekte olan Ortadoğu pazarı ise petrol fiyatlarındaki artış, siyasi belirsizlikler gibi nedenlerle ihracatımızın olumsuz etkilendiği bölge olarak öne çıkıyor. Ancak tüm olumsuz havaya karşın, ABD'ye yapılan mermer ihracatında artış devam ediyor ve yurt dışı fuarları Türk katılımcılar için verimli geçiyor.

2018 yılının mermer sektörü açısından pek olumlu geçtiğini söylenemez. Uzun

yıllar boyunca en büyük alıcı pozisyonunu koruyan Çin, bu yılı durgunlukla geçirdi ve Uzakdoğu ağırlıklı çalışan ocakları olumsuz etkiledi. Bu durum sektörün ocaklar kısmında büyük bir istihdam kaybına yol açtı. Geçen 10 yılda sektörün lokomotif konumuna yükselmiş olan Burdur ve Isparta'daki bej ocaklarının bir kısmı kapandı, bir kısmı da kapasite düşüşüne gitti. Benzer şekilde Bursa ve çevresindeki bej ocakları da kapasite düşürdü.

“Bej mermer talebi son dönemde çok daraldı”

Durgunluğun tek sebebi Çin'in durumundan kaynaklanmıyor. Mermer bir anlamda da moda işi. Dönemsel olarak mimarların kullandığı renkler ve taşlarda trendler değişiyor. 90'lardan beri globale hakim taş olan bej mermerlerin Amerika'da tercih edilmesi beş yıldır giderek azalıyor.

Yine Amerika'da başlayan soğuk ve sade renkli taşların trend olması, yıllar içinde Asya ve Ortadoğu'ya da yayıldı. Neticede 2018 yılında büyük alıcı pazarlarımızdan hem Çin'de hem de Ortadoğu'da bej mermer talebinin çokça daraldığını, buna karşın beyaz ve gri taşların revaçta olduğunu görüyoruz. Bu bir dönüşüm ve dönüşüme ayak uydurmak gerekiyor. Bej ocak sahipleri ve bej mermer işleyen fabrikalar, bu yöndeki faaliyetlerinde küçülmeye gitmeli ve ayakta kalabilmek için fiyatları belli bir seviyenin üzerinde tutmalı. Birleşme yoluna gitmeleri de doğru bir yöntem olur. Dönüşüm sürecinde talep daralmasının sebebi modanın değişmesi olduğu için üreticiler bej mermerde fiyat indirimine giderek pazarlarını artıramazlar. Talebin düşmesinin sebebi fiyat olmadığı için daha fazla satılabilmek adına fiyat indirimine gidilmesi talebi artırmayacak.

“TURKISH STONES MARKASINI YUKARI TAŞIMAK İSTİYORUZ”

Aydın DİNÇER
İstanbul Maden
İhracatçıları Birliği Başkanı

Jeolojik yapısı nedeniyle bugün bilinen 650'den fazla çeşit ve desende zengin doğal taş kaynakları bulunan Türkiye, doğal taş rezervi açısından çok zengin bir ülke konumunda. Doğal taşlar jeolojik oluşum farklılığı olan ülkelerde, renk ve desen açısından çeşitlilik ve özgünlük gösteriyor. Türkiye'nin 2018 yılı maden ihracatı yaklaşık olarak 4.6 milyar dolar olarak gerçekleşti. İnşaat sektörünün ana malzemesi olan doğal taş ihracatı ise bir önceki yıla oranla yüzde 6.8'lik bir düşüşle 1.9 milyar dolar olarak gerçekleşti. Doğal taş sektörünün bir önceki yıl maden ihracatındaki payı yüzde 43.7 iken, 2018 yılındaki payı yüzde 41.8'e geriledi. Blok ve işlenmiş doğal taş ihracatına bakıldığında işlenmiş doğal taş ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla oranla yüzde 2'lik artışla 953 milyon dolar olarak gerçekleşirken, blok doğal taş ihracatı ise bir önceki yıla oranla yüzde 14.2 düşüşle 955.3 milyon dolar oldu.

Doğal taş ihracatındaki düşüş, Çin'de inşaat sektörünün durağan olması ve söz konusu pazarın daralma göstermesiyle kayda değer oranda olumsuz etkilendi. 2023 yılı hedeflerine ulaşmamız için yeni

Turkish Stones markasını doğal taşın globalin jenerik markası haline getirmek gibi bir iddiamız var. Yeni dönemde Türk taşı algısını yukarıya çekme amacımızı gerçekleştirebilmek üzere küreselde trend belirleyici ülkelere yöneleceğiz.

dönemde daha çok çalışmamız gerekiyor. İhracat için üretim, üretim için ise teşvikler şart. Türkiye ekonomisi için maden ocakları da sanayi kuruluşları gibi önem arz ediyor. Bu nedenle sürdürülebilir madencilik için yatırımların gerçekleştirilmesi ve devlet teşviklerinin artırılması gerekiyor.

“Üretimden tasarıma trendleri yakından takip ediyoruz”

Sektörün dinamik yapısı gereği mevcut pazarlardaki konumunu sağlamlaştırırken, yeni pazar arayışları da sürüyor. Pazar payını artırmak ve yeni pazarlar keşfetmek adına sektörel ticaret heyetleri düzenliyoruz. Üretimden tasarıma yeni teknoloji ve trendleri yakından takip ediyoruz. Markalaşmaya önem veriyoruz. Bunun için Turkish Stones markasını doğal taşın globalin jenerik markası haline getirmek gibi bir iddiamız var. Bunun için de global ithalat rakamlarına bakıldığında, çıkan hedef pazarların yanı sıra Türk taşı algısını yukarıya çekme amacımızı gerçekleştirebilmek üzere küreselde trend belirleyici ülkelere yöneleceğiz. Bu kapsamda, ilk olarak Amerika'da daha sonra İtalya ve İngiltere'de mimarlara, tasarımcılara ve son kullanıcılara yönelik tanıtım çalışmaları yapacağız. Doğal taş sektöründe en çok ihracat yaptığımız ilk üç ülke sırasıyla Çin, ABD ve Suudi Arabistan. Blok doğal taş ihracatında ise ilk üç ülke Çin, Hindistan ve İtalya iken, işlenmiş doğal taş ihracatında ilk üç ülke ise ABD, Suudi Arabistan ve Irak.

“Hedef ülkelere ticaret heyetleri düzenleniyor”

Sektör olarak yeni dönemde öncelikli olarak bulunduğumuz konumu korumayı hedefliyoruz. Bu yıl gelişebilecek sektörel olumsuzluklara hazırlıklı olarak ihracatı artırmaya yönelik çalışmalara devam edi-

yoruz. İhracatçı birliklerinin üzerine düşen ana görev ihracatı artırmak. 2018 yılı Kasım ayında başladığımız sektörel ticaret heyeti organizasyonlarına devam edeceğiz. İki ayda bir belirlenen hedef ülkelere sektörel ticaret heyetleri düzenlenecek. 2018 yılının Kasım ayından bu yana sekiz ülkeye yönelik ticaret heyetleri gerçekleştirdik. Yeni dönemde de Arjantin, Şili, Almanya, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, İngiltere, BAE, Brezilya, Meksika, Kuveyt ve Katar gibi ülkelere ticaret heyetleri düzenleyeceğiz. Mevcut pazarlarımızı korumakla birlikte yeni pazarlara ihracatımızın artması yönündeki faaliyetler de önceliklerimiz arasında bulunuyor. Doğal taş pazarının büyütülmesine yönelik tasarım ve mimarinin bir parçası olarak Türk mermerinin global mermer pazarında marka yapılması amacıyla İMİB olarak, Türk taşına pazara tanıtım adına 'Turkish Stones' mottosu ile yurtdışındaki etkinliklerde yer almaya devam edeceğiz.

Doğal taş sektörü; yüksek ihracat potansiyeli, iç piyasa tüketimi, doğal taş makineleri üretimi ve ihracatı ile Türkiye ekonomisine önemli bir katkı sağlıyor. Özellikle son dönemde mermer üretiminde; klasik mermer üretim yöntemlerinin değişmeye başlaması, nitelikli işgücü ve ileri teknolojiye dayanan modern üretim yöntemlerinin daha çok kullanılmaya başlanması, büyük firmaların yapmış oldukları yatırımlarla birlikte bütünleşmiş üretim yapan tesislerin de devreye girmesiyle işlenmiş mermer üretiminde büyük artış kaydediliyor.

Ayrıca uygulanmaya başlanan modern ocak üretim yöntemleri ve son teknikler sayesinde rekabetin çok yoğun olduğu global doğal taş pazarına uygun üretim ve pazarlama yapabilecek ürünler hazırlayan tesis sayımız artış gösteriyor. Tüm bu gelişmelerin yeni dönemde ihracatımıza olumlu yansıtacağını umuyoruz.

“TİCARET SAVAŞLARININ BİTMESİ SEKTÖRÜMÜZÜ OLUMLU ETKİLEYECEK”

Mevlüt KAYA
Ege Maden İhracatçıları Birliği (EMİB)
Yönetim Kurulu Başkanı

Türk doğal taş sektörünün en büyük zenginliği desen ve renk çeşitliliği. Global ölçekte moda olan her renk mermer Türkiye’de bulunuyor. Bu avantajımızdan azami şekilde faydalanabilmemiz için maden çıkarma ve pazarlama izinlerinin hızlandırılmasını istiyoruz. Türkiye’deki mermer rezervi, global mermer rezervinin yüzde 35’ini oluşturuyor. 80’nin üzerinde değişik yapıda, 120’nin üzerinde değişik renk ve desende mermer rezervimiz bulunuyor. Uluslararası piyasada en tanınmış mermer çeşitlerimizi Süpren, Elazığ Vişne, Akşehir Siyah, Manyas Beyaz, Bilecik Bej, Kaplan Postu, Denizli Traverten, Ege Bordo, Milas Leylak, Gemlik Diyarbaz ve Afyon Şeker olarak sıralayabiliriz. Doğal taş sektörünün en önemli özelliği dünyadaki moda ile ilişkili olması. Yani bir renk moda olur, 7-8 yıl sonra modası geçtiği anda artık onu satamazsınız. Türkiye işte bu noktada önemli bir avantaja sahip. Dünyanın en müthiş renk seleksiyonuna sahibiz. Modaya uygunlukta sorun yaşamıyoruz. Bizim en büyük avantajımız renklerimiz, ama en büyük sıkıntımız da tam olarak burada başlıyor. Bir taş moda oluyor, ama biz bunu sahaya sunmak için en az iki yıl uğraşıyoruz.

Ticaret savaşlarının bitmesinden sonra Çin ekonomisinde çarkların daha hızlı dönmeye başlayacağını göreceğiz. Bu durum Türk doğaltaş sektörünün lehine sonuçlar doğuracak.

Sektörümüzün önemli sorunlarından olan izin süreçlerinin ivedilikle çözülmesi sektörün gelişimi için çok önemli.

“Marble Fuarı’nda inanılmaz bir taleple karşılaştık”

Türkiye’ye yıllık 2 milyar dolar döviz kazandıran, global rezervlerin yüzde 35’ine sahip olan Türk doğal taş sektöründe Mart ayı çifte fuar heyecanına sahne oluyor. Dünyanın en büyük doğal taş fuarı olarak kabul edilen Çin’deki Xiamen Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı’na 6-9 Mart 2019 tarihleri arasında 150 firma ile çıkarma gerçekleştirdik. Mart ayında ikinci durağımız ise dünyanın ikinci büyük fuarı konumuna gelen İzmir Marble Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı. Ekonomide küresel bir kriz yaşanıyor. Bu krizin yansımalarından en çok etkilenen ülkelerden birisi Türkiye. Biz Marble Fuarı’nda yerlerin boş kalma kaygısını taşıırken, inanılmaz bir taleple karşılaştık. 6-9 Mart tarihlerinde Xiamen Fuarı’na gittik. Doğal taşlarla ilgili sektörün planlarını yapmasının iki kriteri bulunuyor. Xiamen Fuarı iyi gitmişse İzmir’in kötü geçme ihtimali yok. Hatta Xiamen biraz sönük bile geçse Ortadoğu ve

Avrupa’nın bizi merkeze alması nedeniyle Marble Fuarı daha başarılı oluyor. Xiamen Fuarı’nda beklediğimizin üzerinde ilgiyle karşılaştık. Bu da Marble’in iyi geçeceği ile ilgili umutlarımızı artırdı.

“Çin ve ABD’nin anlaşması Türk mermerinin lehine olur”

EMİB olarak iki tane URGE projesi yürütüyoruz. Bu projeler kapsamında, Hindistan ile başladığımız sektörel ticaret heyetlerine önümüzdeki süreçte; İtalya, Dubai, ABD, İngiltere başta olmak üzere hedef pazarlarımızda devam edeceğiz. Bizim sloganımız, ‘inadına üretim, inadına ihracat’. İçinde bulunduğumuz krizlerden çıkmanın olmazsa olmazı ihracattır. Sektörümüzün hiç ithal girdisi yok, tümüyle yerli üretim. En büyük ihrac pazarımız Çin’in ekonomisi ABD ile yaşadığı ticaret savaşları nedeniyle duraksadı. Ama iki ülke masaya oturdu. Yakın gelecekte anlaşacaklarına inanıyoruz. Ticaret savaşlarının bitmesi sonrasında Çin ekonomisinde çarkların daha hızlı dönmeye başlayacağını göreceğiz. Bu durum da Türk doğaltaş sektörünün lehine sonuçlar doğuracak.

“İNGİLTERE’DE GÜÇ KAYBETTİK DÜŞÜŞÜN NEDENİ İNCELENMELİ”

Zuhale MANSFIELD
İstanbul Mermerciler
Derneği (İMD) Başkanı

Türkiye önemli mermer rezervlerinin bulunduğu ülkelerin başında geliyor. Türkiye'nin sürdürülebilir büyüme ve kârlılık için, Ar-Ge, Ür-Ge, verimlilik, kalite, çevre, geri kazanım ve markalaşma çalışmalarına daha fazla yoğunlaşması önem arz ediyor. Ayrıca ocak verimliliği için jeofizik yöntemlerle ocakların üç boyutlu renkli haritalarının çıkarılıp, ocakta yapılması gereken güçlendirme çalışmaları ve ocak işletmeciliğinin reel verilere göre planlanması gerekiyor.

Mermer sektörü, 2018 yılında 3.5 milyar dolar değerinde üretim gerçekleştirdi ve söz konusu üretimin 1.9 milyar dolarlık kısmı ihraç edildi. Mermer ve doğal taş ihracatının en hızlı oranda arttığı bölge Afrika kıtası oldu. Orta ve Güney Amerika'da küçük oranda kayıplar yaşansa da Kuzey Amerika ve Avrupa'da küçük oranda artışlar görülüyor. En önemli pazarımız olan Çin pazarındaki kayıplar nedeniyle Uzakdoğu ve Okyanusya pazarı küçülme eğilimi gösteriyor. Hindistan, Tayvan, Endonezya, Hong Kong, Avustralya gibi pazarlardaki artışlar, Çin pazarındaki kayıpları karşılamaya yetmiyor.

Global inşaat sektörüne yön veren en

İngiltere işlenmiş taş pazarı 17.2 milyar dolardan 11.1 milyar dolara düştü. Bu düşüşün nedenleri detaylı olarak incelenmeli. İngiltere'deki güç ve etkinlik kaybımız, global pazarda da kayıplara sebep olabilir

önemli mimarlık ofislerinin bulunduğu Londra, mermer ve doğal taş ihracatı açısından stratejik öneme sahip. Global birçok proje Londra merkezli olarak yönetiliyor. Bu nedenle Dış Ticaret Müsteşarlığı desteğiyle 2018 yılında Londra'da Mermer-Seramik Türk Ticaret Merkezi açıldı. Söz konusu merkez, Londra'daki mimarlık ofisleri ve proje yönetim merkezleri ile yakın ilişkiler kurabilirse, sadece İngiltere pazarında değil, globaldeki önemli projelerde daha fazla Türk mermeri kullanma şansı artacak. Diğer taraftan Brexit ile İngiltere, AB'den ayrılma sürecinde bulunuyor. Bu süreç, Türkiye'nin İngiltere ile olan ticari ilişkilerinde de önemli bir rol oynayabilir. Çünkü şimdiye kadar İngiltere'ye yapılan ihracatı, AB gümrük mevzuatına göre yapıyorduk. 29 Mart 2019'dan sonra belirsizliklere karşı hazırlıklı olmak üzere çeşitli senaryolara karşı stratejiler ve hareket planları geliştirmesek, söz konusu bu pazarda hazırlıksız yakalanabili-

riz. İngiltere işlenmiş taş pazarı 2017'de 17.2 milyar dolar iken, 2018'de 11.1 milyar dolara düştü. Bu düşüşün nedenleri detaylı olarak incelenmeli ve iyi analiz edilmeli. İngiltere pazarındaki güç ve etkinlik kaybımız, global pazarda da kayıplara sebep olabilir.

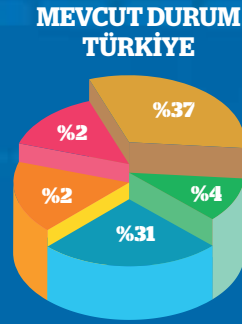
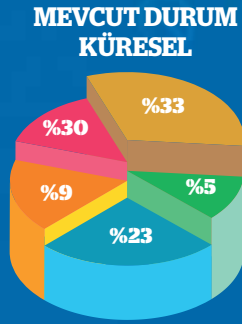
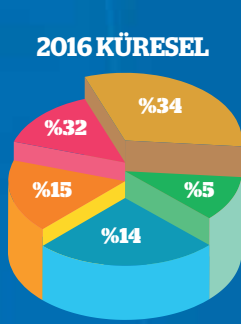
“Maliyetlerde yükselme ve tahsilat sorunları yaşanıyor”

Öte yandan ekonomik krize bağlı olarak inşaat sektöründeki küçülme ve iç pazarda talebin düşmesi sektör için önemli kayıp olarak görülüyor. İç pazar talebinin düşmesi üzerine, üretim yapan firmaların ihracat pazarlarına yönelmesi ve aşırı rekabet, ihracat fiyatlarının düşmesine neden oluyor. Çin mermer blok pazarında daralma ve buna bağlı olarak blok ihracatında düşme yaşanıyor. Ayrıca ekonomik kriz ile birlikte özellikle enerji fiyatlarındaki aşırı artışlardan dolayı maliyetlerde yükselme ve iç pazarda tahsilat sorunları yaşanıyor.

İŞLETMELER DİJİTALE DİRENİYOR!

Dell Technologies Dijital Dönüşüm Endeksi'ne göre işletmeler değişim hızına ayak uydurmakta zorluklar yaşıyor. Dünya çapındaki işletmelerin sadece yüzde 5'i "dijital lider" olarak tanımlanıyor ve oran bakımından 2016 yılından bu yana hiçbir ilerleme olmadığı görülüyor.

● DİJİTAL LİDERLER:
Dijital dönüşüm onların DNA'sında var

● DİJİTALİ BENİMSEYENLER:
Uygulamada oturmuş bir dijital planları, yatırımları ve inovasyonları vardır.

● DİJİTALİ DEĞERLENDİRENLER:
Dijital dönüşümü adım adım benimserler, gelecek için plan ve yatırım yaparlar.

● DİJİTALİ TAKİP EDENLER:
Çok az dijital yatırım yapanlar tereddütle planları yapmaya başlamaktadırlar.

● DİJİTALDE GERİ KALANLAR:
Uygulamada dijital bir planları yoktur, sınırlı girişimleri ve yatırımları vardır.

Şirketler işlerinde giderek daha fazla aksaklıkla karşılaşmalarına rağmen Dell Technologies Dijital Dönüşüm (DT) Endeksi'nin sonucusu pek çok işletmede dijital dönüşüm programlarının hala emekleme evresinde olduğunu gösteriyor.

Dijital dönüşümün tüm şirket geneline yayılması gerektiğini itiraf eden işletme liderleri oranının hem dünyada hem de Türkiye'de yüzde 78'i bulması bunu kanıtlıyor.

Dell Technologies, Intel ve Vanson Bourne işbirliğiyle, dünya çapında orta ve büyük ölçekli şirketlerdeki 4 bin 600 işletme lideriyle (üst düzey yöneticiler) kendi işletmelerindeki dönüşüm çalışmalarını puanlandırmaya yönelik bir anket gerçekleştirdi.

Hindistan, Brezilya ve Tayland zirvede yer alıyor

Araştırmada, gelişmekte olan pazarların dijital açıdan en olgun düzeye ulaştığı; küresel sıralamanın zirvesinde Hindistan, Brezilya ve Tayland'ın yer aldığı ortaya çıktı. Onların aksine gelişmiş pazarlar ise arka sıralara düşüyor. Japonya, Danimarka ve Fransa en düşük dijital olgunluk puanlarını aldı.

Türkiye, bulunduğu EMEA'da birinci sırada yer alırken Güney Afrika ve Portekiz ikinci ve üçüncü sıraya yerleşti. Ankete göre gelişmekte olan pazarlardaki liderlerin yüzde 53'ü "etkilenme yerine etkileme" becerisi konusunda kendilerine daha çok güvenirken bu oran gelişmiş ülkelerde yüzde 40'ta kalıyor.

2016 yılından sonra ikincisi gerçekleştirilen Dijital Dönüşüm Endeksi, ilerlemenin yavaş olduğu, işletmelerin şiddetli değişim hızına ayak uydurmakta zorluklar yaşadığını ortaya koyuyor. Dijitali benimseyenlerin yüzdesi artarken, üst sırada ilerleme olmadı. Yaklaşık her 10 işletmeden dördü (yüzde 39) hala kıyaslama çalışmasında dijital açıdan en gelişmemiş iki grupta (Dijitalde Geride Kalanlar ve Dijital Takipçiler) yer alıyor.

Bu arada Dell Technologies Başkanı ve CEO'su Michael Dell, sonuçlarla ilgili şunları söyledi: "Yakın gelecekte her işletme bir dijital işletme haline gelmeye ihtiyaç duyacak; ancak araştırmalarımız çoğu işletmenin henüz ilerlemek için önünde uzun bir yolu olduğunu gösteriyor. İşletmeler, dijital

dönüşümün eşi görülmemiş fırsatlarından yararlanmak için teknolojilerini modernize etmeye ihtiyaç duyuyor. Şimdi harekete geçme zamanı."

Her iki kişiden birisi e-ticaret alışverişi yaptı

Öte yandan We Are Social ve HootSuite, geleneksel hale getirdiği Küresel Dijital Raporu'nu yayınladı. Her yıl tüm dünyanın dijital fotoğrafını çeken bu önemli raporda dünyadaki ve Türkiye'deki dijital dayalı önemli detaylar yer alıyor.

2019 Küresel Dijital Raporu'na bakıldığında toplam nüfusun 8 milyara yaklaştığını ve nüfusun neredeyse 3.5 milyarının aktif sosyal medya kullanıcısı olduğu görülüyor. Bu oran yüzde 45'e tekabül ediyor. Toplam nüfusun yüzde 42'si ise sosyal medyayı mobil üzerinden kullanıyor. İnternet kullanımı ise yüzde 57 ile sosyal medya kullanımının üzerinde.

Türkiye'nin yüzde 63'üne tekabül eden 52 milyon kişi sosyal medyayı aktif olarak kullanıyor ve bunların 44 milyonu mobil olarak sosyal medyaya erişebiliyor.

Türkiye'nin kullandığı internet teknolojilerinde en yüksek orana sahip olan reklam engelleme araçları bize çok fazla şey anlatıyor aslında. Ülkenin yarısı artık reklam görmek istemiyor...

Sesli komut ile arama yapma oranı da yüzde 44 ile oldukça yüksek. Yüzde 35 oranıyla VPN kullanımı üçüncü sırada yer alırken, Uber ve BiTaksi gibi araç çağırma hizmetleri yüzde 12 ile son sırada yer alıyor.

Türkiye'deki kullanıcıların yüzde 96'sının çevrimiçi videolar izlediğini, yüzde 43'ünün ise TV içeriklerini internet üze-

rinden izlediğini görüyoruz. Kullanıcıların yüzde 36'sının internette canlı yayınlanan oyunları oynaması dikkat çekerken, yüzde 27'si başkalarının oyun oynadığı canlı yayınları izlemeyi tercih ediyor. Yüzde 16'lık bir kesim ise e-spor müsabakalarını canlı olarak takip ediyor.

Tüketim ürünleri özelinde Türkiye'deki e-ticaret pazarına bakıldığında ise rapora göre yıldan yıla yüzde 2.6 büyüme ile 39.30 milyon kullanıcının e-ticaret üzerinden tüketim ürünü satın aldığını görüyoruz. Raporda toplam nüfusa oranla tüketim

ürünlerine yönelik e-ticaretin kullanım yaygınlığı yüzde 48 olarak öne çıkıyor. Rapora göre e-ticaret pazarındaki tüketim ürünlerinin değeri ise 5.955 milyar dolar.

Rapora göre Türkiye'nin en çok kullanılan sosyal medya platformu YouTube. İkinci sırada ise yüzde 84 ile Instagram var. WhatsApp ve Facebook onu takip ederken Twitter ise beşinci sırada.

Sosyal medya uygulamaları içerisinde en çok tercih edilen YouTube olurken mesajlaşma uygulamalarında en çok tercih edilenin WhatsApp olduğunu görüyoruz.

1992-2018 DÖNEMİ İÇİN GECE
IŞIKLARIYLA İL BAZINDA GSYH TAHMİNİ:

81 İLİN BÜYÜME PERFORMANSI

HAZIRLAYAN:
AYŞEGÜL TAŞÖZ DÜŞÜNDERE
TEPAV PROJE KOORDİNATÖRÜ

TEPAV'ın "1992-2018 Dönemi için Gece Işıklarıyla İl Bazında GSYH Tahmini: 2018'de 81 İlin Büyüme Performansı" araştırmasında illerin 2018 yılındaki ekonomik performansları mercek altına alındı. Araştırmaya göre 2018 yılında Türkiye'nin en büyük 10 ili İstanbul, Ankara İzmir, Bursa, Kocaeli, Antalya, Konya, Adana Gaziantep ve Mersin oldu.

En yüksek GSYH'ye sahip ilk 10 ilin toplamı, Türkiye ekonomisinin yüzde 65'ini oluşturuyor.

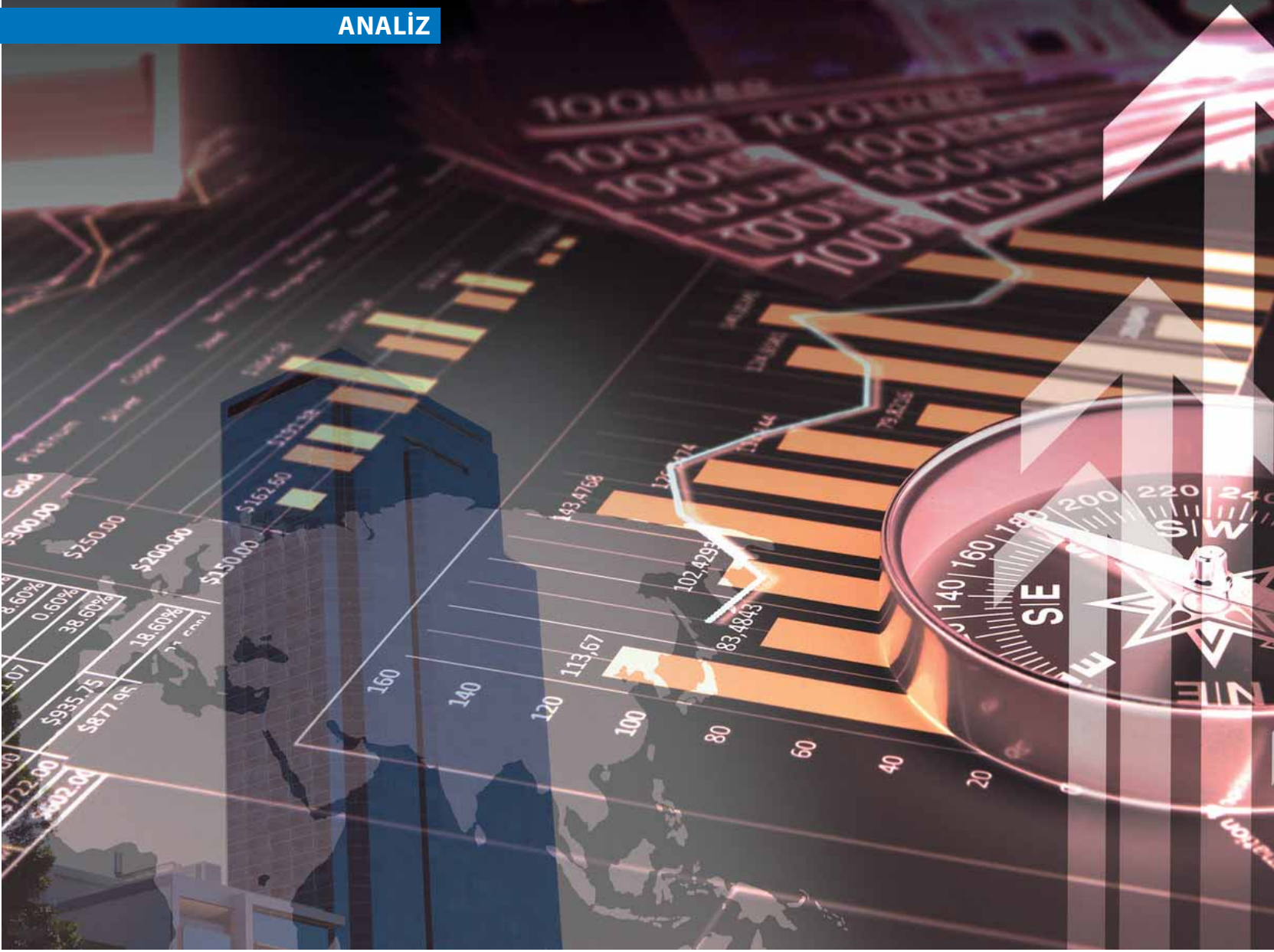
2018 yılında en düşük GSYH'ye sahip 10 il; Bayburt, Ardahan, Tunceli, Kilis, Gümüşhane, Iğdır, Bartın, Sinop, Hakkâri ve Çankırı.

Kişi başı geliri en düşük il olan Ağrı, İstanbul'un beşte biri kadar kişi başı gelire sahip.

2018 yılında Türkiye'nin kişi başı geliri 9 bin 562 dolar olarak hesaplanırken, sadece 11 ilin kişi başı geliri Türkiye ortalamasını geçti.

2018 sonu itibariyle Türkiye'de sadece İstanbul, Ankara ve Kocaeli orta gelir tuzağını aşmış durumda.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Resmi istatistiklerin düzenli bir takvim çerçevesinde açıklanması, karar alıcıların ve kullanıcıların istatistiklerden zamanlı bir şekilde haberdar olmalarını ve bu istatistiklerden kolaylıkla faydalanabilmelerini sağlamaktadır. Türkiye’de ulusal ölçekteki Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) istatistikleri, çeyreklik dönemler için her üç ayda bir düzenli olarak açıklanmaktadır. Yereldeki ekonomik performansın değerlendirilmesinde başlıca gösterge olan il bazında GSYH istatistikleri ise hâlihazırda benzer bir sistematik ile paylaşılmamaktadır.

Bu çalışma kapsamında, 1992-2018 dönemi için dünyadan uzaya yayılan gece ışıklarına ait verilerden faydalanılarak il bazında GSYH değerleri, zincirlenmiş hacim endeksi

yöntemi ile uyumlu bir şekilde tahmin edildi. Gece ışıkları verisiyle 81 ilin GSYH değerlerinin tahmini, ilk defa TEPAV tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmişti. 2016 yılındaki çalışma sonrasında, ulusal hesap yöntemi ve gece ışıkları uydularındaki değişiklikler nedeniyle, güncel çalışma kapsamında yeni bir yöntem takip edildi. Ulusal büyüme rakamlarını girdi olarak kabul edip illerin ekonomik boyutlarının tahmin edildiği bu yöntem ile illerin 2018 yılındaki ekonomik performansları ayrıca mercek altına alındı.

En eski veriler 1987’ye ait

Geçmişten bugüne Türkiye’de il bazında GSYH istatistikleri, düzenli ve sistematik bir şekilde yayımlanmamaktadır. Türkiye’de il bazında GSYH istatistiklerine ilişkin en eski

veriler, 1987 yılına aittir. 1987’ye ait bu istatistikler, TÜİK tarafından ilk defa 1997 yılında paylaşılmıştı. 1997 sonrasındaki devam eden paylaşımlar neticesinde, 1987-2001 dönemini kapsayan il bazında GSYH istatistiklerine erişilebilmektedir. 2001 sonrası dönemde, geçmişte paylaşılan istatistiklerde “kapsam sorunu” olduğunun tespiti üzerine, TÜİK il bazında GSYH hesaplamalarına ara vermişti. Bu dönemde, il düzeyi yerine bölgesel GSYH istatistikleri paylaşılmaya başlanmıştı. Bu nedenle, 2016 yılının sonuna kadar olan uzunca bir dönemde, il bazında GSYH verisi olarak erişilebilen en güncel veri 2001 yılına aitti. 2016 yılı sonunda, TÜİK tarafından il bazında GSYH sonuçları, 2004-2014 yıllarını kapsayacak şekilde yeniden paylaşıldı. Her ne kadar il bazında GSYH veri-

2018 yılında en düşük kişi başı GSYH'ye sahip 10 il: Ağrı Şanlıurfa, Van, Bitlis, Siirt Batman, Muş, Hakkâri, Şırnak ve Diyarbakır.

leri yeniden açıklanmaya başlanmış olsa da hâlihazırda bu verilerin paylaşımına ilişkin bir veri yayımlama takvimi mevcut değil. Bununla birlikte, 2015-2017 dönemi için iki yıllık gecikmenin ardından, 2019 yılı başında il bazında GSYH rakamları, 2004-2014 serisine eklendi. Nitekim 11 Mart 2019'da 2018 yılına ait ülke geneli için GSYH rakamları paylaşılsa da TÜİK tarafından açıklanan veri yayımlama takvimine göre 2019 yılı içerisinde 2018 yılına ait il bazında GSYH verilerinin paylaşılacağına ilişkin ek bir malumat bulunmamaktadır.

GSYH, güncel yıla ait fiyatlarla hesaplanmakla beraber ekonominin gerçekte ne kadar büyüdüğünü anlayabilmek için bu istatistikleri fiyat etkisinden, yani enflasyondan, arındırmak gerekmektedir.

"Fiyattan kaynaklanan değişimi resimden çıkarmak gerekiyor"

Ekonomide tek bir ürün üretildiği varsayılırsa, GSYH, üretilen ürünün birim değeri yani fiyatıyla satış adedinin çarpımı olarak düşünülebilir. Yıllar içerisinde bir ürünün fiyatı değişebileceği gibi satış adedi de değişebilir. Bu nedenle, GSYH'deki değişim analiz edilirken ekonominin yani toplam üretimin "gerçekte" ne kadar değiştiğini

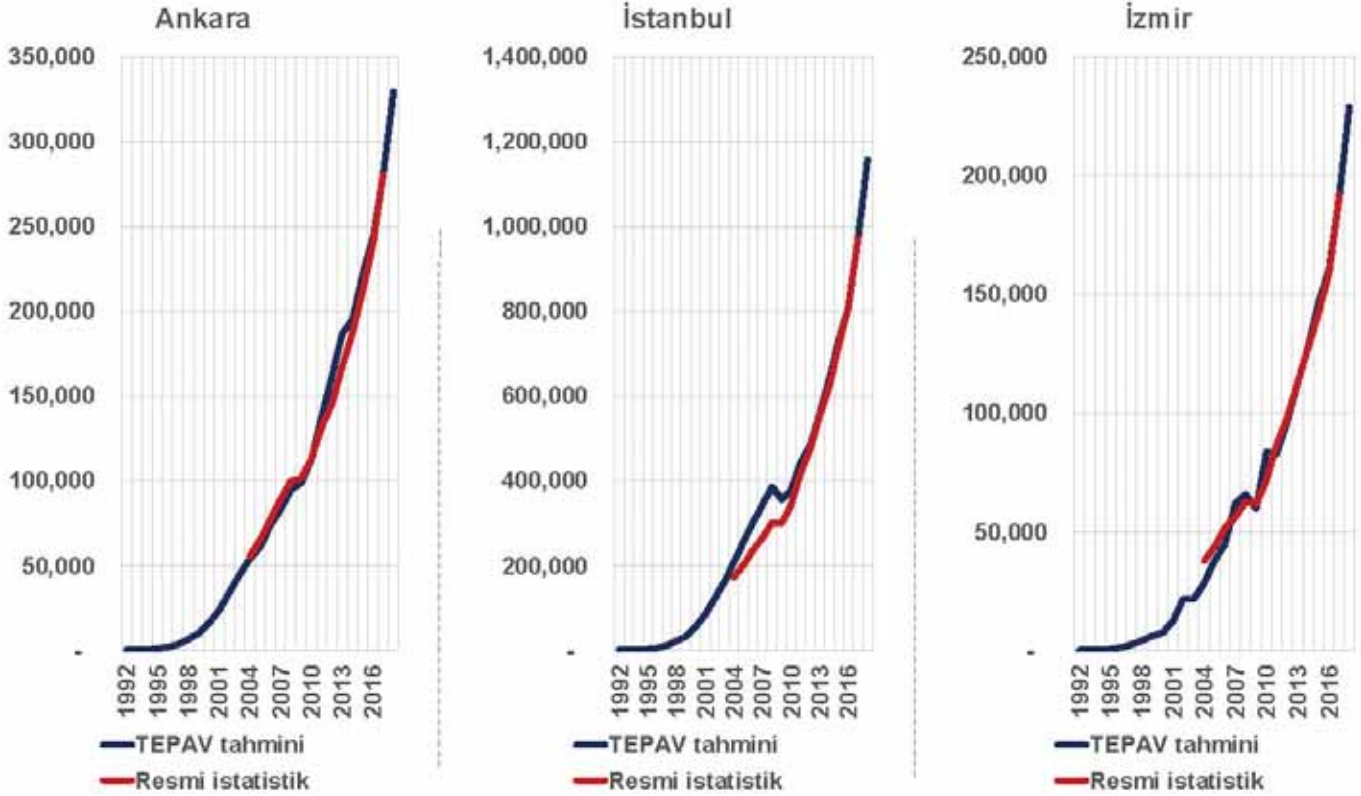
anlamak için fiyattan kaynaklanan değişimi resimden çıkarmak gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmenin bir yolu, fiyatları yıllar içerisinde aynı, yani sabit olarak kabul etmektir. Keza, geçmişte TÜİK tarafından hesaplanan ulusal hesaplar, 1987 ve 1998 gibi farklı baz yılların temel alındığı sabit fiyat yöntemiyle gerçekleştirilmekteydi. Bununla birlikte, 2016 yılı sonunda TÜİK, fiyat etkisinden arındırılmış olan GSYH'yi, yani reel GSYH'yi hesaplamak için sabit fiyat yönteminden zincirleme hacim endeksi yöntemine geçti. Zincirleme hacim endeksi, takip eden iki yıldaki ekonomik değişimi analiz ederken önceki yıla ait fiyatları kullanarak fiyat değişimini kısmi olarak resimden çıkarmaktadır. Sabit fiyat yönteminden farklı olarak zincirleme hacim endeksi yöntemi, fiyatları tüm yıllar için ortak almayı sadece ilgili ikili yıllarda geçmiş yılın fiyatını baz almaktadır. Ayrıca bu yöntem çerçevesinde, değişim oranlarının birbirine zincirlenmesi ile iki yıl arasındaki fiyat değişimi, son yılın sonucuna yansımaya bile daha önceki yıllarda bir ürünün fiyatında yaşanan nispi değişim, büyüme oranına yansımaktadır. Hesaplama yöntemindeki bu değişim ile yıllar içerisinde sadece enflasyondan dolayı değil, kalitesi/niteliği değiştiği için fiyatı diğer ürünlere kıyasla değişen bir ürünün, örneğin bir cep telefonunun fiyatı, sabit fiyat yönteminde olduğu gibi 10-20 yıl gibi uzun bir süre boyunca aynı şekilde hesaba katılmamaktadır. Nitekim bu yöntemle, cep telefonu örneğinde görülen nitelikteki değişim de top-

Şekil 1-2016 Yılı Aralık Ayında Türkiye ve Yakın Çevresinden Uzaya Yayılan Gece Işıkları

Kaynak: NASA Black Marble Suomi NPP / VIIRS

Şekil 1-Ankara, İstanbul ve İzmir'in GSHY'lerinin Karşılaştırılması, TEPAV Tahminleri ve Resmi İstatistikler (Milyon, Cari TL)

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

lam üretim yani GSYH'ye yansıtılmaktadır. Zincirleme fiyat endeksinin arka planındaki matematiksel ilişki, EK 1'deki diyagramda basitleştirilerek anlatılmıştır.

Türkiye'de 1992-2018 döneminin tamamı için il bazında resmi GSYH istatistiklerine erişilememektedir. Bununla birlikte, farklı zaman dilimlerini kapsayan mevcut resmi istatistikler, farklı yöntemlerle hesaplandığı için bu istatistikler tek bir seri altında birleştirilememektedir. İl düzeyinde erişilebilen 1987-2001 istatistikleri, TÜİK tarafından 1987 fiyatlarının baz alındığı sabit fiyat yön-

Bilecik, Bursa ve İzmir, orta gelir tuzağını geçmişte aşmalarına rağmen, 2018 yılındaki dolar kurundaki hızlı artışla orta gelir tuzağına yeniden düştü.

temi çerçevesinde paylaşılmıştı.

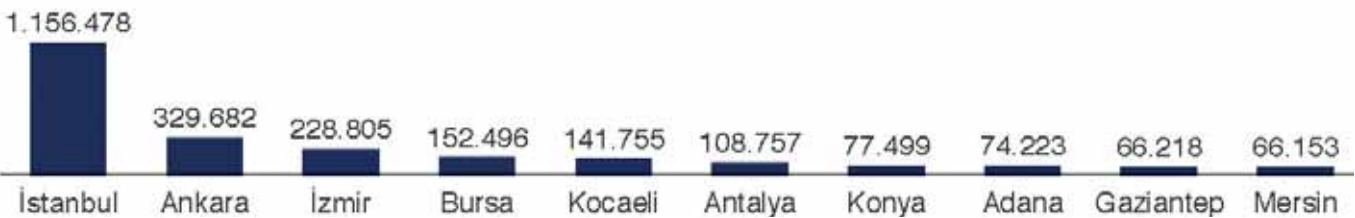
İlk defa TEPAV tarafından 2016 yılında tahmin edildi

Takip eden yıllarda baz yıl 1987'den 1998'e çevrilirken 2016 yılı sonrasında pay-

laşılmaya başlanan 2004-2017 istatistiklerinde, sabit fiyat yöntemi yerine zincirleme fiyat endeksi yöntemi kullanılıp referans yıl 2009'a uyarlanmıştı.

Verilerin düzensiz aralıklarla, farklı sistemlerle açıklanması veya hiç açıklanmaması, hem akademik çalışmalarda hem politika tasarım süreçlerinde önemli bir eksikliğe neden olabilmektedir. Bu kapsamda, 2016'ya kadar olan dönemde, il bazında GSYH istatistiklerinde, en güncel veri olarak 2001 verileri kullanılmak durumunda kalındığı için 2016 yılı Mayıs ayında, TEPAV tara-

Şekil 3- 2018 Yılında En Yüksek GSYH'ye Sahip İlk 10 İl (Milyon, Cari TL)

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

findan ilk defa gece ışıkları verisiyle 81 ilin GSYH değerleri tahmin edilmişti. 2016 yılındaki TEPAV çalışması kapsamında, Amerika Birleşik Devletleri'nin Ulusal Jeofizik Veri Merkezi'ne bağlı Savunma Meteorolojik Uydur Programı (DMSP) tarafından kaydedilip Amerikan Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi (NOAA) tarafından arşivlenen DMSP OLS gece ışıkları baz alınmıştır. Bu veriler aracılığıyla, geceleri dünyadan uzaya yayılan elektrik tüketimi kaynaklı ışıkların yoğunluğu incelenmiştir. Ancak, DMSP OLS gece ışıkları verileri artık NOAA tarafından paylaşılmamaktadır. Bununla birlikte, DMSP OLS serisi 1992-2013 dönemini kapsarken, DMSP OLS uydusuna alternatif oluşturan VIIRS uydusunun verileri NOAA tarafından

2018 yılında Türkiye, geçmiş yıllara kıyasla düşük bir ekonomik büyüme performansı sergilese de hiçbir il ekonomik anlamda daralmadı.

2012 yılı Nisan ayı sonrası için erişilebilir kılındı.

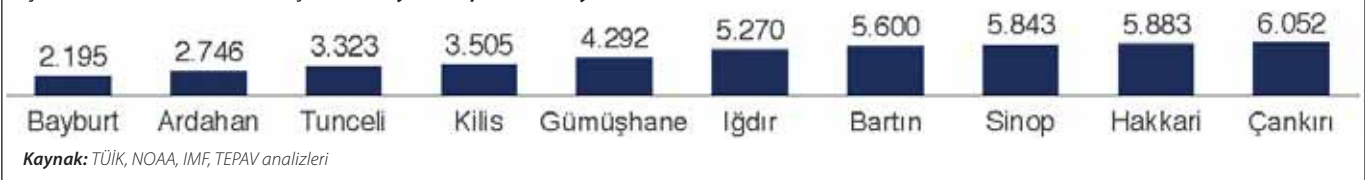
TÜİK'in ulusal hesap yöntemlerinde gerçekleştirdiği değişiklik, gecikmeli olarak da olsa açıklanmaya başlanan il bazında GSYH verilerinin varlığı ve gece ışıklarının elde edildiği uydu görsellerindeki sistematik değişiklikler neticesinde, bu çalışma kapsamında, TEPAV'ın geçmiş çalışmasından farklı olarak, ulusal bazda GSYH tahmin

edilmeyip, il bazında GSYH tahmini için ulusal bazdaki resmi GSYH değerlerinin illere dağıtımını öngören yeni bir yöntem geliştirildi.

1992-2018 dönemi tahmini

Ulusal ölçekte açıklanan resmi istatistiklerin güvenilir olmadığı ve/veya bölgesel istatistiklerin erişilebilir olmadığı durumlarda, bir ülke veya bölgedeki ekonomik aktivitenin yoğunluğunu tahmin etmek için gece ışıklarına sıklıkla başvurulmaktadır. NOAA tarafından paylaşılan uzaydan çekilen dünya fotoğraflarında, görseldeki her bir piksel/nokta, içerdiği ışığın yoğunluğuna göre sayısal bir değere sahiptir. Ayrıca dünya genelini gösteren fotoğraflar aracılığıyla,

Şekil 4- 2018 Yılında En Düşük GSYH'ye Sahip 10 İl, (Milyon, Cari TL)

Türkiye ve 81 ilin idari sınırları baz alınıp bu sınırların içine düşen ışıkların parlaklığı, sayısal olarak derecelendirilebilmektedir. Bu çalışma kapsamında, Türkiye'nin güncel idari sınırlarına göre, 1992-2013 dönemi için DMSP OLS görselleri ve 2012-2018 dönemi için VIIRS görselleri baz alınarak ışık yoğunluğu verileri derlendi. Örnek teşkil etmesi amacıyla, Şekil 1'de 2016 yılı Aralık ayında Türkiye ve çevresinden uzaya yayılan gece ışıkları görselleştirilmiş olup bu görselde daha sarı olan noktalar daha fazla ekonomik aktivitenin yer aldığı noktalar olarak yorumlanabilmektedir. İlgili veri derleme işleminde ise her bir noktaya düşen ışığın parlaklık düzeyi sayısal olarak ölçülmektedir.

Çalışma kapsamında, gece ışıklarının yıllar içerisindeki büyüme oranları baz alınarak, dört aşamalı bir işlemler serisi ile ulu-

2018 yılında en düşük büyüme hızı yüzde 0,9 ile Konya'ya ait iken bu kenti yüzde 1,0 ile Kırşehir ve yüzde 1,2'lik büyüme hızıyla Ankara takip etti.

sal bazda açıklanan resmi GSYH istatistikleri üzerinden, il bazında reel GSYH verileri tahmin edildi. Gece ışıklarını gösteren fotoğraflar; atmosferdeki nemlilik ve bulutların konumu gibi farklı fiziki koşullardan etkilenmektedir. Bu bağlamda, gece ışıklarına ait veriler filtreleme işlemlerine tabii tutuldu. DMSP OLS ve VIIRS uydularının farklı yapıda veriler sunması nedeniyle iki seri için farklı filtreleme yöntemleri test edilip sırasıyla üssel düzgülendirme (exponential

smoothing) ve merkezi hareketli ortalama (centered moving average) yöntemleri kullanıldı. İlgili yöntemlerin seçiminde, görsel testler ana kriter olarak uygulandı.

Türkiye'nin yıllar içerisindeki büyüme oranları temel alındı

Takip eden aşamada, Türkiye geneli büyüme oranları 10 ile yıllar içerisinde Türkiye'ye düşen toplam ışık değerleri oranlandı. Bu sayede, farklı değer aralıklarına sahip DMSP OLS ve VIIRS ışık değerleri, Türkiye'nin yıllar içerisindeki büyüme oranları temel alınarak birbirini takip eden tek bir seriye indirildi. Ekonomideki büyümenin cari parasal büyüklüklerde yaşanan büyüme olmayıp enflasyondan ve fiyat etkilerinden arındırılmış reel büyüme olduğu göz önünde bulundurulurken, 2017 yılı için cari

Genellikle İç Anadolu Bölgesinde bulunan 30 il, 2018 yılında Türkiye'nin büyüme performansının altında bir büyüme hızı yakalayabildi.

fiyatlarla açıklanan il bazında resmi GSYH istatistikleri, zincirlenmiş hacim endeksinde göre hesaplanan hacim değerlerine dönüştürüldü. Işık verileri hâlihazırda enflasyon gibi fiyat etkileri taşımadığı için ek bir işleme tabii tutulmadı. Işık verilerine ait büyüme oranları kullanılarak ve 2017 yılına ait il düzeyinde zincirlenmiş hacim endeksi baz alınarak, ışık verileri parasal değerlere dönüştürüldü. Özetle ilk aşamada, ışık verileri, zaman serisi olarak filtrelenip ekstrem değerlerinden arındırılırken ikinci aşamada, farklı yıllarda farklı ölçek aralıklarıyla paylaşılan ışık verilerinin ülke genelindeki toplam değerleri, ulusal bazdaki GSYH'deki resmi büyüme rakamlarını açıklayacak şekilde oranlandı. Bu aşamada ulusal bazdaki resmi büyümenin yakalanabilmesi için hangi ilin ne kadar büyüdüğü hesaplanmakta olup, dördüncü aşamada, il bazında resmi olarak paylaşılan en güncel GSYH istatistiği olan 2017 yılına ait parasal değerlerin, ışık değerlerinin büyüme hızı ile ileri ve geri götürülmesi ile hesaplama birimi, ışık değerinden parasal birime dönüştürüldü.

Çalışma kapsamında elde edilen tahminlerin resmi istatistiklerle ne oranda

örtüşüğünü anlamak için iki farklı karşılaştırma gerçekleştirildi. Bu kapsamda, il bazında resmi istatistiklerin 2009 hacim endeksi ile erişilebilir olduğu 2004-2017 dönemi için resmi istatistikler ve TEPAV tahminleri karşılaştırıldı. Tüm yıllar ve tüm illerin baz alındığı genel karşılaştırmada, korelasyon sonuçlarının yüzde 99,38 ile yüzde 99,90 arasında değiştiği tespit edildi. Şekil 2'de ise Türkiye'nin en büyük üç il için tahmin edilen ve resmi istatistiklerden elde edilen GSYH rakamları kıyaslandı. Bu görselden yola çıkarak, TEPAV tahminlerinin genel olarak resmi istatistiklere paralel olduğu ama özellikle 2009 krizini kapsayan dönem için resmi istatistiklere kıyasla volatilitesi daha yüksek bir tahmin gerçekleştirildiği belirtilebilir.

2018 yılında illerin büyüme performansı

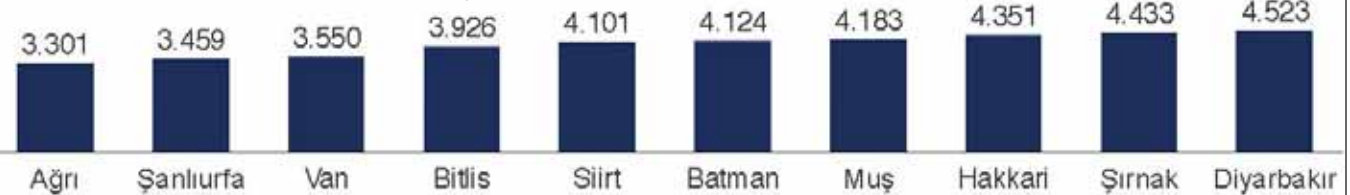
1992-2018 dönemi için gece ışıklarıyla il bazında reel GSYH'nin tahmin edilmesini takiben Türk Lirası ve Amerikan Doları cinsinden cari fiyatlarla il bazında GSYH sonuçları hesaplandı. İlgili nüfus projeksiyonlarından yararlanarak Amerikan Doları cinsinden il düzeyinde kişi başı GSYH değerleri tahmin edildi. Kişi başı GSYH değerleri baz alınarak, illerin gelir düzeyleri, düşük (D), orta-düşük (O-D), orta-yüksek (O-Y) ve yüksek (Y) kategorileri altında gruplandı. 12 Reel GSYH tahminlerinden yararlanarak il düzeyinde büyüme istatistikleri hesaplandı. İlgili tah-

Şekil 5- 2018 Yılında Türkiye Ortalamasının Üzerinde Kişi Başı GSHY'ye Sahip 11 İl (Cari ABD \$)

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

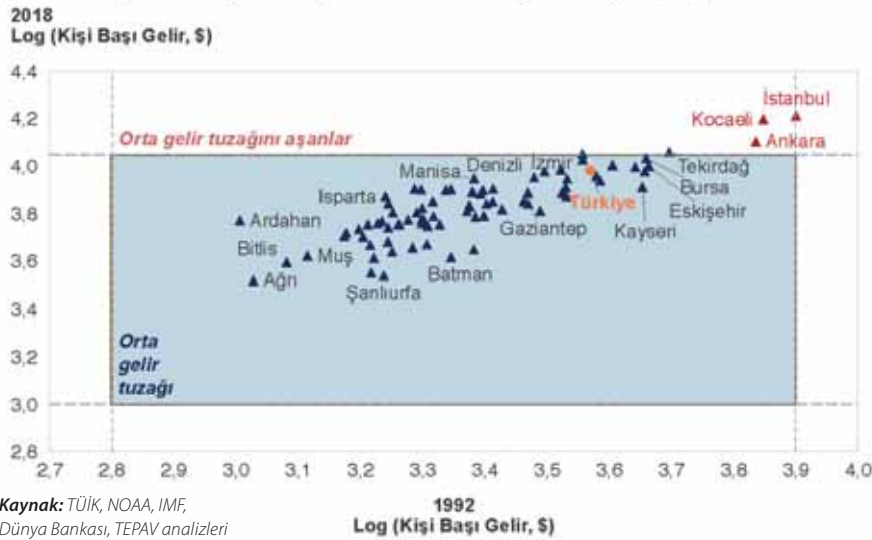
Şekil 6- 2018 Yılında En Düşük Kişi Başı GSHY'ye Sahip 10 İl (Cari ABD \$)

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

Şekil 7- Hangi İller Orta Gelir Tuzağında? (1992 ve 2018 Gelir Düzeyi Karşılaştırması)

min sonuçları, değerlendirme notunun ekinde paylaşılacakla beraber, TEPAV'ın web sayfası üzerinden ilgili istatistiklere ait Excel belgesine de erişilebilmektedir. TEPAV İl Bazında Gayrisafi Yurtiçi Hasıla tahminleri kullanılarak gerçekleştirilen analizlerde, 2018 yılında Türkiye'nin en büyük 10 ili; İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Kocaeli, Antalya, Konya, Adana, Gaziantep ve Mersin olarak sıralandı. İllerin yıllar içerisindeki sıralamaları incelendiğinde, Türkiye'deki

büyük illerin sıralamalarının son 27 yılda fazla değişim geçirmediği tespit edildi. 2018 yılında pay açısından İstanbul, Türkiye ekonomisinin yüzde 31'ini oluştururken, İstanbul'u yüzde 9'luk payı ile Ankara ve yüzde 6'lık payı ile İzmir takip etmektedir. En yüksek GSYH'ye sahip ilk 10 ilin toplamı, Türkiye ekonomisinin yüzde 65'ini oluşturmaktadır. Ayrıca 2018 yılında ilk 10'da yer alan bu illerin neredeyse tamamı 1992'den beri ilk 10'da yer almaktadır. Bu duruma tek

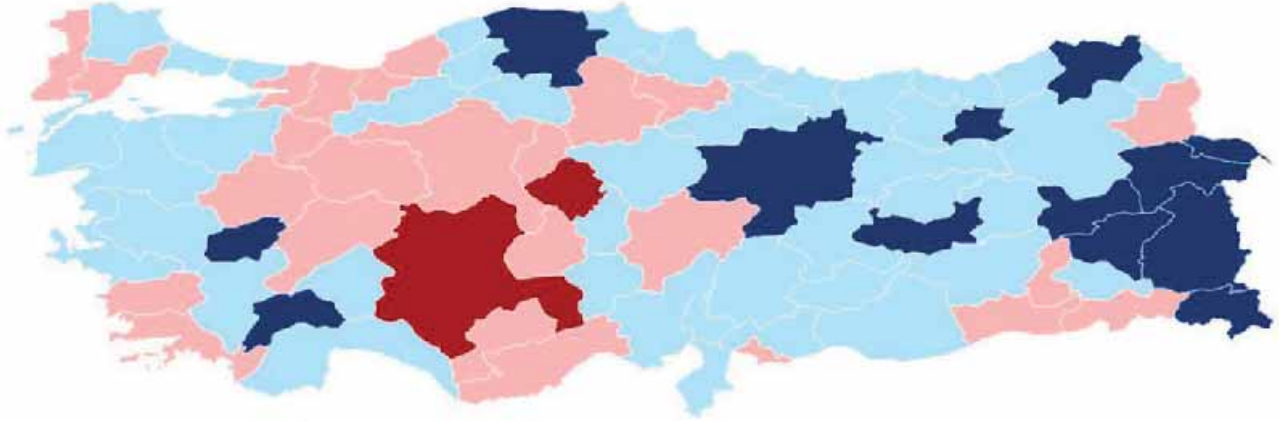
2018 yılında en hızlı büyüyen iller yüzde 6,0 ile Muş, yüzde 5,5 ile Ağrı ve yüzde 5,2'lik büyüme hızıyla Iğdır oldu.

istisna ise 1992'de 11'inci olup 2011'de ilk 10 listesine giren Gaziantep olarak öne çıkmaktadır. 1992'den itibaren 81 il arasında sıralamasını en çok yükselten il Uşak olup 1992'de 62'inci sırada olan Uşak, 2018'de 45'inci sıraya yükselmiştir. Benzer bir sıçrama eğilimine sahip diğer iller Isparta, Yalova ve Osmaniye olarak sıralanmaktadır.

En düşük GSYH'ye sahip iller

2018 yılında en düşük GSYH'ye sahip 10 il; Bayburt, Ardahan, Tunceli, Kilis, Gümüşhane, Iğdır, Bartın, Sinop, Hakkâri ve Çankırı olarak sıralandı. Bu listede yer alan iller arasından Sinop, 2017'ye göre bir sıra gerilerken; Hakkâri, bir sıra yukarı çıkmış olup diğer 8 il ise 2017'deki sıralamalarını korumuştur. 1992'den bu yana değerlendirildiğinde, ilk 10 listesine kıyasla son 10 il listesinde sıralamalarda daha çok değişiklik yaşandığı görülmektedir. Bununla birlikte, 2018'de son 10 il listesinde yer alan illerin son 27 yılda en fazla 6 basamak yer değiştirdiği görülmektedir. Pay açısından değerlendirildiğinde, en düşük GSYH'ye sahip

Şekil 8- 2018 Yılında İllerin GSYH Büyüme Hızı (2017-2018)

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

10 ilin Türkiye ekonomisinden toplamda aldıkları pay, yüzde 1,4 düzeyindedir.

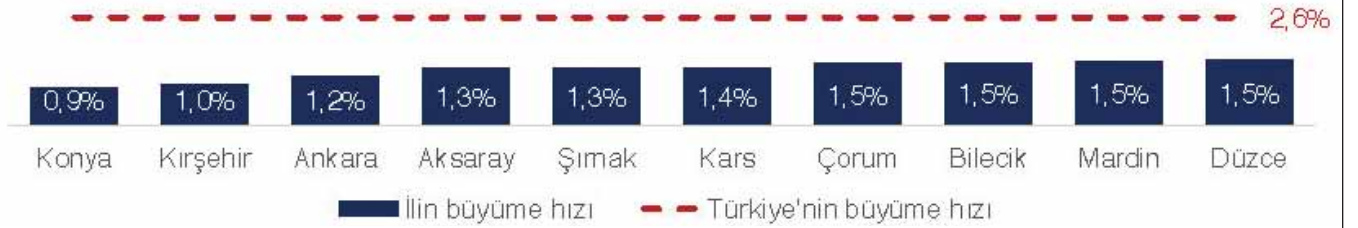
2018 yılında Türkiye'nin kişi başı geliri 9 bin 562 dolar olarak hesaplanırken, sadece 11 ilin kişi başı geliri Türkiye ortalamasını geçmektedir. Türkiye nüfusunun yüzde 40'ının ikamet ettiği 11 il, kişi başı gelirlerinin büyüklüğüne göre; İstanbul, Kocaeli, Ankara, Tekirdağ, İzmir, Bursa, Bilecik, Yalova, Eskişehir, Bolu ve Kırklareli olarak sıralanmaktadır. Ayrıca 11 ilin tamamının

2018'de 81 ilin 81'inin de kişi başı geliri 2017'ye göre düştü.

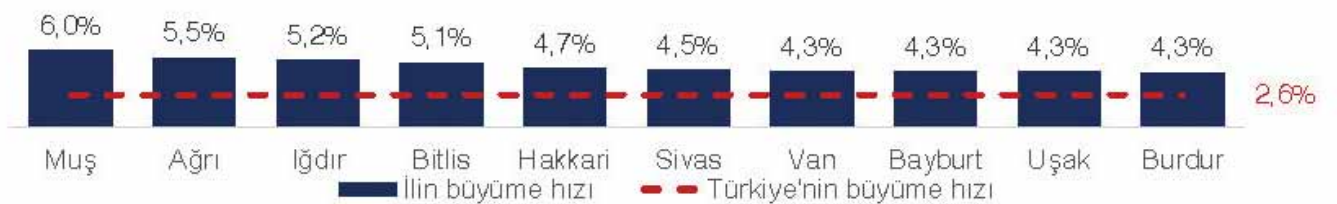
2017 yılındaki sıralamalarını 2018 yılında korudukları görülmektedir. 1992'den bu yana incelendiğinde ise 1992'de en yüksek kişi başı GSYH'ye sahip ilk 10 il listesinde yer almayan İzmir ve Bilecik'in ilk 10 il listesine ilerleyen yıllarda dâhil olduğu görülmektedir. Antalya ve Kayseri'nin ise

1992'de ilk 10'da yer almalarına rağmen yıllar içerisinde bu sıralamalarını kaybettiği tespit edilmektedir. Kişi başı geliri en düşük il olan Ağrı, İstanbul'un beşte biri kadar kişi başı gelire sahiptir. 2018 yılında en düşük kişi başı GSYH'ye sahip 10 il küçükten büyüğe Ağrı, Şanlıurfa, Van, Bitlis, Siirt, Batman, Muş, Hakkâri, Şırnak ve Diyarbakır olarak sıralanmaktadır. Listelenen 10 il, 2017 yılındaki sıralamalarını 2018 yılında korumakla beraber, 1992 yılından itibaren değerlendirilen

Şekil 9- 2018 Yılında Ortalamanın Altında Büyüyen 10 İl

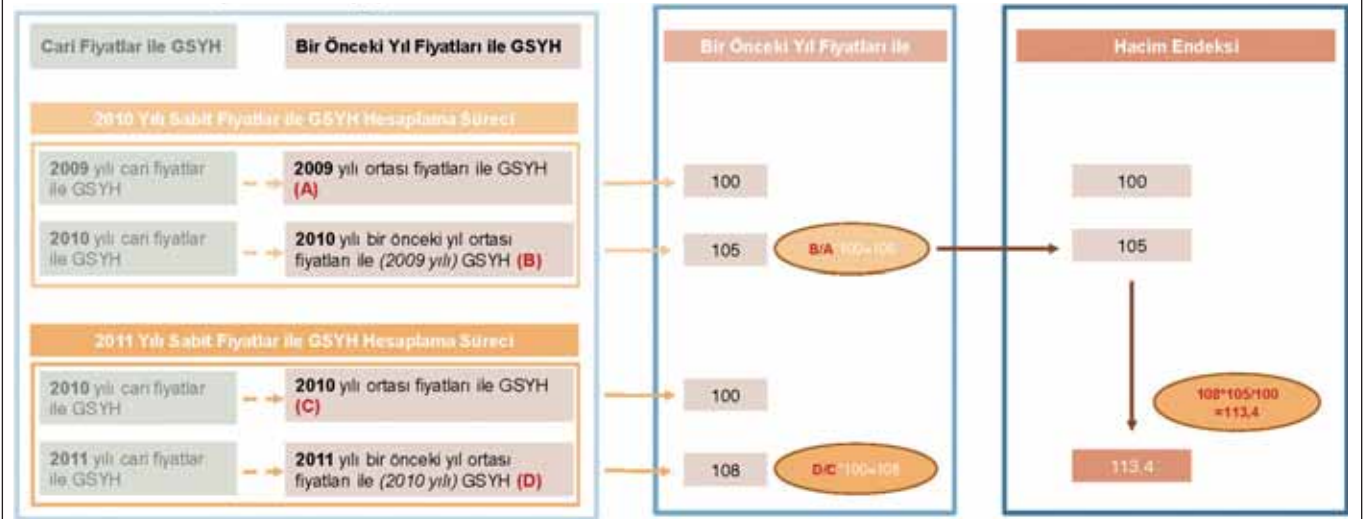

Şekil 10- 2018 Yılında Ortalamanın Üstüne Büyüyen İlk 10 İl

Kaynak: TÜİK, NOAA, IMF, TEPAV analizleri

Şekil 11- Zincirleme Fiyat Endeksi Diyagramı

Kaynak: TÜİK (2016). 27.12.2016 Tarihli Ulusal Hesaplar Sistemi Sunumu, Ulusal Hesaplar Daire Başkanlığı. TEPAV tarafından orijinal çizim yeniden görselleştirilmiştir.

dirildiğinde Diyarbakır, Şırnak, Hakkâri ve Batman'ın sıralamada gerileyerek bugünkü sıralamalarına geldikleri görülmektedir.

Hangi iller orta gelir tuzağını aşabildi?

2018 sonu itibarıyla Türkiye'de sadece İstanbul, Ankara ve Kocaeli orta gelir tuzağını aşmış durumdadır. Düşük gelirli ülkeler kaynaklarını tarım gibi daha az verimli sektörlerden sanayi gibi daha yüksek sektörlerle aktararak, hızlı bir büyüme dönemine girebilmektedir. Ancak bu dönemin sonunda hâlihazırda transfer edilmiş olan teknoloji ile elde edilen verimliliği geliştirememeleri gibi nedenlerle, bu ülkelerin bir üst düzeye sıçrayamamaları, orta gelir tuzağı olarak tanımlanabilmektedir. Türkiye, 2000'lerin başlarında orta-düşük gelirli bir ekonomiden orta-yüksek gelir düzeyine sıçramış ancak son 18 yıldır bir üst aşamaya geçememiştir. İl düzeyinde incelendiğinde ise 1992'de orta gelirli olan İstanbul, Ankara ve Kocaeli'nin bir üst gelir düzeyine sıçrayıp Türkiye'deki yüksek gelirli iller olarak öne çıktıkları görülmektedir. Diğer yandan Bilecik, Bursa ve İzmir, orta gelir tuzağını geçmişte aşmalarına rağmen, 2018 yılındaki dolar kurundaki hızlı artışla orta gelir tuzağına yeniden düşmüş bulunmaktadır.

2018 yılında Türkiye, geçmiş yıllara kıyasla düşük bir ekonomik büyüme performansı sergilerken yine de hiçbir il ekonomik anlamda daralmamıştır. Bununla

birlikte genellikle İç Anadolu Bölgesinde bulunan 30 il, Türkiye'nin büyüme performansının altında bir büyüme hızı yakalayabilmiştir. En düşük büyüme hızı yüzde 0,9 ile Konya'ya ait iken Konya'yı yüzde 1,0 ile Kırşehir ve yüzde 1,2'lik büyüme hızıyla Ankara takip etmektedir. En hızlı büyüyen iller ise yüzde 6,0 ile Muş, yüzde 5,5 ile Ağrı ve yüzde 5,2'lik büyüme hızıyla Iğdır olarak sıralanmaktadır. Her ne kadar 2018 yılında tüm illerin toplam ekonomisi büyümüş olsa da 81 ilin 81'inde kişi başı geliri 2017'ye göre düşmüştür. Miktar açısından kişi başı geliri en çok düşen il 1723 dolar ile Kocaeli iken Kocaeli'ni yine 1000 dolar ve üzerinde düşüşler yaşayan Çankırı, Ankara, İstanbul, Tekirdağ, Tunceli, Yalova, Bilecik, Bursa ve Muğla takip etmektedir.

İllere ait GSYH verileri, yerelde ekonomik performansın yıllar içerisinde nasıl değiştiğini anlamak için önemli bir girdi rolündedir. 2018 yılının son çeyreğindeki büyüme hızı, 2008-2009 küresel ekonomi krizinden sonra Türkiye'nin karşılaştığı en kötü senaryo konumundadır. Bu bağlamda, ekonomik performansın yakından takibi daha önemli bir hal alırken ekonominin başka faktörleri ne kadar etkilediği, nelerden etkilendiğini anlamak üzere de yerel GSYH verileri, başka çalışmalar da kullanılacak bilgiler taşımaktadır. Örneğin, bu çalışma kapsamında geliştirilen metodoloji çerçevesinde derlenen veriler, 31 Mart 2019'daki yerel seçimde, ekonominin seçmenin kararında ne derece etkili olduğunu test etmek için önemli bir girdi sunacaktır.

Teşvikler 6'ncı bölgeye yatırım götüremiyor

Son beş yılda 597 milyar 109 milyon liralık sabit yatırım öngören 26 bin 658 adet teşvik belgeli yatırım yapıldı. Bu yatırımlarda 908 bin kişilik istihdam oluşturuldu. Ancak tüm avantajlı teşvik unsurlarına rağmen, yatırımların sadece yüzde 8.48'i en az gelişmiş illerin yer aldığı 6'ncı bölgeye yapıldı.

Türkiye yıllardır teşvik sistemini bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının giderilmesi için yönlendirse de pratikte bu sonuca ulaşamıyor. Yıllık yatırım teşvik belgeleri verilerinden yapılan derlemeye göre son beş yılda 597 milyar 109 milyon liralık sabit yatırım öngören 26 bin 658 adet teşvik belgeli yatırım yapıldı. Bu yatırımlarda 908 bin kişilik istihdam oluşturuldu. Ancak tüm avantajlı teşvik unsurlarına rağmen, yatırımların sadece yüzde 8.48'i en az gelişmiş illerin yer aldığı 6'ncı bölgeye yapılırken, gelişmiş illerin yer aldığı ve teşviklerin sınırlı kaldığı 1'inci bölge, yatırımların yüzde 36.22'sini çekmeyi başardı.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmeden önce Ekonomi Bakanlığı bünyesinde olan, yeni sistemde ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlanan teşvikli ya-

Son 5 Yıllık Ortalamalara Göre Bölgelerin Teşvikli Yatırımlardaki Payı (Yüzde)

	Belge	Tutar	İstihdam
I	33.76	36.22	39.46
II	17.60	17.78	14.46
III	14.40	20.66	10.3
IV	11.90	8.78	8.46
V	10.10	5.4	8.84
VI	11.2	8.48	17.84

tırımlar kapsamında Türkiye, sosyoekonomik gelişmişlik endeksine göre altı bölgeye ayrılıyor. Bu endekste üst sıralarda yer alan iller birinci bölgede yer alıyor. 6'ncı bölgede ise ağırlıklı olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki iller bulunuyor.

En az yatırım 5 ve 6'ncı bölgelere

İnceleme yapılan 2014-2018 arasındaki beş yıllık dönemde, Türkiye genelinde teşvik belgeli 26 bin 658 yatırım yapıldı. Bu yatırımlarda en büyük payı yüzde 33.76 ile 1'inci bölge alırken, diğer bölgelerde bu oran düzenli şekilde geriledi. 2'nci bölge yatırımlardan adet bazında yüzde 17.6 pay alırken, 3'üncü bölgenin payı yüzde 14.4, 4'üncü bölgenin payı yüzde 11.9, 5'inci bölgenin payı yüzde 10.1 ve 6'ncı bölgenin payı yüzde 11.2 oldu.

2014-2018 yılları arasında teşvik belgeli yatırımların toplam tutarı 597 milyar 109 milyon liraya ulaştı. Bu kategoride de az gelişmiş bölgeler yatırımlardan istenilen ölçüde yararlanamadı. Yatırımların üçte birinden fazlasına karşılık gelen yüzde 36.22'si 1'inci bölgeye yapıldı. 2'nci bölge yatırımlardan yüzde 17.78 pay alırken, 3'üncü bölgenin payı yüzde 20.66 oldu. Buna karşılık 4'üncü bölge yatırımlardan yüzde 8.78 pay alırken, 5'inci bölgenin payı yüzde 5.4 oldu. Ekonomik yönden en güçsüz bölge olan 6'ncı bölge ise yatırımlardan yüzde 8.48 pay alabildi. 6'nci bölge yatırımlarda altın yılını 2016'da yaşadı. Diğer yıllarda bölgenin yatırımlardan aldığı pay yüzde 2 ile yüzde 4.6 arasında değişirken, 2016 yılında bazı özel yatırımların etkisiyle yüzde 27.6 gibi yüksek orana ulaştı. 1'inci bölgenin yatırımlardan aldığı en yüksek pay ise yüzde 56.7 ile geçen yıl gerçekleşti.

Yaratılan istihdam yatırımla orantılı değil

Yatırımlardan yeterli pay alamayan 6'ncı bölge, yatırımlar karşılığında yaratılan istihdamda ikinci sırada yer aldı. Toplam 908 bin 823 kişilik istihdamın yüzde 39.46'sı 1'inci bölgede oluşturuldu. Buna karşılık yatırımlardan yüzde 8.48 pay alan 6'ncı bölge, istihdamın yüzde 17.84'ünü sağladı. İstihdamdaki pay; 2'nci bölgenin yüzde 14.46, 3'üncü bölgenin yüzde 10.3, 4'üncü bölgenin yüzde 8.46 ve 5'inci bölgenin yüzde 8.84 olarak hesaplandı.

İŞ DÜNYASININ GELECEĞİNİ ŞEKİLLENDİREN 4 EĞİLİM

'2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması'nın sonuçları, iş dünyasının geleceğini şekillendirecek ilk dört eğilimi ortaya çıkardı. Bunlar 'İşi gelecekteki değerle uyumlu hale getirmek', 'Güçlü marka etkisi oluşturmak', 'İş deneyimini düzenlemek' ve 'Yeteneğin yönlendirdiği değişimi sağlamak' olarak sıralandı.

%73

Yöneticilerin yaklaşık yüzde 73'ü önümüzdeki üç yıl içinde çalışma hayatında önemli bir karmaşa bekliyor.

%60

Şirketlerin yüzde 60'ü önümüzdeki bir yıl içinde daha fazla işi otomasyona geçirmeyi planlıyor.

%65

Çalışanların yüzde 65'i sorumluluk alanlarının daha net bir şekilde tanımlanmasını talep ediyor.

%56

Çalışanların yarısından fazlası becerilerini geliştirmek ve gelecekteki işlere hazırlanmak için planlanmış öğrenme programları istiyor.

Her yıl dünya genelinde yaklaşık 700 araştırma gerçekleştiren, insan kaynakları yönetim danışmanlığı firması Mercer'ın '2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması' tamamlandı. Dünya genelindeki 16 coğrafyadan ve dokuz kilit sektörden 7 bin 300'den fazla üst düzey yönetici, İK lideri ve çalışanın katıldığı araştırma; iş dünyasının geleceğini şekillendiren ilk dört eğilimi ortaya çıkardı. Mercer'ın Küresel Yetenek Trendleri Araştırması'nda, 2019'un dört ana iş gücü trendi, 'İş gelecekteki değerle uyumlu hale getirmek', 'Güçlü marka etkisi oluşturmak', 'İş deneyimini düzenlemek' ve 'Yeteneğin yönlendirdiği değişimi sağlamak' olarak sıralanıyor.

2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması'na göre 2018 yılındaki yüzde 26'lık orana kıyasla yöneticilerin yaklaşık dörtte üçü (%73) önümüzdeki üç yıl içinde önemli bir karmaşa bekliyor. Yöneticiler kuruluşlarını 'geleceğe hazır' hale getirmeye odaklanı-

ken, beceri açığını kapatmak ve çalışanlarda değişim yorgunluğunun üstesinden gelmek bu dönüşümün hızını kesebilecek faktörler arasında gösteriliyor. Her üç yöneticiden biri şirketlerinin insan sermayesi risklerini azaltma konusunda endişelerini ifade ediyor.

Geçtiğimiz son birkaç yıl içinde, şirketlerin işin geleceği ile ilgili hazırlıklarında, öngörü aşamasından eyleme geçtiğini ortaya koyan araştırma, değişim adına hayata geçirilen uygulamaların, insanların önemsendiği değerleri görmezden gelerek ve onları sayısız değişim programlarıyla sersemletme riskini de taşıdığına dikkat çekiyor.

Çalışanlar istikrar ve iş güvencesi istiyor

Günümüzün bu belirsizlik ikliminde çalışanlar ise önce istikrar arıyor. Mercer'ın 2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması, iş güvenliğinin, çalışanların şirketlerine katılmasının en önemli üç nedeninden biri olduğunu ve bunun şirkette temel kalış

nedeni olduğunu ortaya koyuyor. Ancak her üç çalışandan biri, yapay zekanın ve otomasyonun kendilerini işlerinden edeceği endişesini taşıyor. Çalışanların kendilerini güvende hissetmesine yardımcı olmanın yolu, insani bağlarını geliştirmek olarak gösteriliyor. Başarılı çalışanlar şirketteki rollerini 'ilişki odaklı' ve çalışma ortamlarını 'iş birliğine dayalı' olarak tanımlıyor. Pozisyonlarını bu şekilde tanımlayanların oranı diğer çalışanlara göre iki kat daha fazla.

İş gelecekteki değerle uyumlu hale getirmek

Yapay zeka ve otomasyon sistemleri, iş hayatında rekabetçi ortamı dönüştürmeye devam ederken, şirketlerin yüzde 60'ı önümüzdeki bir yıl içinde daha fazla işi otomasyona geçirmeyi planlıyor. Şirket yöneticileri, işin yeniden tasarımı, yatırım getirisi en yüksek potansiyele sahip olan yetenek yatırımı alanı olarak tanımlıyor. Çalışanların yüzde 65'i ise sorumluluk alanlarının daha

net bir şekilde tanımlanmasını talep ediyor.

İK açısından zorluklar, 'entegre bir insan stratejisi oluşturmak' (yüksek büyümeye sahip şirketler tarafından dört kat daha fazla kullanılan bir yaklaşım), 'şirketin gelecekteki büyüklüğü ve yapısıyla ilgili kararları etkilemek için doğru yetenek tahlillerini geliştirmek' şeklinde sıralanıyor. Bununla birlikte, şirketlerin yalnızca üçte biri yatırım, satın alma, borçlanma ve otomasyon stratejilerinin iş üzerinde olumlu bir etkisi olacağına inanıyor.

Güçlü marka etkisi

Çalışanlar ve iş arayanlar, öncelikle bir şirketin iş süreçlerini nasıl yürüttüğüne ve markasının değerini nasıl koruduğuna önem veriyor. Bununla birlikte daha sosyal, şeffaf iletişimin esas alındığı yeni iş dünyasında, bir şirketin tüketici markası ile yetenek değer önerisi (talent value proposition) arasındaki çizgiler belirsizleşiyor. Başarılı şirketlerin öne çıkan özelliği ise

markalarının tüm iş gücü segmentlerinde etki uyandırdığından emin olmaları. Yetenek değer önerisini, taşeron işçiler gibi farklı gruplara yayma oranı, orta düzeyde büyüme gösteren şirketlerde yüzde 47 iken, büyümesi yüksek şirketlerde bu oran yüzde 68. Bir kuruluşun toplam ödül felsefesi, marka değerlerinin parlayabileceği alan olarak görülüyor. Çünkü araştırmaya göre, başarılı çalışanların ücret ve terfi kararlarında adil davranan bir şirkette çalışma olasılığı dört kat daha fazla.

İş deneyimini düzenlemek

Şirketlerin en iyi yetenekleri elde tutmak için pratikte etkili ve yararlı bir deneyim sunmaları büyük önem taşıyor. Mercer'ın 2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması'na göre, başarılı çalışanların, hızlı karar vermeye imkan sunan (%26'ya karşılık %81) ve işlerini etkili bir şekilde yapmaları için araç ve kaynak sağlayan (%30'a karşılık %82) şirketlerde çalışma olasılıkları üç kat daha fazla. Çalışanlar, şirketlerinden kişiselleştirilmiş ve basitleştirilmiş profesyonel gelişim planları sunulmasını talep ediyor. Çalışanların yarısından fazlası (%56) becerilerini geliştirmek ve gelecekteki işlere hazırlanmak için planlanmış öğrenme programları istiyor. Bu noktada da teknoloji her zaman kritik bir role sahip. Yüksek bü-

yüme gösteren şirketlerin çalışanlarına tam dijital bir deneyim sağlama olasılıkları, orta ölçekte büyüme gösteren şirketlerin iki katı olarak gözüküyor.

Yeteneğin yönlendirdiği değişimi sağlamak

Yeteneğin değişimin merkezinde olduğundan emin olmak için insan kaynaklarının iş dönüşümünde söz hakkının olması gerekiyor. Mercer'ın 2019 Küresel Yetenek Trendleri Araştırması'na göre, insan kaynakları liderlerinin yüzde 61'inin büyük değişim projelerinin hayata geçirilmesinin planlanmasında ve yüzde 54'ünün bu planların uygulamaya geçirilmesinde aktif rol aldığı görülüyor. Ancak, her 5 insan kaynakları liderinden sadece 2'si dönüşüm girişimlerinin fikir oluşturma adımıyla rol alıyor. İnsan kaynakları departmanları, çalışan moralini, değişiklikleri kalıcı hale getirmenin önündeki önemli bir engel olarak görüyor: 'Çalışanın değişimden yıpranması' ve 'çalışanlarının güven hislerindeki düşüş' önümüzdeki yılın en önemli iki zorluğu olarak ortaya çıkıyor. Bu bulgular, dönüşüm çabalarının insan merkezli tasarıma odaklanması gerektiğine ve ayrıca insanların değişimi nasıl deneyimlediğini ve kucakladığını anlamak için yeni yetenek ölçütlerine duyulan ihtiyaca işaret ediyor.

Prof. Joseph E. Stiglitz

Ekonomide Nobel ödülü bulunan Joseph E. Stiglitz, Columbia Üniversitesi'nde Profesör ve Roosevelt Enstitüsü'nde Baş Ekonomisttir. En son çıkan kitabı: Küreselleşme Yine Büyük Hayal Kırıklığı: Trump Döneminde Küreselleşme Karşıtlığı

Trump'ın en can sıkıcı mirası

Trump ve yönetimi tarafından Amerikan toplumunun her bir temel değerine yapılan saldırı özellikle ülkenin doğruyu arayan kurumlarına yönelik agresif zalimlikleri ülkenin süregelen refahını ve demokrasi işlevini yerine getirme kabiliyetini tehlikeye düşürüyor.

Kirstjen Nielsen'in İç Güvenlik Bakanlığı'ndan istifa edilmeye zorlanması maalesef kutlanacak bir mesele değildir. Evet, kendisinin ABD sınırında küçük çocukların ailelerinden zorla ayrılıp alenen tel kafeslerde tutulmalarına liderlik ettiği doğrudur. Fakat Nielsen'in ayrılığı iyi bir gelişmeye işaret etmemektedir. Zira Trump, göçmen karşıtı politikalarını daha insafsızca uygulayacak birini onun yerine getirmek üzere bu kararı almıştır.

Trump'ın göçmen politikaları her yönden korkutucu olmaya devam ediyor. Bu politikalar onun yönetiminin henüz en kötü yanları değil. Doğrusunu söylemek gerekirse, yönetimin en aptalca yönlerini ortaya koymak artık popüler kulis oyunlarından biri haline geldi.

Göçmenler onun için birer suçlu

Evet, göçmenler onun için birer suçlu, tecavüzcü ve hayvan statüsündedir. Fakat onun kadın düşmanlığına veya sınır tanımayan görgüsüzlük veya kötülüklerine ne demeli? Ya da beyaz üstünlük yanlılarına göz kırpan destekçiliğine? Ya da Paris İklim Mutabakatı'ndan, İran Nükleer Anlaşması'ndan ve Orta Menzilli Nükleer Güç Paktı'ndan çekilmesine? Ve tabii ki çevre, sağlık sistemi ve kural tabanlı uluslararası sistem ile olan savaşına?

Bu korkunç oyun elbette bu şekilde sona ermez, zira unvan için neredeyse her gün yeni rakipler peydah olmaktadır. Trump rahatsız edici bir kişiliğe sahip ve onun gidişi sonrası dünyanın en güçlü devletinin ilk kademesine onun kadar dengesiz ve ahlaken bozulmuş birini nasıl getirdiğimizi tefekkür edeceğiz.

Lakin beni en çok endişelendiren, toplumun işlevi için gerekli kurumların Trump tarafından bozuntuya uğratılmasıdır. Trump'ın "MAGA" (Amerika'yı Tekrardan Yüce Yap) ajandası elbette Birleşik Devletler'in ahlaki liderliğinin tesis edilmesi ile ilgili değildir. Dizginlenemeyen bencilliği ve bireyselleşmeyi somutlaştırmakta ve teşvik etmektedir. MAGA, ekonomi ile ilgilidir. Fakat bir yandan aklımıza bir soruyu getiriyor: Amerika'nın zenginliğinin kaynağı nedir?

Adam Smith 1776 yılında basılan klasik kitabı Ulusların Zenginliği'nde buna cevap vermeye çalışmıştır. Smith, yaşam standartlarının yüz yıllardır durağan olduğunu ve 18. yüzyılın sonlarına doğru gelirlerin artmaya başladığını işlemiştir. Neden?

Trump, rahatsız edici bir kişiliğe sahip ve onun gidişi sonrası dünyanın en güçlü devletinin ilk kademesine onun kadar dengesiz ve ahlaken bozulmuş birini nasıl getirdiğimizi tefekkür edeceğiz.

Smith kişisel olarak, İskoç Aydınlanması olarak bilinen büyük entelektüel hareketin öncü ışığıydı. Kurulmuş olan otoritenin Avrupa'daki erken reformist dönemde aşağıdakilerle sorgulanmasını toplum için zorunlu kılarak devam etti: Gerçeği nasıl öğreniriz? Etrafımızdaki dünya hakkında bilgiyi nasıl edinebiliriz? Toplumu nasıl organize edebiliriz ve etmeliyiz?

Din, örf ve hurafecilik...

Bu sorulara cevap bulmak amaçlı yapılan araştırmalar yeni bir epistemolojiyi ortaya koydu. Din, örf ve hurafecilikten üstün gelen bu anlayış, bilimin deneyselliliğine ve şüpheciliğine dayanıyordu. Zamanla, bilgiyi yargılama ve dünyanın doğasını keşfetme amacıyla üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşları kuruldu. Elektrikten, transistörlerden, bilgisayarlardan lazerlere, modern tıbbı ve akıllı telefonlara, bugün kullanabildiğimiz her şey bu anlayışın ve desteklenen basit bilimsel (birçoğu devlet tarafından finanse edilen) araştırmaların sonucu gerçekleşti.

Monarşinin ve kilisenin, toplumun nasıl organize edilmesi gerektiği konusunda toplumu dikte etmesi, işlerin daha iyi ilerlemesine veya yapabildiklerinin en iyisini yapmalarını sağlayarak toplumun kendi problemlerini kendi çözmesine olanak sağladı. Fakat toplumların refahını sağlayacak şekilde kurumların düzenlenmesi, doğanın gerçeklerini keşfetmekten daha karmaşık bir meseleydi. Genel olarak, tek bir kişi deneylerin kontrolünü sağlayamazdı.

Öte yandan geçmiş deneyimlere yönelik yapılan yoğun çalışmalar daha bilgilendirici olabilirdi. Kişi, herhangi bir bireyin sosyal organizasyon anlayışımız üzerinde monopol kontrolü olmadığını kabul eden makul gerekçelere ve toplumsal görüşlere dayanmak zorundaydı. Bu süreç, kanun kurallarını, yazılı prosedürleri, denetim ve dengeyi temel alan ve bireysel özgürlükler gibi temel ilkeler tarafından desteklenen devlet kurumlarının daha iyi ve adaletli kararlar için faydalı olduğu değerlendiril-

sini ortaya çıkardı. Bu kurumlar mükemmel olmayabilirlerdi fakat kusurları kapatmaya ve nihayetinde onları düzeltmeye yönelik tasarlanmışlardı.

Bu dünyadan kimler nemalanıyor?

Deney yapma, öğrenme ve uyarılma nitekim bilginin gerçekliğini ortaya çıkarmak için bir taahhüt gerektiriyordu. Amerikalılar ekonomik başarılarının büyük bir kısmını, doğruyu söyleyen, doğruyu keşfeden ve doğruyu teyit eden birçok kuruma borçludur. Bu değerlerin arasında, ifade özgürlüğü ve bağımsız medya her şeyin merkezinde bulunuyor. Bütün insanlar gibi gazeteciler de yanılabilir fakat güç sahibi olanlar üzerindeki denetim ve denge sisteminin güçlendirilmesinin bir parçası olarak onlar, geleneksel bir şekilde toplumun iyiliği için çalışırlar.

Smith'in geride kalan bu günlerinden beri, halkın refahı onu oluşturan insanların yaratıcılığına ve üretkenliğine bağlı. Elbette bunlar ancak bilimsel keşif ve teknolojik inovasyon ruhunun benimsenmesi ile harekete geçirilebilir. Ve bu da sosyal, politik ve ekonomik organizasyonlardaki makul toplumsal görüşler üzerinden gerçekleştirilen istikrarlı iyileştirmelere dayanmaktadır.

Trump ve yönetimi tarafından Amerikan toplumunun her bir temel değerine yapılan saldırı, özellikle ülkenin doğruyu arayan kurumlarına yönelik agresif zulümleri, ülkenin süregelen refahını ve demokrasi işlevini yerine getirme kabiliyetini tehlikeye düşürüyor. Bununla birlikte, çok büyük şirketlerin çalışanlarını ve müşterilerini istismar etmesini engelleme amacına sahip mahkemeler, yasama organları, düzenleme kuruluşları ve ana yayın organları gibi kurumların, bu şirketler tarafından ele geçirilme durumları kontrol altında değil gibi duruyor. Öncesinde, yalnızca bilimkurgu yazarlarının ortaya koyabileceği türden olumsuz bir ütopya gözümlüğün önünde belirdi. Bizi düşünmeye iten bir ürperti sağlıyor: Bu dünyadan aslında kimler "nemalanıyor" ve kimler veya neler gelecekte yalnızca yaşam için mücadele verir konuma gelebilir?

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağının da direktörüdür.

Sıfır emisyonlu geleceğimiz

İklim güvenliği için mücadele eden, destek veren liseli çocuklar ödevlerini yaptılar. Şimdi sıra Trump ve Bolsonaro gibi politikacılara geldi. Bu gibi politikacılar da ya ödevlerini yapmalı ya da kenara çekilmeliler.

İnsanların sebebiyet verdiği iklim değişikliğine nasıl çözüm getirileceği nihayet net bir biçimde ortaya çıktı. Sıfır karbon enerji teknolojilerindeki ve sürdürülebilir gıda sistemlerindeki hızlı ilerlemeler sayesinde, dünya sera gazı emisyonlarını çok az maliyetlerle veya ilave herhangi bir maliyete katılmaksızın, güvenlik ve sağlık bakımından tartışılmayacak faydalarıyla birlikte yaşadığımız yüzyılın yarısına kadar gerçekten sona erdirebilecek. Bu konuda başlıca engel atalet, bir başka deyimle eylemsizlik, politikacılar ağırlıklı olarak işin doğrusunu bilmemelerinden veya rüşvet almalarından olsa gerek, fosil yakıt sektörüne ve geleneksel tarıma yönelik tercih ve desteklerini sürdürüyor.

Küresel ısınma ve hava kirliliğinin sebebiyet verdiği devasa yük, ağırlıklı olarak fosil yakıtların, bir başka ifadeyle kömür, petrol ve gazların yakılmasından kaynaklanmaktadır. Çevresel tahribatın bir başka önemli kaynağı da ormanların yok edilmesi, aşırı gübre kullanımı ve çiftlik hayvanlarından yayılan metan gazı emisyonları dahil tarımsal faaliyetlerdir. Enerji sistemi, yoğun bir ölçüde kirlilik yaratan fosil yakıtlardan rüzgâr ve güneş enerjisi gibi temiz, sıfır-karbon enerji kaynaklarına, gıda sistemi ise yemlik tahıllardan ve çiftlik hayvanlarından daha sağlıklı ve besin değeri yüksek ürünlere doğru değişim göstermelidir.

Net sıfır emisyon hedefi

Yüzyılın ortası itibariyle net sıfır emisyon hedefine ulaşılması ve hemen ardından eksi emisyon seviyelerine inilmesi, küresel ısınmanın, dünyamızın sanayi öncesi dönem ısıyla karşılaştırıldığında 1.5C° seviyesinde sınırlandırma hedefine erişilmesini büyük bir ihtimalle sağlayabilecektir. Küresel ısınma şu anki durum itibariyle ürkütücü bir şekilde 1.1C°'ye ulaşmış olup her on yıllık dönemde ise yaklaşık olarak 0.2 C° seviyesinde artmaktadır. Dünyamızın, en geç 2050 yılı itibariyle net sıfır emisyon seviyesi hedefinin gerçekleştirilmesi zorunluluğunun nedeni de işte budur. Temiz enerjiye yönelik dönüşüm, hava kirliliği nedeniyle her yıl yüz binlerce kişinin ölmesini engelleyebileceği gibi, sağlıklı ve çevresel olarak sürdürülebilir gıda rejimine doğru değişim ise her yıl yaklaşık on milyon kişinin ölmesini engelleyebilecektir. Güneş ve rüzgâr enerjisi maliyetlerinin yere çakılırcasına hızla düşmesi ve enerji depolanmasındaki önemli ilerlemeler sayesinde temiz enerjiye düşük maliyetlerle geçilebilmesi dünyanın tüm bölgelerinde mümkün hale gelmiştir. İletim ve depolanması da dahil yenilenebilir enerjinin toplam sistem maliyeti günümüz itibariyle fosil yakıtlarla aşağı yukarı eşit seviyededir. Dev (Süper Majör) kömür ve petrol şirketlerinin durmak bilmeyen lobicilik faaliyetlerinin ve yenilenebilir alternatifler ile ilgili planlama eksikliğinin bir sonucu olarak, fosil yakıtlar halen sübvansiyonlar vasıtasıyla yine devlet tarafından desteklenmekte ve kayılmaktadır.

Atılması gereken en acil adım devlet yönetimlerinin ve iş çevrelerinin eğitilmesidir. Ulusal hükümetler, sera gazı emisyonlarının sona erdirilmesine yönelik mühendislik değerlendirmelerini hazırlamalıdır. İş çevreleri ve bankalar temiz ve güvenli enerji ve gıda sistemleri için teknolojik olarak zorlayıcı durumu acilen incelemelidir.

Buradaki kilit nitelikteki adım, başta rüzgâr ve güneş olmak üzere yenilenebilir kaynaklardan enerji üretiminde büyük ölçüde artış sağlanmasıdır. Otomobille ulaşım ve evlerin ısıtılması gibi alanlarda kullanılan bazı alt akım enerjiler doğrudan elektrikle çalışır hale getirilecektir. Sektördeki diğer alt akım enerji kullanıcıları, nakliye-taşımacılık, havacılık ve kamyon taşımacılığı yenilenebilir elektrik vasıtasıyla üretilen temiz yakıtlara güvenecektir.

Asya'da kömür santrali inşaatlarının aralıksız olarak sürdürölme-siyle birlikte Güneydoğu Asya, Afrika ve Brezilya'da ağaçların yok edilmesine ve ormanların tahrip edilmesine hiç aralık verilmeden devam edilmesi iklimimizi, havamızı ve beslenmemizi devasa bir biçimde ve tamamen gereksiz yere risk altına sokmaktadır. Diğer taraftan, Amerika Birleşik Devletleri'nde Trump yönetiminin, Ame-rika'nın çok büyük miktardaki yenilenebilir enerji potansiyeline rağmen fosil yakıtları desteklemesi de bu konudaki anlamsızlığı daha da artırmaktadır. Aynı şekilde, Brezilya'nın yeni popölist baş-kanı Jair Bolsonaro'nun yinedeği Amazon'daki ormanların tahrip edilmesine yol açan çağırısı da bu sağmalığı daha da artırmaktan başka bir anlam taşımamaktadır.

Öyleyse ne yapılması gerekiyor?

şimdi atılması gerekli en acil adım devlet yönetimlerinin ve iş çevrelerinin eğitilmesidir. Ulusal hükümetler, ülkelerinin, sera gazı emisyonlarının yüzü yılın ortası itibarıyla sona erdirilmesine yönelik potansiyeline ilişkin teknik mühendislik değerlendirmelerini hazırlamalıdır. İş çevreleri ve bankalar temiz ve güvenli enerji ve gıda sistemleri için teknolojik olarak zorlayıcı durumu acilen incelemeli-dir. Bu konuda yapılmış önemli yeni bir çalışma, dünyanın her böl-gesinin, enerji sisteminin dekarbonize edilebilmesini sağlayacak rüzgâr, güneş enerjisi ve su gücü potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. ABD, Kanada, Kuzey Avrupa ülkeleri ve Rusya gibi yüksek enlem bölgelerinde bulunan ülkeler, tropikal ülkelere göre rüzgârdan daha çok yararlanabilirler. Tüm ülkeler elektrikli araçlara geçebilir ve kamyonların, gemilerin, uçakların ve fabrikaların yeni sıfır karbon yakıtlar kullanmak suretiyle çalıştırılmalarını sağlaya-bilir. Bu enerji geçişi, fosil yakıt sektörlerinde yok olacak işlerden milyonlarca daha fazla sayıda yeni iş imkânı yaratacaktır.

ExxonMobil ve Chevron gibi yeni enerji geçişini kabul etmeyi reddeden şirketlerdeki hissedarlar bu geçişin sonunda ağır bedel-ler ödeyecektir. Halen süregiden fosil yakıt yatırımları ise gelecek

yıllarda değer kaybeden hatta yükümlölüğü altına girilen varlıklar haline dönüşecektir.

Emisyonlara sınırlamalar getirilmeli

Devlet yönetimleri ve kamu hizmet kuruluşlarına ait kurullar, tüm yeni enerji üretme kapasitelerinin sıfır karbon olmasını ge-rekli kılmalıdır. Eski fosil yakıt santralleri eskiyeceği ve nihayetinde faaliyetleri son bulacağı için bunlar rekabetçi esasa göre, örneğin açık artırma yoluyla yenilenebilir enerji ihaleleri vasıtasıyla, temiz enerji üretim tesisleriyle ikame edilmelidir. Özellikle Çin ve Hin-distan, kendi ülkelerinde yeni kömür yakıtlı santrali inşa etmeye son vermeli ve Çin ve Japonya gibi sermaye ihraç eden ülkeler, Pakistan ve Filipinler gibi Asya'nın diğer ülkelerindeki yeni kömür yakıtlı santrallerin inşasını finanse etmeye son vermelidir.

Devlet yönetimleri emisyonlara sınırlamalar getirmeli ve limit-ler saptamalı ve özel sektör düşük maliyetli çözümler sunmak için rekabet etmelidir. Hatta maliyetleri daha da aşağıya çekebilmek için devlet yönetimleri ve iş çevreleri birlikte hareket ederek yeni araştırma ve geliştirme çalışma ve faaliyetlerini finanse etmelidir.

Arazi kullanımıyla ilgili hikâye de bundan hiç farklı değil. Bolsonaro, soya fasulyesi ekiminin yapılması ve büyükbaş hayvan çiftliklerinin kurulması için Amazon'da ormanların tahrip edilme-sine ve ağaçların yok edilmesine izin vermek suretiyle Brezilya ekonomisini canlandırmayı gerçekten düşünüyorsa bu konuyu tekrar düşünüp, değerlendirmelidir. Böyle bir girişim Brezilya'yı dünyanın diğer ülkelerinden soyutlayabilir ve küresel ölçekte çok güçlü tüketici tepkisinin ortaya çıkması tehdidiyle karşı karşıya kalan büyük ölçekli alt akım (gıda hammaddelerini tüketilebilir gıda ürünü haline dönüştüren ve satışa sunan) gıda şirketlerini, Brezilya ürünlerini satın almaktan vazgeçmek zorunda bırakabilir.

Tüketici gıdaları ise başka bir yönde ilerlemektedir. Buradaki önemli haber, Burger King'in, Impossible Foods ile birlikte kur-duğu yeni girişimin bitkisel bazlı burger (bir nevi köfte) doğru yönlendirmedir. İmkânsız burgerler aynen sığır burgeri gibi bir tat vermektedir, bununla birlikte akıllı kimya bitkisel bazlı içerik mal-zemeleri kullanarak bir taraftan burger sevenlerin yediklerinden keyif almalarını ve tadını çıkarmalarını sağlarken diğer taraftan gezegenimizi korumaktadır.

şimdi sıra Trump ve Bolsonaro gibi politikacılara geldi, bu gibi politikacılar da ya ödevlerini yapmalı ya da kenara çekilmeliler.

Rüstü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

Dil özeni ve nitelikli büyüme

İş dünyamız dil kullanımı ile toplumsal enerjinin maddi ve kültürel zenginliğe, refaha dönüştürülmesi arasındaki bağlantıyı sorgulamalı tartışmaları üst piyasa göstergelerinden dip dalgalara yönelirken, dilin olağanüstü gücünü hesaba katmalıdır.

U ludağ'da düzenlenen ekonomi forumunda Adnan Bali ile Daron Acemoğlu'nun değerlendirmeleri ülkemizin gerçek gündeminin ne olması gerektiğini gösteriyordu: Bali, "Türkiye'nin üst piyasa göstergelerindense dip dalgaları konuşması gerekir" dedi. Daron Acemoğlu da "Makro ekonomik politikaları, para politikalarını, kurumları düzeltmekten başka çare yok" saptamasını yaptıktan sonra, "Yüksek ve kaliteli büyümeye odaklanmak gerekir. Türkiye'nin bugüne kadar kredi ve inşaaata dayalı, tüketim-odaklı modelle" yaratmak istediği sonuçlara ulaşamadığını belirterek, demokrasiyi olgunlaştırarak nitelikli büyümenin gereği olan "yatırım iklimi" yaratılmasını öneriyordu.

Yatırım iklimi yaratmanın belirleyici etkenlerinden biri, toplumu yöneten siyasilerin ve bürokratların, kuruluş ve kurum yöneticilerinin, sivil toplum inisiyatiflerindeki sorumluların ve bireylerin ilişkilerini düzenleyen "dil" kullanma biçimidir.

Canlıların yaşamlarını koruma ve nesli sürdürme için kendine özgü dilleri vardır: Jestler, mimikler, beden duruşları, ısıklık, el işaretleri, yazılım, matematik dili, programlama, karıncaların kimyasal dili, arıların dans dili gibi iletişim kurma ihtiyacını karşılayan dil kategorileri.

Kitleseel koordinasyon

Nitelikli büyümenin gerek şartı, net bilgi, etkin koordinasyon ve odaklanmadır. Dil, net bilgiye erişmenin, kitleseel organizasyon ve koordinasyon etkinliklerinin de temel aracıdır. Susanne Romaine'nin tanımı, toplumsal enerjinin değerlendirilmesinde dil kullanımının ne denli önemli olduğunun kanıtıdır:

"Dil yalnızca nereden geldiğimizi, neyi benimsediğimiz ve kime ait olduğumuzu bildirmekle kalmaz, aynı zamanda, kendi bireysel, cinsel ve etnik haklarımıza, sahip çıkıp yatırım yapmamız, toplumun talepleri arasında yolumuzu bulmamız ve başkalarına ne istediğimizi ve isteğimizi hayata nasıl geçireceğini bildirmemiz gibi konularda taktik ve stratejik olarak kullanılır."

Bir anlatım aracı olan dil, aynı zamanda “insani” davranışın da rehberidir. İnsani davranışları önemseyelim, ama “insani davranıştan sapmaların olabileceğini bilerek; çatışmacı bir dil yerine uzlaşmaya özendirilen bir dil” kullanmaya da özen gösterelim ki toplumsal enerjimiz refah yaratmaya odaklanabilsin.

Roger Fischer², toplumların dil aracılığıyla gerçeklerin karartılacağını, yalan söyleneceğini ve aldatılacağını belirtir. Böylesi bir tutumun toplumun bireysel özgürlükleri açısından son derece korkunç sonuçları olabileceğini söyler. Dilin kötüye kullanılmasının hastalıklı toplum belirtisi olduğu üzerinde durur.

Çin uygarlığının kurucularından biri olan bilge Konfüçyüs’a sormuşlar: “Bir ülkeyi yönetmeye çalışsaydınız öncelikleriniz neler olurdu?”

Şöyle yanıtlamış: “Önce kullanılan dili gözden geçirdim. Dil kusurlu olursa sözcükler düşünceleri iyi anlatmaz. Düşünceler iyi anlatılmayınca, ödevler iyi anlaşılmaz, görevler gerektiği gibi yapılamaz ve sorumluluklar yerine getirilemez. Sorumluluklar aksayınca, kültür ve töre bozulur. Kültür ve töre bozulunca adalet sapar. Adalet yoldan çikınca, toplum hafızasını yitirir!”

Dil sosyal mesafeyi ayarlar

İnsanlar arasında bağlantı kuran, iletişim sağlayan, işbirlikleri oluşturan dil kullanımı aynı zamanda ayrışmanın, çatışmanın da kaynağı olabilir. Gerçek yaşamda insanlar arasında “görüş ayrılıkları” olabilir ve olmalıdır. Görüş ayrılıkları her zaman “nesnel gerekçelere” dayanmayabilir. İnsanların “tornadan çıkmış türdeş eşya olmadığını” bilmeli ve içselleştirmeliyiz. Afrika atasözünde dendiği gibi, “İnsanın olduğu yerde hiç bir şeye şaşma” gerçekliğini unutmamalıyız. Çok farklı “öğretilmiş gerçeklikleri” olan insanların “öznel düşüncelerinin” davranışlarını yönlendirdiğini kavramalıyız; onlara saygılı olmalıyız. Saygılı olmalıyız, ama “sosyal mesafe ayarı” yapmanın her zaman önemli olduğunu; önemli olduğu kadar zor olduğunu zihnimizin menzili dışına itmemeliyiz. Dili kullanma biçimi sosyal mesafe ayarında temel araçtır; dil özeni ile nitelikli büyüme arasında doğrudan ve güçlü ilişki vardır.

Teknolojik gelişmelerin “değerleri sisteminde” çözülme yarattığı ve “yeniden örülme sürecini” hızlandırdığını gözlüyoruz. Değerlerdeki çözülme, olay ve olguların adlandırılmasında, kavramların türetilmesinde ve kav-

ramların düşünceleri tanımlamasında, düşüncelerin davranışları yönetmesinde “belirsizlikleri” artırıyor. Çözülme ve yeniden örülmenin geçiş süreçlerini dil aracılığıyla iyi yönetemezsek, gereksiz çatışmalarla toplumsal enerjimizi israf ederiz; nitelikli büyüme yaratma yolundan saparız.

Bir anlatım aracı olan dil, aynı zamanda “insani” davranışın da rehberidir. İnsani davranışları önemseyelim, ama “insani davranıştan sapmaların olabileceğini bilerek; çatışmacı bir dil yerine uzlaşmaya özendirilen bir dil” kullanmaya da özen gösterelim ki toplumsal enerjimiz refah yaratmaya odaklanabilsin. Dil kullanmanın toplumun geleceği açısından ne denli önemli olduğu bilincini yükseltirsek; geniş anlamıyla her alanda yatırım ikliminin oluşmasına katkılar yapabiliriz

STK’ların rolü

Günlük iletişimde ve seçimler gibi kitlelerle kurulan yoğun ilişkilerde “kapsayıcı dil” kullanımının özendirilmesinin, “çatışmacı ve sömürücü dil” kullanımının caydırılmasının sınırlarını belirleyecek olan da sivil toplum örgütlerinin gücüdür. STK’lar güçlenip kendi programlarını hayata taşıyacak projeler sunduklarında; ırk ve inanç-odaklı dil kullanımı yerine proje-odaklı dil öne çıkmaktadır.

Projeler fizibilite ya da fayda/maliyet analizine dayalıdır; proje-odaklı dil de ilke, kural, yasa ve ölçü koymaya özeni gösterir. Proje-odaklı dil veri-odaklı önerileri öne çıkarır; popülist ve aşırı değerlendirmelere dayalı pragmatist ve hamaset dilini geriye iter.

İş dünyamız, dil kullanımı ile toplumsal enerjinin maddi ve kültürel zenginliğe, refaha dönüştürülmesi arasındaki bağlantıyı sorgulamalı; tartışmaları üst piyasa göstergelerinden dip dalgalarına yönelirken, dilin olağanüstü gücünü hesaba katmalıdır; bu konuyu kolektif örgütleri aracılığıyla gündemin ilk sıralarında canlı ve diri tutmalıdır.

1) Susanne Romanie, Language in Society: An introduction to Sociolinguistics (Oxford, 1994) aktaran Steven Roger Fischer, Dilin Tarihi, Çev. Muhtesim Güvenc, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1. baskı, İstanbul, 2013, s. 174

2) Roger Fischer, a.g.e, s174

Tütün vergisinin ülke ekonomisine etkisi

Özcan KADIOĞLU ozcankadioglu@hotmail.com
Koç Üniversitesi-TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu
(EAF) Üyesi, Dünya Gazetesi Yazarı

Türkiye’de alkol ve tütün ürünlerinde uygulanan özel tüketim vergileri, bütçeye sağladığı gelirler bakımından vergilemede hedeflenen mali amacı kısmen yerine getiriyor ancak vergileme ile hedeflenen ekonomik ve sosyal fayda amacıyla beklenen işlevselliği tam olarak yerine getirmede görülüyor.

Vergiler çoğunlukla devletin mali amaçlarını karşılamak için toplanıyor olsa da vergilere sosyal ve ekonomik amaçlar da yüklenebilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkeler tarafından en çok kullanılan vergiler arasında yer alan özel tüketim vergilerinde sosyal ve ekonomik amaçlar mali hedefler kadar önem kazanmıştır. Özel tüketim vergilerinin uygulandığı alanlardan biri olan tütün ürünleri, tüketicilerin sağlığı üzerinde olumsuz

etkilere neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu etkiler doğrudan ve dolaylı yollarla devletin sağlık, adalet ve güvenlik gibi kamusal harcamalarında artış yaşanmasına neden olmakta ve tüm toplumu etkilemektedir. Hem toplum sağlığını korumayı hem de kamu harcamalarında tasarrufu hedefleyen devlet, alkollü içecekler ve tütün ürünlerine özel tüketim vergisi uygulayarak, tüketim oranlarını kontrol altına almayı ve ürünlerin tüketiminin azaltılmasını hedeflemektedir.

Tütün vergisi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için vazgeçilmez bir gelir kaynağıdır.

Harcama vergileri tüm mal ve hizmetler üzerinden alınabileceği gibi belirli mal ve hizmetler üzerinden de alınabilmektedir.

Belirli mal ve hizmetler üzerinden alınan vergiler özel tüketim vergisi (ÖTV) olarak adlandırılmaktadır.

Eski tarihlerde vergiler dini vecibe olarak kabul edilirdi

Tarihsel olarak özel tüketim vergisine baktığımızda ilk çağlardan beri özel tüketim vergileri toplanmaktadır.

İlk Çağ’ın tunç devrinde ilk şehir devletleri ve ardından da dönemim büyük devletleri ortaya çıkmıştır. Dönemin yöneticileri konumunda olan krallar, firavunlar ve imparatorlar toplumsal ihtiyaçları karşılamayı vazife olarak üstlenmişlerdir. İlk başlarda nüfusun az olması mevcut ihtiyaçların toplum liderinin hazinesinden karşılanırken nüfus artışları, savaşlar, tapınaklar, piramitler ve kamusal alanlara yapılan hizmetlerin neden olduğu kamu harcamalarında yaşanan artışlar dönemin yöneticilerinin hazinesinin toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında yetersiz kalmasına neden oldu.

Kaynak yetersizliğine çare arayan dönemin yöneticileri gelir elde etmek için haktan yardım istemişlerdir. Bu yardımların ilk başlarda gönüllülük, rica ve vazife esası ile alınır iken sonraları zorunluluk esasına dayandırıldığı görülmektedir. Toplanan ver-

giler halkın tepkisine yol açmaması için dini vecibe olarak kabul edilmiştir. İlk Çağ’da toplanan vergiler aynı vergilerdir. Paranın icadının ardından para ve aynı ödemelerin birlikte kullanıldığı ikili sistem uygulanmıştır. Vergilerin tahsili intizam usulü ile yapılmıştır.

“Tuz vergisi” tarihte bilinen ilk özel tüketim vergisidir

İlk Çağ’da insanların toplumsal yaşam içerisinde yer almaya başlamaları, vergilerin öneminin artmasına ve çeşitli vergilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Birçok medeniyet gerek kamusal ihtiyaçlar gerekse de ticari faaliyetler aracılığı ile vergi kavramı ile tanışmıştır. İlk Çağ’da (M.Ö. 2200) Çin İmparatoru Yu’nun devlet bütçesini dengede tutmak için uyguladığı “Tuz vergisi” tarihte bilinen ilk özel tüketim vergisidir. Özel tüketim vergileri tarihin en eski vergileri arasında yer almaktadır. İlk Çağ’da özel tüketim vergilerinin zorunlu ihtiyaç maddeleri üzerinden alınmakta olduğu görülmektedir. Tuz, un, gaz, bez gibi malların elde edilmesi ve değişimi verginin konusunu oluşturmaktadır. İlk Çağ’ın büyük devletleri içerisinde yer alan Sümer, Babil, Akad, Roma, Asur, Mısır ve Yunan medeniyetlerinde çeşitli vergi uygulamaları görülmektedir.

Babil devletinde; tahsil edilen vergiler “Bit kârım” de toplanılmıştır. Bit kârım, Babil liman ve şehirlerin girişinde yer alan ve devlete ait olan kurumdur. Babil’de vergiler limana gelen gemilerde yer alan malların yük, adet veya ağırlığına göre limanda bulunan vergi memurları vasıtası ile tahsil edilmiştir. Ayrıca kara yolu ile Babil şehirlerine giriş yapan ürünler üzerinden de vergi alınmıştır. Babil’de görülen vergi uygulamaları günümüzün gümrük vergileri ile benzerlik göstermektedir.

Yunanlılar, mükemmel bir vergi sistemi geliştirmişlerdi

Yunanlılar İlk Çağ’ın M.Ö. 4’üncü ve 5’inci yüzyıllarında kendi iktisadi yaşam tarzlarına

uygun mükemmel bir vergi sistemi geliştirmişlerdir. Bu vergi sisteminin mükemmelliği ödemelerin ağırlıklı olarak isteğe bağlı bir yapıya sahip olması, vergilerin tahsilâtının iltizam usulü ile yapılması ve vergi sistemlerinde gümrük vergilerinin, harçların ve tüketim vergilerinin bulunmasından kaynaklanmaktadır.

Yunan medeniyetinde uygulanan satış vergileri bugünkü satış vergilerine benzerdir.

Orta Çağ'da özel tüketim vergileri İlk Çağ'da olduğu gibi sadece gelir getirme amacı için değil toplumsal düzenin sağlanması amacıyla toplanmıştır.

Vergilemenin neden olduğu önemli olaylardan biri ABD'nin kurulmasıdır. 1756-1763 yılları arasında gerçekleşen "Yedi Yıl Savaşları" sonrasında İngiltere'nin bütçe açığı oldukça artmıştır ve bütçe açığını kapatmak isteyen İngiltere, Amerika'da bulunan 13 kolonisine ağır vergiler uygulamıştır. İngiltere'nin 1770 yılında çay üzerine uyguladığı özel tüketim vergisi, 13 İngiliz kolonisinin birleşmesine ve kolonilerin İngiltere'ye karşı ayaklanmalarına neden olmuş, akabinde gelişen süreç ABD'nin kurulmasını beraberinde getirmiştir. Yeni Çağ'ın Amerika'sında ilk kez 1791 yılında sigara ve 1794 yılında viski üzerinden alınan tüketim vergileri "Sin Tax" olarak isimlendirilmiştir. ÖTV geçmiş çağlardan beri farklı isim ve mallar üzerinden alınmış olsa da ilk defa 1970'li yıllarda Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler tarafından belirli kurallara bağlanmıştır.

ÖTV, dünya tarihinde çeşitli çatışmalara neden oldu

İngiltere'de I. Dünya Savaşı boyunca biraya, ABD'de iç savaşlar boyunca alkole,

Tütün Vergisi Geliri (\$)

Almanya: 16 milyar
Türkiye: 8.4 milyar

Toplam Vergi Geliri İçindeki Payı (%)

Almanya: 4
Türkiye: 7.2

Almanya'da ise II. Dünya Savaşı boyunca sigaraya her bir paket için yaklaşık yüzde 85-90 oranında vergi uygulanmıştır. Özel tüketim vergileri, Yeni Çağ'da etkinliğini artırdığı hatta Yeni Çağ'a damgasını vurduğu söylenebilir. ÖTV'nin dünya tarihinde ayaklanmalara, devrimlere ve çeşitli çatışmalara neden olduğu bilinen bir gerçektir.

Adam Smith dört vergileme ilkesi geliştirmiştir. Bu ilkeler günümüzde de geçerliliğini sürdürmekte olan "Adalet, Belirlilik, Uygunluk ve İktisadilik"tir.

Özel tüketim vergileri 1812 yılında İngiltere ile Amerika savaşı, I. ve II. Dünya Savaşı ve Kore Savaşı döneminde "War Tax" adı ile anılmıştır. 1812 yılındaki İngiltere-Amerika savaşında gümrük vergileri artırılmış; ancak uluslararası ticaret üzerinde negatif etki yaratması nedeni ile taşımacılık, şeker rafinerisi, içki dağıtımı gibi sektörlerde ÖTV uygulaması başlatılmıştır. I. Dünya Savaşı'nda ise savaş finansmanının sağlanabilmesi için telefon konuşmaları, mücevher satışı gibi alanlarda ÖTV uygulamaları yapıldığı görülmektedir. II. Dünya Savaşı'nda verginin içeriği genişletilmiş ve taşıtlar, buzdolabı, mobilya ile

elektrik enerjisi gibi alanlar ÖTV kapsamına dâhil edilmiştir.

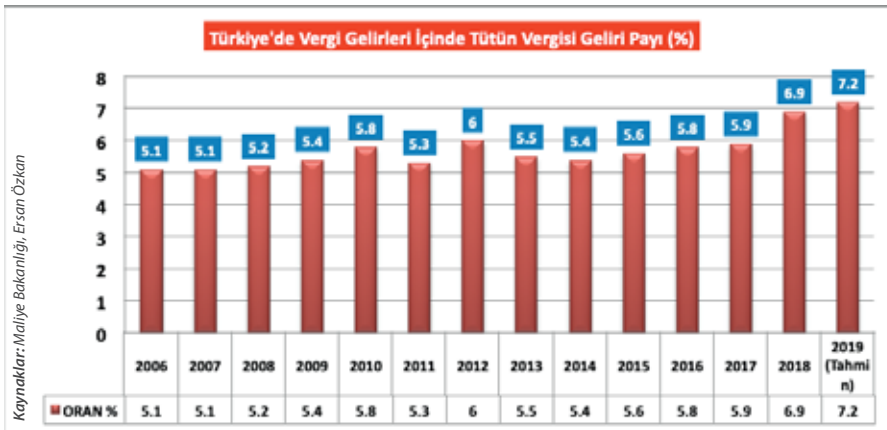
Türkiye'de özel tüketim vergisinin gelişimini incelerken Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası şeklinde ikili bir ayrıma gidilmesi uygun olacaktır. Cumhuriyet tarihinde vergileme alanında yapılan değişiklikler arasında aşar vergisinin kaldırılması, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisinin hayata geçirilmesine yönelik düzenlemeler reform niteliği taşımaktadır.

Devletin gelir elde etme olgusu olan bu mali amaca ulaşmak için başvurulan yüksek oranlı vergi tarifeleri, mükelleflerin vergi kaçakçılığı veya vergiden kaçınma eylemleri içerisine girmelerine neden olmaktadır.

Türkiye'de alkol ve tütün ürünlerinde uygulanan özel tüketim vergilerinin bütçeye sağladığı gelirler bakımından vergilemede hedeflenen mali amacı kısmen yerine getiriyor ancak vergileme ile hedeflenen ekonomik ve sosyal fayda amacıyla beklenen işlevselliği tam olarak yerine getirilemediği ve tüketici tercihlerine yön vermede başarılı bir grafik sergileyemediği görülmektedir.

Dolayısıyla toplum sağlığı için zararlı olarak kabul edilen bu ürünlerin tüketiminin kısılmasında vergilemenin tek başına etkili olmadığı ve kayıt dışı ekonominin oluşumuna sebebiyet vermektedir.

Bu kapsamda ürünlerin tüketiminin azaltılmasına yönelik toplumsal bilinçlendirme faaliyetlerinin yanı sıra, verginin kayıt dışı ekonomiye sebebiyet veren yapısının ortadan kaldırılması gerekmektedir.

YATIRIMCILARIN ÖZEL SERMAYE FONLARINA İLGİSİ ARTTI

2019 Küresel Özel Sermaye Fonu Anketi'ne göre yatırımcıların özel sermaye fonu yatırımlarını giderek daha fazla tercih etmeleri ile birlikte CFO'lar varlık büyümesini artırmaya ve hedge fonları ile rekabet etmeye yöneliyor.

Uluslararası danışmanlık ve denetim şirketi EY, 2019 Küresel Özel Sermaye Fonu Anketi'nin sonuçlarını açıkladı. Dünya genelinde 103 özel sermaye fonu şirketinin finans yöneticileri (CFO) ile yapılan görüşmeler sonucu oluşturulan rapor, CFO'ların stratejik öncelikleri ile birlikte şirketlerin teknoloji ve veri dönüşümü, yetenek yönetimi ve dış kaynak kullanımını inceleyerek sektörün 2019 görünümüne ışık tutuyor.

Bu yıl altıncısı gerçekleştirilen anketin sonuçları, özel sermaye fonlarının 2018 yılında yeni ürün sunulması ve teknolojik çözümlere yatırım yapılması alanlarında kayda değer gelişim gösterdiklerine ancak bu doğrultuda giderlerin de varlıklar kadar hızlı bir şekilde artmaya devam ettiğine işaret ediyor.

Öte yandan anket sonuçlarında, CFO'ların kâr marjlarını artırmak amacıyla dış kaynak kullanımının maliyetleri azaltmaya yardımcı avantajını önceliklendirmeye başladıkları ve aynı zamanda

şirketlerini büyütmek için dijital alanda vasıflı işgücü istihdamı gerektiğinin farkında oldukları görülüyor.

Varlıkların büyütülmesi en önemli öncelik

Anket sonuçlarına göre yatırımcıların özel sermaye fonu yatırımlarını giderek daha fazla tercih etmeleri ile birlikte CFO'lar varlık büyümesini artırmaya ve hedge fonları ile rekabet etmeye yöneliyor.

Ankete katılan özel sermaye fonu şirketi CFO'larının yüzde 76'sı yönetimleri altındaki varlıkların büyütülmesini şirketlerinin en önemli önceliği olarak tanımlıyor. Bununla birlikte tipik bir yatırımcının alternatif portföyünün yüzde 18'i mevcut durumda geleneksel özel sermaye fonu yatırımlarından oluşuyor.

Pek çok hedge fonunun durağan bir performans sergilediği göz önünde bulundurularak, yatırımcıların yaklaşık yüzde 40'ının önümüzdeki dönemde özel sermaye fonu şirketlerine daha fazla

sermaye aktaracağı öngörülüyor. Böyle bir ortamda CFO'ların bu hareketlenmeden faydalanmak istediği ve iyimser bir tablo çizdikleri görülüyor. Ankete katılan CFO'ların yarısından fazlası 2019'da yeni bir fon oluşturulmasını ve yüzde 65'i ise bu yeni fonun sonuncuya göre daha büyük olmasını bekliyor.

Geleneksel olmayan ürün geliştirmeye odaklanıyorlar

Özel sermaye fonu CFO'larının, geleneksel alternatif varlık yönetimi tekliflerinden tatmin olmayan yatırımcılara yönelik olarak yeni stratejiler geliştirdikleri görülüyor. Müşterilerine geleneksel olmayan ürünler sunan veya önümüzdeki iki yıllık dönemde sunmayı planlayan CFO'ların yüzde 46'sı özel kredi, yüzde 25'i ise gayrimenkul, taşınmaz varlıklar ve girişim sermayesine odaklanacağını ifade ediyor.

Anketin sonuçlarına göre varlıkların hızlı bir şekilde artırılması özel sermaye fonu şirketlerinin kar marjlarına olumsuz yansıyor. Ankete katılan CFO'ların yüzde 40'ı kâr marjlarının geçtiğimiz iki yılda gerilediğini, üçte biri sabit kaldığını, yüzde 28'i ise yükseldiğini belirtiyor. Böyle bir ortamda maliyetleri azaltmayı hedefleyen CFO'ların çeşitli alanlara odaklandıkları görülüyor. CFO'ların yüzde 39'u teknoloji yatırımlarının kâr marjı erozyonunun sınırlandırılmasında bir öncelik olduğunu belirtirken, yüzde 37'si dış kaynak kullanımına yöneliyor.

Öte yandan özel sermaye fonu CFO'ları pek çok fonksiyon için yakın zamanda teknoloji yatırımı yaptığı ve yapmayı planladığına işaret ediyor. Ankete katılan CFO'ların yüzde 66'sının geçtiğimiz iki üç yıllık dönemde fon muhasebesi alanında teknoloji yatırımı gerçekleştirdiği, yüzde 62'sinin yatırımcı ilişkileri, yüzde 57'si ödeme hesapları ve giderler, yüzde 56'sının ise düzenlemelere uygunluk ve düzenleme raporlaması alanlarında teknoloji yatırımı yaptığı görülüyor.

Teknolojide kaydedilen ilerleme ve dijitalleşme ile birlikte CFO'lar yatırım ve finans alanlarının ötesinde işgücü yetkinliklerine ihtiyaç duyuyor. Anketin sonuçlarına göre; CFO'ların yüzde 52'si veri ve analiz deneyimine sahip çalışan arayışında olduklarını dile getirirken, yüzde 23'ü kodlama ve programlama becerilerine sahip çalışanlara ihtiyaç duyuyor.

BAZI ŐEYLER OLMASA DA OLUR

Ama Eğitim Olmazsa Olmaz

0850
222
1863

darussafaka.org

Bu bayram siz de annesi ya da babası hayatta olmayan çocukların eğitimine destek olun.

Darüŝsafaka
1863 CEMİYET

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

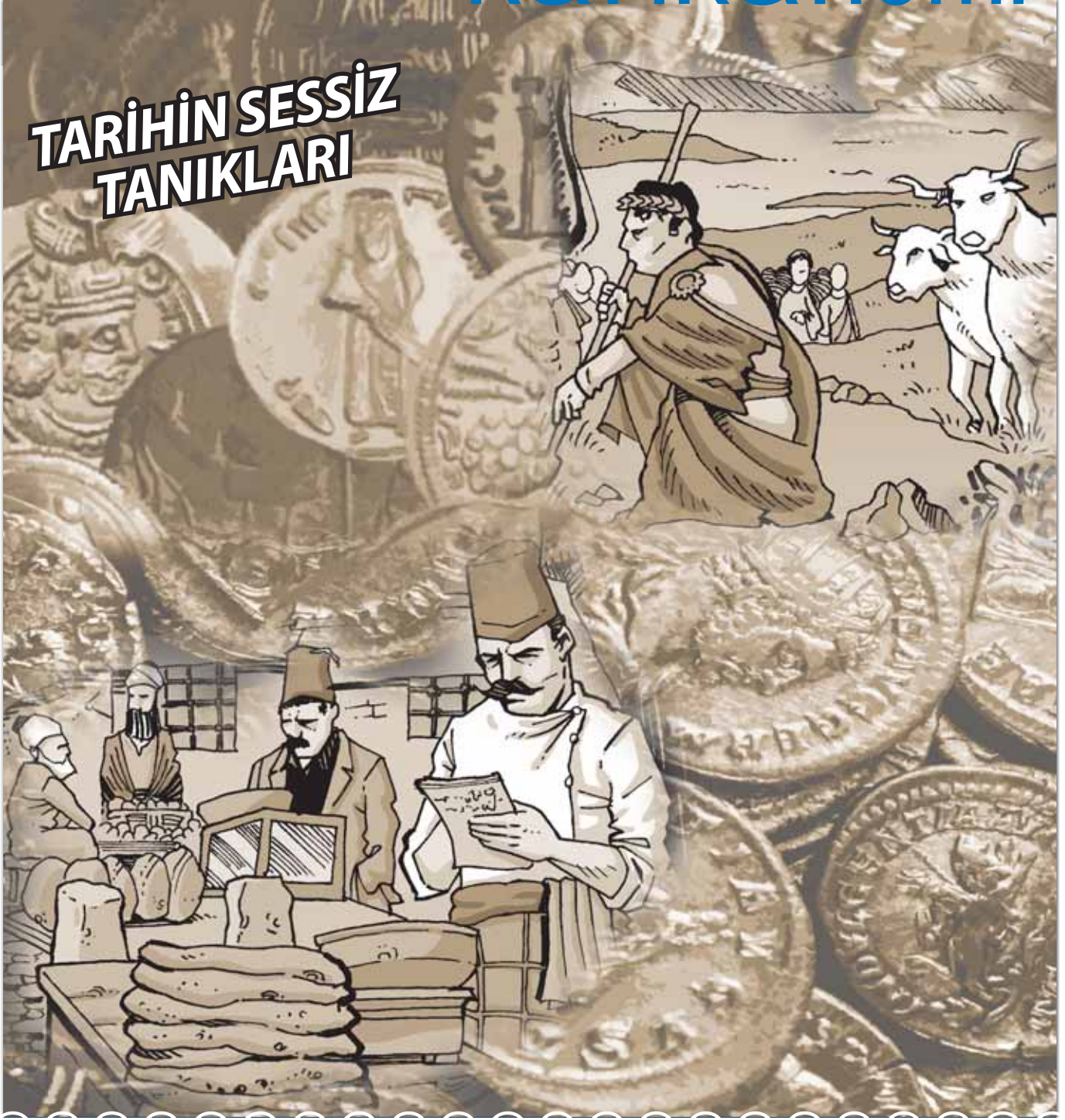
www.etu.edu.tr

İş deneyimi ile mezun olmanın **TAM YERİ** **TOBB ETÜ**

Türkiye'de sadece **TOBB ETÜ**'de uygulanan ortak eğitim sistemi ile öğrenciler 3 farklı iş yerinde toplam 1 yıllık iş deneyimi ile mezun oluyor.

TARİHİN SESSİZ TANIKLARI

ÇİZİMLERLE PARANIN TARİHİ

Sikkeler, ekonomik bir meta oluşlarının ötesinde, ait oldukları dönemin "gazetesi" olma özelliğini taşırlar. Bir kentte basılan sikkeler o kentin ekonomik durumunun yanında mimarisi, sosyal ve kültürel yapısı

hakkında da önemli ve kesin, somut veriler sağlar.

Kent tarihini aracısız ve kesin olarak anlatan, tarihin sessiz tanıkları olan sikkeleri Güven Bilge çizimleri ile sayfalarımıza taşıdı.

TARİHİN SESSİZ TANIKLARI

SİKKELER, EKONOMİK BİR META OLUŞLARININ ÖTESİNDE, AIT OLDUKLARI DÖNEMİN "GAZETESİ" OLMA ÖZELLİĞİNİ TAŞIRLAR. BİR KENTTE BASILAN SİKKELER O KENTİN EKONOMİK DURUMUNUN YANINDA MİMARİSİ, SOSYAL VE KÜLTÜREL YAPISI HAKKINDA DA ÖNEMLİ VE KESİN, SOMUT VERİLER SAĞLAR.

DÜNYA ÜZERİNDE İSTANBUL GİBİ İMPARATORLUKLARA BAŞKENTLİK YAPMIŞ AZ SAYIDA KENT VARDIR. BU ÖZELLİĞE SAHİP KENTLER, ÜRETTİKLERİ FARKLI VE ÇOK SAYIDA SİKKELERLE DİĞER KENTLERDEN AYRILIRLAR.

BU DURUM ASLINDA O KENTİN ÖNEMİNİ, EKONOMİK VE KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİNİ, GÜCÜNÜ VURGULAYAN BİR LİNSURDUR. İSTANBUL KENTİ İLE İLGİLİ BİRÇOK EFSANE YA DA ÖYKÜLER SİKKELERDE SOMUT BİR GÖRSELLİK KAZANIR.

SÖZGELİMİ; KENTE İLK YERLEŞİMİ OLUŞTURAN MEGARA KOLONİSİNİN HANGİ NEDENLE BUGÜNKÜ TARİHİ YARIMADAYA YERLEŞTİĞİ, KENTE ADLARINI VEREN TARİHİ KİŞİLİKLERİN TASVİRLERİ, BOĞAZIÇI'NE NEDEN "BOSPHORUS" DENİLDİĞİ, HALİC'İN HANGİ SEBEPLE ALTIN BOYNUZ OLARAK ADLANDIRILDIĞI GİBİ, İSTANBUL'U ÖZEL KILAN BİRÇOK LİNSUR SİKKELERDE "AIT OLDUĞU DÖNEMİN ORJİNALLİĞİNDE" GÖRÜLEBİLİR.

NÜMİSMATİK; TARİH, ANTROPOLOJİ, BOTANİK, COĞRAFYA, ARKEOLOJİ, MİMARİ, DENİZCİLİK, SAVAS SANATI VE SANAT TARİHİ GİBİ BİRÇOK BİLİMSSEL ALANA SÜREKLİ VE KESİN DELİL NİTELİĞİNDE VERİ SAĞLAR.

BUGÜN VAR OLMAYAN BİR TİYATRO, TAPINAK YA DA LİMAN, HERHANGİ BİR UYGARLIĞIN KULLANDIĞI GEMİLERİN TİPOLOJİSİ, BİLİNMEYEN BİR SAVAS, ELE GEÇİRİLDİĞİNE DAİR HERHANGİ BİR KANIT OLMAYAN BİR TOPRAK PARÇASI VE DAHA BUNLAR GİBİ BİRÇOK ÖNEM TAŞIYAN BİLGİYE "PARA" ARACILIĞIYLA ULAŞILABİLİR.

BUGÜN DENİZDEN 50 KM KADAR İÇERİDE BULUNAN BERGAMA'NIN 2400 YIL ÖNCE BİR LİMAN KENTİ OLDUĞUNU,

MANİSA DAĞLARINDA VE ORMANLARINDA ASLANLARIN YAŞADIĞINI,

ERDEK, AKÇAY, YALOVA BÖLGE-SİNDE KİMİ İNSANLARININ YUNUS BALIĞINI SIRTINDA ÇOÇUK GEZDİRECEK DERECEDE EĞ-TEBİLDİKLERİNİ,

PERGE'DE ROMA'DAKİ COLOSSEUM BENZERİ DEV BİR ARENANIN OLDUĞUNU VE BURADA ÇEŞİTLİ HAYVANLARLA GLADYATÖRLERİN GÖSTERİLER YAPTIĞINI HEP PARALAR SÖYLER BİZE.

GIYİLEN ELBİSELER, KULLANILAN SİLAHLAR, ULAŞIM ARAÇLARI, İSKENDERİYE FENERİ VE KÜTÜPHANESİ, JULIUS SEZAR, BRÜTÜS, KLEO-PATRA - MARCUS ANTONİUS, NERON, CENGİZ HAN, HULAGU, HASSAN SABBAH VE DAHA BİRÇOĞU "PARA GAZETESİNDE GÖRÜLÜP, OKUNABİLİR.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU İLE BİRLİKTE BAŞKENT ANKARA OLURKEN, DEVLETİN MADENİ PARALARININ BASIMINA İSTANBUL'DA DEVAM EDİLDİ. BÜTÜN BU SÜREÇ İÇERİSİNDE KADIKÖY'ÜN, TARİHİ YARIMADA'NIN EFSANELERİNİN SIKKELERE YANSIMALARI GÖRÜLEBİLİR.

ÖTE YANDAN, BİZANS VE OSMANLI İMPARATORLUĞU SIKKELERİ KENTİN SIKKE TARİHİNDE ÖNE ÇIKAN VE AĞIRLIK TEŞKİL EDEN SIKKELERDİR.

İSTANBUL'DA FATİH SULTAN MEHMED İLE BAŞLAYAN OSMANLI SIKKELERİ SON OSMANLI SULTANI VI. MEHMED VAHİDEDDİN'E KADAR KESİNTİSİZ DEVAM ETTİ.

KONSTANTİNÖPOLİS ADI OSMANLI SIKKELERİNDE KOSTANTİNİYYE OLARAK DEVAM ETTİRİLDİ. ZAMAN İÇERİSİNDE BU İSİMLE BİRLİKTE İSLAMBOL, DARÜL HİLAFET UL-ALİYE VE DARÜL HİLAFET ÜS SENİYYE ADLARI DA SIKKELERDE KULLANILAGELDİ.

KENT TARİHİNİ ARACISIZ VE KESİN OLARAK ANLATAN, TARİHİN SESSİZ TANIKLARI OLAN SIKKELER GÜNÜMÜZDE MÜZELERİMİZDE VE ÖZEL KOLEKSİYON LARDA ARAŞTIRILMAYI BEKLİYORLAR.

Sinsi Görme Hırsızı: Glokom

Glokoma bağlı görme kaybının geri dönüşü olmadığından bu hastalığa “sinsi görme hırsızı” denir. Bu nedenle erken tanı çok önemlidir.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

Glokom, toplumda göz tansiyonu veya karasu hastalığı olarak bilinen görme sinirinin ilerleyici hasarıyla karakterize bir hastalıktır. Tüm dünyada ikinci sıklıkla görülen körlük nedenidir ve 2020 yılında glokom nedeniyle yaklaşık 11.2 milyon kişide görme kaybının olacağı tahmin edilmektedir. Özellikle hastalığın erken döneminde şikayet oluşturmasından dolayı, gelişmekte olan ülkelerde glokomlu kişilerin yüzde 50'sinin gelişmemiş ülkelerde ise yüzde 90'ının hastalıklarından haberleri olmadığı görülmektedir. Glokoma bağlı görme kaybının geri dönüşü olmadığından bu hastalık için “sinsi görme hırsızı” denilmektedir. Bu nedenle erken

tanı çok önem kazanmaktadır. TOBB ETÜ Hastanesi Göz Hastalıkları Uzmanı Prof. Dr. Tarkan Mumcuoğlu da glokom ile ilgili deneyimlerini bizimle şöyle paylaştı: “Dünya Glokom Derneği ve Dünya Glokom Hastaları Birliği, tüm dünyada bu hastalığa dikkat çekmek ve toplumu bilinçlendirmek için her yıl düzenli olarak “Dünya Glokom Haftası” etkinlikleri düzenlemektedir. Bu yıl için planlanan tema: “yeşil renk=glokom muayeneni yaptır: görmeni koru” olarak belirlenmiştir. Ülkemizde de Türk Oftalmoloji Derneği Glokom Birimi, Dünya Glokom Haftası'nda glokomla ilgili farkındalık yaratma amacıyla bilgilendirici televizyon kamu spotları, broşür, ilan ve röportajlar gerçekleştirilmektedir.

Glokom nedir?

Gözde görme hücrelerinin bulunduğu retina tabakasından iletimi sağlayan sinir lifleri, görme sinirini oluşturmak üzere gözün arka kısmında toplanır. Buradaki sinir lifleri, oluşan görüntüyü beyindeki görme merkezine taşır ve görme sağlanır. Görme sinirini oluşturan sinir liflerinin sayısı 1-1.5 milyon arasında değişmektedir. Görme sinirinin başlangıç kısmındaki sinir liflerinin, basınç etkisi veya beslenme problemi ile ölümleri sonucunda ilerleyici, geri dönüşü olmayan görme sinir hasarı gelişmekte ve glokom hastalığı oluşmaktadır. Sinir liflerinin hasarlanması sonucunda, görme alanının çevre kısmında erken dönem bozukluklar başlar. Kişi bunu fark edemez ve görme alanı ha-

**TOBB ETÜ Hastanesi Göz Hastalıkları Uzmanı
Prof. Dr. Tarkan MUMCUOĞLU**

sarı olan alanlar yine çevreden başlayarak genişler. Merkezi görmeyi sağlayan ortadaki alan hastalığın ileri evrelerinde etkilendiği için kişinin merkezi görmesi son ana kadar azalmaz. Bu nedenle çok uzun sürede ve yavaş gelişen bu hasarı, belirgin bir ağrı da olmadığı için son ana kadar fark etmeyebilir.

Glokom gelişiminde birden çok faktör etkili olmaktadır. Bunlar: ailesel, ırka bağlı ve yaşa bağlı faktörler, bazı göz hastalıkları ve sistemik hastalıklardır. Ancak tedavide bizim etkili olabildiğimiz en önemli risk faktörü göz içi basınç değeridir. Gözün içinden salınan ve bazı dokuların beslenmesini ve atıkların uzaklaşmasını sağlayan göz içi sıvısı, gözün ön kısmından kan dolaşımına katılarak uzaklaşır.

Gözün tüm anatomik yapılarının devamlılığını sağlayabilmesi ve dokularının yaşayabilmesi için, bu sıvının salınım ve gözü terk edişinin belli bir denge içinde olması gerekmektedir. Bu dengenin bozulması ile göz içi basıncı yükselebilir. Çok merkezli, geniş çaplı klinik çalışmalarda, glokomlu kişilerde göz içi basıncının düşürülmesinin görme alanı kaybının ilerlemesini önlediği veya geciktirdiği gösterilmiştir.

Hangi yaş grubunda görülür?

Her yaş grubunda görülebilir. Bazı glokom tiplerinin görülme sıklığı ilerleyen yaş ile artmaktadır. Bununla birlikte, doğuştan veya çocukluk çağında da görülebilir, bu çocuklarda gözler genellikle büyüktür, kornea saydamlığını kaybetmiştir. Gözünde sulanma olan, ışıktan rahatsız olan ve gözde

büyüklik fark edilen çocuklarda glokomdan şüphelenilmelidir. Bu bebekler sıklıkla gözlerini ovuştururlar.

Kimlerde olma riski yüksektir?

Göz basıncı yüksek kişiler, 45 yaşın üzerinde olanlar, anne-baba veya kardeşi glokom hastası olanlar, şeker hastaları, yüksek numara gözlük takanlar, gözüne darbe alanlar, uzun süre kortizon kullananlar, tansiyonu yüksek veya aşırı düşük olanlar, hipertansiyon ilacı kullananlar, gözün saydam kısmı (kornea) ince olanlar, yüksek nefes vererek yapılan mesleklerde (camcılar, baloncular, nefesli çalgı çalanlar gibi) çalışan kişiler risk altındadır.

Glokomlu olup olmadığını kişi anlayabilir mi?

Göz içi basıncı yıllar içinde yavaş arttığından ve hasarın yavaş ilerlemesinden dolayı genellikle hiçbir şikayet olmayabilir. Sadece ani açığı kapanması ile seyreden glokom tiplerinde, göz içi basıncı çok kısa sürede arttığı için şiddetli göz ağrısı, görme bulanıklığı, mide bulantısı ile gözde kanlanma görülebilir, diğer glokom tipleri genellikle göz muayenesi sırasında rastlantı sonucu saptanır. Hastalığın son dönemlerine kadar merkezi görme bozulmaz ancak hasarlanan sinir liflerine bağlı olarak görme alanında kişinin fark edemeyeceği kayıplar meydana gelir. Glokom tespiti için göz içi basınç ölçümü önemli olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Görme sinirinin ve

diğer göz yapılarının muayene edilmesi ve şüpheli olgularda hasarı ortaya koymak için özel cihazlarla sinir lifi kalınlık ölçümlerinin ve görme alanı testlerinin de yapılması gereklidir.

Nasıl tedavi edilir?

Tedavide amaç, gözün içindeki sıvı üretimini azaltarak veya kanallardan sıvı çıkışını artırarak göz tansiyonunu düşürmek ve görme sinirinde gelişecek hasarı önlemektir. Tüm tedavi yöntemleri, sadece mevcut görme düzeyini ve görme alanını korumak için alanını geri getiremez. Glokom tanısı konulan hastalara durumuna göre öncelikle ilaç tedavisi uygulanır. Genelde damla formunda ilaçlar kullanılır ve hasta takip edilir. Göz tansiyonu istenilen seviyeye düşürülemediğinde, hasta ilaçlarını düzenli kullanmadığında ya da ilaçların yan etkisi olduğunda lazer tedavisi veya cerrahi tedaviler gündeme gelir. Glokom hastalarında hayat boyu takip ve tedavi gerekir. Sonuç olarak; glokom bir halk sağlığı sorunudur ve hastalığın erken tanısı ile geri dönüşümsüz görme kaybını önlemek amacıyla toplumu bilinçlendirmek çok önemlidir. Dünya Glokom Haftası'nın teması olan yeşil renk; test raporlarında sağlıklı veriler için kodlanan renktir ve topluma glokom için göz muayenesi olup görmeyi bozulmadan önce korumanın önemini vurgulamaktadır.

Geleceğe daha iyi bakmak sağlıklı toplum ve sağlıklı gözler ile olacaktır."

“TÜRKİYE’NİN EN İYİ HOCALARINDAN DERS ALMAK BÜYÜK AYRICALIK”

TOBB ETÜ İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü mezunu Ömer Görgülü, “Serdar Sayan Güven Sak, Fatih Özatay, Süreyya Serdengeçti gibi Türkiye’nin en iyi iktisat hocalarından ders almak bence çok büyük ayrıcalık. Onların sayesinde bölümümü severek okudum” diye konuştu.

kazandım. Okulun üç dönem olmasından da kaynaklı hızlı, yoğun ama çok keyifli bir üniversite hayatım oldu. 2013 yılında bölümden mezun olduktan sonra önce Young Guru Academy’de (YGA) çalıştım. Ardından arkadaşlarımın kurduğu POI Labs, Piri, Temiz Yaratıcı Teknolojiler gibi farklı girişimlere aynı anda finans danışmanlığı verdim. Paralelde ise Sabancı’da finans yüksek lisansı yaptım. İki yıl önce ise çocuklara bilimi sevdirmek vizyonuyla Twin Bilim ve Robotik şirketini kurduk. Ben de şirketin kurucu ortağı ve CEO’suyum.

TOBB ETÜ’de geçirmiş olduğunuz yıllarla ilgili neler paylaşmak istersiniz?

TOBB ETÜ’nün bana kazandırdığı en güzel şeylerden biri tanıdığım insanlar ve yakın arkadaşlarım oldu. Hem kendim hem de etrafımdaki yakın arkadaşlarım ile okulda faal olmaya çalıştık. Üç farklı kulüpte görev aldım. Yine 2009 girişli Emre Coşkun, Büşra Topal ve Serkan Koyak ile TOBB ETÜ’nün ilk ekonomi kampını ve yine ilk yaz kampını organize ettik; lise öğrencilerine okulumuzu farklı bir şekilde tanıtmış olduk. Bunun dışında ikinci unutamadığım nokta eğitim kalitesiydi. Serdar Sayan, Güven Sak, Fatih Özatay, Süreyya Serdengeçti gibi Türkiye’nin en iyi iktisat hocalarından ders almak bence çok büyük ayrıcalıktı. Onların sayesinde bölümümü severek okudum.

Üniversite hayatınız boyunca Ortak eğitimlerinizi hangi kurumlarda gerçekleştirdiniz? Zorlu kılınan Ortak Eğitim Modeli’nin iş hayatınızda size ayrıcalık sağladığına inanıyor musunuz?

Dört ay TEPAV’da, dokuz ay ise Borusan Makine ve Güç Sistemleri’nde ortak eğitimimi tamamladım. Bence üniversitemizin en önemli farklarından biri bu. Ortak eğitimde bağlı çalıştığım müdürlerim çok fazla inisiyatif ve sorumluluk verdiler. İkinci ortak eğitimimde Borusan Makine’nin yeni kurulan iç denetim departmanında müdürden sonra ikinci çalıştım. Müdürüm Esra Dülgeroğlu ile tüm Türkiye’yi gezdik. Bizzat iş üstünde bana tüm süreçleri öğretti. Üniversiteden birçok arkadaşım da son ortak eğitimlerini yaptıkları şirketlerde çalışmaya devam ettiler.

Bize hem YGA’dan bahsedip hem de üniversite sonrası YGA’da çalıştığınız dönemde neler yaptığınızı anlatabilir misiniz?

YGA, geleceğe umutla bakmamızı sağlayan çift kanatlı gençler yetiştirmek vizyonuyla Türkiye’de kurulan bir sivil toplum kuruluşu. Çift kanatla temsil edilen de vicdan ve donanım. YGA’lı gençler bu iki kanadı insanlığa faydalı projeler üretirken geliştiriyorlar. Bu zamana kadar YGA’lıların ürettiği teknoloji temelli sosyal inovasyonlar arasında; görme engelliler için dün-

Çocuklara bilimi sevdirmek amacıyla Twin Bilim ve Robotik şirketini kuran TOBB ETÜ İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü mezunu Ömer Görgülü, “TOBB ETÜ’nün bana kazandırdığı en güzel şeylerden biri tanıdığım insanlar ve yakın arkadaşlarım oldu” diye konuştu. Ömer Görgülü sorularımızı şöyle yanıtladı:

Eğitim hayatınızdan bahsedebilir misiniz?

1991 yılında İzmir’de doğdum. Ortaokulu Hollanda’da okuduktan sonra liseyi İzmir’de bitirdim. 2009 yılında TOBB ETÜ İktisat bölümünü üstün başarı bursuyla

yanın en gelişmiş akıllı bastonu We Walk, bu zamana kadar 100 bin çocuğu bilimle sevdirmiş Twin Bilim Setleri, Türkiye'nin ilk yüzer güneş enerjisi sistemi Hydorsolar gibi şirket ve projeler var.

YGA'ya 50 bin kişi arasından her sene 50 kişi seçiliyor. Bu seçilen kişiler, aralarında Prof. Aziz Sancar, Ali Koç, Prof. Mehmet Toner, Hüsnü Özyeğin, Sani Şener gibi 100'e yakın akademisyen ve iş insanından eğitim alıyorlar. Aynı zamanda YGA'nın sosyal inovasyon projelerinde gönüllü çalışıyorlar. Ben de üniversitede YGA programına dahil oldum. Üniversitedeyken gönüllü çalıştım, mezun olunca da profesyonel olarak çalışmaya başladım. Bu süre zarfında hem birçok projeyi yönettim hem de mentorlardan eğitim aldım. Mentorlarımın arasında Ali Koç, Mehmed Evyap, Atalay Gümrah, Ozan Şener, Orhan Ayanlar gibi iş insanları var. YGA'nın en güzel tarafı dokuz yıllık bu yolculukta bana hem ülkem ve dünya için anlamlı işler yapma fırsatı verdi hem de kendimi geliştirmem için birçok fırsat sundu.

Twin Bilim ve Robotik firmasının yöneticisi olarak görev yapmaktasınız. Firmanın kuruluş aşamasından bugüne kadar gelinen süreci anlatır mısınız?

Üniversitede okurken bize girişimcilik ile ilgili bakış açısı kazandırıldı ve eğitimler verildi. Ben de hayatımın geri kalanında böyle bir yola girmiş oldum. Twin bir eğitim teknolojileri girişimi. Aslında beş yıllık bir geçmişi var. Önce diğer kurucu ortaklarımız ile birlikte YGA'da Türkiye'de bilimi sevdirmek için bir proje başlattık. Hem üniversitede hem üniversiteden sonra Anadolu'nun dört bir tarafında köy okullarında, görme engelli, devlet koruması altındaki ve göçmen öğrencilerle bilim seansları yaptık. Kendi müfredatımızı oluşturduk. CNN Türk'te Bilin Deneyin isimli bir televizyon programı hayata geçirdik. En sonunda da bu seanslarda kullanılmak üzere Twin bilim setlerini ürettik. Ancak gördük ki bu bir proje olarak kalırsa büyüyemeyecek. Dünyada eğitim teknolojileri pazarı inanılmaz bir hızda büyüyor. 2020'de 250 milyar dolarlık bir pazar öngörüsü var. 2018'de eğitim teknolojileri girişimlerine 38.5 milyar dolar yatırım yapılmış. Biz de bu projeyi bir sosyal girişime çevirdik. 2017'nin sonunda şirketi kurduk. Bilim setlerimizde lego ile uyumlu

birbirleri ile mıknaatla birleşen elektronik modüller yer alıyor. Çocuklar bu modülleri kullanarak kendi elektronik devrelerini ve robotlarını tasarlıyorlar aynı zamanda kodlamayı öğreniyorlar. 2018 sonu itibari ile 100 bin çocuk, 400 öğretmen ve 16 satış kanalına ulaştık. Aynı zamanda İngiltere, İtalya ve Güney Kore'de de setlerimizi satışa sunduk. Ülkemizin yüksek teknolojili ürün üretme payının artması ve dünyaya bilim ihraç etmek için Twin'leri Türkiye'de üretiyoruz. Yani yerli ve milli bir bilim seti oldu. Tabi, elektronik tasarım, yazılım ve üretim Türkiye'de olsa da elektronik komponentlerin çoğu ülkemizde ithalat ile karşılanıyor. Son zamanlardaki ekonomik daralma büyüyen bir sektörde olduğumuz için talebi etkilemese de döviz bazlı girdi maliyetlerimiz ciddi şekilde yükseldi. Biz de odağı daha çok ihracat yapmaya yönelttik. Ancak ekonomiye giriş dersinde ekonomik çevrimler (economic cycle) anlatılır. Daralma ve genişlemeler her zaman olur ancak grafik yukarı yönde gider. Biz de geleceğe dair umutluyuz, bu umudun gereği de çalışmaya ve üretmeye devam ediyoruz.

Firmanızın geleceği ile ilgili planlarınız var mıdır?

2019'daki planımız öncelikle Twin bilim setlerinin yurt dışı satışlarını artırmak. Bunun için Londra'da bir şube açtık. Aynı zamanda işin dijital tarafını kuvvetlendirmek için bir mobil uygulama geliştirdik. Bu mobil uygulamanın içinde de ileride VR ile de uyumlu çalışacak bir dijital bilim ansiklopedisi oluşturma hayalimiz var. Çocukların bilimsel içerikleri, yüksek teknolojili ürünlerin nasıl geliştirildiğini 3D modellemeli videolar ile çok daha basit bir şekilde anlayabilecekleri bir platform olacak. Bunun Ar-Ge'sine başladık. Aynı zamanda çocuklara yapay zeka konseptini anlatmak için bir robotik set üretme planımız da var.

TOBB ETÜ Mezunlar Derneği'nden beklentilerinizi öğrenebilir miyiz?

Bu zamana kadar okulumuzun Mezunlar Derneği'nin etkinliklerinde çok aktif katılım göstermedim; bu sebeple önce kendimden daha aktif olma beklentim var diyebilirim. Ancak teknolojiyi de kullanarak tüm mezunların fiziksel olarak bir araya gelmesine de online bir platform yapılarak ileride buluşturulması güzel olacaktır. Bizleri bir arada tutmak ve değer üretmek için yapılan çalışmalardan dolayı çok teşekkür ederim.

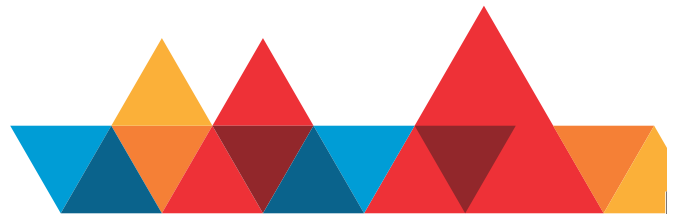

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

Teknoloji Destekli Eğitimin **TAM YERİ** **TOBB ETÜ**

Öğrenciler yeni teknolojileri kullanarak araştırmaya özendiriliyor, cazip burs imkanları ve deneyimli akademik kadronun desteği ile kaliteli eğitim görüyor.

SEKTÖRLER

⇒ Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclisi poşet düzenlemesini istişare etti

⇒ İnternet reklamlarına gelen stopaj yükümlülüğü ele alındı

⇒ Türkiye, MCE-Mostra Convegno Expocomfort Fuarı'nda partner ülke

⇒ Kozmetik sektörü 2019'dan umutlu

⇒ Kimya sektörü, yerleşme ve kümelenmenin önemine değindi

⇒ "Kuyumculuk sektöründe taksit sayısı artırılmalı"

⇒ Otomotiv sektörü, daralmayı aşmanın yollarını arıyor

⇒ İstihdam Seferberliği 2019'un sunumu yapıldı

⇒ KOSGEB destekleri hakkında sunum gerçekleştirildi

⇒ Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi Ankara'da toplandı

⇒ Kâğıt ve kağıt ürünleri sektörünün ilk çeyreği değerlendirildi

⇒ Akaryakıt Sektör Çalıştayı'nın çıktıları kamunun görüşüne sunuldu

⇒ Dayanıklı tüketim malları sektörünün sorunları görüldü

Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclisi, poşet düzenlemesini istişare etti

Türkiye Plastik, Kauçuk ve Kompozit Sanayi Meclisi, TOBB Başkan Yardımcısı Ayhan Zeytinoğlu ve Meclis Başkanı Yavuz Eroğlu'nun başkanlığında, TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürü Dr. Mehmet Yurdal Şahin ve Gelir İdaresi Grup Başkanı İbrahim Ateş'in katılımlarıyla sektörün sorunlarını masaya yatırmak üzere Birlik Merkezi'nde bir araya geldi.

Toplantıda plastik alışveriş poşetlerine yönelik düzenleme konusu detaylarıyla ele alındı. Düzenlemenin poşet ve genel plastik sektörüne etkileri çevre, sektör, satış noktası ve kamu maliyesi yönünden değerlendirildi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri ve Gelir İdaresi Başkanlığı yetkilileri ile konu istişare edildi. Plastik poşet satışına ilişkin beyanna-

me konusunun da üzerinde durulduğu toplantıda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri tarafından söz konusu düzenlemenin yeni usul ve esaslarına ilişkin teknik çalışmaların yapıldığı dile getirildi.

TSE, üyeleri bilgilendirdi

Toplantıda ayrıca plastik ürünlerin Suudi Arabistan'a ihracatı ile ilgili sertifikasyon süreci hususunda TSE tarafından detaylı bir sunum gerçekleştirildi. SASO sertifikasyon ve denetim süreçleriyle ilgili sektör temsilcileri bilgilendirildi. Referans fiyata veri olarak kullanılan Reuters listesi hakkında

sektör meclisi olarak konunun çalışıldığı ve önerilerin kamuya iletildiği paylaşılarak listenin güncellendiği bilgisi verildi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile PAGEV arasında imzalanan protokol kapsamında hayata geçirilen PAGEV Plastik Mükemmeliyet Merkezi'nin 2019 Mart ayı içerisinde temelini atıldığı ifade edildi. Plastik sektörünün ihtiyaç duyduğu test ve laboratuvar desteğinin verileceği Mükemmeliyet Merkezi ile yüksek test maliyetleri, yurt dışına nakliye, gümrükleme ve uzun test süreleri gibi zaman ve enerji kaybına yol açan birçok sorunun ortadan kaldırılacağı paylaşıldı.

İnternet reklamlarına gelen stopaj yükümlülüğü ele alındı

Türkiye E-ticaret Meclisi, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Selçuk Öztürk ve Meclis Başkanı Öget Kantarcı başkanlığında, Gelir İdaresi Başkanlığı Grup Başkanı Abdullah Altınörs ve Meclis üyelerinin katkı ve katılımlarıyla sektörün güncel konularını ele almak üzere TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda bir araya geldi.

Selçuk Öztürk, 25 Şubat 2019 tarihinde TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde Birlik Merkezi'nde gerçekleştirilen TOBB Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası ve İstihdam Seferberliği hakkında bilgilendirmelerde bulundu. Şura'da dile getirilen sektör sorunları ve çözüm önerileri aktararak çözümlerin hızlıca hayata geç-

meye başladığı iletildi. İnternet reklamlarına gelen stopaj yükümlülüğü konusunun detaylarıyla ele alındığı toplantıda, Türkiye E-ticaret Meclisi koordinasyonunda ve TOBB Sektör Meclisleri Müdürlüğü bünyesindeki diğer sektörlerin de katkılarıyla hazırlanan rapor sunuldu.

Düzenleme anlatıldı

Düzenlemenin e-ihracat perspektifindeki durumu izah edildi. Yükümlülüğün e-ticaret sektörüne mali, ticari etkileri ile rekabet etkisi hakkında bilgilendirme yapıldı. Aktarılan raporda ayrıca sektör görüşleri paylaşıldı. OECD'nin bahse konu vergilendirme mevzuatıyla ilgili çalışmalarını yürüttüğü ve 2020'ye kadar bir düzenlemeye gideceklerinin öngörüldüğü ifade edildi. Tıbbi cihazların internet üzerinden satışına yönelik bilgilendirmenin de yapıldığı toplantıda sürecin takip edildiği bildirildi. E-ihracat Komitesi, E-ithalat Komitesi, Kişisel Verilerin Korunması Komitesi ve Güven Damgası Komitesi çalışmalarına yönelik komite başkanları güncel durumu görüştü.

Türkiye, MCE-Mostra Convegno Expocomfort Fuarı'nda partner ülke

Türkiye İklimlendirme Meclisi'nin toplantısı sektörün üst düzey temsilcilerinin katılımıyla İstanbul'da gerçekleştirildi. Meclis Başkanı Zeki Poyraz'ın başkanlığında yapılan toplantıda, Türkiye'nin 13-16 Mart 2020 tarihlerinde Milano'da gerçekleştirilecek olan Uluslararası Isıtma, Soğutma, Klima, Havalandırma, Yalıtım ve Su Arıtma Fuarı'nda partner

ülke olarak yer aldığı bilgisi verildi. İklimlendirme Meclis üyeleri, 17 Nisan 2019 tarihinde gerçekleştirilecek olan MCE-Mostra Convegno Expocomfort Fuarı Türkiye Partner Ülke Basın Lansman Toplantısı'na davet edildi.

Konuşmacılar belirlendi

EVF Enerji Verimliliği Haftası'nda Tür-

kiye İklimlendirme Meclisi'nin yer alacağı oturum hakkında değerlendirmede bulunan Meclis üyeleri, panel konuşmacılarını belirledi. Toplantıda, EHİS Laboratuvarı kurulumu için Tire OSB'de arazi incelemesi yapıldığı bildirildi. Meclis temsilcileri, Kamu İhale Kurumu ihalelerinde yerli ürün kullanımına yönelik yürütülen çalışmalar hakkında bilgi aldı.

Kozmetik sektörü 2019'dan umutlu

Türkiye Kozmetik ve Temizlik Ürünleri Sanayi Meclisi'nin toplantısı, Meclisten Sorumlu TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Günay'ın katılımıyla, Meclis Başkanı Ahmet Pura başkanlığında özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Meclis Başkanı Ahmet Pura, kozmetik sektörünün 2019 yılında da ikili hanelerde büyüyeceğine olan inancını ifade etti.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Gü-

nay da Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgilendirme yaparak, İstihdam Seferberliği ile ilgili açıklamalarda bulundu.

Kozmetik Yönetmelik Taslağı'nın son durumu ve taslağın sektöre olası etkileri hakkında bir sunum yapan Meclis üyesi Nilgün Dayıoğlu, paydaşların taleplerinin Yönetmelik Taslağı'nın son halini görmekte olduğunu belirtti.

SEA Yönetmelik Taslağı ile ilgili Başak Gülsün, yönetmelikte olan önemli deği-

şiklikleri ve bunların sektöre olan etkilerini içeren detaylı sunumu üyelerle paylaşarak yönetmelikteki UZEM geçiş sürelerini hassasiyetle ele aldı. Meclis üyesi Pınar Karabulut ise kozmetik ürünlerde içeriği yenilenen ihracat sertifikası ve alım süreçleri ile ilgili eski ve yeni uygulamaları örnekler ile ortaya koyarak üyelerin karşılaşabilecekleri hususları dile getirdi.

"Adil rekabet risk altında"

Meclis üyesi Melike Özener, Çevre Kanunu ile ilgili bilgilendirmede bulunarak, çevre için iyi niyetle getirilmiş olan bu verginin net olmadığını, ambalaj malzemesinin ötesinde ürünlere getirilen bir vergi haline dönüştüğünü belirterek, artan maliyetlerle adil rekabetin risk altına girdiğini önemle belirtti.

KTSD ve GS1 Komitesi tarafından bar kod uygulamaları toplantısına ilişkin bir sunum yapan Meclis üyesi Şerifnur Taşkıran ise tedarik zinciri için barkodun önemine dikkat çekti. Taşkıran, barkod konusunda GS1 Türkiye ile çalıştıklarını ifade etti.

Kimya sektörü yerleşme ve kümelenmenin önemine değindi

Türkiye Kimya Sanayi Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ayhan Zeytinoğlu ve Meclis Başkanı Timur Erk'in başkanlığında kimya sektöründeki gelişmeleri istişare etmek üzere İstanbul'da bir araya geldi.

Toplantıda TOBB ev sahipliğinde 25 Şubat 2019 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgilendirme yapıldı. Sektörün öncelikli beş sorun ve beş çözüm önerisinin ilgili bakanlara aktarıldığı ve gelişmelerin takip edildiği ifade edildi.

Gümrük Birliği'nin genişletilmesi

Stratejik alan olarak belirlenen kimya sektörünün ülkelerin önemli bir gelişim göstergesi olduğuna, yerleşme ve kümelenme hususuna dikkat çekildi. Meclis üyelerinin güncel durum değerlendir-

melerini paylaştığı toplantıda Gümrük Birliği'nin genişletilmesi konusu da detaylarıyla istişare edildi.

Petrokimya yatırımlarında ÖTV sorunu toplantıda ele alınan bir diğer önemli konuydu. Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan katılan temsilciye konu detaylarıyla aktarıldı. Kimyasalların Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlanması Yönetmeliği hakkında Çevre

ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri tarafından bilgilendirici bir sunum gerçekleştirildi ve sektör temsilcilerinin soruları yanıtlandı.

Sürdürülebilir Kalkınma Derneği tarafından toplantıya katılan temsilciler sıfır atık ve sürdürülebilir kalkınma konusuna dikkat çekti. Ayrıca TurSEFF-Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı hakkında paylaşımlar yapıldı.

"Kuyumculuk sektöründe taksit sayısı artırılmalı"

Türkiye Kuyumculuk Sanayi Meclisi, Meclis Başkanı İnan Altınbaş, Meclis Üyeleri ve Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Uzmanı Pınar Aslan ile birlikte sektörün genel değerlendirmesini yapmak üzere İstanbul'da toplandı. Meclis Başkanı İnan Altınbaş'ın yönetiminde gerçekleştirilen toplantıda, öncelikle sektörün güncel konuları ele alındı. 25 Şubat 2019

tarihinde TOBB ev sahipliğinde gerçekleştirilen Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgiler verilen toplantıda, Meclis taleplerinin Hükümet yetkililerine arz edildiği ve sonuç beklendiği de dile getirildi.

Eşdeğer beyanı

Meclis üyelerinin kuyumculuk sektöründe taksitlendirmenin ve taksit uygu-

lamasının sayısının artırılmasına dikkat çektiği toplantıda, eşdeğer beyanı konusu ve sektörde kayıtdışı konularının da takibinin yapılması gerektiği belirtildi.

İlgili Bakanlıkların temasları ile kuyumculuk sektöründe faaliyet gösterilen ve ithalat- ihracat yapılan ülkeler ile ilişkiler geliştirilmesinin yerinde olacağı ifade edildi.

Otomotiv sektörü üretimin artırılmasını değerlendirdi

Türkiye Otomotiv Sanayi Meclisi'nin toplantısı, Meclis Başkanı Cengiz Eroldu başkanlığında gerçekleştirildi. Meclis Başkan Yardımcısı Osman Sever tarafından sektörün 2018 yılının iş sonuçları ve 2019 yılının üç aylık sonuçları paylaşıldı.

Otomotiv sektörünün Türkiye ihra-

catında liderlikte 13. senesine girdiği, bu önemli sonucun gerçekleştirilmesine katkı sağlayan tüm üyelere teşekkür edildi. 2019 senesinde geçen senenin ilk üç ayına göre toplam üretimde yüzde 12.4 daralma olduğu, pazarda yüzde 43'lük daralma yaşandığı ve ihracatta ise yüzde 6 seviyesinde daral-

ma söz konusu olduğu belirtildi.

Toplantının devamında, Meclis Başkanı Cengiz Eroldu tarafından, TOBB ev sahipliğinde 25 Şubat 2019 tarihinde gerçekleştirilen 'Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası' hakkında bilgilendirme yapıldı.

Neler görüldü?

Ayrıca, otomotiv sanayi sektörü tarafından hazırlanan, üretimin artırılması çalışması görüşülerek, Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi değerlendirildi.

Toplantının ikinci bölümünde, Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2019-2023), Yeni Gümrük Kanunu Taslağı, Dahilde İşleme Rejimi, Akıllı Takograf ve Nitelikli İş Gücü Yaratılması konusunda istişarede bulunuldu.

İstihdam Seferberliği 2019'un sunumu yapıldı

Türkiye Savunma Sanayi Meclisi'nin toplantısı, Meclis Başkanı Yılmaz Küçükseyhan başkanlığında, TOBB Sosyal Tesisleri Toplantı Salonu'nda, Meclisten Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Büyüksimitçi, TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş, TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal, Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir ve Türk savunma ve havacılık sanayisi firmalarının üst düzey temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirildi. Meclis Başkanı

Küçükseyhan açılış konuşmasında sektörel ilgili genel değerlendirmelerde bulundu. TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Büyüksimitçi de savunma sanayi sektörünün ülkedeki en önemli ve kritik sektörlerin başında geldiğini ve savunma sanayinde yerlilik oranının yüzde 70'lere yaklaştığını ifade etti. Büyüksimitçi ayrıca Savunma Sanayi Meclisi'nin sektör meclisleri içerisinde en aktif ve disiplinli meclislerin başında geldiğine dikkat çekti. Savunma Sanayi Başkan

Yardımcısı Celal Sami Tüfekçi ise yürütülen ve hayata geçirilen faaliyetleri paylaştı.

"Firmalar destek vermeli"

Toplantının ilk kısmında Meclis Başkanı Yılmaz Küçükseyhan, Meclis'in 2018 yılı başından itibaren kamu kurum ve kuruluşlarına göndermiş olduğu görüşler konusunda Meclis üyelerine detaylı bilgilendirmelerde bulundu. Küçükseyhan, firmaların daha çok görüş göndermesi ve Meclis faaliyetlerine katkı vermesini beklediğini sözlerine ekledi. Toplantının ikinci gündem maddesinde, Meclis Başkanı Yılmaz Küçükseyhan Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgilendirme yaptı. TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş ise İstihdam Seferberliği 2019 kapsamındaki teşviklerle ilgili olarak kapsamlı bir sunum gerçekleştirdi. Kapanış kısmında söz alan Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir yaptığı konuşmada, savunma sanayi faaliyetlerinden bahsederek sektörün, bugünkü durumu ve geleceğine yönelik değerlendirmelerde bulundu.

KOSGEB destekleri hakkında sunum gerçekleştirildi

Türkiye Orman Ürünleri ve Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisleri'nin ortak toplantısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzhan Ata Sadıkoğlu ve TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş'ın katılımıyla, TOBB Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Başkanı Ercan Ata ile Türkiye Orman Ürünleri Meclis Başkan Yardımcısı Sabri Avcı'nın başkanlığında TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda gerçekleştirildi. Toplantıya kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcileri büyük ilgi gösterdi.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzhan Ata Sadıkoğlu, Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgilendirmede bulunurken, TOBB Genel Sekreter Yardımcısı Cengiz Delibaş ise İstihdam Seferberliği ile ilgili bir sunum yaptı.

Toplantıda, ağaç ve orman ürünleri sektörü ile mobilya ürünleri sektörünün dünya ve Türkiye'deki mevcut durumu, sektörlerin

ithalat ve ihracat durumları ve sayısal veriler ülkeler bazında ele alındı.

Türkiye ihracatta 15. sırada

2018 yılında dünya mobilya ihracatının 270 milyar dolar, ithalatın ise 230 milyar dolar olarak gerçekleştiği, Türkiye'nin dünya sıralamasında ihracatta 15. sırada olduğu ve 3.1 milyar dolar ile ihracattan yüzde 1.15 pay aldığı, ithalatta ise bu oranın yüzde 0.5 olduğu ifade edildi.

Orman ürünlerinde ise 2018 yılı itib-

riyle 828 milyon dolar ihracat rakamına ulaşıldığı belirtildi. Toplantıya katılan Orman Genel Müdür Yardımcısı Hayati Özgür Meclis üyelerinin sektörde yaşadığı sorunları dinleyerek, sorunların çözümüne dair değerlendirmelerde bulundu. KOSGEB KOBİ Geliştirme Daire Başkanı Erdal Çınar da KOSGEB destekleri hakkında detaylı bir sunum gerçekleştirdi. TSE Muayene Gözlem Başkanlığı Yurtiçi Gözetim Müdürü Fatih Taşkın da bir ürünün piyasaya sürülmesi için paletin önemine dikkat çekti.

Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi Ankara'da toplandı

Türkiye Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi'nin toplantısı, Sektör Meclisi Başkanı Yavuz Özçağın başkanlığında gerçekleştirildi. TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Hakan Ülken'in de katılım sağladığı toplantıda, "Genel Sigorta Acenteleri Verileri" ile "İcra Komitesi Çalışma ve Faaliyetleri" hakkında Sektör Meclisi Üyelerine bilgi verildi.

Çalışmalar değerlendirildi

Sektör Meclisi Komisyonları'nın çalışmalarının değerlendirildiği toplantı, soru, cevap, dilek ve temenniler bölümü ile sona erdi.

Kâğıt ve kağıt ürünleri sektörünün ilk çeyreği değerlendirildi

Türkiye Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sanayi Meclisi'nin toplantısı, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Engin Yeşil ve Meclis Başkanı Erdal Sükan başkanlığında, özel sektör temsilcilerinin katılımıyla TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda gerçekleştirildi.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Engin Yeşil

25 Şubat 2019 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası hakkında bilgilendirme yaparak, İstihdam Seferberliği ile ilgili açıklamalarda bulundu.

Toplantının ilk gündem maddesi olan Kirlenici Salım ve Taşıma Kaydı Yönetmeliği ile ilgili istişarelerde bulunuldu. Meclis

Başkanı Erdal Sükan konuyla ilgili Meclis görüşünün üyelere gelen katkılarla Meclis Danışmanı Sedef Zaimoğlu tarafından konsolide edilerek iletildiğini belirtti. İletilen görüş üzerinden fikir alışverişi yapıldı.

Toplantıda daha sonra, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi konusunda yaşanan gelişmeler paylaşıldı. Meclis Danışmanı Sedef Zaimoğlu konuyla ilgili katıldığı toplantılarda yapılanları ve toplantının çıktılarını sundu.

Rapor yayımlandı

Toplantının üçüncü bölümünde Zaimoğlu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve GİZ personeline vermiş olduğu "Selüloz ve Kâğıt Üretim Prosesleri" konulu eğitim hakkında Meclis üyelerini bilgilendirdi. Zaimoğlu, eğitim sürecini ve eğitimde yaptığı sunumları Meclis üleriyle paylaştı.

Son gündem maddesinde, Selüloz ve Kâğıt Sanayii Vakfı tarafından hazırlanan 2018 yılına ait "Türkiye Kâğıt-Karton Üretim Sektörünün Yıllık Raporu" hakkında bilgiler aktaran Meclis Başkanı Erdal Sükan, raporun yayımlandığını ve şu zamana kadar rapora büyük bir talep olduğunu katılımcılarla paylaştı.

Akaryakıt Sektör Çalıştayı'nın çıktıları kamunun görüşüne sunuldu

Türkiye Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Engin Yeşil ve Meclis Başkanı Ahmet Erdem başkanlığında, Meclis üyelerinin ve Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla Ankara'da toplandı. Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan katılan temsilcilerle otomasyon, yazar kasa ve yeni nesil pompa - ödeme kaydedici cihazlar (ÖKC) konuları ele alındı. Yeni Nesil Pompa ÖKC Tebliği ve Teknik Kılavuz Taslağı hakkında çalışma

grubu ile birlikte toplantılar gerçekleştirilebileceği dile getirildi.

5015 Sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin 2. Fıkrası (a) Bendi uyarınca belirlenen Niteliği İtibarıyla Düzeltme İmkânı Olan Fiiller Listesi konusu da toplantıda istişare edildi. Konunun Meclis bünyesindeki mevzuat komitesi aracılığıyla çalışılması önerildi. Tüm paydaşların bir araya gelmesiyle çalışmanın faydalı olacağı değerlendirildi.

Meclis'in çalışmaları

TOBB'un ev sahipliğinde ve Türkiye Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisinin koordinasyonunda 3 Ekim 2018 tarihinde gerçekleştirilen Akaryakıt Sektör Çalıştayı'nın çıktılarının kamuya görüşe gönderildiği bilgisi paylaşıldı. 2019'un ilk yarısında kamudan gelecek görüşlerin derleneceği ve sonuçların bir kitap haline getirilmesinin planlandığı dile getirildi.

Meclis bünyesinde çalışmalarını yürüten Teknik ve Mevzuat komiteleri, Benzin ve Naftanın Depolanması ve Dağıtılmasından Kaynaklanan Uçucu Organik Bileşikler Emisyonlarının Kontrolü Yönetmeliği ve GEKAP konularıyla ilgili çalışmalarını ve güncel durumu aktardı.

Dayanıklı tüketim malları sektörünün sorunları görüşüldü

Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi, 2019 yılı Mart ayı toplantısını, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzhan A. Sadıkoğlu ve Meclis Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu başkanlığında, Meclis üyelerinin katılımıyla İstanbul Hizmet Binası'nda gerçekleştirdi.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Oğuzhan A. Sadıkoğlu, İstihdam Seferberliği konusunda sektörün desteğini beklediklerine dikkat çektikten sonra TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Selçuk ile birlikte yeni istihdam paketindeki maddelerin işverene uyumlu hale getirmeye çalışıldığı bilgisini paylaştı. Meclis Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu, istihdam yaratmanın ülkemiz için son derece önemli olduğunu belirterek, 2018 yılı içinde istihdam hacmindeki daralmayı 2019 yılında telafi etmeyi amaçladıklarını ifade etti.

Toplantıda Koç Holding Ekonomik Araştırmalar Koordinatörü Ahmet Çimenoğlu, dünya ve Türkiye'nin ekonomik görünümü hakkında bilgiler sundu.

Ahmet Çimenoğlu, dünyada büyüme ile ilgili endişelerin arttığını belirterek, büyümedeki yavaşlamanın ülkemizin ihracat artışına negatif etkisi olduğuna dikkat çekti.

TÜRKBESD sektör verilerinin üretim, iç satış ve ihracat rakamları ile İMMİB sektörel ihracat verilerinin güncel hali paylaşıldı. TÜRKBESD verilerine göre Şubat ayında iç satışlarda, bir önceki yıla göre yüzde 14'lük bir azalma, üretimde ise yine bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2'lik bir artış olduğu belirtildi. İhracatta ise son iki ayda bir azalmanın söz konusu olduğu bilgisi aktarıldı. Toplantıda ayrıca Elektronik Cihazlar İmalatçıları Derneği (ECİD) tarafından elektronik cihazlarda iç satış adetleri ve ihracat rakamları hakkında bilgi verildi. TÜBİTAK ve TSE'nin Türkiye Siber

Türkiye Dayanıklı Tüketim Malları Meclisi'nin toplantısında rekabetçiliğin devamı için yapılabilecekler enerji verimli ürünler, marka satın alma teşvikleri, ağır vergi yükleri gibi konular ele alındı.

Güvenlik Kümelenmesi (TSGK) çalışmasının da gündeme alındığı toplantıda, TSGK ile ilgili genel bir bilgilendirme yapıldıktan sonra TSGK Genel Koordinatörü ile yapılan görüşme hakkında bilgi verildi. Türkiye'de satılacak IoT ürünlerin siber güvenlik standartlarının oluşturulmasına yönelik bir çalışma grubunun oluşturulmasının söz konusu olacağına dikkat çekildi.

"Beyaz eşya sektörü, dış ticaret dengesi için önemli"

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na 11. Kalkınma Planı hazırlıkları kapsamında iletilen sektörel görüş ve talepleri hakkında bilgi verildi. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı Naci Ağbal ile Şubat ayında gerçekleştirilen toplantıda, ihracata dayalı olan beyaz eşya sektörünün Türkiye dış ticaret dengesindeki önemine dikkat çekildiği, sektörün ihracatının artırılması için yapılabileceklerin görüşüldüğü belirtildi. En önemli ihracat pazarı olan Avrupa'ya ihraç edilen ürün ticaretinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, dijital ürün ve üretim değişim sürecine uyum sağlanması, Ar-Ge alt yapısının iyileştirilmesi, ihracat ürünlerine lojistik/gümrük desteklerin sağlanması,

kapasite kullanım oranlarını artırmak için iç talebin bu geçiş döneminde yüksek tutulmasının sağlanması konu başlıklarının aktarıldığı, bu başlıklarla sektörün ihtiyacına göre geliştirilebilecek somut önerilerinin paylaşıldığı bilgisi verildi. 11. Kalkınma Planı'nda elektrikli makineler başlığında söz konusu politikaların yer almasının beklendiği ifade edildi. Son olarak Cumhurbaşkanlığı Ekonomik Politikalar Kurulunda Şubat ayında gerçekleştirilen toplantı gündeme taşındı. Dayanıklı tüketim malları sektörünün önemine görüşüldüğü toplantıda, rekabetçiliğin devamı için yapılabilecekler, enerji verimli ürünler, marka satın alma teşvikleri, ağır vergi yükleri gibi konuların ele alındığı ve sektörün mevcut durum tespiti, karşılaştığı zorluklar ve çözüm önerilerinin masaya yatırıldığı belirtildi.

Türkiye Sektör Meclisleri Müdürü Ahmet Altıntuğlu, Şubat ayında TOBB Başkanı M.Rifat Hisarcıklioğlu başkanlığında ekonomiden sorumlu bakanların katılımıyla gerçekleştirilen Sektörel Ekonomi Şurası sonrasında, sektörün öncelikli konularının Bakanlıklara ilgili konularına göre tasnif edildiğini ve iletilen görüşlerin takipçisi olduklarını belirtti.

BAZI ŐEYLER OLMASA DA OLUR

Ama Eğitim Olmazsa Olmaz

0850
222
1863

darussafaka.org

Bu bayram siz de annesi ya da babası hayatta olmayan çocukların eğitimine destek olun.

Darüŝsafaka
1863 CEMİYET

14 MART TIP BAYRAMI TOBB ETÜ'DE KUTLANDI

TOBB ETÜ'de Tıp Bayramı Kutlama Töreni gerçekleştirildi. Tıp Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Berkten Berkalp, hekimlik mesleğini icra edenlerin birçok erdemini yanı sıra, hastayı anlamayı kolaylaştıran "empati sahibi olması" gereği üzerinde durdu.

1 4 Mart Tıp Bayramı, TOBB ETÜ'de coşkuyla kutlandı. Tıp Bayramı kutlamaları bu yıl, 9 Mart 2019-Cumartesi tarihinde Eymir Gölü'nde düzenlenen maraton koşusuna öğretim üyeleri ve öğrencilerin katılımı ile başladı.

Tıp Bayramı'nın ikinci günü 14 Mart 2018-Perşembe tarihinde Anıtkabir ziyareti ile sürdü. Ankara'daki tıp fakülteleri ile Ankara Tabip Odası'nın Ufuk Üniversitesi'ndeki ortak kutlamasına katılım sağlandı.

Öğleden sonra da TOBB ETÜ'de Tıp Bayramı Kutlama Töreni gerçekleştirildi. Törene Tıp Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Berkten Berkalp, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Ediz Demirpençe ve TOBB ETÜ Hastanesi Tıbbi Direktörü Prof. Dr. A. Necati Çanakçı, öğretim üyeleri ve öğrenciler katıldı.

Prof. Dr. Berkalp burada yaptığı konuşmada, Tıp Bayramı'nın 14 Mart 1827 tari-

hinde modern tıp eğitimine başlanması sebebiyle kutlandığını bildirdi.

100'üncü kutlama yılı

Bu kutlamanın ilk kez işgal altındaki İstanbul'da 14 Mart 1919'da gerçekleştirildiğini anımsatan Prof. Dr. Berkalp, 2019'un 100'üncü kutlama yılı olduğunu bildirdi ve "Tıp Bayramı sadece Türkiye'de kutlanması açısından ayrıca anlamlıdır" dedi.

Hekimlik mesleğini icra edenlerin birçok erdemini yanı sıra, hastayı anlamayı kolaylaştıran "empati sahibi olması" gereği üzerinde duran Prof. Dr. Berkalp, iyi bir tıp eğitiminin bu açıdan önemli olduğunu kaydetti. Hasta-hekim ilişkilerinin geliştirilmesinin tıp eğitiminin alt yapısının güçlü olmasına bağlı olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Berkalp, fakültelerin öğrencilerini bu konuya yönlendirmesi gerektiğini bildirdi.

Son yıllarda hekimlere ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarının çok üzücü boyutlara ulaştığını belirten Prof. Dr. Berkalp, "Bunun en önemli sebeplerinden biri eğitim düzeyinin düşüklüğüdür. Hekimlere düşen ise hastayı daha fazla bilgilendirici olmaktır" diye konuştu.

"Yapay Zeka, Tıp, Etik" konulu sunum gerçekleştirildi

Kutlamada daha sonra TOBB ETÜ Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Perihan Elif Ekmekçi tarafından "Yapay Zeka, Tıp, Etik" konulu bir sunum gerçekleştirildi. Fakülte öğrencileri tarafından müzik dinletisi gerçekleştirildi ve ardından 'tıp pastası' kesildi. Kutlamalar kapsamında TOBB ETÜ Hastanesi Fuaye Alanı'nda resim ve fotoğraf sergisi de açıldı.

Odalar ve Borsalar

- Aydınli akademisyenler inciri masaya yatirdi
- Kirmizi et ureticileri Malatya TB'de bulustu
- Uşak TSO'nun projesi Turkiye'de onaylanan 19 proje icine girdi
- Yalova TSO'dan kentin tanitimi icin yapilan arastirmaya destek

Aydınlı akademisyenler inciri masaya yatırdı

Aydın Valiliği bünyesinde, Aydın Ticaret Borsası ile Adnan Menderes Üniversitesi Teknokent A.Ş tarafından düzenlenen “İncirin Tüm Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı” gerçekleştirildi.

Aydın Ticaret Borsası konferans salonunda yapılan çalıştay, saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması ile başladı. Protokol konuşmalarının ardından oluşturulan çalışma guruplarında incirin sorunları görüülerek, çözüm önerileri karara bağlandı.

Çalıştayın açılış konuşmasını yapan ADÜ Teknokent A.Ş Müdürü Doç. Dr. Cemal İyem, “İncir hakkında Teknokent olarak yediye yakın toplantı yaparken, 10'a yakın sektör temsilcilerine ziyaret gerçekleştirdik. Bu çalışmalar sonucunda bu çalıştayı yapmaya karar verdik. İncire uzaktan bak-

tığımızda çok lezzetli bir ürün, detaya in- diğimizde ise önemli bir sektör olduğunu görüyoruz” dedi.

“Sorunları önlemeliyiz”

Aydın Ticaret Borsası Yönetim Kurulu üyesi Kazım Günaydın da bu tür çalıştayları her zaman gündemde tutmaya gayret gösterdiklerini belirterek, “Önümüzdeki dönemde bu çalıştayı geniş katımlı olarak yapmak istiyoruz. Aydın'da 725 milyon

dolarlık ihracatın, 278 milyon dolarını incir ihracatı oluşturuyor. İhracatta yaşanan sorunları önlememiz gerekiyor. Üretici, tüccar ve ihracatçı ile üniversite işbirliği yaparak incirin katma değerini artırmamız lazım. Aydın'da geçmiş yıllarda yüzde 68 olan incir üretimi, yüzde 60'lara düşmüş durumda. Bunu yükseltmek için Aydın'da orman vasfını kaybetmiş arazilerde incir fidanı dikmemiz ve incir bahçelerinde yenileme yapmamız gerekiyor” diye konuştu.

Kırmızı et üreticileri Malatya TB'de buluştu

Malatya Ticaret Borsası'nda kırmızı et üreticilerinin sorunlarının ele alındığı bir toplantı düzenlendi.

AK Parti Milletvekili Ahmet Çakır'ın da katıldığı toplantının açılışında konuşan Malatya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Özcan, TKDK üzerinden yapılan projelerin devam ettiğini söyledi.

Çoban sıkıntısı yaşanıyor

Şu an 45 projenin hayata geçirildiğini belirten Özcan, “Toplamda bu projeler kapsamında 2 bin 275 tane büyükbaş, 490 tane de küçükbaş yetiştirilecek tesisler hayata geçirildi. Bununla da beraber 24 tane projemiz müracaat aşamasında. 7161 sayılı yasanın 24. maddesi gereğince canlı hayvan ve sütten arınan merafonu kaldırıldı. 18 Ocak'tan itibaren yürürlüğe konuldu. Bu sizin sayenizde en son torba yasada çıkarıldı” dedi. Çoban bulunmasında da

ciddi sıkıntılar yaşandığını söyleyen Özcan, “Şu anda Afganlı ve Suriyeli vatandaşlarımız olmazsa, çoban bulamayacağımız duruma geldik. Edirne bölgesindeki borsa başkanlarımız da bunları ifade ettiler.

Kırmızı et ile ilgili yapılan hububat toplantısında da arpa fiyatları ile ilgili genel müdürümüz ile konuştuk. Toprak Mahsulleri Ofisi arpa satışına devam ediyor. Şu anki fiyatları 1 bin 50 TL, ama tabii ki ithal edilen arpanın bize biraz daha

uygun fiyatlara en azından nakliyeden arındırılmış bir şekilde ve bir de Malatya'da özellikle bizim mevcut Maliye'ye kayıtlı tüccarlarımız TMO'nun sattığı arpaları satın alamıyorlar. Yasal olarak bunun önünde engel var. Daha çok büyük üreticiler bu işten faydalıyor. Dolayısıyla burada küçük üreticinin TMO'nun piyasaya sürdüğü ürünü alamaması gibi bir sorun oluyor. Biz bunun düzelmesini istiyoruz” şeklinde konuştu.

Uşak TSO'nun projesi Türkiye'de onaylanan 19 proje içine girdi

Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'nın hem Uşak'ta hem de TR 33 Bölgesi'nde dış ticaret potansiyelini artırmak ve firmaların devlet desteklerinden daha fazla faydalana-bilmelerini sağlamak için hazırladığı "KOBİ Koçluğu ve Uluslararası Ticaret İçin Akdeniz İş Diyalogu" projesi Türkiye'de onaylanan 19 proje içine girdi. Türkiye-AB İş Dünyası Diyalogu Projesi Oda Eşleştirme Projeleri için AB'den, 2,5 milyon Euro hibe desteği sağlandı. Türkiye'den 100 proje için başvuru yapılırken, Türkiye'den 30, Avrupa Birliği'nden de 28 Oda ve Borsa, toplam 19 projeyi gerçekleştirmek üzere eşleştirildi.

Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'nın merkezi finans ihale birimi tarafından onaylanan 192 bin 539 Euro'luk projesi kapsamında TR33 Bölgesi'nde yer alan Odalarda kurulacak tek

nokta ofisleri ile KOBİ'lere devlet destekleri ve dış ticaret konularında koçluk hizmeti sağlanırken, beş dil destekli hazırlanan web sayfasında ortak ülkeler arasında ikili iş bağlantıları ile ortak Odaların üyelerinin ticari kapasitelerinin artırılması hedefleniyor.

Meclis toplantısı

Bu arada Uşak Ticaret ve Sanayi Odası'nın Nisan ayı olağan meclis toplantısı, Meclis Başkanı İsmail Karaman başkanlığında, UTSO Meclis Üyeleri ve Meslek Komite Başkanlarının katılımıyla Oda hizmet binasında gerçekleştirildi. Karaman'ın açılış konuşmasının

ardından Meclis gündemi değerlendirildi. Meclis gündeminin ardından UTSO Yönetim Kurulu Başkanı S. Selim Kandemir Oda faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Kandemir, Uşak'taki gerek ticari gerekse sosyal hayatın şekillenmesi ve gelişmesinde rol oynayan etkin bir kurum olduklarını bunu devam ettirmek için çeşitli proje ve etkinliklerle çalışmalarına devam edeceklerini belirtti. Kandemir konuşmasının son bölümünde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutlarken, tüm Meclis üyelerinin ve UTSO üyelerinin Ramazan Ayı'nın hayırlara vesile olmasını temenni ederek sonlandırdı.

Yalova TSO'dan kentin tanıtımı için yapılan araştırmaya destek

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) tarafından desteklenen "Marka Şehir Olma Sürecinde Yalova: Türkiye'de Yalova Algısı ve İmajı Üzerine Bir Araştırma" adlı projenin sonuçları Yalova Valisi Muammer Erol, Yalova TSO Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Becan ve Yalova TSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Kenan Engin'in katıldığı bir toplantı ile kamuoyu ile paylaşıldı. Projeyi gerçekleştiren Yalova Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Me-

tin Işık tarafından sunumu yapılan araştırmada çarpıcı sonuçlar yer aldı. İlin tanıtımı adına bundan sonra atılacak adımlara da altlık oluşturacak araştırmanın 12 ilde toplam bin 250 kişi üzerinde gerçekleştirildiğini belirten Prof. Dr. Işık, "Projenin asıl gayesi Yalova'nın Türkiye'deki imajını ortaya koyarak, şehrin adeta bir fotoğrafını çekmektir. Çalışmanın Yalova'nın marka şehir olma projesine de ışık tutması ve yol

göstermesi hedeflenmektedir. DPT tarafından yapılan İBSS (İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması) esas alınarak 12 bölge endeksi bağlamında (DÜZEY 1 NUTS 1) her bir bölgeden 12 il seçilmiştir. Ankara, Antalya, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Malatya, Tekirdağ, Trabzon ve Zonguldak illerinde 1250 kişiyle yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket uygulaması gerçekleştirilmiştir" dedi.

"Çiçek Festivali"

Yalova Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Tahsin Becan da Yalova'nın tanıtımı adına yapılan her çalışmada mutlaka ellerini taşın altına koyduklarını vurguladı. Becan, "İlimizin tanıtımına katkı sunan fuarlar düzenledik. Yine hedefimizde Çiçek Festivali düzenlemek var. Bunun hazırlık ve planlamalarını yaptık. Biz ilin turizm potansiyelinin artırılması ve tanıtımına katkı sunulması adına gereken gayreti gösterdik göstermeyi de sürdüreceğiz" dedi.

PROJEKSİYON

İHRACAT-İTHALAT

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, TİM ve Ticaret Bakanlığı verilerinden derlenen Mart ayı ihracat ve ithalat verilerini açıkladı. Bakan Pekcan Mart ayında ihracatın bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 0,5 artışla 16 milyar 334 milyon dolara çıktığını, böylece Ocak-Mart döneminde ulaşılan 44 milyar 567 milyon dolarlık seviyenin, tüm zamanların en yüksek ilk çeyrek ihracatı olduğunu bildirdi. Bakan Pekcan, gelecek dönemin ekonomik reform dönemi olacağını da bildirerek, "Her alanda önemli adımlar atacağız" dedi. Ticaret Bakanlığı ve TİM, serbest bölgeler ve antrepolardaki dış ticaret işlemlerini de kapsayacak şekilde "Genel Ticaret Sistemi-GTS" yöntemine göre dış ticaret verilerini açıklıyor. Özel Ticaret Sistemi'ne göre Mart ayı ihracatı 15 milyar 488 milyon dolar olarak belirlendi.

İhracat için risk unsurları

Bakan Ruhsar Pekcan, küresel ekonomik gelişmelerin ve önemli ülkelerdeki yavaşlama işaretlerinin küresel ticarete aşağı yönlü risk oluşturduğunu vurgulayarak şunları kaydetti: "Küresel ticaretin küresel ekonomiye oranı azalıyor. Korumacılık önlemleri artarak devam ediyor. Maalesef son bir ayda, küresel ekonomide belirsizlik olarak saydığımız hiçbir faktörde olumlu bir gelişme yaşanmadı. ABD-Çin ticaret uyuşmazlığı, yavaşlayan Avrupa ekonomisi ve Brexit belirsizliği küresel ticareti olumsuz etkilemeye devam ediyor. Kısacası, küresel ekonomideki rüzgarlar hız kesti, ihracatçı ülkelerin yelkenlerini artık eskisi gibi şişirmiyor ama biz yolumuza hızla devam etmek zorundayız ve ediyoruz."

İhracat Mart ayında da yükseldi

Bakan Ruhsar Pekcan, ihracatta Mart ayında kaydedilen yüzde 0,5 artışla 16 milyar 334 milyon TL'lik seviyeye ulaşıldığını, böylece Ocak-Mart dönemi ihracatının 44 milyar 567 milyon dolara ulaştığını bildirdi. Aynı dönemde ithalat ise yüzde 17,81 oranında azalarak 18 milyar 299 milyon dolara

Ticaret Bakanlığı ve TİM Dış Ticaret Verileri (Ocak-Mart 2019)

	Ocak-Mart 2018			Mart 2019			Ocak-Mart 2019		
	2018	2019	Değişim	2018	2019	Değişim	2018	2019	Değişim
İhracat	26.876	28.233	5,05	16.252	16.334	0,5	43.129	44.567	3,34
İthalat	42.058	32.222	-23,39	22.264	18.299	-17,81	64.322	50.521	-21,46
Dış Ticaret Hacmi	68.934	60.455	-12,3	38.516	34.633	-10,08	107.450	95.088	-11,51
Dış Ticaret Dengesi	-15.182	-3.988	-73,73	-6.011	-1.966	-67,3	-21.193	-5.954	-71,91
İhr/İth. Karş. Oranı (%)	63,9	87,6		73	89,3		67,1	88,2	

geriledi. Ticaret Bakanlığı ve TİM verilerine göre Ocak-Mart döneminde ihracat yüzde 3,3 oranında arttı, ithalat ise yüzde 21,46 oranında azaldı. İhracatın ithalatı karşılama oranı Mart ayında yüzde 89,3'e, Ocak-Mart döneminde ise yüzde 88,2'ye yükseldi. Dış ticaret açığı da Ocak-Mart döneminde bir önceki yıl aynı döneme göre yüzde 71,91 oranında gerileyerek 5 milyar 954 milyon dolara geriledi. Bakan Ruhsar Pekcan, bu durumun Türkiye'nin finansman ihtiyacını azaltıcı etkisine işaret ederek, "İlk çeyrekte ihracatın ithalatı karşılama oranı ve dış ticaret açığımız 15,2 milyar dolar gerileyerek, bu rakam kadar dış finansman ihtiyacımız azalmıştır. Bu, ihracat ailesinin büyük bir başarısıdır" diye konuştu.

"Savunma ve havacılık"ta başarı

Dış ticaretteki olumlu göstergelerin, dış ticaretin milli gelire oranında da olumlu sonuçlar verdiğini vurgulayan Bakan Ruhsar Pekcan, 2018 sonunda bu oranın yüzde 48,9'a çıktığını bildirdi. Ticaret Bakanı, "Net ihracatın büyümeye katkısı 2018 sonunda 4,2 oldu. Bu rakamlar da gösteriyor ki ihracat, Türk ekonomisinin en önemli güç kaynaklarından biri hale gelmiştir" dedi.

Mart ayında en fazla ihracat artışı sağlayan sektör yüzde 95,5 ile savunma ve havacılık, yüzde 25,8 ile gemi ve yat imalatı, yüzde 18,9 ile çimento ve toprak ürünleri oldu. Mart ayında 221 ülke ve bölgeye ihracat yapıldı. Bunlardan 111'ine yapılan ihracat arttı. 27 bölgede artış yüzde 100'ün

üzerinde oldu. Türkiye'nin en fazla ihracat gerçekleştirdiği ilk üç ülke Almanya, Birleşik Krallık ve İtalya oldu. Bu üç ülkeye yapılan ihracatın Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre gerilemesi dikkat çekti. AB ülkelerine yapılan ihracat toplam ihracatın yüzde 48,9'u olarak gerçekleşti.

Mart ayında 174 ülkeye ihracatta TL beyan edildi ve toplam tutar 4,8 milyar TL olarak gerçekleşti. Dolar-Euro kur etkisi nedeniyle Mart ayında 617 milyon dolar eksi etki oldu. İlk çeyrekteki negatif etki 1,5 milyar dolar olarak belirlendi.

Hammadde ithalatında gerileme

Diğer yandan Türkiye'nin sanayide hammaddede dışa bağımlılığı nedeniyle ekonomik aktivitenin göstergelerinden biri olarak dikkate alınan hammadde ithalatında gerileme sürüyor. Ekonominin zayıf büyüdüğü 2018'de hammadde ithalatı bir önceki yıla göre yüzde 0,82 oranında geriledi. 2018 ikinci yarısında hammadde ve yatırım malları ithalatında hızlı bir yavaşlama gözlenmişti. Ekonomik aktivite ve yatırımlar açısından izlenen yatırım malları ve hammadde ithalatının gerilemesi 2019'un ilk üç ayında da sürdü. Ocak-Mart döneminde hammaddede ithalatındaki azalma yüzde 18,35'i buldu. Yatırım mallarında ise aynı dönemde gerileme yüzde 28,3 oldu. 2018'in ilk yarısında bu iki kalemden ithalat yüksek olduğu için, 2019'un ilk döneminde de baz etkisi nedeniyle gerileme yüksek oranlı olarak gerçekleşiyor.

ENFLASYON:

Tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 1,03 arttı. Böylece, 2019'un ilk üç ayındaki TÜFE 2,27 oldu. Mart ayı itibarıyla yıllık enflasyon ise yüzde 19,71 olarak gerçekleşti. Şubat ayı itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 19,67 seviyesindeydi. Mart ayında da enflasyon sepetindeki en yüksek ağırlığa sahip işlenmemiş gıda fiyatlarındaki artış aylık artışın en önemli kalemi olmayı sürdürdü.

Yurt içi üretici fiyatları artışı da Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 1,58 oranında yükselerek, yıllık bazda yüzde 29,64'e çıktı. Bir önceki ayda Yİ-ÜFE 29,59 seviyesindeydi.

Tüketici fiyatlarında gıda fiyatları artışı yüksek seyrini korudu. Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 2,44 oranında arttı. Ana harcama gruplarında en yüksek artış yüzde 3,48 ile sağlıkta gerçekleşti.

Yıllık değişimler

Ana harcama gruplarında fiyatı gerileyen tek grup -0,29 ile haberleşme oldu. Bunun dışındaki bütün harcama gruplarında yükseliş gözlemlendi. Eğitim grubunda da aylık bazda fiyat endeksi yüzde 1,45 oranında yükseldi. Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık bazda da en fazla fiyat artışı gören ana

harcama grubu oldu. TÜFE'de bu grubun fiyat artışı yüzde 29,77 olarak gerçekleşti. Bunu yüzde 27,94 ile çeşitli mal ve hizmetler, yüzde 26,98 ile ev eşyası, yüzde 20,08 ile eğlence ve kültür, yüzde 19,72 ile sağlık izledi. Mart ayında endeksteeki 418 maddeden 33'ünün fiyatı değişmedi, 270'inin fiyatı arttı ve 115 maddenin fiyatında da düşüş gözlemlendi.

Çekirdek enflasyon

Merkez Bankası tarafından da enflasyonun seyrine yönelik atıf yapılan özel kapsamlı TÜFE hesaplamalarında B Endeksi (İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç) bir önceki aya göre yüzde 0,28, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 17,72 oranında arttı. C Endeksinde (Enerji, işlenmemiş gıda, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç) aylık fiyat artışı yüzde 0,28, yıllık fiyat artışı ise 17,72 olarak belirlendi. Yüksek düzeyli ve katılmış enflasyona katkı veren unsurlardan sayılan yönetilen-yönlendirilen fiyatlar hariç TÜFE ise aylık bazda 1,11, yıllık bazda 21,89 oranında yükseldi.

Yurt içi ÜFE

Yİ-ÜFE Mart ayında bir önceki aya göre

TÜFE - Bir Önceki Aya Göre Değişim (2017-2019 Mart)

	2017	2018	2019
Ocak	2,46	1,02	1,06
Şubat	0,81	0,73	0,16
Mart	1,02	0,99	1,03
Nisan	1,31	1,87	
Mayıs	0,45	1,62	
Haziran	-0,27	2,61	
Temmuz	0,15	0,55	
Ağustos	0,52	2,30	
Eylül	0,65	6,30	
Ekim	2,08	2,67	
Kasım	1,49	-1,44	
Aralık	0,69	-0,40	

yüzde 1,58, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 29,64 oranında arttı. Sanayideki 4 sektöre bakıldığında, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yüzde 0,91, imalat sanayi sektöründe yüzde 1,59, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe yüzde 1,98 ve su temini sektöründe yüzde 0,20 artış oldu.

Ocak ayında işsizlik oranı yüzde 14,7

TÜİK, Ocak 2019 dönemi işsizliğini yüzde 14,7 oranında hesapladı. Bu seviye, bir önceki yıla göre 3,9 puanlık, bir önceki döneme göre ise 1,3 puanlık bir yükseliş anlamına geliyor.

İşsizlik oranı 2019'a hızlı bir yükselişle başladı. Genel işsizlik oranı yüzde 14,7'ye yükselirken işsiz sayısı bir önceki yılın aynı ayına göre 1 milyon 259 bin kişi artarak 4 milyon 668 bin kişiye ulaştı. Aynı dönemde istihdam edilenlerin sayısı ise 827 bin kişi azaldı. Uzunca bir sürenin ardından işsizlikteki artış işgücü sayısındaki artışın yanında istihdam edilenlerin sayısındaki azalmadan da kaynaklanmış oldu. Bir önceki yılın aynı dönemine göre işgücü 387

bin kişi artarak 31 milyon 825 bin kişi oldu.

TÜİK, genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranını 2019 Ocak döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 6,8 puanlık artış ile yüzde 26,7 düzeyinde belirledi. Eğitim görmeyen ve çalışmayan gençlerin oranı ise yine aynı dönemde 2,4 puan yükselerek yüzde 25,5'e çıktı.

TÜİK işgücü istatistikleri Ocak 2019 dönemi sonuçlarına göre, tarım dışı işsizlik oranı 4,1 puanlık artış ile yüzde 16,8 olarak belirlendi. Kayıt dışı çalışmadaki yükseliş eğilimi Ocak 2019'da da devam etti. Kayıt dışı çalışanlar bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,7 puan artışla yüzde 33,1 olarak tahmin edildi. Tarım dışı sektörlerde de kayıt

dışı çalışan aynı döneme göre 0,7 puan artarak yüzde 22,5 oldu.

TÜİK verilerine göre Ocak 2019 döneminde tarım sektöründe çalışan sayısı 345 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 526 bin kişi azaldı.

Aynı dönemde işgücüne katılma oranı ise yüzde 52,2 olarak gerçekleşti. Kadınların işgücüne katılımı bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,4 puan artarak yüzde 33,6'ya yükselirken, erkeklerin işgücüne katılma oranı 0,2 puan azalışla yüzde 71,1 seviyesinde gerçekleşti.

TÜİK verilerine göre mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 0,6 puan artarak yüzde 13,3 seviyesine ulaştı.

GÖSTERGELER

Ticaret Bakanlığı ve TİM Dış Ticaret Verileri (Ocak-Mart 2019)							
	Ocak-Mart 2018			Mart 2019		Ocak-Mart 2019	
	2018	2019	Değişim	2018	2019	2018	2019
İhracat	26.876	28.233	5,05	16.252	16.334	43.129	44.567
İthalat	42.058	32.222	-23,39	22.264	18.299	64.322	50.521
Dış Ticaret Hacmi	68.934	60.455	-12,3	38.516	34.633	107.450	95.088
Dış Ticaret Dengesi	-15.182	-3.988	-73,73	-6.011	-1.966	-21.193	-5.954
İhr/İth. Karş. Oranı (%)	63,9	87,6		73	89,3	67,1	88,2

Geniş Ekonomik Sınıflamaya Göre Türkiye İthalatı (2019 Ocak-Mart)					
	YILLIK		OCAK-MART		
	2017	2018	2018	2019	Değişim
Yatırım (sermaye) malları	33.116	29.303	8.360	6.017	-28,03
Hammadde (ara mallar)	171.462	170.049	48.343	39.474	-18,35
Tüketim malları	28.488	22.877	7.452	4.877	-34,55
Diğer	734.218	817.272	167	153	-8,27
Toplam	233.800	223.046	64.322	50.521	-21,46

2018 4. Çeyrek ve 2019 1. Çeyrek Geniş Ekonomik Sınıflama Türkiye İthalatı				
	2018 4. Ç.	2019 1. Ç.	Fark	Değişim
Yatırım (sermaye) malları	6.825	6.017	-808	-11,84
Hammadde (ara mallar)	37.214	39.474	2.260	6,07
Tüketim malları	4.627	4.877	250	5,40
Diğerleri	227	153	-74	-32,60
Toplam	48.893	50.521	1.628	3,33

2019 Ocak-Mart Bütçe Gerçekleşmeleri							
	2018	Bütçe	Gerçekleşme	Bütçeye Oran	Önceki	2018	2019
Göre Değişim	26.876	28.233	5,05	16.252	16.334	43.129	44.567
Bütçe Giderleri	187.859	960.976	254.443	26,5	35,4	64.322	50.521
Faiz Hariç Giderler	165.582	843.659	221.079	26,2	33,5	107.450	95.088
Faiz Giderleri	22.277	117.317	33.364	28,4	49,8	-21.193	-5.954
Bütçe Gelirleri	167.436	880.359	218.283	24,8	30,4	67,1	88,2
Vergi Gelirleri	145.803	756.495	154.262	20,4	5,8		
Bütçe Dengesi	-20.423	-80.616	-36.160	44,9	-77,1		
Faiz Dışı Denge	1.855	36.701	-2.797	-7,6	-250,8		

Yıllar İtibarıyla Dış Ticaretin Gelişimi (Bin/Dolar)			
	İhracat	İthalat	Açık
2011	134 906 869	240 841 676	-105 934 807
2012	152 461 737	236 545 141	-84 083 404
2013	151 802 637	251 661 250	-99 858 613
2014	157 610 158	242 177 117	-84 566 959
2015	143 934 972	207 203 370	-63 268 398
2016	142.606.247	198.601.934	-55.995.686
2017	157.055.371	233.791.662	-76.736.291
2018	168.023.391	223.039.038	-55.015.647

TOBB Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri (2019 Nisan Ayı Genel Görünümü)						
İlan Türü	Şirket Türü	Nisan 2019	Mart 2019	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	Nisan 2018	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)
Kurulan	Şirket	6.693	7.057	-5,16	8.456	-20,85
	Kooperatif	96	94	2,13	107	-10,28
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.828	1.869	-2,19	3.895	-53,07
Tasfiye	Şirket	1.080	1.072	0,75	909	18,81
	Kooperatif	77	62	24,19	60	28,33
Kapanan	Şirket	726	640	13,44	578	25,61
	Kooperatif	50	53	-5,66	45	11,11
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.265	1.634	-22,58	1.120	12,95

Türkiye'ye Yapılan, Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Yatırımlar ve Gelen/Giden Yatırım Oranı			
	Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Yatırım (Milyon/Dolar)	Yurt Dışından Türkiye'ye Yapılan Yatırım	Giden Yatırım Gelen Yatırım Oranı (%)
2002	251	571	43,96
2003	486	696	69,83
2004	815	1.190	68,49
2005	1.065	8.535	12,48
2006	1.677	17.639	9,51
2007	2.275	19.137	11,89
2008	2.604	14.748	17,66
2009	2.040	6.266	32,56
2010	1.823	6.256	29,14
2011	2.542	16.136	15,75
2012	4.335	10.761	40,28
2013	3.235	10.523	30,74
2014	5.234	8.632	60,63
2015	5.242	12.093	43,35
2016	3.114	7.525	41,38
2017	3.177	7.401	42,93
2018	3.997	6.534	61,17

(1) Çalışmayan ve eğitimde (örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri (Ocak 2018 - Ocak 2019)						
	Toplam		Erkek		Kadın	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
15 ve Daha Yukarı Yaşta Kiler (Bin)						
(BIN)						
Nüfus	60.360	61.017	29.863	30.152	30.467	30.865
İşgücü	31.438	31.825	21.328	21.450	10.110	10.375
İstihdam	28.029	27.157	19.277	18.496	8.752	8.661
Tarım	4.963	4.618	2.848	2.698	2.115	1.920
Tarım dışı	23.066	22.540	16.429	15.799	6.637	6.741
İşsiz	3.409	4.668	2.051	2.954	1.357	1.714
İşgücüne dahil olmayanlar	28.922	29.192	8.565	8.702	20.357	20.490
(%)						
İşgücüne katılma oranı	52,1	52,2	71,3	71,1	33,2	33,6
İstihdam oranı	46,4	44,5	64,5	61,3	28,7	28,1
İşsizlik oranı	10,8	14,7	9,6	13,8	13,4	16,5
Tarım dışı işsizlik oranı	12,7	16,8	10,9	15,3	16,9	20,0
15-64 Yaş Grubu						
İşgücüne katılım oranı	57,2	57,6	77,0	77,2	37,2	37,9
İstihdam oranı	50,9	49,0	69,4	66,3	32,1	31,5
İşsizlik oranı	11,1	15,0	9,8	14,1	13,7	16,8
Tarım dışı işsizlik oranı	12,8	16,9	10,9	15,4	17,0	20,1
Genç Nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	19,9	26,7	17,4	25,4	24,5	29,1
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı ⁽¹⁾	23,1	25,5	14,2	18,3	32,3	32,8

Ana Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları (Mart 2019) [2003=100]					
Ana Harcama Grupları	Harcama Grubu Ağırlıkları	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim (%)
Türkiye	100,00	1,03	2,27	19,71	18,70
Gıda ve alkolsüz içecekler	23,29	2,44	10,01	29,77	23,10
Alkollü içecekler ve tütün	4,23	0,01	0,74	2,71	1,91
Giyim ve ayakkabı	7,24	0,46	-11,98	10,97	13,59
Konut	15,16	0,27	-2,83	16,36	17,49
Ev eşyası	8,33	0,30	1,02	26,98	26,81
Sağlık	2,58	3,48	9,81	19,72	14,60
ulaştırma	16,78	0,75	1,67	15,16	21,74
Haberleşme	3,69	-0,29	0,12	10,49	7,30
Eğlence ve kültür	3,29	0,22	3,03	20,08	16,33
Eğitim	2,40	1,45	3,19	12,17	10,60
Lokanta ve oteller	7,86	0,67	2,64	19,60	17,15
Çeşitli mal ve hizmetler	5,15	0,58	3,82	27,94	24,24

Türk Mütahhitlerin Yurt Dışında Üstlendiği İş Sayısı ve Tutarı 2010-2018 (2019 Ocak-Mart)		
2010	631	23.502.049.276
2011	564	24.589.104.088
2012	546	30.383.351.403
2013	430	30.333.358.539
2014	345	27.337.405.761
2015	270	23.367.003.271
2016	196	13.932.548.716
2017	295	15.582.921.710
2018	287	20.034.793.152
2019	40	1.287.486.090

Son 5 Yıllık Ortalamalara Göre Bölgelerin Teşvikli Yatırımlardaki Payı (Yüzde)			
	Belge	Tutar	İstihdam
I	33,76	36,22	39,46
II	17,60	17,78	14,46
III	14,40	20,66	10,3
IV	11,90	8,78	8,46
V	10,10	5,4	8,84
VI	11,2	8,48	17,84

Sanayi Üretim Endeksi-Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)			
	2017	2018	2019
Ocak	3,6	11,7	-7,3
Şubat	4,0	9,5	
Mart	6,4	7,4	
Nisan	8,8	5,6	
Mayıs	5,3	5,9	
Haziran	6,7	2,2	
Temmuz	15,0	5,3	

2009-I. ile 2018-III. Arası Yıllık Verimlilik Büyüme (%) Değişimleri		
Toplam Sanayi	3,81	
Sanayi Kısımları	B-Madencilik	4,06
	C-İmalat	4,24
	D-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,08
Ana Sanayi Grupları	ARM-Ara Malları	3,64
	DLT-Dayanıklı Tüketim Malları	3,51
	DZT-Dayanıklı Tüketim Malları	2,77
	ENJ-Enerji	2,99
	SEM-Sermaye Malları	8,03

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları (Mart 2019)							
	KKO	KKO-MA	Tüketim Malları	Dayanıklı Tüketim Malları	Dayanıklı Tüketim Malları	Ara Mallar	Yatırım Mallar
Mar.19	74,3	74,7	73,3	70,6	73,8	73,5	73,5
Şub.19	74	74,1	72,6	69,7	73,2	73,2	73,3

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu: Turkey's first agenda topic shall be "the economy"

The election process which has continued with general and local elections is drawn to a close. We now enter a four-year-non-election period. Henceforth, Turkey's first agenda topic shall be the economy since there are many steps to be taken and a whole lot more work to be done in economy. We need to turn this period into an uninterrupted performance period.

This period during which we can focus on economy, thus we can put the structural reforms one after the other to further develop the basis of economy, is of vital importance for our country. Economy administration had given the related signals. We are waiting to be acted promptly after the election.

While the uncertainties in world economies have increased, we first need to

reduce the uncertainties within the country, leave the impression as a country at which anything can happen anytime and establish the dominance of the order. This way, everyone would be reassured and negative perceptions would be avoided.

Later on, we need to realize a comprehensive, consistent and well-timed program in order to subside domestic and foreign markets about Turkey. That is to say, it is required to have a new Turkey story and a new growth model.

Road map for reforms is ready

Berat Albayrak, the Minister of Treasury and Finance, unveiled the "New Economic Program Structural Transformation Stages 2019" at a press conference. Minister Albayrak stated that they convened in relation to an agenda that is important for economy policies. Pointing out that economic reforms are the main agenda of

Turkey, Albayrak said, "Necessary structural transformations must be introduced in economy in order to reach our ideal of a great and strong Turkey. The process we will start today is not merely the introduction of a package. Today, we will share with you a series of reforms which we will complete in 2019. However, this process of change and

reform will continue decisively in the next 4.5 years". Albayrak explained the arrangements and the steps they undertake to launch in 2019 to reach the stated goals, and provided details regarding the reforms they will introduce in relation to banking, inflation, Personal Retirement Insurance, severance pay, and real economy.

“TRY 20,000 support for one additional employment”

Employment Campaign 2019 Denizli Meeting was hosted by Denizli Chamber of Commerce, Denizli Chamber of Industry, Acıpayam Chamber of Commerce, Babadağ Chamber of Commerce, Tavas Chamber of Commerce, Sarayköy Chamber of Commerce and Buldan Chamber of Commerce with the participation of M. Rifat Hisarcıkloğlu, the President of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB), Zehra Zümrüt Selçuk, the Minister of Family, Labor and Social Services, and Hasan Karahan, the Governor of Denizli. TOBB President stated that President

Recep Tayyip Erdoğan had invited the business world to join a new employment campaign at the TOBB Turkey Economy Summit, adding “We worked with the Minister of Labor for many days, until very late hours. Our Minister prepared a comprehensive and brave incentive package.” TOBB President Hisarcıkloğlu

said, “The wage, tax and premium for every new employment to be created until 30 April will be paid by the Government. And your company will not pay tax and premium for another nine months. In other words, about TRY 20,000 support will be provided for every additional employment opportunity you will create.”

“Negotiations to modernize Customs Union must start”

M. Rifat Hisarcıkloğlu, the President of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) and the Vice President of Association of European Chambers of Commerce and Industry (Eurochambers) spoke at the opening ceremony of Turkey-EU Joint Advisory Committee meeting held in Brussels which he co-chaired.

TOBB President Hisarcıkloğlu said he

hoped the meeting would contribute to the development of the Turkey-EU relations, adding, “Turkey-EU relations have become more important than ever. Turkey and all EU countries face common problems like refugee and illegal migrant influx, terrorism, cyber-attacks, rising protectionism in international trade, climate change and energy safety. No country can fight all of these problems

alone. This is true for both Turkey and EU. Therefore, Turkey and EU are obligated to work together and to fight these global problems together.”

TOBB President M. Rifat Hisarcıkloğlu also said, “Negotiations to modernize the Customs Union must start now. This subject should not be postponed due to political reasons, for this modernization is beneficial for both Turkey and EU.”

Turkey steers towards solar energy

Accelerating its efforts to reduce foreign dependency in energy, Turkey continues its investments, particularly in renewable energy. Government incentives and resolutions concerning energy policies helped the solar energy industry grow. Turkey's total installed solar power capacity reached 5,238 MW, and the industry continues to grow at a higher rate thanks to support from Renewable Energy Resources Support Mechanism (YEKDEM).

Experts state that YEKDEM, which will continue until the end of 2020 according to the current laws, and which provides incentives for 10 years, is very important for the development of the industry, and that the new course which will be set for this project in 2021 is to be one of the most important factors determining the future of the industry.

Experts also state that such a mechanism has been a guiding light for both the financial sector and the investors for making renewable energy investments, which Turkey has been systematically supporting since 2005, within the framework of the foreseen target.

Known as the "Apricot Capital" around the world, Malatya plans to increase the quality of its symbol fruit and the variety of its agricultural products. The city aims to attract financial investors by having a developed apricot exchange. With its social and economic structure, geography, natural and human texture, Malatya is one of the leading centers of attraction in the region.

A member of Board of Directors of the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey, and the President of Malatya Chamber of Commerce and Trade, Oğuzhan Ata Sadıkoğlu says, "As a city, Malatya which supports the economy and exports of our country is our Chamber's greatest dream."

Ramazan Özcan, the Chairman of the Board of Directors of Malatya Commodity Exchange, says, "Malatya must have a developed apricot exchange and financial instruments like product certificates which are traded in this exchange."

Malatya offers excellent opportunities to investors

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

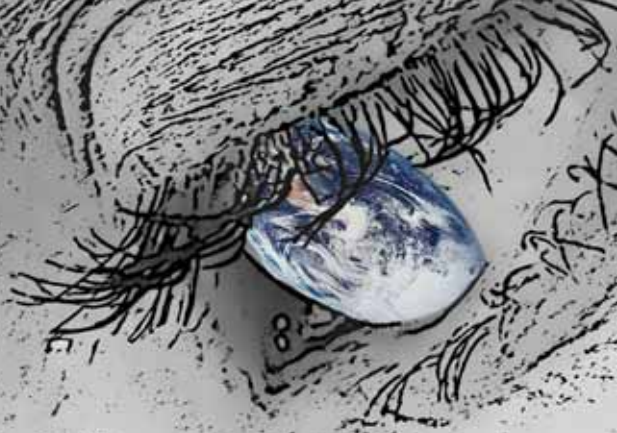

Teknoloji Destekli Eğitimin TAM YERİ TOBB ETÜ

Öğrenciler yeni teknolojileri kullanarak araştırmaya özendiriliyor, cazip burs imkanları ve deneyimli akademik kadronun desteği ile kaliteli eğitim görüyor.

Dünyanın gözü üzerimizde...

SANKO

www.sanko.com.tr